

Ér. 1930. IV. 7.

Tudomásul:

Hét. 80-1930.

Skisslajó

IV. évf.

Oradea—Nagyvárad, 1930 április 5.

14. sz.

REFORMÁTUSOK LAPJA

h Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyökre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

○ ○ Megjelenik minden héten szombaton.

A bánáti javaslatához.

Egyházkerületi Nyugdíjintézetünk Végrehajtó-Bizottsága február 26-iki ülésén a bánáti lelkészegyesület javaslatával, a lelkészek és özvegyeik életbiztosítás útján való ellátásának problémájával is foglalkozván, „a legnagyobb jóindulat, de egyben a legszigorubb körültekintés mellett kénytelen volt azon álláspontra helyezkedni, hogy a mai súlyos gazdasági viszonyok mellett, eltekintve, hogy itt imperatív intézkedések alig volnának tehetőek, azt a tulságos megterhelést, — melyet a javaslat kíván — generális intézkedésként meg nem teheti, legfeljebb, — amennyiben az egyes gyülekezetek anyagi helyzete azt megengedi, — pártolólág figyelmükbe ajánlja“.

A Végrehajtó-Bizottság felelősségének tudatában az ügyben — szerintem — más álláspontra nem helyezkedhetett, minthogy azonban vannak, akik a bánáti javaslatban foglalt biztosítási tervet helyzetükben egyellen lehetséges és eredményes megoldási módozatnak tekintik, a gondolatok kicserélődése és kívánatos tisztázódása érdekében nem lesz felesleges az életbiztosítás problémájával most már nemcsak pro, hanem contra is behatóbban foglalkozni.

Nem tagadom, hogy a nemes intencióju és tetszelős formában hozott javaslat első olvasásban engem is megkapott s az a lelkes és meleg hang, amellyel Szombati Szabó István testvérünk a gondolatot elének látta, az én lelkemet is megragadta. Miután azonban nekem felelős előadói tisztemből kifolyólag a kérdéssel nemcsak érzelmi, hanem gondolati alapon — reális — kivihetőségi szempontból is foglalkozni kellett, mivel a javaslat nem bírta el reális számítások, illetve megvalósíthatóság kritikáját, nekem, mint egy színes illúzióval, röviden le kellett vele számolnom, mert a kenyér útján hiábavaló erő- és időpazarlás kergetni elérhetetlen délibábokat.

A bánáti javaslat nem számolt a lehetőségekkel sem a gyülekezetek, sem a lelkészek egyetemes elkötelezhetőségét illetőleg. Hogy

a gyülekezetek 50 százalékos hozzájárulását a mai gondolkozásbeli és lelki állapotuk mellett 90 százalékban nem remélhetjük, ez minden kétségen felül áll, ezt még a javaslat barátai is elismerik s e szomorú adottsággal szemben hiába hangoztatjuk, hogy de vállalniok kell, mert mi érettük áldozzuk az életünket, hiszen a baj éppen ott van, hogy a gyülekezetek nagyszázaléka nem ismeri el, mert nem érzi, részben, mert nem tudja, részben, mert nem is akarja érezni ezt az életáldozást. Hogy miért, ezzel a szomorú kérdéssel most ne foglalkozzunk! Annyi bizonyos, hogy a mai generációt minden bajért nem lehet felelőssé tenni. Amit századok rontottak, azt esztendőök, sőt még évtizedek sem hozhatják helyre. A gyülekezeti közfelfogás a lelkészi munkát még korántsem látja nélkülözhetetlen, életmentő munkának s a régi mentalitás legfeljebb csak egyes lelkészekkel s nem az egész lelkészi karral szemben van kedvezőleg átalakulóban.

De én nemcsak a gyülekezetek hozzájárulását tartom illuzóriusnak, hanem a lelkészek egyetemes elkötelezettségét is. Egy nyugdíjintézmény támogatása lehet kötelező, de mellette egy másik biztosítási mód már nem, még az esetben se, ha az is nyugdíjintézet, még kevésbé, ha magánbiztosítás. Aztán, egyetemesen kötelező intézkedéseknél feltétlenül egyetemes intézkedésekre kell tekinteni. A bánáti javaslatban tervezett biztosítás pedig nem minden lelkésznek az érdeke. Gondoljunk először családtalan testvéreinkre, másodsor azokra, akiknél az elmaradónak egy hosszú élet becsületes munkája után már van mire támaszkodni, gondoljunk azokra, akik már felnevelték gyermekeiket s ahol az özvegynek a mai kevés nyugdíj is elég, mert hiszen anélkül is van biztos fedele és kenyere, gondoljunk azokra, akik a hosszú szolgálat után nyugalomra vágnak s akiket ez az új nagy áldozat se vinne céljukhoz közelebb és végül gondoljunk azokra is, akiknek nagyon jól fogna ugyan az új biztosíték (mert nagy gondtól és lelki tehertől való szabadulást jelentene), de a mai, lehetetlenül súlyos gazdasági helyzetben, a mindennapi élet és tanítatás nehéz gondjai közepette, minden jóakarattal mellett, képtelenek meghozni a kívánt áldozatokat.

De ha ezek a jogos aggodalmak nem is merülhetnek fel, ha elkötelezhetőek lennének és fizethetnének is egyetemlegesen úgy a lelkészek, mint az egyházközségek, én akkor sem a javaslatban tervezett lefektetést és biztosítási módot tartanám helyesnek és célravezetőnek, hanem az új áldozatok árán a saját nyugdíjintézményünk továbbépítését. Mert — bármennyire türelmellenkedjünk és békétlenkedjünk — *a hiba nem a nyugdíjintézményünkben van*, hanem mibennünk, akik hosszú esztendőkön át nem vettük elég komolyan a

nyugdíjkérdést és elhalasztottuk az építésre alkalmas, kedvezőbb esztendőket. Gondoljuk csak meg, ha közvetlenül az államsegély elnyerése után, amikor anyagilag a mainál szinte kivétel nélkül mindnyájan kedvezőbb helyzetben voltunk, csak a múlt évihez hasonló áldozatkészséggel hozzákezdünk nyugdíjintézményünk megalapozásához, mennyivel kedvezőbb helyzetben volnánk már ma?

— Nos és ha ugyanakkor meghozzuk azt a maihoz képest is dupla áldozatot, melyet a bánáti javaslat tervez, ma már teljesen szilárd funkcióképes intézményünk lenne, mely nemcsak özvegyeinket és árváinkat biztosítaná megfelelőleg és nemcsak szolgálatképtelen rokant testvéreinket látná el tisztességgel, hanem penzionálni tudná a korhatárt elért és a 40 éves szolgálatban kifáradt, pihenésre vágyó testvéreinket is. Ismétlem, nem a nyugdíjintézményben, bennünk van a hiba. Nem az intézmény mostoha és késedelmes, mi voltunk hanyagok az építésében és minden erőtlenségért, fogyatkozásért mi vagyunk a felelősek és a legnagyobb tévedés lenne tőlünk, ha most, indokolatlan türelmellenségünkben nem ezt a magunk és családunk jövőjének biztosítására egyedül hivatott saját intézményünket támogatnánk, hanem egy tőlünk és céljainktól idegen üzleti vállalkozást, olyan évenkénti áldozatokkal, amilyenre a magunk intézményével kapcsolatban soha még csak nem is gondoltunk.

Ha áldozatot hozhatunk, a nyugdíjintézetünk erősítése lehet az egyetlen helyes további cél, hogy az ellátmányok összegét minden kategóriára vonatkozólag emelhesse és ami szintén nagyon fontos, hogy a nyugdíjazásokat mielőbb megkezdhesse. Mert ez nemcsak jogos egyéni, hanem nagyon fontos közérdek. Családi érdekeink biztosítására — egy pár módosabb és emelkedettebb gondolkozásu gyülekezettől eltekintve — képtelenek leszünk megnyerni a gyülekezetek nagyobbarányu támogatását, ellenben a közérdek szolgálatára, öreg és munkakészségüket elvesztett testvéreink penzionálására nemcsak jogunk, de kötelességünk is megkövetelni nagyobb áldozataikat. Véleményem szerint az egyházközségek fenntartói járulékát lényegesen emelni s a gyülekezetek érdekében feltétlen szükséges nyugdíjazásokat ezek terhére már most foganatosítani kell. Hiába jelennek meg a munkára serkentő főpásztori körrendeletek, ha fáradt szemek olvassák s felőrlődött energiák kísérleteznek, melyeknél már a munkára gondolás is teher. Kifáradt ember a megszokott utat se szívesen rójja, nemhogy új, ismeretlen ösvényekre indulna örömmel. A bánáti javaslat nem gondol öreg testvéreink vitathatatlanul jogos s a gyülekezetek vitathatatlanul fontos érdekére, megoldása tehát a kívánt nagy áldozatok mellett is csak parciális megoldás.

Özvegyeink és árváink sorsának biztosítására, igaz, annál inkább gondol a javaslat. Dehát szabad-e, lehet-e önzés, legalább is elfogultság nélkül egyedül csak reájuk gondolnunk s közben felejtünk más jogos és fontos érdekeket? Szerintem nem lehet, nem szabad! Mi a gyülekezeteknek a mieink sorsával szemben tanúsított szűkmarkuságát és indolenciáját nem viszonzhatjuk az ő érdekeiket illetőleg hasonló indolenciával. Ha újabb áldozatokat hozunk és tőlük is nagyobb áldozatokat igénylünk, ezeknek a kívánatos nyugdíjazások érdekében is kell történni! Szerintem adott helyzetünkben nem tehetünk egyebet, minthogy — okulva az időfecsérlés tanulságain — a tőlünk telhető legnagyobb áldozattal építsük tovább kerületi nyugdíjintézetünket, hogy minden irányu kötelezettségének minél gyorsabban és minél eredményesebben eleget tehessen. Ha ezt tesszük, a jövő nemzedék nem vádolhat kötelességmulasztással és a fejlődő intézmény nagyobb áldásaiból nem zárhatja ki a becsületes építők özvegyeit és árváit. És ha ezt tesszük, nyugodtan bizhatjuk úgy a magunk, mint a mieink sorsát a jó Istenre. Neki gondja szokott lenni azok életére, akik Benne bizva, félelem és aggodalmaskodás nélkül végzik munkájukat és nem félnek egészen az Ő kezébe tenni le jövődjüket, melyet nélküle úgy sem lehet semmiféle emberi igyekezettel biztosítani.

Ardai Aladár.

ISKOLA

Reflexiók!

Szándékosan késtem cikkem megírásával, hogy lerázzam magamról az első impressziók hipnotizáló hatását. Nehogy a szalmaláng lobogó, bizonytalan világosságánál szemléljem a történeteket és a történetezőket.

Vizsgáltam magamat, veszekedtem magammal és azokkal, kik ott a református kultúra nagy házában Nagyváradon jelenvoltak. S a madáchi nagy tragédia jutott eszembe. Egy nehéz álom, egy nehéz felébredés.

Aludtunk 10 esztendeig, ha alvásnak lehet nevezni azt a narkotikus vonaglást, mely megbénította akaratunkat, mely legemberibb követelésünk kivívását megakadályozta.

Aludtunk, de nem a magunk jószántából, hanem „Lucifer“ kegyetlen, kinzó parancsa folytán s végig álmodtuk 10 esztendő tragédiáját.

A Madács tragédia I. jelenete — a paradicsomi boldogság — még visszacseng emlékezetünkbe . . . A nyugodt biztos megélhetés . . . Egy egész élet fárasztó munkájának jutalmazása . . . A nyugdíj.

Azután elaludtunk s a nagy hatalmas küzdelmek (melyet talán csak *Mi* álmodtunk!?) egész sora következett . . . Vad futások, hogy lépést tarthassunk az élet orkánjával. Munkálkodás ökölbeszorított

kézzel, a szájak görcsös vonaglása, hogy a kin ne ordithasson belőle... Pajlaskodás az éhséggel, kacérkodás a rongyokkal... Társadalmi állásunk tekintélyének lesülyedése egészen a semmibevevésig. Ez volt 10 esztendő édes álma, de ez a felébredés keserű pirulája is.

A varázs megszűnt, felébredtünk, mint Madách Ádámja... Nyomott, fojtó ébrenlétre (vagy talán ez is csak álom?)

S itt következik a tragédia, az igazi emberi tragédia, mely Ádámot is visszatartotta a legszörnyűsebb cselekedettől. Hivatalunktól nem menekülhetünk!... Mert a református magyar gyermekek ezrei, tizezrei várnak ránk, sorakoznak elibénk.

Kötelesség hiv, kötelesség maraszt, küzdenünk kell tovább!

De ez a küzdés, a véres verejtékek hullatása legyen ezentul férfias, erős, harcos küzdelem. Nem a tehetetlen siránkozás zajongása. Hiszen mi nem „csak tanítók” vagyunk, hanem férfiak is, akiknek akaratuk és erejük van arra, hogy céljaikat elérjék. De ez az erő ne a harag, a gyűlölet ereje legyen, hanem a nyílt, becsületes, önzetlenül egymásért való dolgozás hatalma.

Sok, nagyon sok azoknak a sérelmeknek a sora, melyek elintézésre várnak, de erőnket egyszerre csak egy cél elérésére fordítsuk, mert aki sokat markol keveset fog.

Igazat kell adnom Várad-i kartársunk azon szavainak, (bár magam is fiatal tanító vagyok,) hogy a nyugdíjügy támogatása tőlünk fiataloktól, bizonyosfokú önzetlenséget vár. Igaza van, mert öreg kollégáink már végig harcollák az életet. Nekik már jól esne a pihenés, de nem tudnak nyugodni, mert az éhség fenyegeti őket. Előbb jöjjenek ők a munkába megfáradtak. A mi fiatal erőnknek most őket kell támogatni. Mi még bírjuk, mi még szembe állhatunk az élettel. Majd, ha az ő sorsuk biztos, akkor jövünk mi. Akkor ők is mellénk állanak, talán több hűséggel, nagyobb szeretettel, mint mi teszük azt.

A nyugdíjügyben gyűlésünk egy memorandumot írt alá. De ha az a memorandum célját nem érné, új utakat keressünk, új ajtókon zörgessünk mindaddig, míg meg nem hallgatnak bennünket. És ha minden, mindenki cserben hagy sokszorozzuk meg erőnket dolgozzunk magunktól, magunkban, magunkért.

Most, hogy itt ülök a világtól elzárva, egyedül, magányosan, elémtolakodik az a kérdés, melyet azt hiszem több kollegám is feltett magában. Vajjon miképen lehetek én segítségére innen a távolból azoknak, kik érdekünkbe fáradoznak, vajjon hogy lendíthetem én innen elzárkózottságomból előre ügyünket?

A felelet azonnal meg van.

Egy levél, mely kérésünk állásáról érdeklődik, egy észrevétel, egy bátorító hang szintén levélben azokhoz, kik érdekeinket képviselik. Váradon jártunkban személyes érdeklődés, megbeszélés s számtalan hasonló apróságok, mind, mind bizalmat, bátorságot öntenek az értünk munkálkodókba, mert érzik, hogy nem hiába fáradoznak, mert látják, hogy van aki a hátuk megett áll, mert megtudják, hogy nem halottat akarnak feltámasztani, hanem élőknek az életet adni. Mert azokból a levelekből a szeretet, a melegség, a bizalom szava fog kicsendülni és akkor nem csügged el az értünk hadakozó, hanem erőt nyerve, jobban, hősiesebben tud küzdeni.

Azután egymást bátorítva, egymást lelkesítve, a munkára a személyes érintkezést szorosabbá, bensőbbé téve találhatjuk meg azt az utat, amely a boldoguláshoz vezet.

Mások azt mondják, hogy felébredtünk, mutassuk meg, hogy igazuk van.

Kécz.

Szentpétery János, ref. tanító.

Püspökünk királyi kitüntetése.

I. Mihály király Őfelsége nevében a magas Régenstanács *Sulyok István* váradi ref. püspöknek a Román Korona-rend főtiszti rangját: „Mare Ofișer al Ordinului Coroane României“ adományozta. Elismerését és megbecsülését jelenti e magas kitüntetés azoknak a hűséges szolgálatoknak, melyeket egyházkerületünk püspöke az ő nagy hivatása betöltésével elsősorban ugyan és közvetlenül a maga egyházának, de, mert a lelkekben a valláserkölcsei ideálok kiépítése társadalomnak, országnak egyaránt eminens érdeke, — közvetve — egyuttal az államnak is tett. Az ő puritán lelke bizonyára jobban szerette volna továbbra is emberi szemektől észre nem véve, szerényen, csendben folytatni mindvégig az ő áldásos munkásságát, de a hegyen épült várost csak nem lehet elrejteni s az égő gyertya fénye csak kisugárzott a szerénység szűk kereteiből s most, hogy minderre visszasugárzik a korona kegyének fénye, a mi szívünk örvend, mert az ő püspöki működésének elismerésében egész egyházkerületünknek s szinte egyen-egyen magunknak a megbecsülését is látjuk. Adj a mindenható Isten, hogy e magas rendjel főtiszti keresztjével dekoráltan, könnyebbnek érezze szent hivatása sokszor kálváriás útján annak keresztjeit s még nagyobb lendülettel valósíthassa eddigi egész életének azt a jelszavát, mely ott ragyog az ő 40 éves lelkészi jubileumára öntött váradujvárosi harangon is: „*Soli Deo Gloria!*“

Meghívó a Királyhágómelléki Egyházkerület II. leánykonferenciájára.

A múlt évi, Istentől megáldott első kísérletezés után szeretettel hívom az Úr nevében egyházkerületünk azóta megszorodott leánybibliaköreinek tagjait s azok vezetőit, az április 25—27-én Nagyváradon tartandó II. leánykonferenciára.

Az eddigi tapasztalatok azt bizonyítják, hogy az ifj. konferenciák a legáldottabb alkalmak egyfelől az ifjuság lelki életének meggazdagodására, másfelől egész egyházunk megújulásának munkálására. Aki azért a kettőt szívén viseli, az mindent meg kell, hogy tegyen arra nézve, hogy gyülekezetének leányifjusága a konferenciára elküldje képviselőit.

Mivel egyházkerületünkben minden gyülekezetben meg kell alakítani a bibliaköröket, nemcsak a már meglévőket hívom, hanem azoknak a gyülekezeteknek leányait is, amelyekben az ifjusági munka még ezután fog megindulni. Szeretettel kérem lelkipásztor testvéreimet, hogy ahonnan csak lehet, legalább egy leányt küldjenek el és örömmel fogják tapasztalni, hogy mennyire segítségükre lesz a munka megkezdésében és végzésében.

De különösen szeretettel várom lelkipásztor testvéreimet s általában a körüli vezetőket, hogy ők is jöjjenek el, hogy egymás hite által gazdagodjunk, egymás lelke lobogásától tüzet fogjon a lelkünk és erősödjünk a ránk váró feladatok elvégzésére.

A jelentkezéseket a nagyvárad-ujvárosi lelkészi hivatalba legkésőbb április 18-ig kell bejelenteni.

Az Úr tegye áldottá az ő közelében leendő sátorozásunkat.

1930 április 1.

Debreczeni István,
egyházkerületi belmissziói előadó.

A II-ik Királyhágómelléki Egyházkerületi Leánykonferencia Programmja. Nagyvárad, 1930 április 25., 26., 27.

I. nap. 1930 április hó 25.

8¹/₂-től 9¹/₂-ig közös bibliaóra. CX. zsolt. 3. v. Tartja: Csernák Béla egyházkerületi főjegyző.

10–12-ig előadás, megbeszélés: Heidelbergi káté II-ik kérdés I. része: „Milyen nagy az én bűnöm és nyomoruságom“. Vezeti: Pilder Mária.

12–2-ig ebéd.

2–4-ig énektanulás, játék.

4–6-ig megbeszélés. „A bibliaolvasás és imádkozás“. Vezeti: Vajna Éva.

6¹/₂–7¹/₂-ig imaóra csoportokban. Pál I. Tess. 4-ik rész 3. a. vers. „Imádkozzunk megszenteltetésünkért“.

II. nap április 26.

8¹/₂–9¹/₂-ig bibliaóra csoportokban. János ev. 8. rész, 31–36. v. „A fiu szabadítása“.

10–12-ig előadás, megbeszélés. Heidelbergi káté II. rom. kérdés II. rész. „Ki szabadít meg engem nyomoruságomból“. Vezeti: Pilder Mária.

12–2-ig ebéd.

2–4-ig énektanulás, játék.

4–6-ig megbeszélés. „A szolgálat lehetőségei“. Vezeti: Deák Judit.

6¹/₂–7¹/₂-ig imaóra csoportokban. Pál lev. Titus II. r. 11–14. v. „A szabadító és üdvözítő kegyelem“.

III. nap április 27.

8¹/₂–9¹/₂-ig bibliaóra csoportokban. Máté ev. X. r. 32–35. v. „Vallástétel Krisztusról“.

10–11¹/₂-ig Istenisztelet.

11¹/₂–1-ig Heidelbergi káté II. kérdésének 3-ik része: „Mivel tartozom a szabadításért? Vezeti: Pilder Mária.

1 órákor ebéd.

2¹/₂–3¹/₂-ig énektanulás.

3¹/₂–5-ig konferenciai beszámoló.

5¹/₂–6¹/₂-ig imaóra csoportokban. János ev. XV. r. 14–16. v. „Mindent tudunkra adott“.

6¹/₂–7¹/₂-ig közös áhítat. C. zsolt. „Hálaadás az Urnak“. Tartja: Debreczeni István egyházkerületi belmissziói előadó. Utána a „Miatyánk...“ elmondása és az „Isten velünk a viszontlátásra“ c. ének eléneklése.

Tudnivalók a konferenciáról.

Ezidei konferenciánk Isten segedelmével Nagyváradon a Ref. Tanítónőképző-intézetben lesz megtartva. A konferencia április hó 25-én reggel fél 9 órakor veszi kezdetét. Hogy már az első nap is pihent lélekkel és testtel szenteljük oda magunkat, mindenkinek ajánlom, hogy már 24-én este érkezzen meg Nagyváradra, hol az érkezési helyeken, akár az állomásnál, akár az autóbusz-megállóknál az érkezőket a nagyváradai bibliakörös leányok várják, akik a kézben tartott bibliáról ismerhetők fel.

Legalkalmasabb vonatok: Élesd felől: az Élesdről 6 óra 22 perckor induló és Váradra 7 óra 34 perckor érkező vonat. Szatmár felől: a Szatmárról délután 1 óra 55 perckor induló és Váradra délután 6 órakor érkező vonat. Temesvár felől: a Temesvárról délután 2 óra 21 perckor induló és Váradra 8 óra 34 perckor érkező vonat.

Szállás és étkezés a ref. tanítónőképző internátusában és konviktusában van, ahol csütörtökön este vacsorát, pénteken és szombaton reggelit, ebédet és vacsorát kapnak a konferencián résztvevők. Az étkezésekért és szállásért, valamint jelentkezési díjban összesen igen olcsó személyenkénti 100, azaz száz lei fizetendő be. Vasárnap délben ebédre a résztvevők a nagyváradai bibliakörösök szívesen látott vendégei lesznek.

Mindenki hozzon magával egy kispárnát, egy jó meleg pokrócot, két lepedőt, szappant, törülközőt. Azonkívül mindenki hozza el bibliáját, egyházi énekeskönyvét és „Zengjen hálaének“ című énekeskönyvét. Jegyzetnek papírt és ceruzát.

A résztvenni óhajtok lehetőleg csoportosan jelentkezzenek egy levelező-lapon (jelezve érkezési idejüket is) Oroszlán István s. lelkész Oradea—Nagyvárad, Str. Petru Maior (Őr-utca) 1. címére legkésőbb április 18-ig. A jelentkezését senki se mulassza el, hogy mindenkinek biztosíthassuk a megfelelő helyet.

Mindnyájatokat szeretettel köszönt és vár

Szatmár, 1930 április hó

Debreczeni István,
egyházkerületi belmissziói előadó,
szatmári lelkész.

Lelkészi értekezéslet Bélzerinden.

Minden tekintetben áldásteljes, épületes templomi ünnepéllyel egybekötött értekezésletet tartottak Bélzerinden az arad-ágyai lelkészi kör tagjai március 16-án. A kör összes lelkészei legjobbjukat adták a szépszámmal megjelent gyülekezetnek ez alkalommal.

Az értekezéslet a templomi ünnepéllyel kezdődött, amelyet a kör szeretet elnöke Fogarassy Bálint ágyai lelkész magas szárnyalású imával vezetett be s vele az egész áhitatos ünnepélynek megadva az alaphangját. Az ekként jól elkészített lelki talajba Balogh László nagyzerindi ifju szolgatárs hintette lelkes átérzéssel az égi magvakat tavaszi ujjáéledésről, szeretetről egyetértő, áldott gyülekezeti munkálkodásról, melynek beszélő tanubizonyága a bélzerindi gyülekezetben a diszes

uj templomkerítés. Mindenekre mély hatással volt a szivből fakadó szivhezszólo igehirdetés. Azután Balogh Mátyás anti lelkész szólo énekével okozott jóleső kedves gyönyörüséget a lelkeknek, finoman cizellált tenor hangjával tisztább világba emelve fel a lelkeket. A szószéki lelkiszolgálatot Bottyán Pál erdőhegyi lelkész méltóképen zárta be előkelően klasszikus, mégis szivhezszólo záróimájával. Hangja kellemesen hármónizált az ima tartalmával. Kellemesen jóleső tetszést váltott ki.

Az urasztalánál lefolyó irodalmi részét az ünnepélynek Vas Jenő vadász lelkész vezette be „Lea” című versének felolvasásával. Minden jelenlevő nagy lelki gyönyörüséggel hallgatta ezt a hosszabb lélekzetű epikai költeményt fülbemászó, gördülékeny technikájával olyan volt az, mint valami erőteljes zenedarab. Értékes dolgokat csinál Vas Jenő e tekintetben, egész sereg vallásostárgyu elbeszélő költeménye nagyon alkalmas népies és iskolai iratterjesztés céljaira. Felhívjuk rá az érdekeltek figyelmét. Utána Bokor Sándor feketegyarmati lelkész olvasott fel egy vallásostárgyu szuggeszív erejű novellát „Istennek békéje” címmel. Krisztus nyomán haladva ilyen modern példázattal világítja meg, teszen feledhetetlenné Bokor egy egy evangéliumi életigazságot. Ezuttal is maradandó hatást tett a hallgatóságra. Dávid Sándor nagyzeréndi presbiter, ez az igazi világí pap, akit őszinte hite, kedves, vonzó egyénné érlelt meg, mély hatást keltő szavalata fejezte be a minden ízében áldásos ünnepélyt. Közben a helybeli dalárda emelte a hangulatot Juhász Lajos fiatal, ambiciózus kántortanító vezetésével, szép sikerrel.

Azután a lelkészi értekezlet következett, ahol Balogh László nagyzeréndi lelkész értekezett korunk legfontosabb belmissziói kérdéséről: a konfirmált ifjak lelkigondozásával s a bibliakörökről. Alaposan átgondolt gyakorlati szempontból teljesen megvilágított értékes munka volt. Majd több fontos indítványt vitáltak meg a Kör tagjai.

Ezzel parallel a papnék konferenciája folyt, ahol megalakították a köri nőszövetséget Fogarassy Bálintné elnökletével.

Végezetre az egész értekezlet résztvevőit meleg szeretettel, testvéri szives jószággal fogadó háziasszony Igyártó Sándorné tettelegesen is bebizonyította a felebaráti szeretet boldogító erejét a fehér asztalnál is. Szivesen fogadván a Kör tagjait. Ott is több fontos egyházi ügy beszéltetett meg és életrevaló tervek merültek fel.

Mindezekért a nagy Isten nevére térjen dicséret, dicsőség, tisztesség és hálaadás!

HIREK

Ifjusági konferencia. A szokásos évi tavaszi ifjusági konferencia április 23—26-án lesz Nagynyeden.

Vallásos élet Székelyhídon. A székelyhídi elemi iskola tanítói március hó 16-án Szabó Lajos

kántortanító vezetése mellett, jól sikerült vallásos jellegű iskolai és vasárnapi iskolai ünnepélyt rendeztek a hitélet fejlesztésére. Egy bevezető énekszám után Péter Béláné tanítónő ismertette a vasárnapi iskola fontosságát, majd az iskola növendékei ének-

számokkal, szavalatokkal és két hangulatos kis színdarabbal érdemelték ki, a szép számban egybegyűlt közönség tetszését. Polgári Vilma tanítónő a tantesület tagjaival együtt fáradságot nem ismerve önzetlenül, buzgóan fáradoztak a szép siker érdekében. Az ünnepély szép anyagi sikerrel zárult 1650 Lei bevétellel, amely a harmónium alaphoz csatoltatott. (Sz. L.)

Vasárnapi iskolai ellenőrző lap. Egy-két egyházközségünkben már évek óta használnak ellenőrző lapocskákat a vasárnapi iskolákban, melyek tulajdonképpen buzdító eszközök a gyermekekre nézve a vasárnapi iskola minél szorgalmasabb látogatására, de egyszersmind a szülők is meggyőződhetnek általa, hogy gyermekük jelen volt-e a vasárnapi iskolában. Ezeket az u. n. csillagos lapocskákat eddig egyik magyarországi gyülekezeletről csak nagy ügyel-bajjal, vámonkon keresztül tudtuk beszerezni. Azért a belmissziói bizottság most maga készített erre a célra, a magyarországitól egészen eltérő, sokkal művészebb kivitelű lapokat. E lapok a kis bibliába beférő alakra összehajtható kartonlapok s 60 kis négy-szögre (kockára) vannak felosztva.

Minden laphoz van egy Jézusi és a gyermekeket ábrázoló művészi kép, mely szintén 60 kis egyenlő részre van felosztva s a kép háta ragasztó anyaggal bevonva. Minden gyermek kap egy karton lapot és minden jelenlét alkalmával egy, esetleg két kis képrészletet, melyet a neki való kockába beragaszt és végül kialakul az egész kép. Ha a gyermeknek bizonyos számú (10—15) képkockája van, nagyobb buzdításul adhatunk egy-egy bibliai képecskét, ami nagy örömet szerez neki. A lap első oldalán ez a felírás van: „Engedjétek hozzám jönni a kisdedekeket“ és erre az oldalra írjuk rá a gyermek nevét. E lapocska megrendelhető egyházkerületünk iratterjesztésében. Ára a képpel együtt: 2 Lei. 100 példány rendelésnél árengedmény.

A zürichi reformátor halálának 400 éves évfordulóját 1931-ben a svájci egyházak szövetsége egy Wildhausban, a reformátor szülőfalujában felállítandó „Zwingli-ház“-zal akarja megörökíteni. Az intézmény az egyházak ifjuságának szünidei konferencia-telepéül lesz hivatva szolgálni.

Társszerkesztők; Arday Aladár, dr Bodnár Gábor, Bokor Sándor és Szombati Szabó István.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

1468—1930-I. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi nt. esperesi és lelkeszi hivatalnak.* Paál Árpád országgyűlési képviselő (lakása: Cluj, Calea Traian 22.) „Önkormányzati Élet“ címmel hetilapot akar indítani, mely 8-12 oldalnyi terjedelemmel a falvak, városok, megyék és tartományi megyeszövetségek fontosabb határozatairól megbízható tájékoztatásokat közöljön. Attól eltekintve, hogy a világi közigazgatás amugy is igen sok ponton érinti az egyházi és iskolai ügyeket, a lap különös figyelmet akar fordítani az egyházi önkormányzat fontosabb

80
1930.

eseményeire is s így nemcsak általában társadalmi életünk minden befolyásos vezető egyéniségének, hanem egyházi önkormányzatunk minden felelős lényezőjének, szervének meleg érdeklődésére is méltán tarthat igényt. Éppen ezért Paál Árpád képviselő ur vállalkozását, — melyről az új lap előfizetési felhívásában részletes tájékoztatást nyújt — egyházi életünk minden lelkesi és világi vezetőjének jóindulatu támogatásába ajánlom. Oradea—Nagyvárad, 1930 március 31. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, püspök.

Pályázat tanítónői állásra. A dobrai ref. egyház presbytériuma pályázatot hirdet betegség folytán megüresedett tanítónői állásra. Javadalom: 1. Természetbeni lakás 200 □-öl kert. 2. 4 □-öl kemény lüzifa beszállítva á 800 Lei = 3200 Lei. 3. 50 véka csövestengeri á 50 Lei = 2500 Lei. 4. 50 drb ölüscsirke á 25 Lei = 1250 Lei. 5. 50 gyermek után tandíj címén 5 Lei = 250 Lei. 6. Készpénz egyház pénztárából havi 1990 Lei = 23,880 Lei. Összes érték: 31,100 Lei. Megjegyzés: az 1—4. pont alattiak természetben, az 5—6. pont alattiak készpénzben szolgáltatnak ki. Kötelesség: A presbytérium által kijelölt osztályok vezetése, vasárnapi iskola vezetés, belmissziói és egyháztársadalmi munkában segédkezés. A törvény követelménye szerint felszerelt pályázat a hirdetés megjelenése után 15 nap alatt adandó be Ref. lelkészi hivatal címére Dobra, p. u. Supurul de jos, judeşul Sălaj. Az állás a választás érvényre jutása után azonnal elfoglalandó. — *Presbyterium.*

Az összes egyházi és iskolai nyomtatóanyagok állandó nagy raktára.

Konfirmációi emléklap

17×21 centiméter méreletben, kék színnyomással, csinos kivitelben 1— Lei
21×34 cm. méreletben, nagyon szép kivitelű, három szinnel nyomtatva 2·50 Lei
24×31 cm. méreletben, dus aranyozással és még két szinnel nyomtatva, legkényesebb igényt is kielégítő elsőrendű kivitelben 3— Lei

Konfirmációi emlékkönyv

diszes címlapu, több, mint két iv terjedelmű füzet finom papiron, nagyon szép Konfirmációi Emléklappal II. kiadás 16— Lei

Beszerezhető:

Béres Károly könyvkereskedésében
Oradea—Nagyvárad, Iosif Vulcan (Nagy Sándor-u) 14.

50 példányig való rendelésnél 10 %_o, 50 darabon felüli rendelésnél 20 %_o árengedményt nyújtunk.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagytszt. Református Lelkészi Hivatalnak
Jud. Arad Cermeiu—Csermő

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Szent László-tér 5. sz., Kovács-ház
Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Fiók: Fugyivásárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8,500,000.

Takarékbetéteket előnyösen kamatoztat

Foglalkozik hetibetét gyűjtéssel. *Le-
számítól váltókat. Folyósít* jelzalog-
köicsönöket. Átutalásokat előnyösen
teljesít. Minden bankszerű üzletet
kedvezően lebonyolít.

**Képviselet a triestli „Adria”
biztosító-társaság. 14**

ORGONA- HOMLOKZATSÍPOK

a rekvirált sípok helyébe első-
rendű kivitelben készülnek

Wenenstein L. Fiai

orgona- és harmonium-
gyárában, **Timisoara.**

Kitűnő hangú harmoniumok
és pedálos harmoniumok ál-
landóan raktáron. Orgona-
javítások, tisztítások és
hangolások pontosan eszkö-
zöltetnek. Költségvetéssel és
harmonium árjegyzékkel díj-
talanul szolgálunk. 14

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

h a r a n g j a i t 14

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas
harangszerelvények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

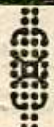
Alapított 1840-ben

REFORMÁTUSOK LAPJA

h Királybágyó-melléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Or-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkesek és tanítók saját személyökre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

○ ○ Megjelenik minden héten szombaton.

Életbevágó új kozmológia.

A pithagoreusok sejtették, Kopernikus tudta s Kepler diadalra vitte az új kozmológiát, a heliocentrikus világszemléletet. A földrajz-könyvekből egyik napról a másikra eltűntek a régi, elavult aristotelesi tételek, hogy helyet adjanak a diadalmas, új kozmológiának. A világ-universum új térképet kapott. És ez a térkép merőben más volt, mint a régi, mert a fókuszba a napot állította s a földet, amely addig a világuniversum középpontjának, meghatározójának gondolta magát, egy századrangu, meghatározott pályáján nap körül keringő, jelentéktelen kis sárgolyócskának tüntette fel. Egy egész világ változott meg, az egész természeti valóság szemléletének iránya halálosan más lett és az ember mégis olyan természetesen találta s főként találja ma az egészséget. Egy percig sem busul a föld detronizálása miatt. Hisz neki nem vágott elevenjébe. Neki olyan nagyon mindegy végeredményben, hogy a nap forog a föld körül, vagy éppen megfordítva. Az ő személyes életében, magatartásában semmi változás nem történik, minden maradhat a régiben. A természeti világ új kozmológiáját, miután egyszer meghallofta, elfogadta az ember és sohasem is akarja elfelejteni. Mert ez az új kozmológia nem volt életbevágó.

De a lélek világában csak életbevágó dolgok vannak és ezek között is a legéletbevágóbb a lelki világ új kozmológiája. A régi kozmológia az volt s az is marad mindig: ember körül forgó világ. Az újban minden és legelső sorban maga az ember, az Isten körül forog. Itt se történik egyéb, mint egy irányváltozás a régi kozmológia szemléletével szemben, de a különbség az, hogy ha valaki ezt egyszer megtanulta, elismerte, az az eddiginek teljesen ellentmondó életet jelent számára. Másképen itél, másképen érez, más szempontok alatt néz, másképen akar. Az arany sár lesz előtte s ami sár volt, az arany; ami eddig dicsőség volt, azt most kárnak vallja s ami kár volt, arra most egész életét teszi fel.

Erre az új kozmológiára Krisztus tanította meg először az embert. Hisz' tulajdonképen nem is jött másért, csak ezért. Maga a tény, hogy ő megszületett, hogy benne a szentséges Isten emberré lett, mert meg akarta a szerencsétlen emberrel ismertetni az addig hiába keresett Istent, maga az isteni kijelentés legvilágosabb manifesztálása volt az új kozmológia központi igazságának. Annak, hogy az Isten Isten és az ember ember.

De Krisztus nemcsak megtanította, hanem képessé tette az embert az új kozmológia elfogadására. A kozmológia így hangzott: Nem az Isten van az emberért, hanem az ember az istenért. Nem az ember az, aki féltis Istent csinál s ha valami nem kedve szerint történik, megveri, vagy eldobja a hasznavehetetlen Istent, hanem Isten teremti az embert a saját dicsőséges céljainak engedelmes eszközéül. Nem az ember az, aki áldozatot visz oltárra, száz jót cselekszik és ezer miatyánkot mormol, hogy így kiérdemeljen az Istentől valamit, hanem az Isten az, aki a magától csak rosszra képes nyomorult emberhez kegyelemből, magától lehajol s a Krisztus vére árán fiává fogadja. Nem az ember az, aki misztérium templomok mélyén önkívületi állapotának kinzó vízióin, a tudomány műhelyeiben megfeszülésig gondolkodó agyával, még csak nem is tiszta, szép, áhítatos érzelmein, mély élményein keresztül átéli, meglátja, megismeri az Istent, hanem az Isten az, aki jön, aki meglátatja, megismerteti, kijelenti magát a Jézus Krisztusban.

Hogy milyen fontos ez az ismeret az emberre nézve, semmi sem bizonyítja jobban, minthogy Krisztus a kereszttel árán vásárolta meg az embert ennek az új kozmológiának szabad elfogadására. Istennek nem volt és nincs nagyobb vágya, minthogy az ember ezt a kozmológiát tegye magáévá s az embernek pedig minden egyéb kellett, csak ez nem. Mert az nagyon életbevágó volt számára. Az általa hazugul megteremtett Istennel egyetemben körülötte forgó világ sokkal kényelmesebb, megszokottabb, melegebb volt számára, mint az a másik, az igazi, ahol az egész világgal együtt ő tesz, cselekszik, érez, akar, tehát forog egy tiszta, szent, igaz valóság, a szuverén Isten körül. Készakarva elfelejtette, sőt még a nyomát is eltüntette ennek a kozmológiának.

Luther jött, elővette s visszautasíthatatlanul tartotta oda ennek a kozmológiának tankönyvét a világ elé. Kálvin pedig másodszor is megtanította az embert az így fogalmazott új kozmológia régi igazságára: „Soli Deo Gloria“.

És ma, 2000 esztendővel Krisztus, majd félezer esztendővel Kálvin után semmi sem ismeretlenebb, semmi sincs jobban elfelejtve, mint ez a kozmológia. A világ sohasem volt antropocentrikusabb,

mint ma s az Isten szuverénitását sohasem taposták jobban lábbal, mint napjainkban. A drága, éltető igazság, amelyért Isten emberré lett, amelyért Isten feszítette magát szent fiában a keresztre, kigunyolva, számüzve, elfelejtve, visszautasítva.

De vajjon a heliocentrikus világnézet nem volt-e addig is igaz, amíg az ember nem ismerte?

De vajjon egy igazság érvényességét népszavazás dönti el s nem-e igazság, ha senki sem tartja igaznak?

De vajjon az Isten nem hatalmas, szentséges szuverén Úr, aki végrehajtja az ő akaratát és ítéletét, ha az ember nem is akar róla tudni?

Bizonnyal igen.

És ha egyszer ez az Isten számonkéri ezt a világot a szent fia vére árán megtanított igazságért és kitűnik, hogy nemcsak elfelejtette, eldugta, hanem lábbal tiporta azt, kiket von legelőször felelősségre? Nem azokat-e, akiket csupán azért és semmi másért állított e világba, hogy erről az igazságról tegyenek bizonyoságot? Vajjon, ha a világot ma ítélné meg a szentséges Isten, nem a kálvinista lelkipásztoroknak kellene legelőször számot adni?

Pásztor-testvéreim tegyük fel még ma végérvényes feleletet váróan a kérdést? Nekem magamnak személy szerint, igazán, valósággal uram, királyom az Isten? Megtettem-e én mindent, hogy az én Uram és Királyom az egész világ Ura és Királya legyen?

Jaj nekünk, ha csak habozó, vagy éppen „nem“ felelet lebeg az ajkunkon, de százszorosan jaj, ha ezt a kérdést eddig sohasem tettük és ma sem tesszük fel halálos komolysággal.

Ha ennek a világnak és ha a keresztyén anyaszentegyháznak a sárbatiport új kozmológia elfelejtett igazságáért bűnbánatot, töredelmes bűnbánatot kell az Isten előtt tartania, úgy azt a kálvinista lelkipásztoroknak, nekünk kell megkezdeni.

Az embervilágnak semmi sem kellemelenebb és semmit sem akar ma jobban elfelejteni, mint az Isten szuverénitásának kozmológiáját s azért nekünk sohasem kellett erősebbeknek, elszántabbaknak lennünk, mint ma.

Az Isten igaz ismerete nélkül sinylődő világ nyomoruságának Krisztus, Kálvin és Luther idejében csak egyetlen orvossága volt: a helyére állított evangélium. A mi időnkben sem fog és nem is szükség, hogy egyéb segítsen, csak Isten igéje. Az evangélium, amelyikből személyes életük egyetlen szükséges táplálékát meritik s amelyiknek elfelejtett életbevágó kozmológiájának igazságát kálvinista lelkipásztorok úgy kiáltják bele ebbe az embervilágba, hogy az soha többé el ne felejtse, hogy az Isten Isten s az ember csak ember.

1930 március.

Kiss Bertalan.

Néhány gondolat a bibliakörök megalakítása, vezetése és munkálkodása tárgyában.

A halmi-i állami elemi iskolában az 1929—30-ik tanév szeptemberének első óráján a szeretetteljes ismerkedés után első osztályú növendékeimhez a többek között e szavakat intéztem: álljon fel, kedves gyermekeim, közületek az, aki még sohase hallotta kimondani életében e szót: Isten!

Minden iskolai év elején kérdésbe teszem ezt, amennyiben érdekel, hogy a szülői házban az imádkozó anya, a kenyérkereső apa adnak-e a testi táplálékon kívül a lelki ajándékokból utavalóul valamit gyermekeiknek, vagy rábizzák az iskolára, a lelkészre, a tanítóra, aztán az életre, hadd lássák el ezek őket a szükséges hitbeli ismeretekkel!?

S míg más esztendőkből — nagy öröme nem volt gyermek, ki az Istent ne hallotta volna, vagy a két kis kacsóit összetéve szépen az édesanyja meg ne tanított volna imádkozni, most — csodálkozásomra — feltett kérdésekre ártatlan gyermeki arccal, tündöklően beszédes szemekkel felállt egy fiú és leány. A szívem elszorult, mert az a fiú és leány testvérek voltak. Nem vigasztalhattam magam azzal, hogy nem értették meg amit kérdeztem, sőt megerősödtem abban a szomorú tudatban, hogy előttem két gyermeki szív, előttem két halhatatlan lélek, amelyre egyetlen vonást nem írt, egyetlen képet felrajzolni nem próbált, vagy nem tudott az a boldogtalan szülő, ki magáénak tudta e pár gyermeket.

A másik kép köztem és a halmi-i mindkét nembeli ifjúság között játszódott le 1925 egyik nyárkezdeti vasárnapján, mikor is a bibliakört, az énekkart voltam velük megalakítandó. A buzdító, bátorító és felhívó szavaimra a hangpróba alkalmával legtöbbször az ismert és kedvelt „Mint a szép hives patakra“ kezdetű zsollárokat sem tudta elénekelni. Szívembe nyilallott s fájón gondoltam el: milyen lehet ennek az ifjúságnak vallásos ismerete, hitbeli meggyőződése? s kérdésbe tettem, vajjon van-e református öntudata? Aztán a leánybiblikör s énekórákon szomorúan tapasztaltam: bizony, bizony hiányos náluk minden, nincsen alap, amire építeni lehetne, kiváltképp hiányzik életükből az egyetlen fundamentum, az örök szeglekő: a Krisztus!

Mind a két kép lehangolt, elsomoritott, de gondolkodóba is ejtett. Hiába van itt, amit pótolni kell, bár nehéz, mulasztás történt itt is, aminek korrigálására a felnőtt ifjak életében alig-alig lesz már alkalom! Hiszen ott a baj, hogy Krisztus trónját szívökben a világ foglalta el s lelkük nem a krisztusi szeretet tüzetől lángol és fényes hanem, a sátán a kísértő káprázatos ígéreteinek csábításaitól. S elgondoltam: de fájó, mikor bimbóban hervad el az ág, de szomorú, mikor bágyadozó ősz érkeztén gyümölcstelen a fa!

Általánosságban, hogy a gyermekek és ifjak nagyon keveset hoznak ki a családi otthonból, szomoruan tapasztalhattuk s tapasztaljuk mindannyian. Még amikor imában gazdagodhatnak is annak áldásos erejét s boldog áhítatát lerontja a szülői példa. Ebből következően nem is a gyermekkel, vagy az ifjuval van nekünk a legfőbb bajunk, a küzdelmünk, hanem a felnőttel, a szülővel. A kicsi gyermeket a szerelem melegével, a türelem lelkével, a bizalomkeltés és bátorítás eszközeivel meg tudjuk a legtöbbször — ha ideig óráig is — az Isten és a Krisztus Jézus számára hódítani, de a nagyot, a szülőt sok esetben már elvesztettük.

Nem beszélek most arról, hol és kikben keressük a hibát, nem sorakoztatom fel a bántásnélküli vádak egymásulánját, melyek ilyen keserű és fanyar gyümölcsöket termeltek a számunkra, csak azt a megdöbbenően szomorú tényl hangsúlyozom ki, ami széltében-hosszában elevenebb parázslással száguld a háztetőket nyaldosó tűz lángjánál hiveink között, hogy mindenért a pap a hibás. Ne vegyük felettébb zokon a nagyon lesújtó kritikát, melyet a szüklátóköritség, az elmara-dottság, a helyzet kellő nem ismerése irányít és vezet, szállítsuk kellő értékre s tompítsuk le a szeretet és íestvériség szent parancsát követve és cselekedve a sokszor megátalkodott bosszúból fakadt átkos jelzők és ktiételek sorát! Sőt figyeljünk fel a vádak özönére, nem azért, hogy mi is kiárásszuk annak sziveket és lelkeket elöntő zuhatagát, de figyeljünk fel rá az Isten előtti lélek alázatos elfogódottságával és készségével, amely megérti, hogy a Felséges ezen az uton is ébresztgetni kíván bennünket alvásunkból, ezen keresztül is törögeti közönyösségünk, nemtörődömségünk jégpáncélját, hogy ránk csókolja atyai szívének melegét, hogy megmozduljon a bensőnk, mint nap csókjára a tavaszi rügy, virágba boruljon, mint a májusi orgonaerdő, dus szemmel fizessen, mint aranyló buzakalász tenger.

Végeredményében azzal nem visszük előre egy lépéssel sem a kátyuba esett szekeret, hacsak kiabáljuk, hogy benne van a szekér a sárban, azzal nem segítünk a bajon, ha kétségbeesve, elcsüggedve harsogjuk: nagy a veszély, elhárítatlan a baj, végünk van, nincs aki megmentsen! Az eféle kiabálásra lehet lesz, aki megszán, aki részvétet érez irántunk, de a nagy tömeg elfordulva kikacag s ölbelett kézzel kárörvendve mondja: ugy kell neki, elébb kellett volna!

A sárba megfeneklett szekér csak ugy menthető, ha alkalmas eszközöket veszünk igénybe a kiszabadítására s ha tudjuk a módját, hogy az alkalmazandó eszközöket hogyan használjuk a kiszabadítására.

A mi egyházunk ez a kátyuba rekedt szekér. Rajta népünk ifjusága, gyermekserege, apák, anyák, Micsoda erő, micsoda szépség, minő zászlós tábor! Nem volna-e fájó, ha csak egy is elveszne kö-

zülök? lelket vádoló, ha csak egy is miattunk veszne el? Feledhetjük-e, hogy mindenike egy-egy ránk bizott lélek, kiket az uton vezetni szent öröm, viharok verésétől óvni áldott elköfelezés, célhoz juttatni végnélküli boldogság! Feledhetjük-e hogy a sötétben nekünk kell mutatni a világosságot, a tajtékozó hullámok közepette az ingathalafan sziklát, az elésefttségben a felemelletést, a mulandóság siefő irama felett az örökkévaló partokat? Ezért kell, hogy a lelkipásztor bensője rokon legyen az éggel, legyen benne fény a csillagok tündökléséből, verőfény a napnak mosolyából, tisztaság felhőtelen szépségeiből. De legyen benne kiváltkép szeretet, mely a bántást türi, a haragot felelji s a gonoszért is jóval fizet. Nyilatkozzék benne az imádság virága s öntözve ékesse azt harmatozásával a hálának alázata. Legyen eszménye: a jézusi eszmény!

(Folyt. köv.)

Kürthy Károly

EGYHÁZI ÉNEK

Ime, újabb rovat hivatalos lapunkban!

Megvallom, pár esztendővel ezelőtt nem így gondoltam el. Azt forgattam a fejemben, hogy kiadok majd egy kis szaklapot, mely református egyházunk énekügyéről szóljon mindenkire, akinek ez az ügy valamennyire is a szívéen fekszik, de elsősorban természetesen azokhoz, kiknek hivataluknál fogva a szívéükön kell feküdni: a kántorokhoz és orgonistákhoz. Munkatársakul föl akartam kérni romániai református egyházunk valamennyi neves egyházi muzsikusát. (A névtelenek később maguktól is előkerültek volna.)

De mikor azután leültem, mint az evagéliumi toronyépítő ember és egy kis számvetést csináltam, csak letettem róla. Nem, így — külön önálló kis szaklap — nem megy. Menne, ha úgy tudnám megindítani, hogy előfizetők nélkül is megéljen. Nos, gondoltam, ha külön szaklapocska nem is tudna zöld ágra vergődni, talán ki lehetne adni az elmondandókat valamelyik, már meglevő egyházi hetilap vagy folyóirat állandó mellékletében. Így kevesebbe is kerülne, de meg abból a részből is jobb volna, hogyha a munkatársak nekilendülését a fényes indulás után szintén utól találná érni az új kezdések, nagy akarások, néha sokatmarkolások és kevesetfogások szalmaláng-végzete, — egy ilyen szerény melléklettel — magamra maradván is — könnyebben megbírnék. Ám ennek a kis mellékletnek az előállításához is előfizetők kellenének. Honnan vegyem azokat éppen most ebben a mai általános leszegényedésben, mikor nagy magán-, sőt közüzemek, vállalatok, nyilvános intézmények napról-napra összébb húzódnak, sőt egymás után szűnnek meg? ... Nem, így sem megy!

Tervek, füstbement tervek! Ha levelek volnának, ezeknek is azt a címet lehetne adni, amelyet egy igen sokat olvasott regény visel: „Briefe, die ihn nicht erreichten“ — levelek, mik sohase jutottak el ahhoz, akinek szánták.

Igy aztán idehúzódtam meg, hivatalos lapunk e szerény kis rovatába. A jobb időket várva? Nem. Inkább valamelyes kötelezettségfélét

érezve, hogy ami tapasztalatot, megfigyelést sikerült szerény egyházzenei tevékenedésem folyamán összegyűjtenem az egyházi énekek dögában, azokat adjam tovább. Így még sem jutnak a céltalan levelek sorsára az én mondanivalóim, mert akiknek azokat szántam, s akiknek ez az ügy a kényerük, mégis csak meghallják. Ugy vélem azonban, hogy a lelkésztestvérek is, kik liturgiánk cselekvő lényezői és az egyházközségi élettevékenység egész folyamatának hivatott, felelős irányítói szintén találnak majd itt-ott ebben az új rovatban olyan megállapításokat és gondolatokat, melyeknek egy és más vonatkozásban hasznát vehetik, még akkor is, ha nem zenész emberek. Ezek a megállapítások — természetesen — nem dogmák s elhívésük nem kötelező senkire sem. De mindenesetre az emberi alkotó génusz utjának kidönthetetlen jelző oszlopai, melyek mellett nemcsak el kellett volna haladnia évezredek fejlődésében a zenének általában, tehát a vallásos zeneművészetnek is, hanem egyben a jövő haladás utjának mutató-táblái is, melyeket megkerülni s hátuk mögött törni új utakat ma már egyszerűen lehetetlen volna. Muzsikusz zseni alkotóművészetének sok évszázados tanulságai, elvekké formált, fogalmazott és gyakorlatilag kiforrott technikai törvényei, melyeket a huszadik században sem lehet fölényesen ignorálni.

Am mindezekről annak idején, ha a jó Isten megengedi. E rövid preludiumot csak arra szántam, hogy szándékomról a szíves érdeklődőket tájékoztassam és megkérjem őket, hogy jóakaratu vállalkozásomat ugyanolyan jóindulattal fogadják.

Dr Szemethy Géza.

IRODALOM

Az átértékelt Bethlen Gábor.

— Válaszul Szegfű Gyulának. — Irla Rugonfalvi Kiss István. Debrecen. 123. l.

Köztudomásu, hogy Szegfű Gyula, II. Rákóczi Ferenc hírhedt életirója, egy évvel a Bethlen Gábor halálának 300 éves fordulója előtt terjedelmes történelmi munkát irt a nagy fejedelemtől. Ebben katolikus és főleg Habsburg-párti nézőpontból nemcsak elfogult, hanem tendenciózusan egyoldaluan és ferdén rajzolja meg Bethlen működését, szerepét és jellemét. Elitéli a nemzeti magyar királyság eszméjéért folytatott küzdelmeit és a nemzeti egység megbontójának bélyegzi; kárhóztalja a török felé való orientálódását és ezért a keresztényesség ellenségének tartja. Szerinte a fegyverfogásra nem voltak sem politikai, sem vallási sérelmei és főképen önző érdekek vezették; elárulta magyar testvéreit és a nemzetet, sőt szövetségeseit: a csehek is. Bethlen önző és kegyetlen zsarnok, vallás tekintetében pedig türelmetlen stb.

E könyv megjelenése után rugonfalvi Kiss István debreceni egyetemi tanár egy rövid ismertetésben figyelmeztette az olvasóközönséget a legkiáltóbb hibákra, mire Szegfű Gyula személyeskedő hangon válaszolt, belevonva abba Baltazár Dezső püspök személyét is. R. Kiss István e válasz után egy egész terjedelmes könyvben bizonyítja be Szegfű Gyula művének hiányait, tévedéseit és ferdítéseit, mindenben megcáfolva „átértékelő“ megállapításait és jellemzését. A Bethlen

Gáborról szóló nemcsak újabbkori, hanem egykoru irodalom, történetírás és források bámulatos ismeretével sorakoztatja fel érveit és közben számos olyan adatra és forrásra mutat rá, melyet Szegfű vagy szándékosan elhallgatott és mellőzött, vagy egyáltalán nem ismert. Metsző logikával és világos érveléssel győz meg ellenfele hibáiról, csak az a kár, hogy sokszor nagyon is aprólékossáig vitatkozik és a tárgyilagosságot elveszítve, gunyolódo és személyeskedő lesz, ami a munka értékéből ugyan nem, de a tudományos színvonalból sokat levon. Bizonyos azonban, hogy bármennyire gazdag is adatok felsorakoztatásában és különböző nyelvű idézetekben, mindvégig könnyű, élvezetes és lebilincselő, egyszerűbb olvasók számára is élvezetes.

Könyve végén vádolja Szegfű Gyulát, hogy Bethlen Gábor emlékével szemben durva kegyeletsértést követett el és hamis képet adott róla. Azonkívül kötelezi magát, hogy ha egy történettudósokból alakított jury könyvében felsorolt kifogásainak igazságát el nem ismerné, egyetemi tanári állásáról lemond és többé történelmi munkát nem ír.

E lelkes magyar és református tudós könyvét szeretettel ajánljuk olvasóink figyelmébe. Kapható Debrecenben, Mélius könyvkereskedésben. Ára 4 pengő.

Norden Henrik: A varázsló unokaöccse. Fordították Szaploneczay Bertalan és Szaploneczayné dr Sziklai Ilona. Nagybánya. 154 l.

Norden Henrik kameruni misszionárius a négerok között folytatott munkájának történetéből ad e könyvében egy részletet. A fordítók a külmisszióknak akartak szolgálatot tenni műve lefordításával, abban a meggyőződésben, hogy aki a külmisszió iránt érdeklődik, érdeklődni fog a belmisszió iránt is. Így kétszeresen szolgálnak az evangéliumnak és Jézusnak. A regény alakjában megírt történet egy árva néger fiú viszontagságos gyermekkorát és ifjúságát s közben a keresztyénség iránt való fogékonyságát és megtérését beszéli el színesen, vonzón s közben szemléltetően ismerteti meg a tropusi földet és népét, valamint a keresztyénség előretörését a pogányok között. Minden részében érdekes és tanulságos olvasmány, Ugy felnőtteknek, mint különösen ifjaknak és gyermekeknek kedvenc olvasmánya lesz. Vizsgai jutalomkönyvnek nagyon alkalmas. A fordítás kifogástalan szép magyarságu sikerült munka. Dicséret és elismerés illeti munkájukért. A kötet végén megjegyzik, hogy megfelelő előjegyzés esetén kiadnák a könyv második részét is, mely a megtért néger ifju további sorsát beszéli el. Kérik, hogy akik megrendelni akarják, értesítsék őket. Szívből kívánjuk, hogy siker koronázza törekvésüket. Ára: 85 Lei.

Kálvin János: Újszövetségi Kommentárja. Az „Ifju Erdély” kiadóhivatala Isten segítségével kiadja magyar fordításban Kálvin János írásmagyarázata újszövetségi részének, — mely a Kálvin írásmagyarázata felét teszi ki, — magyar fordítását a Kálvin magyar nyelven megjelent művei fordítóinak ki nem adott kéziratái, valamint újonnan készült fordítások nyomán, a kritikai szöveg alapján. A munka kb. 250 íven (4000 oldal) három év alatt jelenik meg, évenként két 5—600 oldalas kötetben, de csak abban az esetben, ha legalább 500 előjegyző jelentkezik. Az egész munka ára előjegyzés esetében

Romániában 3500 Lei, Magyarországon 120 Pengő, Csehszlovákiában 700 korona és Jugoszláviában 1300 Dinár. E munka könyvkereskedésnek nem fog kerülni és így később, könyvkereskedések útján nem lesz beszerezhető. Az előjegyzési határidő 1930 április 30. Az első kötet megjelenési határideje 1930 december hava. Ezen vállalkozásnak nem üzleti nyereszkesedés a célja, hanem a kegyelmes Isten dicsőségének szolgálata azáltal, hogy Kálvinnak, Isten ez alázatos szolgájának igehirdetését a mai idők embere számára is hozzáférhetővé tegye.

Az álomlátó, dr Victor Gabirella regénye az „Ifju Erdély“ iratferjesztése közreműködésével a szerző kiadásában a napokban jelenik meg. A könyv a bibliai Józsefnek Egyiptomban való szereplését tárgyalja. Bemutatja, hogy hívő családi körből kikerült ifju, akiben a nagyság álma él, mint rajong először az egyiptomi kulturáért s az azt megtestesítő művelt nőért, Potifárnéért, majd megrázó erővel rajzolja meg kiábrándulását, csalódását. A barbár hitszokások által elnyomott pogány műveltségű egyiptomiak elpuhult, öntudatlan, itt-ott forrongó élete érdekes háttérét képezi a lebilincselő történetnek. A könyvvel minden regényessége mellett is elejétől végig komoly bibliai szellem hatja át. A mű tiszta jövedelme a Kolozvári Református Theologia Ifjuságának segélyezési célját fogja szolgálni. A könyv előfizetőknek 50 Lei, bolti ára magasabb lesz. Előfizetési határidő: 1930 április 15 az „Ifju Erdély“ kiadóhivatalánál Cluj-Kolozsvár, Calea Victoriei 38.

HIREK

Zsinati bizottság. Az egyházalkotmányi törvénycikk elkészítésére kiküldött bizottság ez évi április hó 7–9. napjain Kolozsvárott tartott ülésében tárgyalta és több módosítással elfogadta a törvényjavaslatot. A törvényjavaslatnak a jelenlegi I. törvénycikktől eltérő lényegbeli nagy változása az, hogy úgy az egyházmegyéken, mint az egyházkerületen az egyik gyűléstől a másikig beadott bizonyos ügyek elintézésére az egyházmegyei tanácsot, illetőleg egyházkerületi igazgatótanácsot elfogadta. Ezenkívül az alkotmányból a Konventet, mint nem történeti fejlődésű alkotmányszervet elhagyta és a Zsinatot ruházta fel azzal, hogy Zsinat nemlétében úgy a kormányzás, mint a bíraskodás

ügyeinek intézésére a saját kebeléből állandó bizottságot szervezzen. Figyelemreméltó ujitása a javaslatnak az is, hogy úgy az egyházközségekben, mint a kormányzó hatóságok minden fokozatán szervesen beiktatta a lelkeszi, presbyteri és tanítói értekezleteket. Az ülésen intézkedés történt arra nézve, hogy az egyházmegyék a javaslat szövegét folyó évi június hó 10-ig megkapják s azzal foglalkozván, észrevételeiket megtegyék, valamint a löbbi bizottságok is a maguk munkájánál, amennyiben annak szüksége fennforog, a javaslatot figyelembe vegyék.

A nagyváradi Áruháza részére a szatmári vasárnapi iskola gyermekek néhány vasárnap

200 Leit adakoztak. Ajánljuk követendő például a többi vasárnap-i iskoláknak.

Főgondnokválasztás. A szatmári egyházközség a nemrég elhunyt dr Vajay Károly helyébe Uray Jenő ny. iparfelügyelőt választotta meg egyhangu lelkesedéssel főgondnokául. Az új főgondnok mélyen vallásos lelkű férfi, aki mintaszerű keresztyén életet él nemesszívű hitvestársával, ki, mint a Lorántffy Zsuzsanna-Egyesület elnöknője évek óta áldásos munkát fejt ki az egyház és az iskolák érdekében.

A végoári ref. Nőszövetség eddigi munkájáról szóló jelentésünk úgy a lelki élet terén kifejtett munkásságát, valamint külső jótékonykodását illetőleg, szép és áldásos eredményről tesz bizonyosságot. Az alig néhány hónappal ezelőtt 37 taggal megalakult Nőszövetség ma már több mint 100 tagot számlál, akik Demeter Domokosné elnök és Zöld Mihályné ügyvezető-alelnökkel élükön, lelkes odaadással szolgálják azt a magaslatos célt, melyet egyházi életünk terén Nőszövetségünk van hivatva betölteni Isten országa érdekében. A lelki élet terén azzal indította meg munkáját, hogy kebelében megalakulása után nemsokára bibliakört szervezett. A bibliakör azóta működik úgy, hogy minden héten az iskola egyik termében felváltva, felolvasóórát és bibliáórárt tart a tagoknak élénk és folytonosan emelkedő érdeklődése mellett. A felolvasásokat Zöld Gizella tartja. A bibliáórákat Ajtay Gábor segédlelkész vezeti. Ami pedig a Nőszövetség külső jótékonykodását illeti, megemlíthetjük, hogy megalakulása után alig néhány hétre már egy szépen

sikerült karácsonyfaünnepélyt rendezett az iskolás gyermekek számára, ahol 300 lei értékű hasznos segélyben részesítette a szegény gyermekeket. Farsangban pedig teaestélyt rendezett fényes erkölcsi és anyagi sikerrel, úgy, hogy a néhány hónappal ezelőtt megalakult Nőszövetség ma már közel 10,000 lei készpénzzel rendelkezik. A tagok száma ma is folytonosan növekszik s így a Nőszövetség további munkája elé még biztosabb reménységgel tekinthetünk és kérjük az Istent, hogy segítse és vezérelje ama nemes cél szolgálataiban, melyet egyfelől a hitélet ápolásában, másfelől az egyházi jótékonykodás gyakorlásában van hivatva betölteni.

Magyarországon a róm. kath. egyháznak 962,000, a reformátusnak 47,000, az evangélikusnak 10000, a görög kath. 2700, a görög keletinek 1300, az unitáriusnak 291, az izraelitának 104 katasztrális hold földje van.

Társszerkesztők: Arday Aladár, dr Bodnár Gábor, Bokor Sándor és Szombati Szabó István.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

Sz. L. Sz-d. A vasárnapi iskoláról küldött ismertetés nagyon okos és kedves munka, de inkább gyülekezeti lapba való. **Dr B. G.** Megkaptam, jönni fog, de régebbit nincs mit elővennem, hozzám emberemlékezet óta nem érkezett semmi. **K. B. Basel.** Megérkeztek mindahárman: képen is, cikkben is. Az előbbi köszönöm, az utóbbiakat sorban hozni fogom. **T. G. B-z.** Feltétlenül írok róla, csak légy szives közölni, mikor történt az elbucuzás.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

1652—1930. szám. **Pályázat** a nagyszalontai egyházmegyébe kebelezett csermői (Aradmegye) református egyház rendes lelkési állomására. Javadalom a legújabb díjlevél szerint — melynek fokozatos egyházhatósági jóváhagyása most van folyamatban — a következő:

1. Tisztességes lakás és kert.
2. 7 kat. hold 800 négyszögöl szántó és kaszáló, adóját az egyház fizeti, ezidőszerinti bérértéke 7000 Lei.
3. Stóla az egyhker. szabályzat szerint 2000 Lei.
4. Készpénz az egyház pénztárából havi előleges részletekben 6000 L.
5. 5 hold agrárföld, melyért az egyház nem vállal felelősséget (27 hold eddig élvezett agrárföld elvéve, fellebbezés alatti) ezidőszerinti bérértéke 5000 Lei.
6. Állami fizetéskiegészítés, melyért az egyház nem szavatol.

Kötelesség: Csermő anyaegyházban és Seprős fiókegyházban az E. T.-ben előirt összes lelkési teendők végeztése, állami iskolákban vallástanítás. Az állás 1930 július 1-én elfoglalandó. Pályázati kérvények a hirdetés közzétételétől számított 3 héten belül oklevéllel, szolgálati bizonyítvánnyal együtt Kassay Béla espereshez Tinca—Tenke, Judeful Bihor (Biharmegye) küldendők. Oradea—Nagyvárad, 1930 április 6. *Sulyok*, püspök.

Az összes egyházi és iskolai nyomtatóanyagok állandó nagy raktára.

Konfirmációi emléklap

17×21 centiméter méreletben, kék színnyomással, csinos kivitelben 1— Lei
 21×34 cm. méreletben, nagyon szép kivitelű, három színnel nyomtatva 2·50 Lei
 24×31 cm. méreletben, dus aranyozással és még két színnel nyomtatva, legkényesebb igényt is kielégítő elsőrendű kivitelben 3— Lei

Konfirmációi emlékkönyv

diszes címlapu, több, mint két iv terjedelmű füzel finom papiron, nagyon szép Konfirmációi Emléklappal II. kiadás 16— Lei

Beszerezhető:

Béres Károly könyvkereskedésében
Oradea—Nagyvárad, Iosif Vulcan (Nagy Sándor-u) 14.

50 példányig való rendelésnél 10 %_o, 50 darabon felüli rendelésnél 20 %_o árengedményt nyújtunk.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
 Nagytiszt. Református Lelkeszi Hivatalnak
 Tinca—Tenke
 Jud. Bihor

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak ei.

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Szent László-tér 5. sz., Kovács-ház
 Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Flók: Fugyloásárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8,500,000.

Takarékbetéteket előnyösen kamatoztat

Foglalkozik helibetét gyűjtéssel. *Le-
 számitol váltókat. Folyósit jelzalog-
 köicsönöket. Átutalásokat előnyösen
 teljesit. Minden bankszerü üzletet
 kedvezően lebonyolit.*

**Képzelsz a frieszli „Adriai”
 biztosító-társaságot. 15**

ORGONA- HOMLOKZATSIPOK

a rekvirált sipok helyébe első-
 rendü kivitelben készülnek

Wegenstein S. Fiai

orgona- és harmonium-
 gyárában, **Timisoara.**

Kitünő hangu harmoniumok
 és pedálos harmoniumok ál-
 landóan raktáron. Orgona-
 javítások, tisztítások és
 hangolások pontosan eszkö-
 zöltetnek. Költségvetéssel és
 harmonium árjegyzékkel dij-
 talanul szolgálunk. 15

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

h a r a n g j a i t 15

Alapított 1840-ben

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas
 harangszerelvények és harangállványok. — Villamos haranghuzó motorok.

REFORMÁTUSOK LAPJA

h Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelek és tanítók saját személyökre évi 350 lei előfizési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

○ ○ Megjelenik minden héten szombaton.

Mi vagyunk a tanubizonyosságai.

Csel. 2, r. 32. v.

Husvét igazságának e pünköszi hitvallás a legerősebb bizonyossága.

Bizonyosság volt a megrémült örök halálraválása, kiknek igaz szavát a pénz rutította hazugságra. Bizonyosság volt az asszonyok boldog örömujjongása, kiknek ajkán ott visszhangzott a drága örömhír: „nincs itt az Úr: feltámadott”. Bizonyosság volt az emmausi vándorok áldott hírívése: „feltámadott az Úr bizonyny!” és Tamás megszegyenült vallomása: „én Uram és én Istenem.” De mindegyiknél nagyobb, erőteljesebb, diadalmasabb a Péteré: „Jézust feltámasztotta Isten, minek mi mindnyájan tanubizonyosságai vagyunk.”

Hitvallás ez, mellyel a tagadó Péterből bizonyoságtévő Péter lett. Hitvallás egy óriási, ellenséges tömeg előtt, idegen volt e hit és gyűlöletes e szó: Jézus. Hitvallás, mely egyszersmind vád volt ellenük: bűnük, gonoszságuk kemény szemükre lobbantása.

„Mi mindnyájan tanubizonyosságai vagyunk”. Összesen csak tizenegyen voltak és mégis megváltoztatták a világot. Egyszerű, műveltségben szegény emberek és beszédjükre előkelők és tudósok állottak melléjük. Melléjük? Nem az Úr Jézus mellé! Mert az ügy, melynek szószólói lettek, nem az övék volt, hanem a Feltámadotté.

„Mi vagyunk a tanubizonyosságai”. Mi is? A Feltámadott mai követői? Érdemes, sőt kell ezen gondolkozni! Mennyien vagyunk a tizenegyhez képest és mégis ma visszafelé változik a világ Tanultak, tudósok hozzájuk mérve és mégis nem a világoosság terjed körülöttünk. Vajjon csakugyan bizonyosságai vagyunk?

„Mi vagyunk a tanubizonyosságai”. Minden szavunk, minden

munkánk bizonyágtétel kell hogy legyen a feltámadott Úr Jézus mellett. Mindnek azt kell hirdetnie, hogy Jézus feltámadott és bennünk: a lelkünkben, az életünkben él. Mert Ő választott eszközül minket és mi nem a kenyeret, az életmódot, hanem Őt választottuk s nem a máért, vagy a holnapért, nem az existenciánkért, hanem Ő érette szolgálunk, mert nem életheletőség, hanem hivatás, sőt több: bizonyágtétel a mi szolgálataunk.

De legyen hitvallás a mi bizonyágtételünk! Nemcsak velünk egyetértő hiveink előtt, hanem akkor is, mikor Jézussal, mitsem törődő közönyösök, vagy iránta ellenséges indulatúak sokasága előtt kell sikraszállani az Ő ügyéért! Jöhetnek idők, mikor ismét szükség lesz igaz és hősiesség bizonyágtételeire. És akkor annyiban győz Jézus, amennyiben mi bizonyágtételek tudunk lenni.

Ha a feltámadott Jézusnak bizonyágai leszünk, akkor az Ő ügye: a keresztyénség minden veszedelemből megerősödve fog kikerülni.

De ha nem, sőt talán ma sem vagyunk, ha bennünk, életünkben „Krisztus fel nem támadott, akkor hiábavaló a mi predikálásunk!”

D. I.

Az egyház alkotmányáról és kormányzatáról szóló tervezet indokolása.

Tervezetünk elkészítésénél három komolyan mérlegelendő szempontot igyekeztünk érvényesíteni.

A jelenleg érvényben lévő egyházi törvények rendelkezései csaknem ötven esztendeje elhatározóan irányítják egyházközségeink, az egyes kerületek életét s intézkedéseik egyik másik vonatkozásban százados tradíciókra utalnak vissza. Semmiképpen sem tarthattuk tehát egyházunk érdekében állónak lényegbe vágó nagyobb változtatásokat eszközölni a régi törvények elvi intézkedéseiben, rendelkezéseiben.

Figyelembe kellett vennünk azonban azt is, hogy az érvényben lévő egyházi törvényünk különösen kiegészítésre szorul abban a tekintetben, hogy úgy a hitvallási alap, mint az anyaszentegyház belső, lelki munkáinak viszonyaink között különös mértékben szükséges tovább fejlesztése erőteljesebben érvényesíttessék.

Számolnunk kellett a két kerület belső fejlődésében fennálló történelmi *mutra* visszatekintő különbségekkel is. Gondolnunk kellett arra, hogyha a most érvényben lévő egyházi törvények

megalkotásánál a többi egyházkerületek tiszteletben tartották és elismerték az erdélyi egyházkerületnek különleges helyzetéből folyó jogait és intézkedéseit, akkor most, amikor közös munkálkodásban a két egyházkerület egyesül, teljes mértékig figyelemben kell részesítenünk a királyhágómelléki egyházkerület különleges és az erdélyitől részben eltérő jogviszonyait. A kérdést leghelyesebben úgy véltük megoldani, hogy mindkét kerületre nézve érvényesítettük a közös alapelvek sérelme nélkül különleges szervezeti intézkedéseit.

Az előterjesztett javaslat külső képe szerint egészen újnak látszik, mert új a szabályok elrendezése, sorrendje. Az 1881 évi zsinaton alkotott egyházi törvény a rendszert úgy állította fel, hogy először szólt az egyház különböző fokú képviselői gyűléseiről, azután az egyházi tisztviselőkről, ezek közt a lelkészekről, esperesekről és püspökökről, majd a különböző gondnokokról, azután a tanácsbírákról és jegyzőkről. Ezt a rendszert követte az 1891-iki zsinat azzal a különbséggel, hogy az egyházi tisztviselők körében előbb az egyházközségi, majd az egyházmegyei, végül az egyházkerületi tisztviselőkről szól, az egyes csoportokon belül is alulról felfelé haladván. Ezt a rendszert akarja követni a most érvényben lévő egyházi törvényünk is, csak hogy ennek törvényhozója, míg az előbbi egyházi törvények egy némely ugyan magában véve elvileg nem helytelen változtatást tett és néhány észrevett hiányt pótolni kívánt, figyelmen kívül hagyta, hogy ezenközben az egymáshoz tartozó szabályok egymástól nagyon távol estek, aminek leginkább jellemző példája, hogy míg az egyház tagjairól általában a 105. és következő § ok rendelkeznek, azt, hogy kik az egyházközség választójogosult tagjai s miként történik ezeknek névjegyzékbe foglalása a 17. és következő § okból tudjuk meg. Már csak azért is, hogy az összetartozó kérdésekre vonatkozó szabályok lehetőleg egy csoportban legyenek feltalálhatók, célszerűnek látszik egy áttekinthetőbb elrendezés. De célszerű ez azért is, mert a mi egyházalkotmányunknak legjelentősebb és minden vonatkozásban fundamentális része az egyházközségekről szól. Kívánatos tehát, hogy amint egyébként azt a református egyház alkotmányi törvények legtöbbször látjuk, az egyházközségekre vonatkozó szabályok együvé legyenek foglalva és semmi részükben se kevertessenek össze más testületekre vonatkozó szabályokkal. Emellett az elrendezés mellett ugyanis az egyházközségekre vonatkozó szabályok a többi résztől elkülönítve is képet adnak egyházunk jogi életéről. Ezek szerint a tervezet az általános

szabályokon kívül négy részre oszlik, ezen cím alatt: „Az egyházközség, amiről négy fejezet rendelkezik”. Az egyházmegye három fejezetben. Az egyes fejezetek §-okra osztatnak. A külső rendezésen kívül elvi jelentőségű nagyobb változtatás egy van a tervezetben. Az egyetemes konvent intézményének helyébe a zsinat kebeléből alakuló állandó bizottságnak létesítése, továbbá a konventi bíróságoknak a zsinat által a választott bíróságokkal való helyettesítése. A konvent szervezete ellen évtizedek óta nagy szenvedéllyel folyt a támadás s állandóan hallottuk azt a kívánságot, hogy az egyház egyetemének közös érdekű ügyeiben a zsinat együtt nem léte idején eljárásra inkább zsinati bizottságot kellene alkotni a konvent helyébe. Nem vitatható, hogy a zsinat és konvent közötti kapcsolatnak hiánya egyházi alkotmányunknak egyik érezhető fogyatkozása volt.

A zsinati bizottságnak általunk javasolt formája romániai magyar református egyházunk jelenlegi életviszonyainak is jobban megfelel, amelynek kialakításánál különös tekintettel voltunk arra, hogy e szervezetnek a zsinattal való szoros kapcsolata az által nyerjen kifejezést, hogy a zsinat maga alakítja ki önmagából a zsinati bizottságot.

Elvi jelentőségű az is, hogy a tisztujítás az egyházmegyén általánosan kötelezővé van téve oly módon, hogy azok az egyházmegyék is, amelyekbe eddig a tisztujítás nincs életbe léptetve, tartoznak legkésőbbben egy tisztujítási időköz letelte alatt áttérni a tisztujításos rendszerre.

Annak, hogy a tervezet a tisztujítás idejét a mostani törvényben meghatározott 10 év helyett általában 12-re emeli, egyáltalán nem a megújítástól való idegenkedés az oka, hanem éppen a megújulás általánosságára törekvés. Tervezetünknek célja az, hogy az egyházi életnek minden fokán következéshessék be az általános megújulás. Mivel pedig az egyházközségi választásoknál kevésbé volna lehetséges az ott megszokott tizenkét esztendő turnust változtatni, helyesebbnek látszott ehhez alkalmazkodni az egész vonalon és a hat és tizenkét esztendő időközöket állapítani meg. Természetesen lehetett volna az egyházmegyei általános tisztujítást is hat évben állapítani meg, de ez nem volna célszerű, elsősorban azért, mert semmiképpen sem volna kívánatos, az egyházi kormányzatnak ilyen rövid időközben való cserélése. Jelentős újabb intézkedés különösen a királyhágómelléki egyházkerületre nézve az egyházmegyei és egyházkerületi tanács felvétele. Ez ugyan valójában nem egyéb, mint a számos helyen ma is meglévő „intéző-bizottság” törvényesítése.

Ilyen tanács egyébként csaknem mindegyik református egyház alkotmányában található. Mint említettük, ez inkább a királyhágómelléki kerületet érinti, minthogy az erdélyi egyházkerületben az egyházmegyei tanács és igazgatótanács szervezete történelmi alkotó része az egyházkerület alkotmány-fejlődésének. Azonban e tekintetben is különös figyelemmel voltunk egyfelől az Erdélyben már kialakult történelmi helyzetre, másfelől kellőleg érvényesítettük azt a szempontot, hogy a királyhágómelléki egyházkerületnek megmaradjon azon joga, hogy maga állapítsa meg a megalkotandó igazgatótanács hatáskörét.

A zsinatnál a tagok számának meghatározási módjában van szembeötlő változás. Nevezetesen az egyházkerületek részéről választható tagok nem határozott számokban vannak kifejezve, hanem a lélekszámhoz viszonyított arányszámban. Ennek a célja, hogy a népesség nagyobbodása esetén ne kelljen új számokkal foglalkozni. Alapul a 20,000 osztószám van véve, amely a mai zsinati taglétszámnak megfelel. Viszont azonban, hogy ebből az egyházkerületek megcsonkítottága miatt nagy különbségek ne álljanak elő, megállapítatik az egyházkerületenként választandó tagok számának maximuma és minimuma.

Ki kell terjeszkedni egy pár kérdésre, amelyek a tervezet szabályaiban ugyan nem vetődnek fel, de amelyek több ízben és több oldalról hangzottak föl.

Egyik ilyen kérdés az iskolák, illetőleg tanárok és tanítók képviselőinek miként választására vonatkozik. A mostani törvényben elfogadott választási mód sok tekintetben nem tudott közmegnyugvást kelteni. Viszont azonban az, hogy a tanárok maguk válasszák képviselőiket, egyházalkotmányunkba sehogy sem illik bele. Az ellen, hogy a presbitériumban a mostani rend szerint választják a tanárokat és tanítókat, nem is lehet nemcsak elvi, de gyakorlati szempontból sem kifogást emelni. Épp úgy egészen rendjén van a zsinati tagok sorába a tanár- és tanító képviselőknek a mostani rend szerint választása. Az egyházmegyei képviselőválasztásnál is ismerős presbitériumok döntenek, tehát az elv és gyakorlat itt sem mondanak ellent egymásnak.

Ezért kellett meghagynunk a tervezetünkben is javasolt módot. A zsinati tagok választásával kapcsolatban is felmerülhetne az a kívánság, hogy a választásnál az egyházi közvélemény szabadabb nyilvánulása intézményesen biztosítottassék. A most szokásban lévő lajstromos szavazással szemben ugyanis nem alap nélkül merült fel az az észrevétel, hogy ezzel a szavazás könnyen formasággá válik, mert egy megállapított lajstrom-

mal szemben részletváltoztatásokat tenni a nagykiterjedésű egyházkerület egymással nem érintkező presbitériumai szavazásánál nagyon nehezen lehet. Ha meg két, vagy több lajstromot terjesztenek fel és ezek szerint szavaznak, könnyen megtörténhetik, hogy az egyik rész néhány szavazattal többséget nyervén, a másik résznek minden jelöltje kimarad s így egy egész nagy egyházkerületből csak egyik, talán az egésznek felét is alig reprezentáló irányzat jelöltjei jutnak be. Ennek a kiküszöbölésére szolgálhatna a lajstromos szavazás mellett a kisebbségi képviselőlet biztosítása, ám ez az egyházban a pártok szerint való szervezkedést mintegy hivatalossá tenné, holott semmitől nem kell inkább óvnunk egyházi életünket mint a pártoskodástól. A másik mód, amit a lajstromos választásoknál felmerülhető aránytalanságok kizárása érdekében javaslatba lehetne hozni, a választókerületenkénti választás volna, természetesen választókerületekül az egyházmegyék szolgálván. Ezen választási mód mellett is vannak ugyan kisebbségben maradóitak, de a választókerületek felfogása mégis sokkal inkább érvényesülhet így, mint a most szokásos lajstromszavazások mellett. Ezzel szemben áll azonban az, hogy az egyházmegyénkénti választásnál még inkább előtérbe kerülne a különben így is tapasztalható jelenség, hogy t. i. elsősorban nem a törvényhozás munkájára való készség és képesség, hanem az egyházi hivatal szerint történnék a kiválasztás és hogy olyanok akiknek az egyházi törvényhozó munkában részvétele közérdekből kívánatos, mivel nincsenek egyházmegyei kapcsolatban, meg nem választhatnának. Ezekre tekintettel helyesebbnek látszott, hogy ebben a kérdésben rendelkező jogszabályt nem kell felállítani, hanem hagyni a mostani rend szerint az egyházkerületek elhatárolására a választás módjának megállapítását. Amint bevezető szavainkban említettük, a tervezet elkészítésénél súlyos probléma gyanánt merült fel a két egyházkerület tényleges alkotmányjogi helyzetével ma is érvényben lévő különbség. Az erdélyi kerület eltérő jogait minden eddigi törvény elismerte, ez a különállás, helyesebben eltérés több lényeges kérdésben sehogy sem hozható egy mezőre. Minthogy pedig mindkét kerület természetesen ragaszkodik az eddigi állapotok éritetlenségéhez, mert történelmi helyzetének kialakításában mindenik saját tradíciói szerint halad s minthogy az erdélyi kerület vezetősége is azt a véleményt juttatta kifejezésre, hogy ezen kérdésekben nem lehet majorizálni a kisebbséget s ez uton tradícióinak meg nem felelő szabályokat oktrojálni reá, nem marad más célravezető és helyes megoldás, mint

törvényhozásunk eddigi rendje szerint a tényleges helyzetnek megfelelően felvenni a két kerületben mutatkozó rendelkezéseket, fennhagyva mindkét kerületnek a törvény alapvető rendelkezéseiben belül is az intézkedés jogát.

Végül meg kell említeni, hogy a tervezet nagyon sok helyen megtartotta a mostani törvénynek száraz és sokszor nem egészen szabatos stílusát, különösen olyan helyeken ragaszkodva a régi szöveg változatlan megtartásához, amelyek már három zsinat törvényhozásán változatlanul, vagy csekély módosítással mentek át. Egyébként a szabatosságra igyekezett a tervezet, szükség esetén a stílus szépségének a rovására is és igyekezett arra is, hogy ott, ahol annak lehetősége van, a rendelkezésekben az evangéliumi szempontok erőteljesebben érvényesüljenek, mint ahogyan azt külföldi református egyházak törvényeiben általában látjuk. Ezért igyekezett tervezetünk már az általános részben teljesebben kifejezésre juttatni egyházunk hitvallását s kihangsúlyozni ennek alapvető jelentőségét és mindenütt biztosítani az egyház lelki munkájának igényét és köteleztetését.

Végül még csak azt jegyezzük meg, hogy javaslatunkban intézményesen kívántuk biztosítani a különböző egyházi testületek belső kérdéseinek tárgyalására egyházi értekezletek keretében az együttműködés lehetőségét. Gondoskodni kívántunk arról, hogy úgy a lelkészek, mint tanítók, tanárok és presbiterek hivatásukkal összefüggő kérdéseiket megtárgyalhassák, viszont azonban enemű munkásságuk is szervesen illeszkedjék be az Anyaszentegyház alkotmányos életébe. Anyaszentegyházunk régi tradíciójának a lelkészi testületekre nézve is az felel meg, hogy úgy az egyes egyházközségeiben, mint egyházmegyékben és kerületekben lelkészi kollégiumok, egyházmegyei, kerületi és országos értekezleteken keresztül tárgyalják meg a lelkészi karnak benső és az egyetemes egyházzal összefüggő összes lelkészi és anyagi kérdéseit.

Reméljük, hogy erre vonatkozólag előterjesztett javaslatunk, mely a kálvini tradícióknak mindenben megfelel s melyre éppen hazánkban különös helyzetünk kiválóképen utal, helyesléssel fog találkozni.

Dr Thury Kálmán és Vásárhelyi János.

FELHIVÁS! Felkérjük azon előfizetőinket, akik előfizetési díjakkal még az elmúlt évről hátralékban vannak, hogy azokat lehetőleg postafordultával ki-egyenlíteni sziveskedjenek.

Néhány gondolat a bibliakörök megalakítása, vezetése és munkálkodása tárgyában.

Azonban ne felejtjük, hogy világosságot csak annyit tudunk sugározni, amennyit Krisztustól nyerünk, ingathatlan sziklára, örökkévaló partokra csak akkor tudunk rámutatni, ha megállunk keresztfje alatt . . . Óh az a keresztfje, az Ő keresztfje!

Ha kifogyna minden tinta, mellyel ír a fürge emberi kéz, mindig volna a hit szemének mit olvasni a keresztről.

Ha megfagyna minden szó az ajkon, ha a prédikátorok zengő szava némaságba veszne is, az a keresztfje hangtalanul beszélne, hívna, kiáltana s tanítaná a leggyönyörűsebb prédikációt, melynek alap-gondolata Isten szivéből pattant ki a teremtés hajnalán s amelynek ámele a Krisztus szivéből arra kiömlő piros vér.

S e kettő az Egyetlenét a lelkek megváltására odakináló szeretet és a lelkeket az égnek visszaadó áldozati hűség.

Itt, ez az alkalmas eszköz, hogy a keresztfje hős szenvedőjét és legyőzőjét: a Krisztust odaállítsuk népünk ifjúsága, gyermekerege, az apák és anyák elé.

A Róla, élete, halála s dicsőségeiről zengő örömhírnék legyünk azért felkent, eljegyzett heroldjai. Követek, kiknek a keresztről szóló bolondság: megtartás, erő, felemeltetés. Követek, kiket Ő választott ki magának, követek, kik eszközzé kívánnak lenni a kezében, kiknek éneke Róla szól, követek, kik bátran kiáltják világgá: „legyen király, király, világ királya Ő!”

Erre a királyra ráirányítani a lelkeket, lobogója alá sorakoztatni a reánk bizottakat, fenséges parancs, boldog megbizottság, a munkatársá avatás pazarló kitüntetése.

Afelett vitázni, van-e szükség erre az áldott elkötelezetetésre, erre a munkára, igazán felesleges és túlhaladott álláspont. Ha a művelt, az emberiség haladásának fáklyahordozó nemzetei több, mint 40 éve felismerték és kitarító szorgalommal munkálták a Krisztus Jézus vezéri zászlója alá a gyűjtést, a toborzást, a vasárnapi iskola, bibliakörök és különböző egyletek szervezésének többféle irányu, de egy célra törekvő módozataival, állhatunk-e mi egy helyben? Engedhetjük-e, hogy gyermekeinket, ifjúságunkat elragadja a sátán, a világ? Semmiképen nem. Nekik arra kell bizniok magukat, akinek a karja örök védelem, a szive csupa könyörület és irgalom, a szava szent hívogatás, balzsam, gyógyszer és örök életet adó orvosság. Nekik nem ott, hanem a Krisztus mellett van a helyük!

De ki vezesse őket Hozzá? A követségi megbizott, mi lelkipásztorok. A követségi megbizott ura jelvényével ékes. Ez ékesség pedig!

a biblia. Sebre balzsam, bánatban vigasz, betegségben orvosság, halálban élet.

Kiknek vigyük e balzsamot, e vigaszt, ez orvosságot?

Mindenkinek.

S kiket vigyük hozzá?

Mindenkit. A gyermeket, az ifjút, az apát, az anyát, a boldogot, a boldogtalant, a gazdagot és a szegényt.

Kezdjünk nevében egy új világhódítást.

„Munkára fel, ne vesztegelj!” „Föl, föl, szent küzdelemre, az Urnak harca ez, a trombitának hangja már indulást jelez. Kibontva im a zászló, kezdődik a csata, a biztos győzelemre vezérel az Ur maga!”

Bátran előre, bátran utána! „Fel, a királyi zászlót hiven kell védeni. Népevel győzelemre halad Ő szüntelen, míg verve minden ellen s Ő az Ur mindenben”.

Bátran előre, bátran utána! Lelke felettünk lebeg, keresztje előttünk ragyog, főpapi imája áldásként hull le ránk.

Bátran előre, bátran utána! „hogy sem élet, sem angyalok, sem fejedelemségek, sem hatalmasságok, sem jelenvalók, sem következők, sem magasság, sem mélység, sem semmi más teremtmény” el ne szakasszon Tőle, „ki bölcsességül lőn nekünk Istentől és igazságul, szentségül és válságul”, hogy „nevére minden térd meghajoljon, menyeeiké, földieké és föld alatt valóké és minden nyelv vallja hogy Jézus Krisztus Ur az Atya Isten dicsőségére!”

(Folyt. köv.)

Kürthy Károly

Az Arad-zarándi Lelkészi Kör értekezlete.

Április 6 án tartotta az Arad-zarándi Lelkészi Kör tavaszi értekezletét Kun Zoltán pankotai lelkész, körü elnök vezetése alatt Gyorokon. Az értekezlet — amelyen az akadályozva volt Nagy Dániel szentleányfalvai lelkész kivételével a Kör összes lelkészei megjelentek — gazdag programjával nemcsak az összegyűlt lelkészekre vált áldásossá, hanem ünnepi napjává vált a kicsiny egyházközségnek is. Egész nap munkálkodtak a magvetők, szüntelenül hangzott az Ige, melyből gazdagon áradt ki Isten örökkévaló kegyelme, megújító ereje.

Az ünnepségek sorozata a délelőtti istentisztelettel kezdődött a népes gyülekezet előtt, melyben sokan voltak más felekezetűek is, sőt Mészáros Dániel egyházmegyei világi tanácsbíró vezetésével Aradról is többen. A lelkek Isten után sóvárgó áhitatos éneke után Kun Zoltán imádkozott hívő lelke teljes sóvárgásával s Csécsy Imre hirdette klasszikus szépségű beszédjében Isten mindeneket megújító dicsőségét.

Délután vallásos estélyre gyülekeztek össze újra a hivek. Ének után Szabó József ajkáról szólt az ima. Magasztalás és a

bűnösségének tudatában élő gyenge ember esdeklése volt minden szava az Ur áldásaiért. Csécsy Imre olvasta fel ezután egy kedves hangulatu elbeszélését és több versét, nagy elismerést szerezvén finom irói tollának is. D. Kiss Lajos segédlelkész szólóéneke után, melyet Liszkay Kálmán h. lelkész kísért harmóniumon, az iskolás gyermekek több kedves szavallata következett. Öröm volt hallgatni az ifjusági egyesület precíz karénekét, melyet Masznyik Csöpiké tanított be és vezetett kifogástalanul. Ezután Liszkay Kálmán h. lelkész beszélt a Nőszövetségek helyzetéről a társadalomban, feltárva azokat az áldásos utakat, melyeken nőink a lelkek megmentését és megújítását szolgálhatják s munkájukon keresztül Isten dicsőségét nagyobbíthatják. Az iskolás gyermekek újabb szavallata után D. Kiss Lajos segédlelkész beszélt a megújulást kereső, békéért zörgető világ egyedül helyes útjáról, melyen Krisztus a vezér s ahol a gyermeki lelkektől kezdve mindnyájunk számára áldásos megújító alkalmak nyílnak meg a vasárnapi iskolában, bibliakörben, nőszövetségben. Az ifjusági egyesület énekkarának újabb nagyszerű szereplése után Szabó József lelkész mondott hatásos beszédet, melyben párhuzamot vont a budhizmus és a keresztyénség között és kimutatta a keresztyénség kincseit s az ebből fakadó erőket. A gazdag programu délutáni ünnepség a XC. zsoltár eléneklésével ért véget s azzal az érzéssel távoztunk mindnyájan, hogy a kegyelmes Isten szeretete vett körül bennünket s megmutatta azokat a rejtett utakat, melyek után beteg szívünk sóvárgott. És nem veszhet el az a nép, amelyet a bizonyosságok ily serege emel fel a Teremtő Atyához.

Este az iskolateremben bibliára volt, melyen előimát mondott és bibliát magyarázott D. Kiss Lajos. Záróimában Kun Zoltán adott hálát Istennek a nyert áldásokért.

A délutáni szabadidőt, valamint az esti órákat használtuk fel arra, hogy egyes fontos belmissziói kérdéseket, mint a bibliakör és a presbiterekkel tartandó lelkiügyekkel foglalkozó gyűlésekkel foglalkozzunk. Ezeken az áldott megbeszéléseken tárult elő a hatalmas program az ezekből nyerhető áldások és akadályok. De foglalkozott az értekezlet a nyugdíjas lelkész-özvegyek helyzetével is és egy nagyfontosságú javaslat is elindult útjára: vessük meg alapját a nyugalmazott, elaggott lelkészek otthonának.

Az értekezlet résztvevői egész napon át a helybeli lelkész V. Wesmás Károly vendégei voltak, aki áldottlelkű feleségével együtt szeretettel gondoskodtak a lelki javakat adók, testi jókkal való táplálásáról.

Isten előtt meghajolva adunk hálát kegyelméért, hogy új indításokat nyerve dolgozhatunk s munkánk nyomán mindenből az ő dicsősége sugározza be sok küzdelmek között vivódó anyaszentegyházunkat.

Csermő.

Megbizásból: D. Kiss Lajos.

KÜLFÖLD

Bázel-város kanton evangélikus-református egyháza s annak jelenlegi nehézségei.

Bázel-város kanton ev. ref. egyháza a svájci protestántizmusnak mindig egyik legerősebb bástyáját képezte s az egyetemes protestántizmus érdekeivel szemben mindig igen nagy jelentőséget érzett. Bázel maga tőlünk, magyaroktól sem egészen idegen, amennyiben vallásos bázei polgárok segítségével 1751-ben a később még két kiadást ért magyar bibliát itt adták ki Papp István és Török Ferenc. Az Alumneum pedig, a benne otthont talált magyar theologusokon keresztül állandó kapcsolatot tartott fenn a magyarok és Bázel között. De ezektől eltekintve is, számunkra, akik a ref. ó svájci ágát követjük, talán nem egészen érdektelen Svájc egyik legnagyobb ref. egyházába s annak jelenlegi nehézségeibe egy pillantást vetni.

I.

Svájc protestáns állam. A legutóbbi [1920] népszámlálás adatai szerint 3 880 320 összlakosságból 2 230 597 protestáns, 1 585 311 katolikus, 20 979 izraelita, 43 433 egyéb felekezet, vagy felekezeten kívüli. Bázel város kanton lakosságának számaránya felekezeti szempont alatt körülbelül megfelel ennek az eloszlásnak, lévén 140 708 összlakosságból 90 536 protestáns, 44 650 katolikus, 2516 izraelita és 3186 egyéb felekezet, vagy felekezeten kívüli [A szekták tagjai protestánsoknak számítottak.] Bázel-város kanton ev. ref. egyháza a mult esztendő február 28 án ünnepelte meg fennállásának 400 éves jubileumát. Reformálását Oekolompodius János, Zwingli hú barátja s munkatársa hajtotta végre a városi tanács, a polgárság s az egyetem közös beleegyezésével. Akkor szerzett formájában szoros kapcsolat állott fenn közte s az állam közt, de ennek a századnak első éveiben kivitte az államtól való teljes függetlenségét. Az államnak némi felügyeleti joga maradt csupán. 1911-ben már új helyzetének megfelelően szervezkedve adja ki új törvénykönyvét. E törvénykönyv a Svájcot jellemző abszolút szabadság s annak a mély vallásosságnak jegyében van megszerkesztve, amelyik Bázelnek századokkal ezelőtt megszerezte „a kegyes város” jelzést. E törvénykönyvből érdemes ideírni annak legelső pontját, amely karakterisztikusan mondja a következőket: „Bázel-város kanton evang. ref. egyháza örököse és jogutóda a Bázelben 1529 február 8 án, a nép és hatóság döntése alapján a szentírás szerint megújított egyháznak, magát a reformációból támadt egyházakhoz számítja és különösen a svájci ref. egyházakkal szoros kapcsolatot tart fenn. Mint népegyház, nyitva áll a Bázel-város kanton területén lakó összes protestánsoknak. Tanításának alapja Jézus Krisztus és az ő evangéliuma, amit a bibliából a keresztyén lelkiismeretnek, a ker. tapasztalatnak és

a tudományok vezetése mellett kutat, hirdeti s igyekszik életté valósítani. A protestánsizmus alapelveihez hűven, elvárja, hogy tagjai az evangéliumi hitigazságokban, tapasztalaton s meggondoláson alapuló személyes meggyőződéssel birjanak."

Valóban ez a bázeli egyház. Népegyház, amelyik konfessziókat, meghatározott hitvallást nem, csupán az evangéliumot tartva szem előtt, ezen az alapon tagjának ismer el minden területén lakó krisztushívő protestánst. Nem jogtalanul dicsekszik tehát az 1930-iki „Kirchlicher Wegweiser” midőn azt mondja, hogy a bázeli ref. egyház a teljes szabadság levegőjében él.

Szervezet. Ami az egyház szervezetét illeti, ahhoz a politikai körülményekből ismerni kell annyit, hogy Bazel 1833-ig fővárosa volt a róla elnevezett kantonnak. Mivel azonban a bázeli tanács nagyon arisztokratikus volt, a vidék, két kis Bazel melletti falu, Riehen és Klein Hünningen kivételével külön kantonná alakult. Azóta Bazel és e két kis község egyházi és politikai egységet képez s Bazel város kanton néven szerepel. Bazelváros kanton református egyháza hét gyülekezetre oszlik: Münster 5, Péter 4, Leonhard 4, Theodor 3, Matthäus 3, Klein-Hünningen 1, Riehen 1 lelkésszel Kórházaknak, nagyothallóknak stb. különböző intézeteknek saját lelkésze van. A hét gyülekezet vezetése a 72 tagú Szinódus kezében fekszik. A Szinódus tagjait a gyülekezetek lélekszámához viszonyítva 6 évre választják a gyülekezetek szavazatképes tagjaiból. A Szinódus hoz törvényt, intézkedik istentiszteletek rendje, vallástanítás, költségvetés stb. fontosabb ügyek felől s ugyancsak ő választja az egyes gyülekezetek élére a 9 tagú egyháztanácsot. Az egyháztanács működése tulajdonképpen kimerül a gyülekezet külső képviselőjében s egészen apró ügyeinek intézésében. Az egyház eme szervezete megfelel a város szervezetének, de a várossal ellentétben az egyház a nőknek s idegeneknek is szavazati jogot biztosít. Az egyház az egyházi adóból, tőkéjéből s adományokból tartja fenn magát, ami, tekintve, hogy évenként 900—950 ezer frankot, tehát több, mint 30 millió Leit kap csupán adóból s egyetlen iskolát sem tart fenn, nem ütközik nagyobb nehézségekbe. S ezenkívül a bázeli nép rendkívül adakozó. A nagyobb gyülekezetek egyszeri perselypénzei 4—600 frankon is felül emelkednek.

A lelkész. Az egyház legnagyobb gondját a minél gyakrabban s minél több helyen végzett igehirdetés képezi, amit számos temploma, de főként gyülekezeti háza s megfelelő számú lelkész beállítása által biztosít. A templomi istentiszteletek időpontja úgy van lehetőleg megállapítva, hogy a hívek a vasárnap szinte bármely órájában találhatnak valamelyik templomban igehirdetést. Gyakoriak a templomi ünnepélyek. Ugy ezek, mint az istentiszteletek helye, ideje, prédikátor neve, már a péntek esti napilapokban olvashatók. Ugy szintén van urvacsoaraosztás is minden vasárnap a város valamelyik templomában. Megszabott liturgia nincs. A lelkész otthon legfeljebb egy-két hivatalos órát tart egy nap. Főként a hívek látogatása nem enged többet.

Ez érdekesen történik. A lelkész csak ahoz megy, akitől arra írásban, vagy szóban felszólítást kap, mert ha csak úgy magától elindulna, ki lenne téve annak, hogy egy másik lelkész által gondozott családhoz kopogtat be. Gyakori eset, hogy a paróchia tövében lakó hivek a város másik végén lakó másik lelképásztor szolgálatát veszik igénybe. A temetés, esketés, keresztelés teljesen ingyenes és mindenki ahoz a lelkészhez fordul, tekintet nélkül arra, hogy melyik gyülekezethez tartozik. Az iskolai vallástaniítás a középiskola II-ik osztályával véget ér s attól kezdve azt a lelkészek rendszeren a privát lakásukban heti 2 órán látják el a náluk jelentkezett ifjuság között. Csak, aki ezekre az órákra eljárt a lelkészhez, konfirmálhat a 15 ik életév betöltése után.

Bázel, 930 márc.

(Folytatása következik.)

Kiss Bertalan

HIREK

A nagyváradai Lorántffy Zsuzsánna-Egyesület a múlt évben is gazdag és áldásos tevékenységet fejtett ki. Fenntartotta az árvaházat, melyben 16 fiu-árvát részesített gondozásban. Azonkívül segélyezte és gondozta a gyülekezet szegényeit és árváit. Állandó havonkénti segélyben részesített 33 szegényt mintegy 36,000 leivel. Rendkívüli segélyt adott 168 esetben, összesen 13,000 leivel. Iskolás gyermekek karácsonyi segélyére több, mint 51,000 leit fordított, azonkívül cipő- és ruhasegélyben részesített 127 tanulót. Tehát összesen 100,500 leit fordított segélyezésre. Kiadásainak fedezetéül az adományokon kívül a február 2-iki est, a juliusi árva nap és a decemberi gyűjtés bevételei szolgáltak. Anyagi segélyezésen kívül lelki munkát is végeztek a szerdai munkadélutánokon, melyeken sohasem hiányzott az ének, imádság és Isten igéjének hirdetése. Az egyesületnek 886,691 lei vagyona van. Ez áldásos működés a lelkes tagok, különösen pedig a fáradhatatlan elnökség, Csernák Béláné elnöknő és dr. Thúry Kálmán elnök érdeme.

A szalárdi Református Nőszövetség folyó hó 6 án este tartotta szeretetvendégségét az ifjusági kulturházban. A megterített asztalokhoz ültek a tagok, amikor felhangzott a XC. zsoltár ajkukon. Majd a néma csöndben Surányi Lajos lelkész sziveket megható imája emelte a lelkeket Istenhez. Utána R. Keresztes Sándor s. lelkész Ján. 2 2—11. bibliamagyarázatában reá mutatott arra, hogy Jézus miképpen áldotta meg a kánai menyegzőt az Ő megjelenésével, hogy tisztelte meg a hajlékot az Ő ott létével és hogyan találta magát ott a szegény asztalnál. Felmutatta továbbá beszédjében hogy mi a kötelessége ebben a hittel szegény világban a református magyar nőknek. „Itt ti nem is gondoltok a terített asztal mellett azokra, akik odakint éheznek, nélkülöznek, fáznak és szenvednek: dobbanjon össze azokért sziveket, hozzatok balzsamot a szenvedőkre, gyógyítsatok meg áldó kezeitekkel és vigyetek nekik anyai szeretetet“ ... majd kiemelte a Nőszövetség munkájának áldásos

és gazdag tevékenykedését, mely egy igazi református nőre várakozik. Majd ének-számok, szavalatok, melo dráma után a bibliakörörös leányok párolgó teát szolgál-tak fel. Utána a s. lelkész áhi tatos utóimája, majd „Örök Isten merre, merre vagy...” c ének zárta be a szépen sike-rült szeretetvendégséget. Mint

egy 70 tag vett részt ezen első alkalomkor. Gazdag lelki áldással távozott el mindenki ezen szép erkölcsileg és anya-gilag sikerült estély után. (RKS)

SZERKESZTŐI ÜZENET.

Előfizetőinknek és olvasóink-nak idvességes és boldog husvétii ünnepeket kívánunk!

Hivatalos rész

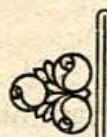
Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

1914—1930 I. KÖRRENDELET. *Valamennyi Nt. Lelkeszi Hivatalnak.* Szives tudomására hozom az összes érdekelteknek, hogy a vallástani és közoktatásügyi minisztérium 31176—1930 sz. értesítése szerint a C. F. R. igazgatósága az 50 % os vasuti kedvezmény régi igazolványainak érvényességét kivételképpen és visszavonhatólanul csupán a folyó évi május 1. napjáig meghosszabította. Oradea—Nagyvárad, 1930 április 17. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, püspök.

1823—1930-I. szám. KÖRRENDELET. *Valamennyi Nt. lelkeszi hivatalnak.* Az árvizsújtotta francia protestánsok segélye-zése tárgyában, néhány héttel ezelőtt a hirlapokból mindannyian értesültünk arról a nagyarányu árvizkatasztrófáról, mely Dél franciaországot sújtotta. A „Kálvinista Viág” folyó hó 1 én megjelent száma Raoul Alliérnek, a párisi theologiai fakultás dékánjának hozzá intézett levele nyomán részletes adatokat kö-zöl, melyek nemcsak a katasztrófának szörnyü méreteit mu-tatják, hanem egyuttal azt a szomorú tényt is megállapítják, hogy az árvizveszedelem éppen a protestáns lakosságot sújtotta a legfájdalmasabban. Hogy csak néhány példát említsünk, Monteau két református gyülekezete közül az egyiknek 850 családja közül 600 járt szerencsétlenül [utóbbiakból 400 min-denét elvesztette], a másik gyülekezet 200 családjából 60 árviz-károsult Corbarieu egyházközség temploma összedőlt, 80 csa-ládja közül 76 károsult a legárdi egyházközség minden családja károsult [köztük 80 család mindenét elvesztette].

Franciaország egész társadalma megmozdult, hogy hajlék-talanná vált és inségbe jutott véreit fölsegítse. Ám mindez csak pillanatnyi enyhítése lehet a jelen szenvedéseinek. Pedig itt többről van szó. Arról, hogy ez a sulyos árvizkatasztrófa szinte az egész francia protestantizmust válságos helyzetbe sodorta. Az elárasztott falvakban, földjeikről még a termő talajt is el-hordta s helyette vastag kavicsrétegekkel terítette be azt, ugy-

hogy azokon a helyeken a földmivelés is tönkrement. Ezzel szinte betetőzte az elnéptelenedésnek azt a folyamatát, mely azon a vidéken lassan, de hosszú idő óta feltartóztatlanul halad a maga végzetes útján. Eddig legalább nagyobb gyülekezetekbe csoportosulhatott ott a protestáns lakosság, de most, hogy a talaj — a szó valódi értelmében — kicsuszott lábai alól, még tömegesebben lesz majd kénytelen a városokba huzódni, mint azelőtt, s ott ugy elszóródik, hogy nem lehet többé összegyűjteni. Már is rendkívüli arányokban növekedett az így elszéledt francia protestánsok száma, s könnyen elképzelhető, mi lesz a sorsuk a városok nagy római katolikus tömegeibe való szétszórtságukban. Mindebből megérthető és minden túlzás nélkül megállapítható, hogy ez az árvizkatasztrófa a francia protestáns egyházakat létökben támadta meg. Amikor tehát az egész protestáns világ részvételt siet a veszedelembe jutott testvérek segítségére, a gyászos emlékezetű Bertalan-éj vértanuinak unokái felé ki kell nyujtania testvéri segítő kezét a magyar protestáns gályarabok ivadékainak is és épen azért felkérem az egyházközségek Nt, Lelkészi Hivatalait és Presbytériumát, hogy ami tőlük erre a szeretetadományra telik, azt jószívvel gyűjtsék össze és továbbítás végett küldjék be a püspöki hivatalomhoz, megemlékezően arról a régi igazságról, hogy „bis dat, qui cito dat“, kétszeresen ad, aki gyorsan ad — Oradea—Nagyvárad, 1930 április 10. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk. püspök.

**Az összes egyházi és
iskolai nyomtatóanyagok
állandó nagy raktára.**

Konfirmációi emléklap

17×21 centiméter méretben, kék színnyomással, csinos kivitelben 1— Lei
21×34 cm. méretben, nagyon szép kivitelű, három színnel nyomtatva 2·50 Lei
24×31 cm. méretben, dus aranyozással és még két színnel nyomtatva, legkényesebb igényt is kielégítő elsőrendű kivitelben 3— Lei

Konfirmációi emlékkönyv

diszes címlapu, több, mint két iv terjedelmű füzet finom papíron, nagyon szép Konfirmációi Emléklappal II. kiadás 16— Lei

Beszerezhető:

**Béres Károly könyvkereskedésében
Oradea—Nagyvárad, Iosif Vulcan (Nagy Sándor-u) 14.**

50 példányig való rendelésnél 10 %, 50 darabon felüli rendelésnél 20 %
árengedményt nyujtunk.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagytsist. Református Lelkészi Hivatalnak
Jud. Bihor
Tinca—Tenke

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Szent László-tér 5. sz., Kovács-ház
Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Flók: Fugyóásárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8,500,000.

Takarékbetételeket előnyösen kamatoztat

Foglalkozik helibetét gyűjtéssel. *Le-
számítól váltókat. Folyósít* jelzálog-
kölcsonöket. Átutalásokat előnyösen
teljesít. Minden bankszerű üzletet
kedvezően lebonyolít.

**Képviselet a triesszi „Adria”
biztosító-társaságól.** 16

ORGONA- HOMLOKZATSÍPOK

a rekvirált sipok helyébe első-
rendű kivitelben készülnek

Wegenstein S. Fiai

orgona- és harmonium-
gyárában, **Timisoara.**

Kitűnő hangú harmoniumok
és pedálos harmoniumok ál-
landóan raktáron. Orgona-
javítások, tisztítások és
hangolások pontosan eszkö-
zöltetnek. Költségvetéssel és
harmonium árjegyzékkel díj-
talanul szolgálunk. 16

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

harangjait

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas
harangszerelvények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

Alapított 1840-ben

Évk. 1930. ápr. 28.

Évt: 102-1930.

Tudomásul
& Hisselők

IV. évf.

Oradea—Nagyvárad, 1930 április 26.

17. sz.

REFORMÁTUSOK LAPJA

h Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyükre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

○ ○ Megjelenik minden héten szombaton.

A bibliai gondolkozás.*]

A tudományos gondolkozást két fogalomkör a subjectiv és az objektiv és e kettőnek egymáshoz való viszonya jellemzi. Közönségesen azt úgy képzelik el, hogy az ember mint alany [subject] szemben áll a tárggyal [object] és arról mint valami stabilról szemlélet, összehasonlítás és vizsgálódás alapján véleményt alkot, mely a vizsgált tárgy lényegének, tulajdonságainak megfelel. Az a benyomás, melyben az objectum magáról életjelt ad és a róla alkotott vélemény egybehangzása adja meg úgy a gondolkozási eljárásnak, mint az elért eredménynek a tárgyi [objectiv] jelleget. Más szóval, hogy az eljárás lényegét még inkább kihangsúlyozzuk: ha a szemlélet, összehasonlítás és alapos vizsgálat után leszűrt eredmény és ennek kifejező formája: az ítélet megegyezik, akkor az elért eredmény igazság. Az igazságot, hogy megnyerhessük, óvakodni kell minden ítélet kimondásától, melynek egyoldalulag az én lehetne a forrása, tehát következképpen subjectiv. Még egy tárgyias ítélet is subjectivnek tekintendő, midőn az objectumot valamely transcendens viszonylatban határozza meg. Csak a tárgyat lehet és szabad önmagát vizsgálat alá venni, leírni, megvilágosítani. A megismerő képességnek a szerepe ennél a műveletnél a semleges közvetítőé, oda áll a tárgy mellé egyedüli törekvése, hogy az objectumot leírja, megvilágosítsa, hogy helyt álló ítéletet nyerjen. Azért, hogy azt elérhesse, elszakítja magát az egyéninek minden megnyilvánulásától. Az objektiv igazságot akarja, azzal az eredménnyel van tehát megelégedve a tudományos gondolkozás, amit ekként nyer. Azonban számtalan sok esetben azt a megelégedést még sem lehet elérni; mert bármilyen erős a törekvés

*) Blowe cikke nyomán.

az egyéni kerülésére, annak sokszor a tárgyihoz valamilyen formában állást kell foglalni. A megismerőképesség, amely csak az imént a semleges közvetítő szerepére volt utalva, most az egyéni oldalon foglal helyet és azt valláserkölcsei, művészeti és gazdasági kérdésekben oly álláspont elfoglalására segíti, mely többé-kevésbé döntést jelent. Azonban az objectivnek és a subjectivnek egymáshoz való viszonyában egy pontos határmegye mindig megállapítható, mely ezt a kettőt egymástól elválasztja.

A gondolkozásnak az a formája a köznapi életben is teljes mértékben érezteti a maga befolyását. Ott, ahol emberek laknak ugyanis együtt; különféle viták, tárgyalások is vannak. Ilyenformán a feladat, mely az ember előtt áll az, hogy ezeket lehetőleg tárgyilagosan lefolytassa, azaz objectiv legyen, a subjectiv elemet távol tartsa. Ez annyira fontos, hogy gyakran egy ember műveltségének a fokát ezután ítélik meg, hogy milyen mértékben képes valamely kérdésben tárgyilagosságát megtartva, objectiven gondolkozni.

Annál a nagy elismerésnél fogva, melynek ez a gondolkozási forma örvend, nem csoda, hogy a keresztyén vallásos gondolkozást is a legnagyobb mértékben befolyásolja. Az Isten kijelentését mint objectivet, a keresztyén embernek a hitnézetétől mint subjectivtól elválasztják. Így Isten a gondolkozás objectumává lesz, akiről különbözőképen a különböző kutatási módszereknek alkalmazásával igyeksenek ítéletet, valami helytálló állítást nyerni. Azonban mivel különböző okokból kétségessé lett, hogy az emberi megismerőképesség képes e önmagára támaszkodva Istenről, mint objectumról ilyen megállapítás megalkotására — a bibliából igyeksenek azt megnyerni. Ebből tényként leszegzik, hogy Isten az embernek egy objectiv üdvöt, objectiv váltságot adott osztályrészüil, midőn Jézust elküldötte ide. A váltságnak a jellege stabil, mint minden objectivnak. Ehhez az embernek személyileg [egyénilig] kell állást foglalni. Ezt az egyéni részvételt az objectiv üdvösségben, a bűnbánat, a hit, a megszentelődés fogalmakkal juttatják kifejezésre. Csak az a kérdés okoz nem egyszer nehézséget, hogy ezt az objectiv üdvösséget bizonyosan ellehet-e sajátítani úgy, hogy ahhoz semmi kétség sem férhet?! Megnyugtató, hogy Isten az erőteljen, gyenge embernek Szentlelkével jön segítségére, úgy hogy az az általa teremtett üdvben való részvételét feltétlen bizonyossággal munkálhatja.

Egészen bizonyos, hogy az a módszere a gondolkozásnak

a tudományban és az emberi közösségben is teljesen helyén való. Azonban az előtt, aki ismeretelméleti kérdésekkel valaha komolyan foglalkozott; világos, hogy a subjectiv és objectiv közötti ilyen mértékű különbségtétel jogosultsága mégis kétséges. Ennek az értéke egy a szellemi munkásságot befolyásoló hypothesisnek az értéke. Az pedig közismert, hogy a tudomány az ismeretelméleti eljárás (hypothesis) alkalmazásával nem várhat addig, míg az minden tekintetben helyesnek bizonyul. Ez azonban nem hiba, mert így is nem egyszer csodálatos eredményeket ért el egyik vagy másik hypothesis-sal, így ezzel is. A közéletre — vitán felül áll, — a legnagyobb annak a jelentősége, hogy az emberek objectiven tudnak-e tárgyalni arról, amiről tárgyalniuk kell. De a vallásos gondolkozásnak már ez a munka módszer sok bajt okozott. Elzárta a biblia megértésének az útját, mivel a szentirók nem eszerint a schema szerint gondolkodtak. A keresztyén egyházakat az atheista kultúra ellen való küzdelemben meggyöngítette.

Ez minden kétségen kívüli lesz, ha azt a módszert közelebbről meghatározzuk. Mi tehát az? A subjectiv-objectivitás fogalma egy olyan gondolkozási schemát jelent, mely által a személyiségnek és tevékenységének a viszonyát a környező világgal és élményeivel szemben érthetővé óhajtják tenni. Eszerint a felfogás szerint az én activ, a külvilág passiv. Az én gyakorol hatást a rajta kívül állóra, kényszeríti, hogy magát leleplezze és így az igazságot világosságra hozza, a hazugságot, a csalódást, a tévelygést legyőzi. Ennélfogva a gondolkozásnak azt a módszerét nevezhetjük talán kifejezetten subjectiv-objectiv schémának.

A cselekvés kiindulási pontját elképzelhetjük egészen fordítva is. Nevezetesen tekinthetjük az én-en kívül levőt, mint élő, mint activet, mivel pedig minden élő működést fejt ki, most az gyakorol hatást arra, ami idáig alany volt és azt tevékenységre kényszeríti. A kényszerített én aztán ismét tevékeny lesz [activ], azonban az a cselekvősege nem magából fakadó, hanem minden activitása egy rajta kívülállótól függ; például a nap hatást gyakorol az emberre és azt arra indítja, hogy a kabátját vesse le. A nap és a kabát levetése nem úgy viszonylik egymáshoz, mint az objectiv a személyihez.

Emellett a felfogás mellett tulajdonképpen minden gondolat kényszerből származik ugyan, de mégis önmagunk is gondolkozunk és a gondolkozásunk sem lesz gépies. A nézőpont változásával változik természetesen a megvizsgált fogalom tartalmá-

nak jelentése is. Például az igazság fogalma most jelenti azt a valóságot, mely számunkra nyilvánvaló lett s bennünket kényszerít, hogy neki engedelmessédjünk, bennünk gondolatokat szül, a hazugságot, a tévelygést, az elvakultságot legyőzi, megsemmisíti. Nem mi keressük az igazságot, hanem megfordítva, az igazság keres és ragad meg minket. Amit mi igazságkeresésnek nevezünk, az tulajdonképpen meghajlás az igazság előtt. Az igazságnak ezzel a fogalmával akarta egykor Jézus az Ő küldetését érthetővé tenni Pilátus előtt. „Én azért jöttem e világra, hogy bizonyosságot tegyek az igazságról. Mindaz, aki az igazságból való, hallgat az én szómra”. [Ján. 18–37] Feltehető, hogy Pilátus azt minden nehézség nélkül meg is értette, mert ugyanabban az időben, ugyanabban a fogalomkörben élt az igazság fogalmának a tartalmát illetőleg mint Jézus. Nekünk azonban az sokkal nehezebben megy, mert az igazságot úgy képzeljük, hogy azt mi kutatjuk ki és hozzuk nyilvánosságra. A döntés azonban, melyet meg kell találnunk, nem tőlünk függ. Aztán lehetetlen az is, hogy azt az életet, melyből az élmények hozzánk jönnek, a transcendentalis függéstől elkülönítve önmagában szemléljük. Az nem megfigyelés volna többé már, hanem elerőtleníteni akarása annak a tevékenységnek, mely reánk hatást gyakorol, elnyomása az igazságnak. Talán lehetne neveznünk a gondolkozásnak azt a formáját a *kijelentés schemájának*. Itt az egész történetben a mozgató erő egy valami, amit mi élőknek, éppen azért cselekvőnek képzelünk, megnyilatkozik és az által nekünk is aktivitást ad.

Kizárólag a kijelentés eme schémája szerint gondolkoznak a szentírók, midőn bennünket Isten működéséről értesítenek. Emellett a gondolkozásnak az a neme egészen különleges alakot kap, mert az egész szentírás számára a tevékenységnek és a történetnek egyetlen forrása van: az élő szent Isten, vagy ami ezzel körülbelül egyet jelent: Istennek a szent Lelke. Istenből kiindulva törekszenek a szentírók minden történetet, minden gondolatot meg nem ingatható következetességgel megmagyarázni. Isten él, mint az életnek az Istene és csak az él, amit Isten mint életet teremtett és tőle életet nyert. Így él az ember is, ha pedig Istentől elszakad, élettelené lesz és az élettelenségben meghal. Mivel Isten az embert megismerte, azért ismer az ember is mindent, amit gondol csakis azért gondolhatja, mert Isten adja neki a gondolatot. Isten a világosság forrása és csakis tőle származó világosságban látjuk mi a világosságot. Isten élő valóság, akit midőn a kinyilatkoztatás útján magát kijelenti, úgy ismerünk meg, mint igazat.

A sátán is ad nekünk ismeretet, de az mivel nem Istentől származik, hazugság. A sátán — ámitó. Jézus Isten dolgait cselekszi, azért ő igaz, azért az ő szava igazság. Isten munkálkodik azért munkálkodhatik és azért is munkálkodik az ember. A cselekvésnek a törvénye örökre az, amelyet Jézus eme szavakkal fejez ki; „Az én Atyám mind az ideig munkálkodik, én is munkálkodom.” [Ján 5. 17.]

Isten szereti az embert, azért képes az ember is szeretetre. Minden szeretet, amely az emberi szívből fakad, Isten szeretete. Mert Isten az embernek megbocsát, azért képes az ember is bocsánatra. Mivel Isten az embert megszentelte és megszenteli, azért vágyódik az ember is megigazulás után. Így folytathatnánk ezt még tovább, — a vég az, hogy a gondolkozásnak ebből a módjából a mai ember előtt nem egyszer paradoxonszerű kijelentések következnek, amilyenekben gazdag az egész szentírás. Például: élek, pedig... és nem én élek. [Galat 2, 20.] Vagy a 2. Korint. 6 9, 10. Ismeretlenek és mégis ismeretesek, mint megholtak és ime élők, bánkódók, noha mindég örvendezők, mint szegények, de sokat gazdagítók, mint semmi nélkül valók és mindennel bírók. Ezek pedig abból magyarázhatók, hogy az ember amint Isten serege vezetése alá jut, ellenkezőjévé lesz annak, ami önmagában volt. Önmagában az ember szegény és bűnös, de azáltal, hogy Isten ereje nyilvánul meg benne s vele közösségben van, gazdag és igaz lesz. És emellett az ember valójában csak az, amivé Isten által lett s nem pedig amit mások akarnak belőle csinálni.

Dr Bodnár Gábor.

(Folytatása köv.)

Reflexió.

A királyhágómelléki ref. tanítószó a múlt hó 12-én gyűlést tartott a nyugdíjkérdés és kerületi szervezkedés ügyében.

A gyűlésen személyesen nem vettem részt, mivel betegségem már hónapok óta a kórházi ágyhoz köt, de a gyűlés lefolyásáról és eredményéről egy jelenlevő kolléga által informáltam magamat.

Engedtetsek meg nekem is, hogy a tárgyhoz ezuton én is hozzászólhassak s a magam egyéni véleményét kifejezhessem.

En elsősorban is szomorú tünetnek tartom, hogy a gyűlésen aránylag kevesen vettek részt. Ez csak azt bizonyítja, hogy a legtéljesebb letargiába vagyunk merülve, közönyösek vagyunk a magunk közös ügyeivel szemben s a jövőnkkel egyáltalán nem törődünk. Nem gondolják a mélyen tisztelt Kartársak, hogy

ez így nem jól van s ennek egyszer véget kell szakítani s le kell a közönyösséget végre vetkezni s úgy a magunk, mint a családunk jövőjének biztosítása céljából valamit tennünk kell?

„Segíts magadon, az Isten is úgy segít“, igaz ez a közmondás és mi hiába várunk másra, államra, vagy kerületre, ha magunkon nem segítünk, bizony más, legalább is az én szerény véleményem szerint, nem fog rajtunk segíteni.

Az állami nyugdíjintézetbe esetleg felvesznek is bennünket, de vajjon nem járunk-e úgy, hogy fizetjük a nyugdíjjarandóságot, de mikor arra kerül a sor mi nem kapunk semmit?

Jövőnket biztosítani kell ez minden kétségen felül áll, bár a mostan tapasztalható közönyösség miatt nehezen lehet tenni valamit. Ha azonban a jég elolvadna s a közönyösség elpusztulna belőlünk, tudnánk összefogott erővel, egy szívvel lélekkel olyan intézményt létrehozni, amely a magunk és családunk jövőjét úgy ahogy, de mégis biztosítaná.

Szerintem a magunk erejéből s az egyházközségek és egyházkerület pártfogásával esetleg a tanítói érdekeket szívükön viselő világiak támogatásával, de mindenesetre a magunk felügyelete és a magunk irányítása mellett kell ezt a jövőnket biztató intézményt mielőbb létrehozni.

Engedjék meg, ha az általam elképzelt intézmény alapszabály tervezetét közlöm a következőkben:

Alapszabálytervezet a Királyhágómelléki református tanítók segélyegylete részére.

1. A segélyegylet célja: Elsősorban az elhalálozott tagok hátramaradottjainak segélyezése, később, ha az alap vagyonának jövedelme megengedi a tanításra önhibájukon kívül alkalmatlanná vált s egyébként is munkaképtelen tanítók segélyezése.

2. Az egylet székhelye: Az egyházkerület mindenkori székhelye.

3. Tagok: a) rendes tagok, az alkalmazásban álló tanítók és tanítónők; b) pártolótagok, azok a tantestületen kívül álló egyének és intézmények, akik a segélyegylet vezetősége által megállapítandó évi díj fizetésére magukat kötelezik; c) alapítótagok, azon egyének, vagy intézmények, akik a segélyegylet vezetősége által egyszersmindenkorra fizetendő díj lefizetésére magukat kötelezik.

4. Tagdíjak: a) belépti díj; b) évi rendes díj; c) temetkezési díj, mely díjnak összegét a segélyegylet évi közgyűlése állapítja meg.

5. Vezetőség: Elnök, pénztárnok és választmányból áll. A választmányba minden egyházmegyei tanítótestület 2—2 tagot delegál s a választmány választja tagjai közül az elnököt és pénztárnokot.

6. Segélyezés: a tagok által befizetendő temetkezési segély az elhalt tag özvegyének azonnal fizettetik, az évi tagdíj kamatjövödelemből 75% a hátramaradt családtagok segélyezésére, 20% tőkésítésre, 5% pedig az adminisztrációs költségek fedezésére fordítatik.

7. Közgyűlés évente egyizben tartatik s hatáskörébe tartozik a vezetőség munkájának ellenőrzése, a tagdíjak megállapítása, a számadások felülvizsgálata s a választmány által évi segélyezésre javaslatba hozott egyének anyagi helyzetének elbírálása.

8. Megszűnés esetén az egylet összes vagyona az egyházkerület kezelésébe megy s jövedelme kizárólag tanítói segélyezésre fordítható.

Tudom hogy hézagos ez a tervezet de hát tessenek hozzászólni és a pótlásokat javasolni.

Fel az alkotó munkára ezzel a jelszóval: „Segíts magadon, az Isten is megsegít”.

Jakab Lajos,
szalacsi ref. tanító.

KÜLFÖLD

Bázel-város kanion evangélikus-református egyháza s annak jelenlegi nehézségei.

II.

Ifjusági munka. Ifj. munka a következőkben folyik: 1. A lelkész a nála konfirmált fiukat s leányokat egy minden szervezet nélküli csoportba igyekszik összetartani maga körül. Rendszeresen kicsi, de igen mély társaság ez, akikből az egyház legöntudatosabb tagjai nőnek fel.

2. A lelkésztől legtöbbször független s rendszeren szabadgondolkodó egyesületek a konfirmált fiuk egyesületei. Vallásos szempontból felületesekek ezek s a bibliaóráknál, amit ritkán, vagy egyáltalán nem tartanak, nagyobb gondjukat képezi a sport különböző ágaiban való kiképzés és a színjelőadás. A leányok hasonló jellegű egyesületei már komolyabbak, amennyiben annak tagjai szeretetmunkát is végeznek.

3. Legnagyobb jelentőségű ezen a téren a nállunk is ismert K. I. E., amelyik a város különböző pontjain levő minden kellékel felszerelt helyiségeiben három helyi titkárral igen áldott munkát végez. Különösen sokat ígérő a nem régen beindított bibliakörös jellegű cserkészek munkája. A lelkipásztorok bibliaórák, előadások tartásával, az egyház maga az egyesület titkárainak szubvencionálásával igyekszik honorálni az egyesület munkáját. Az egyesület külön dolgozik még a pincérek, a katonák s a főiskolás hallgatóság közt.

4. A kereskedő ifj. ker. egyesülete a K. I. E.-vel egy épületben, ugyanezen szellemben s igen szép eredménnyel munkálkodik. Az I. K. E.-től külön van megszervezve.

5. Fialat leányok barátnői egyesülete is teljesen egyházi alapon s az evangélium segítségével dolgozik egyedül álló, de egyáltalában dolgozó s veszélynek kitett fiatal lányok között. Egyedül utazó leányoknak felvilágosítást, tanácsot ad s amennyiben valami okból Bázelben tartózkodni kénytelenek, szállodájá-

ban lakást ad nekik. A helybeli munkás és cselédlányokat vasárnap délutánokon biblia játék, énekóra gyűjti össze.

6. Énekkarok A 7 gyülekezetnek 10 ifjúsági énekkara van, amelyek a tagjaik közt uralkodó evangéliumi szellem s magatartás miatt méltán sorozhatók az ifj. ev. munkák köré.

Vasárnapi iskolás munka. A vasárnapi iskolai munkát a városi misszió vezeti a vasárnapi iskolai szövetség segítségével. A múlt évben 17 iskolában 400 vezetőjük s 7000 vasárnapi iskolás gyermekük volt. A vasárnapi iskolai szöv. rendszeren a szabadgondolkodó egyh. szervezetekkel rendezi a gyermekek számára az igen kedves s meghitt „vasárnapesték”-et, amelyek elsősorban a proletár gyermekeket akarják az utca veszélyétől óvni. A vas. délelőtti istentiszteletek után minden lelkész tart a templomokban a gyermekek számára u. n. gyermektanításokat, ami a gyermekistentisztelet s vas. isk. között mozog.

Felnőttek közti ev. munka. 1 Minden lelkész tart a gyülekezetében a felnőttek számára bibliaórákat, amelyek igen nagy közkedveltségnek örvendenek.

2. A Ker. Férfiak Egyesülete megfelel szellemében s módszerében a K. I. E.-nek.

3. Hatvan éven felüli asszonyok számára tartanak a lelkészek ugyn. „Alterstube”-t, amely rendszeren meghitt, bizalmas kis körévé alakul az idősebb kegyes asszonyoknak.

Felnőttek egyéb egyesületei. Az egyes gyülekezetek szabadgondolkodó vagy pozitív irányu felnőtt férfi és nő tagjai érdekeik megvédésére szabad gondolkodó, vagy pozitívista gyülekezeti egyesületeket alkotnak. Ez egyesületek nem bírnak semmi evangéliumi tartalommal, de jelentőségük mégis meg van, mert céljaikon és akaratukon kívül is táplálják a különben igen laza gyülekezeti szellemet. Ez egyesületek az egyházi választásoknál, sokszor a mi politikai pártjainkra jellemző eszközökkel dolgoznak szavazataik biztosításáért.

Szeretetmunka. Szegények, betegek gondozásáról a város megfelelően gondoskodik s így az e téren megnyilvánuló egyházi lelkiület inkább kifelé hat. Befelé irányuló szeretetmunka: 1. A „Jótevény nőegyesület”-ek, amelyek minden gyülekezetben vannak a szegények, betegek látogatása, támogatása céljából. Ezek az egyesületek semmi különösebb szervezettel nem bírnak s legkevesbbé sincsennek egymással összekötve. 2. „Betegápoló egyesület”. Megszervezett egyesületei ezek minden gyülekezetnek. Ha az egyesület valamelyik tagja beteg, úgy az egyesület amelyiknek rendszeren több diakonisszája van, betegnővért bocsát rendelkezésére, aki ápolja s a házi teendőket helyette elvégzi. Az arra szorult betegeket az egyesület üdülni küldi. Nagyobb jelentőségű a kifelé irányuló szeretetmunka. Gazdag s a külföldi protestantizmust igen nagy összeggel segítő egyesületek ezek: 1. „Protestáns egyházi segítő egyesület”, 84 évvel ezelőtt alakult a külföldön más vallásuak között levő csekély lélekszámú protestáns diasporák támogatására. Templomokat épít, lelkészi állásokat szervez s ifj. titkárokat küld ki az egyesület. Az évenként

konfirmáló ifjak konfirmációjuk emlékére összeadott nem kis összegüket is ezen az egyesületen keresztül juttatják el valamelyik diaspora harangbeszerzési, vagy templomrenoválási költségeként. 2. Hasonló jellegű egy másik 30 esztendeje fennálló, de csak az Ausztriában élő protestánsokat támogató egyesület. Az egyház is igen tekintélyes összeggel segíti az egyesületeket.

Intézmények. Három nagyhirű, nem kimondottan az egyház által, de annak érdekében s segítségével vezetett intézményről, mivel ezek már ismeretesebbek más helyről is előttünk, csak röviden emlékezünk meg. 1. Az 1804-ben alakult „Bázeli bibliatársaság”. A kezdetben saját kiadásaival dolgozó egyesület ma már teljes erejével a nála letétbe helyezett külföldi kiadású bibliák tömeges terjesztésével foglalkozik. Régi szokás, hogy az egyesület minden esküvő alkalmával az egyháznak egy hatalmas, szép, diszkótésű bibliát bocsát rendelkezésére, amit a lelkész az esketési liturgia végén nyújt át az ifju párnak.

2. Az 1811-ben alakult bázeli missziói iskola, amely míg első időkben a különböző missziói társulatok számára gondoskodott képzett misszionáriusokról, ma már saját területen dolgozik. Jelenleg 1841 benschülött és 552 hazuról küldött misszionáriusa áll szolgálatban. A most misszióra készülő növendékei száma 72. Az iskola mellett misszió könyvkereskedés, különböző lapok, missziói könyvtár, muzeum s a misszió céljaira szervezett különféle egyesületeken keresztül szolgálja célját.

3. A rieheni diakonissza otthon, a legvirágzóbb s legnagyobb svájci diakonissza intézet. Az intézet egyik szárnya hatalmas, több épülettömbből álló kórház, ahol a diakonisszák ápolnak. Az intézetben jelenleg 522 diakonissza dolgozik.

Bazel, 930 márc.

(Folytatása következik.)

Kiss Bertalan

HIREK

Quousque tandem abutere patientia nostra ?

Méltán így sóhajthat fel a római jeles íróval nemcsak Európának, hanem az egész művelt világnak minden jóérezsű embere. Meddig él még vissza az orosz Szovjet nemcsak a keresztyénség, hanem minden, Isten mindenható hatalmában, jóságában bizó ember türelmével? Valóban nem tudni azoknak a minden társadalmi rendet felforgatni akaró minden erkölcsiséget lábbal taposni törekvő gazoknak ostobaságok nagyobbé, vagy Istentelenségük. Mit akarnak azok örültségükkel? Hacsak önmaguk rohannának a veszedelembe még akkor is szánni lehetne őket s ki kellene menteni a kárhozat örvényéből. De mennyi ezer meg ezer lelket rántanak magukkal. Már ezért is ki kellene őket gyógyítani örültségükből minden erőnek megfeszítésével. Hát aztán a rettenetes kegyetlenségek, melyekkel a sajtó foglalkozik, melyekről mi a távolból is rémülettel értesülünk, nem szükségesli-e a megtorló intézkedéseket? Védelembe kell venni a hatalmas államoknak a szorongatásban levő üldö-

zötteket és még ha ez is közönyösen hagyná, nem indítaná meg a népeket; gondoljuk meg, a ragály tovább terjed mint a tűz, egyik házról a másikra megy, míg nem városok pusztulnak el, úgy halad ez a romboló rákfene is egyik országból a másikba.

Miért ne lehetne azoknak még a képzeletet is felülmúló vallás erkölcsi pusztításoknak utját állani addig, míg még többeket meg nem mételyeznek? Nekünk annyival inkább érdekünkben áll a rombolások megakadályozásának óhajtása, mert Oroszország nem messze van ide, könnyen betörhet a veszélyes ár, aztán egyes kommün felé hajló zavarosban halászni szerető emberek lelkiismeretlenül hangoztatják; úgy kellene nekünk is tenünk, mint azok cselekszenek. Részemről csodálkozom azon, miért nem lépnek fel már erélyesen a keresztyén államok ellenük? Még ha az egész Oroszország az eléggé el nem ítélhető nézetten volna is, még akkor is fel kellene lépni ellenük. Ugy de mennyi azok közt a szerencsétlen üldözött, mennyi a józan gondolkozású, akik félelemből hallgatnak, akik nem mernek még szólni se, mert kegyetlenebbnél kegyetlenebb halállal lakolnának. Kérdeznünk kell azért, meddig üzheti még megtorlatlanul az orosz Szovjet irtózatosa gonosz munkáját? Meddig türi a művelt világ mindezeket anélkül, hogy erejének teljével, hatalmának súlyával fellépne ellenük?

Felsőbánya.

Nagy Lajos.

Lelkészi jubileum. Kettős ünnepe volt az elmúlt virágvasárnapján a kiskolcsi gyülekezetnek. Egyrészt ünnepelte nagy buzgósággal a „virágvasárnapi király“ Jeruzsálembe való bevonulásának emlékűnnepét, másrészt pedig a tisztelet és szeretet érzelmeivel ünnepelte közbeecsülésben álló derék lelkipásztorát, Gacsályi Zsigmondot. Gacsályi Zsigmond ezelőtt 10 évvel, éppen virágvasárnapján foglalta el a kiskolcsi lelkészi állást és azóta lakadaltan munkakedvvel szolgálja az ő Krisztusát és pásztoralja gyülekezetét. A tízéves évforduló alkalmából a hívek is ki akarván fejezni lelkipásztoruk iránt érzett ragaszkodásukat és szeretetüket, felkérték Koós Ferenc tanítót, hogy az istentisztelet befejezése után tolmácsolja a hívek jókívánságait a szeretett lelkipásztor előtt. Koós Ferenc a jókívánság szavait szép koszoruba fűzve,

csinos beszédben méltatta a Gacsályi Zsigmond 10 éves lelkipásztori munkájának eredményeit és Isten áldását kérte további életére, működésére és a gyülekezetre. Gacsályi Zsigmond mélyen meghatva mondott köszönetet a nemvárt üdvözlésért és Isten iránti hálával ajánlotta fel szolgálatát továbbra is a gyülekezetnek. Mi, amikor a lelkipásztori munka megbecsülésének ezen szép megnyilatkozásáról lapunkban megemlékezünk, egyszermind magunk is szeretettel üdvözljük szolgatárs barátunkat 10 éves jubileuma alkalmából.

Helyreigazítás. „A nagylaki ref. egyház köszönete“ című és lapunk ez évi 13-ik számában megjelent cikkben tévesen mutatott ki a végvári egyház adományát. Végvárról így a nagylaki lelkész ott prédikálása után a

nyert segély két részletben könyvelte el: az istentiszteleti perselypénz és az annak kapcsán nyert adományok összege 1583 Lei volt, míg az azután nyert külön adományok összege volt a kimutatott 2558 Lei. Így végvári hiveinktől, illetve az egyháztól nyert segély teljes összege 4141 Ehez hasonlóan a multkori nyilvános nyugtázás megtétele után pótlólag küldött Nagykárolyi lelkészi hivatalunk is még 349 Leit, mellyel a nagykárolyi egyháztól nyert segélyünk összege 3234 Lei. Hálásan ismételt köszönettel nyugtázzuk. Nagylak. Hegyi Károly, lelkész. Szinák Sámuel, egyh. gondnok.

Hírek Jugoszláviából. A szerb király törvényben elrendelte a reformáció emlékünnepének, az elismert ünne

pek közé felvételét. Ezen a napon reform. vallásukat nem idézhetnek törvénybe. — Jugoszláviában csak egyházi szertartással megkötött házasság után lehet az állami anyakönyvi hivatal előtt házasságot kötni.

37 katolikus szerzetesrend van jelenleg Magyarországon, közülök 20 női, 17 férfi. Ezek között azonban csak azok vannak, amelyek letelepedési engedéllyel bírnak és állandó adómentességet élveznek — A magyarországi nőnevelés már 43% -ban kath. apácák kezében van.

Társszerkesztők; Arday Aladár, dr Bodnár Gábor, Bokor Sándor és Szombati Szabó István.

Az összes egyházi és iskolai nyomtatványok állandó nagy raktára.

Konfirmációi emléklap

17×21 centiméter méretben, kék színnyomással, csinos kivitelben 1— Lei
21×34 cm. méretben, nagyon szép kivitelű, három szinnel nyomtatva 2·50 Lei
24×31 cm. méretben, dus aranyozással és még két szinnel nyomtatva, legkényesebb igényt is kielégítő elsőrendű kivitelben 3— Lei

Konfirmációi emlékkönyv

díszes címlapu, több, mint két iv terjedelmű füzet finom papíron, nagyon szép Konfirmációi Emléklappal II. kiadás 16— Lei

Beszerezhető:

Béres Károly könyvkereskedésében
Oradea—Nagyvárad, Iosif Vulcan (Nagy Sándor-u) 14.

50 példányig való rendelésnél 10 %, 50 darabon felüli rendelésnél 20 % árengedményt nyújtunk.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
 Nagytiszt. Református Lelkeszi Hivatalnak
 Jud. Arad Cermeiu—Cser.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadták el.

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Szent László-tér 5. sz., Kovács-ház
 Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Flók: Fugyóásárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke

Lei 8,500,000.

Takarékbetéteket előnyösen kamatoztat

Foglalkozik helibetét gyűjtéssel. *Le-számitól váltókat. Folyósít jelzálog-kölcsönöket. Átutalásokat előnyösen teljesít. Minden bankszerű üzletet kedvezően lebonyolít.*

**Képviselet a triestli „Adria”
 biztosító-társaság. 17**

ORGONA- HOMLOKZATSÍPOK

a rekvirált sípok helyébe első-
 rendű kivitelben készülnek

Wegenstein & Fiai

orgona- és harmonium-
 gyárában, **Timisoara.**

Kitűnő hangú harmoniumok
 és pedálos harmoniumok ál-
 landóan raktáron. Orgona-
 javítások, tisztítások és
 hangolások pontosan eszkö-
 zöltetnek. Költségvetéssel és
 harmonium árjegyzékkel díj-
 talanul szolgálunk. 17

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

h a r a n g j a i t 17

Alapított 1840-ben

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas harangszerelvények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

Évk. 1930. május 3.

Tudomásul.

D. Kiss Lajos

Hkt: 110-1930.

V.I évf.

Oradea—Nagyvárad, 1930 május 3.

18. sz.

REFORMÁTUSOK LAPJA

az Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: ROVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyükre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei. Megjelenik minden héten szombaton.

A bibliai gondolkozás.*]

A legnagyobb jelentőségű annak a megértése, hogy Isten, aki mint élet, igazság, szeretet nyilatkozik meg, ezáltal a vele való közösség útját számunkra megnyitja, a cselekvéseinket irányítja, mindég egyedül Szentlelke által jelenti ki magát. Amit kegyelme folytán velünk cselekszik, mind abban, vagy közvetlen Ő maga, vagy az Ő lelke működését érezzük. Bűneinkben, rémitő szükségünkben Isten segít nekünk, de nem akként, hogy valami objektív érzékelhetőt adna a részünkre, melyből mechanikus, vagy magikus uton mindenféle erők áramlanak felénk, melyeket felhasználhatnánk, — sem pedig történeti események útján, melyeknek hatása tovább érzik, mint pl. Krisztus megfeszítése és feltámadása, — hanem sokkal inkább úgy, hogy lelkének hatása látszik azokban a történetekben, melyeket a biblia elbeszél, az érzik általában az egész szentírásban a benne elrendelt sacramentalis cselekvésekben a keresztségben, az úri szent vacsorában, mindezek ennek működése nélkül teljesen jelentéktelenek volnának. És az alatt, míg így működik, ébreszti fel bennünk a megismerés gondolatát, a hitet, a bűnbánatot. Ő mindég csak azt kívánja tőlünk, amit nekünk ad, vagy adott az Ő lelke által. Ezen a tényen nem változtat semmit az, hogy a bibliában olyan kifejezéseket, képeket, hasonlatokat találunk, melyekből a gondolkozás subjectiv-objectiv módszerére következtelhetünk, pl. amidőn a jutalomról beszél, vagy midőn Jézus tanítványaihoz intézett eme felszólítását olvassuk: kész minden... jöjjetek! A legnagyobb tévedés volna azt úgy fogni fel, hogy Jézus objective mindent elkészített, a mi feladatunk pedig csak a hozzá menetel, hogy az üdvöt megragadjuk. Óh nem, a szent-

*) Blöwe cikke nyomán.

írás értelme szerint mi csak úgy tudunk hozzá menni, ha O jön hozzánk. A mi menetelünk lehetőségét Ő szerzi meg az ő jöve-
telével, szóval azzal, amit számunkra készített,

Az a sok nehézség és amely a bibliatanulmányozásának utjában találkozók, abból származik, hogy ennek a gondolkozása egészen más forma szerint folyik, mint a miénk. Ebből magyarázható az a tény, amely felett a bibliaolvasók gyakran csodálkoznak, nevezetesen, hogy Pált és a többi tanítványokat és apostolokat, akik valamennyien egyszerű emberek voltak s egyszerű embereknek irtak, azok, kikhez tanításaikat intézték, minden további nélkül megértették, holott ma nem egyszer profesz-
zorok terjedelmes vitákat folytatnak azoknak az írásoknak az értelme felett. Ugy, hogy feltétlenül van valami különös abban, hogy pl. a római levél igaz értelmének fejtegetéséről még ma a XX. században is hosszas értekezéseket olvashatunk, holott ilyenre a Pál korabeli római és más gyülekezetek tagjainak nem volt szükségük. Egyetlen egy példa idézése elég arra, hogy a mi és a szentírás gondolkozása közötti különbséget megvilágítsa.

A többek között azt írja Pál a filippibeli gyülekezethez: „félelemmel és rettegéssel vigyétek véghez a ti idvességeteket; mert Isten az, aki munkálja bennetek mind az akarást, mind a munkálást, jó kedvéből“.

Ma az apostol bizonyára csodálkozással hallaná, hogy eme kifejezéséről mennyit irtak és vitatkoztak az emberek, hogy benne rejlő ellentétet, mely most már nekünk első olvasásra fel-
tűnik, megmagyarázzák. Az apostol és a vele egyidőben élő emberek szemében itt nincs ellentét. A biblia értelme szerint ennek a versnek az értelme az: Isten az, aki az emberi akaratot megindítja és a cselekvést végrehajtja, teszi azt azért, hogy a boldogságunkat munkálja. És mert Isten munkálja az ember boldogságát, azért munkálkodik az Ő erejétől hajtva félelemmel és reszketéssel az ember is saját maga üdvösségén. Ennek a megértése Pálnak és a Filippieknek nem okozott semmi nehézséget.

Ellenben, ha mi a mai subjectiv objectiv módszerünkkel meg akarjuk vizsgálni az apostol kifejezését, koránt sem boldogulunk ilyen könnyen, szinte észrevétlenül ott találjuk magunkat eme súlyos kérdés előtt: Isten munkálkodása és a mi munkálkodásunk között milyen a viszony?! Hol van itt az a vonal, mely a személyit a tárgyitól elválasztja?! És ezzel a kérdéssel pedig már odajutottunk ahhoz a problémához, melyet eme fogalmakkal jelölünk: determinizmus és indeterminizmus.

A két gondolkozás közötti különbséget még világosabbá tehetjük egy pár más fogalom megvizsgálásával. Tapasztalni fogjuk, hogy ezek tartalma mást mutat, ha más és más módszer szerint vizsgáljuk.

Az igazság fogalmát fentebb már láttuk. Tekintsük most meg a megigazulás és hit fogalmát. Ha ezeket a mai felfogás, szóval az ugynevezett subjectiv-objectiv módszer szerint vesszük vizsgálat alá, úgy arra a következtetésre jutunk, hogy a hit nem más, mint egy teljesítmény, mely a törvény lehetetlen teljesítés követelése helyébe, mint lehető lépett, hogy számunkra igazságot, megigazulást szerezzen Isten előtt.

Ha ellenben a biblia lelki schemája szerint vesszük ezeket vizsgálat alá, úgy megfogjuk érteni, hogy *igaz* egyedül Isten s mint ilyen, bennünket is igazakká tesz, azaz Őtőle nyerünk megigazulást a Jézusban való hit által.

Igen gyakran nehéz feladat az, hogy eszerint a lelki schema szerint gondolkozzunk. Igaz, hogy naiv módon néha mégis erre az utra jutunk. Például megtörténik velünk, hogy az abstractot úgy képzeljük mint élő, cselekvőt, — azt mondjuk: a hit és a bátorság erősít, a kétségbeesés lever stb. Azonban mihelyt tervszerűen hozzákezdünk valaminek a megfejtéséhez, mindjárt subjectiv-objectiv módszer szerint gondolkozunk.

Épen ezért a gyakorlati gondolkozás, szinte önmagától jut arra az álláspontra, hogy vajjon a kijelentést, melyet nekünk Isten Szentlelke által tett, nem volna-e célszerű a subjectiv-objectiv módszer szerint átgondolni, mivel a mai kor emberei úgy is eszerint gondolkoznak. Sőt azt meg is kísérelték. Ilyen kísérlet az orthodoxia. Ez a tárgyat tanban dolgozta fel. Az egyes személy és eme objectiv tan közötti helyes álláspont megkeresését pedig az egyesekre bizta. Ilyen kísérlet továbbá a pietizmus. Itt is megkülönböztetik az egyénit és a tárgyat, de különös sulyt helyeznek az egyénire; a tárgyat pedig mint valami változatlan képzelik el, anélkül azonban, hogy ennek meghatározására valami különös gondot fordítanak. A subjectivizmus problémáinak ilyenformán történő tulsulyra jutását az által akarják kiegyenlíteni, miszerint kijelentik: ha a bűnösség nyomorúságát aztán a bűnbocsánatot belsőleg átéljük, akkor a problémák jelentősége csökkeni fog.

Alapjában azonban nem lehet elképzelni sem valami rózsásabb törekvést mint azt, hogy a szentírás szellemi tartalmát ilyen módszerű átgondolás mellett netán gondoljuk. Isten dicsőségét, amint azt Ő nekünk bűnösöknek kijelentette, lehetetlen ilyen

formán úgy ábrázolni, hogy azt el ne homályosítsuk. Megteheti a theológia, hogy Istent az Ő szavát, munkáját, mint tárgyat tekintti, vizsgálja a szokásos tudományos módszer szerint azért, hogy saját tudományos tekintélyét megóvja: azonban annak a tudatában kell hogy legyen, hogy a gondolkodásnak e formájában, Isten kegyelmének gazdagságáról csak tökéletlenül fog beszélhetni. Nem az az út, melyet követni kell. Hanem az egyházra az a feladat vár, hogy a kulturvilág öntudatában élővé tegye azt; a gondolkodásnak az a formája, ha ma a művelt nyugati népek között mindenütt általánosan elismert is, mégsem hiba nélküli. Vannak hiányai. A körülöttünk lüktető életnek számos jelenségeit nem képes megmagyarázni. Sőt talán nem tévedünk, ha azt állítjuk, hogy a gondolkodás ez a módszere a kulturának utját vágja azzal, hogy titáni dölyfösséget ébreszt az emberekben, mi nem vezethet jóra. Ebből a szükségből, melybe a subjectiv-objectiv vizsgálati módszert követve járunk, csakis a biblia tiszta lelki formája szerinti gondolkodás menthet meg, mely többeknek a már egyszer megingott hitet a Jézusban újra lehetővé teszi.

Mi lelkészek nem egyszer tehetünk szert egyházaink tagjainak életében olyan tapasztalatokra, melyek a fenti állítás igazságát igazolják. Nevezetesen megtörténik, hogy egyik vagy másik ilyen kritikai megjegyzéseket tesz. Nem érti, hogy lehet Istennek fia; hogy lehet az egy Isten három személy és miért van és hogy olyan sok különös csoda a szentírásban? Ha már most megfigyeljük ezeknek a gondolkodását, tapasztalni fogjuk, hogy mindig a subjectiv-objectiv módszer szerint mindent önmagukra vonatkoztatva gondolkozni tudó emberek. És ha anélkül, hogy tudnák, arra ösztönözzük őket, hogy a biblia lelki módszere szerint gondolkozzanak — tapasztalni fogjuk, hogy bizonytalanokká lesznek, a talaj, melyre építették gondolkodásuk várát, meginog a lábuk alatt. Nem egyszer azt az utat követve a hitélet világa átformálásával jelentékeny eredményt érhetünk el.

Emellett különösen gondot kell fordítani arra, hogy az evangélium hirdetése a bibliai gondolkodás formájában történjék és soha se' legyen tudományos értekezéssé. Arra azonban legyen tekintettel, hogy ezek az emberek, akik hallgatják, megszokták a subjectiv-objectiv formában való gondolkodást, akiknek a más módon való gondolkodás nehezen esik.

Ez az út, melyen a biblia gondolkodás világát az emberi szívekhez közel vihetjük.

Dr Bodnár Gábor.

Folytatás és vége.

A nagyváradai leánykonferencia.

Három nap Isten közelében volt, három nap Krisztussal társalgott az a hatalmas és első tekintetre is felemelő ifju leánysereg, mely az Ur hívó szavára egyházkerületünkből — Máramarosszigettől Resicáig — összegyülekezett. A mult évinél nemcsak méretében, de a hatások mélységében is nagyobb és Isten áldásaiban gazdagabb volt kerületünk e második leánykonferenciája.

Azok számára, kik egy-egy vidékről nagyobb számban indultak, már az utazás is előkészítő alkalmul szolgált. A nagyobb állomásokon egymásután csatlakoztak a résztvevők és a szívek szeretetben forrottak össze. Az ajkakon énekek zengettek és bensőséges jelenet volt, mikor egyik állomáson beszálló falusi asszony hangja is belecsendült a lányok énekébe és örömmel büszkélkedett vele, hogy náluk is van bibliakör.

Egyházkerületünk 22 gyülekezetéből 90 leány sereglett össze és rajtuk kívül még 88 a nagyváradai bibliakörökből. Örömmel állapítottuk meg, hogy sok falusi leány vett részt, jeléül, hogy már több helyen megindult a munka és megmozdultak a lelkek. A leányokon kívül még több lelkész, s. lelkész és tanítónő vett részt és eljöttek az erdélyi munkavezetők közül Pilder Mária-val Deák Judith ifj. utazótitkár, Zágoni Anna theologus, dr Kiss Erzsébet orvos és derekasan kivette részét a munkából a mi Bódis Ágnesünk is, a biharpüspöki-i egyház ifju tanítónője. Összesen 18 vezetővel és néhány érdeklődővel, a konferenciának 200 résztvevője volt.

A program az eredeti terv szerint ment végbe. A megnyitó közös bibliaórárt Csernák Béla egyházker. főjegyző tartotta az egyházkerület és püspökünk nevében üdvözölte a konferenciát. Mind a három nap főtárgya a Heidelbergi Káté 2-ik kérdése volt, melyről Pilder Mária három előadást tartott. Ehez alkalmazottak voltak a biblia és imaórák témái. A délutáni megbeszélések, a bibliaolvasás, az imádkozás és a szolgálat lehetőségei felett folytak, melyeket Zágoni Anna, Bódis Ágnes és Deák Judit vezettek le. Vasárnap az Istentiszteleten vettek részt, mikor az olasz i templomban Csernák Béla, az ujjvárosiban Debreczeni István hirdették az ígét. Délután a szokásos beszámoló volt s majd imaóra után a hálaadó záró áhitat, melyet Debreczeni István végzett. Végül a köszönő szavak után egymás kezét fogva felhangzott a bucsuének: Isten velünk viszontlátásra.

A legközvetlenebb és legmegkapóbb részletei a konferen-

ciának a hozzászólások, az imaórák és a beszámolók voltak. Az őszinte vallomások a megbánt bűnökről, a mély hitű bizonyágtételek az ige áldásáról, Krisztus erejéről és a meghallgatott imádságról, vagy a sokszor töredezett szavakban, majd fojtott zokogások között feltörő imádságok mind-mind megtisztító háttással hullottak kölcsönösen a szivekre. Ezekben nem volt semmi különbség a városi, diák és az egyszerű falusi lányok között, kik mély hitükkel Isten igéjétől áthatott lelkükkel és csodálatos őstehetségükkel, sokszor bámulatra ragadtak bennünket. A beszámolón a hálaadás csordult ki a szivekből és akik nem tudtak szólani, azoknak a szive is tele volt. A halk zokogások és a kigördülő néma könyvek bizonyították, hogy Isten lelke elvégezte ott is munkáját.

Szerettem volna, ha minél többen jelen lettek volna lelkész-társaim közül, mint hallgatók, hogy meggyőződtek volna, mennyire nincs igazuk azoknak, akik folyton azon lovagolnak, hogy a magyar lélektől távol áll az igazi mély vallásosság. De meggyőződtek volna arról is, hogy a legtöbben úgy vannak a konferenciákkal és az egész belmisszióval, mint Ady Endrével: nem ismerik — és elítélik. Azokat a lelkész-társaimat, akiknek gyülekezetéből voltak résztvevők, arra akarom nagyon, nagyon, szeretettel kérni, hogy a hazatért leányokat fogadják szeretettel, megértéssel, nemcsak, hanem fogadják munkástársaikul, mert meggyőződött hitet, gazdagabb szeretetet és szolgálatkészséget visznek haza.

Végül e helyen is köszönetet mondok a nagyváradai leány-gimnázium és internálás igazgatótanácsának, elnökének és gondnoknőjének, mellyel a konferencia megtartását lehetővé tették. Köszönet és elismerés illeti a nagyváradai leánybiblikörök tagjait azért a testvéri szeretetért, mellyel a vidékieket az utolsó napon vendégül látták s a rendezésben segédkeztek, de teljes elismerés illeti Oroszlán István nagyváradai s. lelkészt a helyi rendezés nagy munkájának lelkes buzgósággal és fáradhatatlansággal való végzéséért.

A bennünket megsegített és megáldott Isten nevére pedig térjen dicséret, dicsőség.

FELHIVÁS! Felkérjük azon előfizetőinket, akik előfizetési díjakkal még az elmúlt évről hátralékban vannak, hogy azokat lehetőleg postafordultával ki-egyenlíteni sziveskedjenek.

| AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR |

Szele György debreceni lelkipásztor, egyházmegyei és egyházkerületi tanácsbíró, a zsinat rendes tagja: életének 76 ik, boldog házasságának 48 ik, lelkipásztori szolgálatának 52-ik évében két hónapig tartó betegség után április 21-én jobblétre szenderült. Az Úrnak kötelességtudó, hűséges szolgája, a rábízott gyülekezetek bölcs, szelíd, jóságos pásztora, családjáért ernyedetlenül buzgólkodó apa, mindenekben készséges sáfár vala. Gyászoló családja fájdalomában őszinte szívvvel osztozunk. Legyen áldott emlékezete!

| KÜLFÖLD |

Bázel-város kanton evangélikus-református egyháza s annak jelenlegi nehézségei.

II.

Egyéb missziói munkák. 1. Városi misszió. Nem az egyház munkája, de az egyház érdekeinek szolgálatában áll. Olyan helyekre viszi el az evangéliumot, ahova azt az egyház nem tudja eljuttatni.

2. A nálunk is ismert kék kereszt egyesület ifjúsági egyesületeiben, gyönyörű épületében vasárnaponként rendezett összejövetelein az evangéliummal harcol az iszákosság ellen.

Az egyház mindkét mozgalmat subvencionálja.

Bázel város kanton egyháza, amelyikből ezek után némi képet alkothatunk, elég nehéz időket él. Nehézségeinek jórésze nem új keletű. Régi sebek, amelyek elmérgesedtek vagy amiket a körülmények téptek fel. A ref. egyház számos nyomoruságának kérdése ma az érdeklődés középpontjában áll, amiről mindenütt beszélnek s amit különösebb szemlélődés nélkül is mindenki megláthat. E nehézségek: 1. Az egyház megosztása a XIX. század theologiai irányainak hatása alatt, amely hatások valójában az utóbbi években éleződtek ki, az egyház lelkipásztoraiiban és tagjaiban feloszlik szabadgondolkodókra és pozitivistákra. Az 1911 iki törvénykönyv elismerte az akkor még nagyon kisebbségben levő, de ma megnövekedett szamu szabadgondolkodók egyenjoguságát s a két irányzat között, különösen napjainkban napirenden vannak a surlódások. 2. A munkáskérdés. Svájc Európának leggazdagabb állama, Bázel pedig Svájcnak leggazdagabb városa. A legtöbb milliomos s a leggazdagabb, legkonzervatívabb s legarisztokratikusabb polgárság Bázelben él. A Synodusban előkelő polgárok ülnek, akiknek pusztá személye elég a munkásság felbószítására. Az egyház teljesen a polgárság mellett áll s az ujonnan támadt proletáriátus, amelyik öntudatos és intelligens, a polgár egyházban a legnagyobb ellenségét látja, s dolgozik ellene. Jellemző, hogy a leg-

utóbbi egyházi választásokkor a munkásság nem radikális szociális pártja, fájlalván a helyzetet, a legjobb indulattal ajánlotta fel a polgársággal való együtt szavazását, de a polgárság elutasította. 3. Szektakérdés. A „Kirchlicher Wegweiser“ a következőket mondja: „Mi elismerjük, hogy a mi egyházunk nem egyetlen eszköz, amit Istenországának építésére felhasznál, mi tudjuk, hogy mint *emberi intézménynek* fáradhatatlanul kell törekednie, hogy alkalmas legyen Istentől rábizott feladataira. És az egyházunk keresi is az együttérzést az egyházon kívül levő keresztyén közösségekkel, amelyek evangéliumi alapon állanak.“ Talán ez megmagyarázza, hogy miért van Bazelben szinte minden utcában egy-egy lehetetlenebbnél lehetlenebb szekta, amelyik ugyan jóllehet, mind a ref. egyházból halássza ki tagjai nagyrésztét, de amelyet a ref. egyház mégis munkatársának ismer el. Az egyház a szekták imaházaiban, ahol nem egyszer szemérmetlen módra gyalázzák az egyházat, éppen olyan jó helyen tudja tagjait, mint a saját templomában, az evangélium mindenütt evangélium. S így tulajdonképpen a szektakérdés csak az idegen szemelőtt kérdés. Az egyház maga nem ismeri. 4. Egyhangulag elismert tény az ifjúság egyház iránti közömbös vagy éppen ellenséges magatartása. Hiányzik a felekezeti iskola s az a bizonyosság, amire az alakulásban levő fiatalságnak szüksége van. Az ifjúság, amelyik a különböző vallási felfogások keresztüzében égő, a ref. egyházban semmi biztos alapot nem talál, előbb türelmetlen, aztán közömbös, vagy éppen ellenséges indulatu lesz. 5. A református egyház a gyülekezeteiben él. Bazelben van egy 90 ezer lélekből álló massa, de nincsenek öntudatos gyülekezetek. Okául a teljesen központi vezetés s a gyülekezetek határainak meg nem húzása tüntethető fel. 6. A lelkész személyének tulságos előtérbe nyomulása. Mindenki a saját pozitív vagy szabadgondolkodásának leginkább megfelelő módon predikáló lelkészt hallgatja. Így esik meg, hogy ugyanazok a templomok lelkészek változása esetében egyszer zsufolásiq vannak, másszor konganak az ürességtől. 7. A Bazel melletti Dornach-ban készülő hatalmas „Götteanum“ nagy lendületet adott a theozófiának. Lelkészek gyakran emelik fel ellene szavukat.

Hogy mi a tulajdonképpeni kórokozója s mi lenne az orvossága az egyház mai nehéz helyzetének, arra nézve hallgassuk a talán legilletékesebb nyilatkozatát Thurneysen Eduard bazel-münsteri lelkész, theol. m. tanárnak, aki a kérdésről a múlt hetekben előadást tartva, a következőket szögezte le: „A baj az, hogy az egyházunkból kibullott az Ige. Ha gyógyítani akarunk, azt nem a tünetek, hanem magának a kórokozó hiányának megszüntetésével kell kezdenünk, az egyház ismerje be mindenekelőtt, hogy hibás. *Tartson mély bűnbánatot és vezekeljen*, aztán legyen az élő ige élő egyházává s az ige minden baját orvosolni fogja. Jelenleg egy új élet küszöbe előtt állunk, de ez az új élet csak egy élő egyházban elevenen hirdetett Ige hatalma által fog létrejönni.“

Az Amerikai Független Magyar Református Egyház keleti egyházmegyéjének 8 gyülekezete Vince Károlyt, több mint hat évi lelkészkedés után, esperessé választotta. A most megválasztott fiatal esperes által kiadott jelentéséből megtudjuk, hogy nyolc kisebb-nagyobb gyülekezetben 6 lelkipásztor gondozása alatt 4600 lélek van. Tehát nem egészen 800 lélek esik egy lelkipásztorra, mégis az esperesi jelentésből a következőket olvassuk: „A független amerikai magyar református pap állandó kinja, hogy szünet nélkül úgy földhöz van szoritva munkával, hogy nappalának még éjszakával való megtoldása árán sem tud mindent szíve szerint elvégezni.” Ennek az oka az, hogy a 800 lélek mindegyikével személyesen törődik ottan a lelkész. A vasárnapi iskolától a nőegyletig, a nyári iskolától a szindarabok írásáig mindent maga végez, hogy magyarnak és reformátusnak megtarthassa népét. Egyházi oktatásban kb. 600 gyermek részesül, akiket a magyarul írni és olvasni tanítástól kezdve a Krisztus tudományáig mindenre a lelkész tanít.

HIREK

Főgondnok beiktatás a szatmári egyházban. Uray Jenő új főgondnokot április 29 én iktatta be tisztségébe a szatmári presbyterium. Az új főgondnok megkapó beszéddel tett bizonyosságot erős és mély hitéről s beiktatása alkalmával 10,000 Leies egyházfenntartási alapítvánnyal adta jelét hite munkás és élő voltának.

A tiszántúli ref. egyházkerület gyülekezetei egyaráttal Degenfeld Pál grófot egyházkerületi főgondnokokká választották. Az új főgondnok nagyatyja, Degenfeld Imre gr. és néhány évvel ezelőtt elhunyt nagybátyja, Degenfeld József gróf 30—30 esztendőn át volt főgondnoka ugyanezen egyházkerületnek. Az új főgondnok eddigi szereplése alapján méltó utóda lesz a nagynevű elődöknek.

A lelkipásztor megbecsülése. Megható, többszörös bizonyosságát adta a magyar-csékei gyülekezet a lelkipász-

tor személye és munkája iránt érzett becsülésének és ragaszkodásának a március 23-án nyugalomba ment és gyülekezetétől megvált öreg pásztor: Turóczy Gyula iránt. Mint már egyszer nyugalomba vonult lelkész került gyengülő erővel a csékei gyülekezetbe, ahol mindenkor a legnagyobb szeretettel vették körül a jobbdán szétszórta élő, de hitükhöz annál jobban ragaszkodó hívek. Ez a szeretet különösen az utolsó tizenöt hónap alatt volt nagy, mikor már nagyon elgyengülve, minden vasárnap két presbyter ment érte, hogy karjukra támaszkodva segítsék az istentiszteletre. Sőt már évekkkel előbb arra kényszerítették, hogy csak délelőtt szolgáljon, mert látták egyre erőtlenedő állapotát. Mikor eltávozott, az egész gyülekezet apraja, nagyja elkísérte a vasutállomáshoz, keseregve, hogy az ő orcáját többé már nem látják. A kurátor pedig a maga egyszerűségében is

megható bucsuirással bucsuzott tőle és kérte hátralevő életére az Isten áldását. A kis gyülekezet ragaszkodó szeretete és megbecsülése példa lehet a nagyok előtt is.

Előadás Utrechtben a magyar-holland kapcsolatokról. Dr Antal Géza püspök Utrechtben kezdte meg hollandiai előadássorozatát. Utrechtbe Széll Sándor, a Holland-Magyar Társaság főtítkára kíséretében érkezett meg; az állomáson Perpét Ferenc ref. lelkész, a helyi bizottság nevében üdvözölte, egy hollandus hölgy pár magyar szó kíséretében orgonacsokrot nyújtott át. A püspök Van Leeuwen egyetemi tanár vendége volt, aki a Stipendium Bernardinum curatora. Az előadás a Hotel des Pays Bas télikertjében volt. Van Leeuwen egyetemi tanár meleg szavakkal köszöntötte dr Antal Géza püspököt, mint a magyar-holland barátság Nesztorát, aki már 45 év óta serényen foglalkozik e kapcsolatok kimélyítésén. Dr Antal Géza előadásában kiemelte, hogy a protestantizmus mily erős szellemi kapcsolatokat létesített Hollandia és Magyarország között. A XVI. és XVII. században ezerre rug a hollandiai egyetemeken tanult magyar református diákok száma. Megemlítette a nagyarányú gyermekakciót, amellyel Hollandia mély hálára kötelezte a háboru után a magyar nemzetet. Az előkelő, nagyszámu közönség meleg érdeklődéssel hallgatta az előadást. Az előadás után Perpét Ferenc és Szabó Dezső, a Bernardinum ösztöndíj idejéig élvezői vetített képekben mu-

tatták be Magyarország szépségeit. Az összejövétel a holland és magyar nemzeti himnusz eléneklésével ért véget.

Értesítés. Az Országos Református Nőszövetség hivatalos lapja, a „Református Család” kiadóhivatala szeretettel értesíti a királyhágómelléki egyházkerület espereseit és lelkészeit, hogy mutatószámokat küld nekik szives megrendelés végett. Kéri azokat a lelkészeket, akik a gyülekezetükben már megkezdték, vagy megakarják kezdeni a nőszövetségi munkát, hogy rendeljék meg a „Református Család”-ot. Ez a lap úgy elvi, mint gyakorlati kérdésekben utasítást és irányítást ad a nőszövetségi munkára vonatkozólag segítség akar lenni a nőszövetségi munka helyes kialakulásában. A lap évi előfizetési ára 160 Lei és megrendelhető a következő címen: „Református Család” kiadóhivatala, Cluj—Kolozsvár, Str. Cogălniceanu 21.

Templomi Imák. Kádár Géza zilahi lelkész és esperes imádságoskönyve megjelent. Kapható a szerzőnél. Ára 200 Lei. Ismertetésére visszatérünk, de addig is szeretettel ajánljuk lelkésztársaink figyelmébe.

Konfirmációi ajándékul kemény kötésben foglalt öt képes evangélium és zsoltárok könyve kapható az egyházkerület iratterjesztésében darabonként 30 Lei értékben. Ugyanott konfirmációi emléklapok darabja 3 Lei.

Társszerkesztők; Arday Aladár, dr Bodnár Gábor, Bokor Sándor és Szombati Szabó István.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

1978—1930 I. szám. **Pályázat.** A magyarcsékei missziós kör rendes lelkészi állására pályázat hirdettetik. I. Javadalom az új díjlevél szerint, melynek fokozatos egyházhatósági jóváhagyása folyamatban van: 1. Készpénz egyház pénztárából 3000 Lei. 2. Lelkészi javadalmi tőke (10,000 Lei) kamata. 3. Nyolc hektoliter tiszta buza. 4. Négy erdőrészt. 5. Négy legelőjog. 6. Énekvezetésért az egyház pénztárából 300 Lei. 7. Stóla az egyházker. szabályzat szerint. 8. Szép lakás, melléképületekkel. 9. A kivetett egyházi adón felül befolyó egyházi adományok, segélyek. 10. Államsegély, melyért az egyház nem szavatol. II. Kötelesség: A magyarcsékei anyaegyházban a rendes lelkészi teendők végzése, az állami iskolában vallástanítás; továbbá a Magyarcsékehez beosztott szórványokban missziói munkálkodás, melyért a lelkész az egyházkerülettől eddig utiköltség fejében 6000 Lei missziói segélyt kapott, miért az egyház nem szavatol. Lelkészi oklevéllel, vagy II. lelkészképesítő bizonyítvánnyal és szolgálati bizonyítványokkal felszerelt pályázatok a pályázati hirdetés megjelenésétől számított 3 héten belül Kassay Béla espereshez Tinca—Tenke, jud. Bihar küldendők. Oradea—Nagyvárad, 1930 május 1. Sulyok István, püspök.

**Az összes egyházi és
iskolai nyomtatványok
állandó nagy raktára.**

Konfirmációi emléklap

17×21 centiméter méretben, kék színnyomással, csinos kivitelben 1— Lei

21×34 cm. méretben, nagyon szép kivitelű, három szinnel nyomtatva 2-50 Lei

24×31 cm. méretben, dus aranyozással és még két szinnel nyomtatva, legkényesebb igényt is kielégítő elsőrendű kivitelben 3— Lei

Konfirmációi emlékkönyv

diszes címlapu, több, mint két iv terjedelmű füzet finom papíron, nagyon szép Konfirmációi Emléklappal II. kiadás 16— Lei

Beszerezhető:

Béres Károly könyvkereskedésében

Oradea—Nagyvárad, Iosif Vulcan (Nagy Sándor-u) 14.

50 példányig való rendelésnél 10 %, 50 darabon felüli rendelésnél 20 %
árengedményt nyújtunk.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
 Nagytiszt. Református Lelkészi Hivatalnak
 Jud. Arad
 Cermeiu—Csermő

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORDEN—NAGYVÁRAD

Szent László-tér 5. sz., Kovács-ház
 Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Flók: Fugyóásárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8,500,000.

Takarékbetéteket előnyösen kamatoztat

Foglalkozik hetibetét gyűjtéssel. *Le-
 számított váltókat. Folyósít* jelzálog-
 kölcsönöket. Átutalásokat előnyösen
 teljesít. Minden bankszerű üzletet
 kedvezően lebonyolít.

**Képviselet a triestli „Adriai”
 biztosító-társaságot. 18**

ORGONA- HOMLOKZATSIPOK

a rekvirált sipok helyébe első-
 rendű kivitelben készülnek

Wegenstein & Fiai

orgona- és harmonium-
 gyárában, **Timisoara.**

Kitűnő hangu harmoniumok
 és pedálos harmoniumok ál-
 landóan raktáron. Orgona-
 javítások, tisztítások és
 hangolások pontosan eszkö-
 zöltetnek. Költségvetéssel és
 harmonium árjegyzékkel díj-
 talanul szolgálunk. 18

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

harangjait

18

Alapított 1840-ben

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas
 harangszerelvények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: ROVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyükre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

○ ○ Megjelenik minden héten szombaton.

Igehirdetők vigyázzatok!

Egyik egyházmegye világi vezetőjével beszélgettem az ünnep utáni napokban. „Ha nem volna olyan erős a hitem, mint amilyen — mondotta — előlről kellene mindent kezdeni hitéletemben.“ Elbeszélte, hogy a husvét ünnepet egy magyarországi városban töltötte, hol természetesen részt vett az istentiszteleten. Előzőleg végighallgatta rádióan Ravasz püspök igehirdetését, de mégis vágyott a templomi istentisztelet után. Ott azonban kellemetlen kiábrándulásban részesült, ami nemcsak ünnepi áhítatát zavarta meg, hanem hitére is káros hatással lehetett volna, ha e hatás alól szabadulni nem tudott volna.

Nem valami külső körülmény okozta e hatást, sőt nem is a szónoknak Ravasz püspökkel való összehasonlítása, mert a lelkipásztor igen képzett, sőt tudós férfiu, hirneves pap — hanem maga az igehirdetés. A husvéti evangéliummal kapcsolatban azt fejtegette, hogy a feltámadott Jézust csak néhány — szerinte négy — ember látta és az is csak azért, mert folyton reája gondolt, tehát azért látták, mert hittek benne.“ A következtetés, amit ebből kihozott, helyes volt, hogy nekünk is legyen olyan erős hitünk, mint a tanítványoknak, de ezzel a bevezetéssel már minden építő hatásnak előre elvágta az utját. Nem erősítette a hitet, hanem gyengítette, mert kételkedést ébresztett fel a lelkekben. Hiszen ha nyíltan nem is mondotta, de azt a racionálisnál racionálisabb vélekedést engedte sejtetni, hogy Jézus nem támadott fel, hanem azok, akik őt feltámadása után látni vélték, csak víziót láttak.

„A hit kérdéseiben nincs helye semmiféle okoskodásnak, bölcselkedésnek, hanem kételkedés, sőt gondolkozás nélkül kell hinnünk, mert csak az ilyen hit boldogít.“ Ezekkel a szavakkal fejezte be elbeszélését a buzgó, hívő világi emberünk. Szavait

Pál apostollal folytattam: „A hit a reménylett dolgok valósága és a nem látott dolgokról való meggyőződés. [Zsid. 11. r. 1. v.]

Az elmondottakat örömmel és sajnálattal hallgattam. Örömmel, mert azt láttam, hogy egyházunk művelt tagjai már nem esztétikai élvezetet keresnek a predikációban, hanem lelki szükségletük kielégítését. Továbbá, mert azt is láttam, hogy a racionalizmus káros hatását és lejárátát nemcsak mi lekipásztorok valljuk és hirdetjük, hanem ime azok is, akik minden theologiai vélekedéstől, vagy disputálástól mentesen a lelki élet szempontjából nézik és veszik a hitet és a vallást.

De az előadott eset annál nagyobb sajnálkozást is keltett bennem. Hiszen azt láthatjuk belőle, hogy a racionalismus még mindig él és mikor a világiak, egyházunk intelligens tagjai teljes lelkükkel tiltakoznak ellene, éppen lekipásztorok ápolják azt. Csodálkozhatunk e hát, ha olyan nehezen haladunk a megújulás felé?

Végül reám nehezedett annak a felelősségnek a sulya, amellyel a mi egész tisztünket és főképen az igehirdetést kell végeznünk. Hány lelket zavarhatott meg ez az egy beszéd és hány szószékről, hányszor hangozhatik el hozzá hasonló?! Hányféle theologiai irány és igehirdetői elv szerinti beszédet mondunk a különböző gyülekezetekben, sőt ugyanegy gyülekezetben?! Hányszor minden egyéb fontosabb előttünk: a stilus, az előadás, a hang, mint a beszéd határozott pozitív építő iránya?! Ha mindezeket és a sok ebből folyó gondolatot végig-gondoljuk, félelemmel és rettegéssel kell megállanunk nemcsak az Úr, hanem a saját lelkiismeretünk előtt is. Isten kezünkbe tette le az Ő igéjének hirdetését és ezzel a legnagyobbat és legszentebbet bizta reánk. Aztán reánk bizta az Ő gyermekeinek, a lelkeknek százait és ezreit. Hogy sáfarkodunk a reánk bizott drága értékekkel? Erősítjük-e a lelkeket az igével? Hiszen ime még az is megtörténhetik, hogy az ige nem a lélek tápláléka, hanem méreg lesz a kezünkben és az ajkunkon. Ez az egyetlen egy példa is felelősségünk rettentő sulyával kiáltja felénk: igehirdetők vigyázzatok!

Debreczeni István.

FELHIVÁS! Felkérjük azon előfizetőinket, akik előfizetési díjakkal még az elmúlt évről hátralékban vannak, hogy azokat lehetőleg postafordultával ki-egyenlíteni sziveskedjenek.

Törvény korrekció.

Abból a nézőpontból indulva ki, hogy amit ember hozott létre, nem lehet tökéletes: egyházi törvényünknek egy olyan alapvető hibájára vagyok bátor felhívni az illetékes körök figyelmét, mely nézetem szerint feltétlenül módosításra szorul. Ez pedig a törvény azon intézkedése, mely lelkészi állás megüresedése esetén szigorúan tiltja, hogy akár a beszolgáló lelkész pályázzon, akár a pályázók lelkészi funkciót végezzenek, sőt — horribile dictu — akárcsak bemutatkozó látogatást tegyenek abban az egyházközségben, amelynek lelkészi állását elnyerni óhajtják. Sőt úgy tudom, az is a választás megsemmisítését vonhatja maga után, ha a pályázó lelkész egy szomszédos községbe megy predikálni és azt a leendő hivek meghallgatják.

Ennyire korlátozni a mi református, tehát fejlődés képes egyházunkat nem szabad.

Eme drákói szigorúságu szellemnek soha sem voltam hiva, de megvagyok győződve, hogy a sok milliót számláló magyar református egyház tagjai közt sem sokkal több helyeslője van, mint ahányan ezt megalkották. Hogy mégis elfogadtuk, betartjuk, sőt adott esetben sem lázadozunk ellene, ennek magyarázata az egyházi vezetőkben összepontosult bizalmon kívül ama magasabb etikai szempontban találja megfejtését, mely eme törvény létrehozóit vezette. Hogy semmiféle anyagi, vagy egyéni érdek ne férjen hozzá ahoz a választáshoz, melynek kívánalma kell, hogy az egyházközségnek puritán, minta vezetőt adjon.

De a cím igazolására lássunk egy gyakorlati példát.

A 600 lelket sem számláló nyüvedi egyházközségben több, mint 2 és fél év óta üresedésben van a lelkészi állás. Hogy nem fényes stallum, mutatja az, hogy az előző lelkész anélkül, hogy bárkinek egy szóval is kifejezte volna szándékát, formaliter megszökött.

Belátom, hogy a háboru alatt mint tábori lelkészbe rögződött mozgékonyágán kívül, főként családi kellemetlenségei juttatták őt e lépéshez. Családi bajait pedig az okozta, hogy — bár e cikk írója, míg állásban volt, tekintettel arra, hogy a román impérium átvette a magyar illetőségi törvényt, támaszkodva a m. kir. Közigazgatási Biróságnak azon döntvényére, mely kimondja, hogy lelkészeknél, tanítóknál, jegyzőknél, akik állásukat és így lakásukat gyakrabban változtathatják, nem szabad szigorúan venni az 1886. évi XXII. t. cikket, amely a községben 4 évi lakást, adózást a község terheihez hozzájárulást ir elő az

illetőség elismeréséhez, hanem részükre 4 év előtt is kiadható az illetőségi bizonyítvány: nevezett lelkésznek két ízben is kiadta a községi illetőségi, tehát az állampolgársági bizonyítványt. Ennek dacára államsegélyt sohasem kapott. Sőt midőn e cikk íróját jegyzői állásából minden indok nélkül kitették, hivatali utódja megtagadta az illetőség elismerését s nevezett lelkészt azzal fenyegette meg, hogy mint magyar állampolgár, áttéti a határon. Ez volt az ő családi bajainak a kuforrása. De ezt tovább nem.

Az üresedés ideje alatt egy évig a bihari, attólfogva a nagyszántói lelkész urak látták el nagy igyekezettel és sok bajjal a helyettesi teendőket, mert a presbitérium nem akart természetbeni járandóságot adni, azt mondván hogy ott van a 32 hold föld és az államsegély, éljen meg abból a lelkész. Konok magatartása miatt a presbitériumot fel is oszlatták, de az új presbitériumba majdnem mind az előbbieket választották be s csak azokat hagyták ki, akik hajlandók voltak párbért adni. A helyettes lelkésznek — tisztelet apostoli türelméért — sikerült végre valami természetbeni fizetést is elfogadtatni, mire az egyházmegye meghirdette a pályázatot.

Kilenc pályázó közül hat jelöltetett, mert háromnak vagy a vizsgálója, vagy az állampolgársága nem volt rendben. A pályázatok a székelyföldről, továbbá Szatmár, Arad és Máramarosból érkeztek, a pályázók közül a választók senkit sem ismertek. Azok ide el nem jöhettek bemutatkozni a törvény szigora miatt, a hivek hozzájuk el nem mehettek a nagy költség és a távolság miatt, a mi népünk pedig sokat ad arra, hogy a templomban hallgassa meg és bírálja el, hogy ki, milyen szónok. A törvény rideg paragrafusán itt anyagi enyhítés történt, hogy három pályázó eljött egy közeli városba, ahol a kiküldött hat presbiterrel futólag találkozott. A kiküldöttek megállapodtak egyik lelkész személyében, aki ajánlatukra egyhangulag megválasztatott. A felebbezési idő letelte után az új lelkész feleségestől eljött szétnézni Beigazolódott, hogy pásztor nélkül elszéled a nyáj. Időközben három egyháztág más vallásra tért, egy pedig most készül esküdni a pelbárthidai g. keleti templomban. A templom és paróchia nagyobb, az iskola kisebb javításra szorul. A hat osztályu ref. iskola négy felső osztálya erővel átvitetett az állami iskolába. A tanító állampolgárságába is beletették. A harmadik osztályt a múlt őszön már nem engedte át a tanító az állami iskolába, amiért újabb kellemetlenség van. Az egyház circa 16,000 Lei költséggel már renováltatja a lel-

kész lakását s készülődött a beiktatásra. Most érkezett az új lelkésztől értesítés, amelyben tudatja, hogy az állást nem foglalja el. Évekig a presbitérium sztrájkolt, most meg a pap. Egyik hangadó presbiter már kijelentette, hogy úgy az ő felmerült uti-költségeiért, mint a választási költségeikért beperelik a renitens papot. Nem jól van ez így.

Azért szükségesnek látnám a törvénynek oly módóni megváltoztatását, hogy a pályázó lelkészek tőlünk függőleg elme-hessenek egyszer templomi szolgálatot végezni és bemutatkozni a hívek előtt; természetesen, hogy mindenféle korteskedés a leg-szigorubban eltiltandó és megsemmisítési okot képez. Továbbá a helyettes lelkész maga is pályázó és választható legyen. Végül, ha egy lelkési állás bármi okból nem töltenék be hat hó-nap alatt, oda a püspök, esperes és főgondnokból álló hármas tanács, helyettes lelkészt küldjön ki azon hozzáadással, hogyha újabb hat hónap alatt sem lenne az állás betöltve, úgy a hár-mas tanács ajánlatára vagy a helyettest, vagy más lelkészt az egyházmegyei közgyűlés fogja megválasztani. Ez ellen apelláta ne lehessen.

Videant consules!

Osváth Kálmán,
nyug. jegyző.

(A cikkiró indokait meg kell toldani azzal, hogy a megválasztott lelkész ép-pen azért nem fogadta el az állást, mert csak azután jelenhetett meg a gyüleke-zetben és láthatta meg az ottani állapotokat. Szerk.)

ISKOLA

Gazdasági jellegű elemi iskolai tanfolyam.

Az 1925–26 ban megjelent iskolatörvény az elemi iskolát két részre osztotta: alsó tagozatra I–IV. oszt. és felső tago-zatra V–VII oszt. Az alsó tagozat a régi, közismert, elemi is-mereteket nyújtó iskola, a felsőbb tagozat újabb alakulat, a régi ismétlőiskola kibővítése, még nem eléggé ismert s igazi munká-ját talán még meg sem kezdette.

Jelen cikknek a célja: vizsgálódás tárgyává tenni ez osz-tályok gyakorlati megvalósításának célját, rendeltetését, szüksé-gességét s azokat a körülményeket, melyek megnehezítik ezek keresztülvitelét.

Cél: az alsó tagozatban szerzett elemi ismeretek kibővítése és a gyakorlati oktatás különös kifejlesztése. Különleges figyel-met érdemel ez a cél, ha meggondoljuk, hogy ez osztályok tanulói nem folytatják tovább tanulmányaikat, hanem innen egyenesen a gyakorlat, az élet mezejére lépnek s igazán csak azok számára utolsó tanulási lehetőség, kik gazdálkodással foglalkoznak.

A mi népünk legnagyobb részben földművelő. Egyházunknak, nemzetünknek, kulturánknak termő talaja — a hivek áldozatkészsége, teherbíró képessége — a földművelésben gyökerezik. Népünk földművelő tudományával egyenes arányban haladunk, vagy maradunk. Nemcsak a világ gazdasági válsága, romlása — mely lehet időleges — hanem az elmondottak megfontolása kényszerít arra, hogy minden lehetségest tegyünk meg népünk gazdasági előrehaladása, vagyonosodása érdekében. Mig más nemzet fiai középiskolai, néha egyetemi végzettséggel fognak hozzá földjeik műveléséhez, addig a mi gazdálkodóink 50 százalékának semmi, vagy nagyon kevés, 45 százalékának elemi és 5 százalékának magasabb képzettsége van. Ilyen körülmények között nem beszélhetünk belterjes gazdálkodásról, szaklapok, gazdasági könyvek olvasásáról, korral haladásról, kísérletekről és sok más egyébről, melyek nélkül a mai gazda nem produkálhat és így nem tudhat eleget tenni vallásos, kulturális kötelezettségeinek sem. A mi gazdáinkban nincs meg a tanulási vágy, nem mutatnak érdeklődést az újítások iránt, nem szeretnek olvasni, mert az iskolában meggyűlöltették velök a könyvet s hiányzik az alapismeretük ahhoz, hogy egy elolvasott, őket is érdeklő gazdasági irányu lapot, vagy könyvet meg is értsenek.

Az elemi iskola felső három osztálya van hivatva, hogy gazdálkodóink számára megteremtse azokat a gyakorlati alapokat és olvasás-szeretetet, melyeken később önművelés, kulturális és gazdasági egyesületek segítségével kifejlődhetik az a jövő és annyira várt jövő nemzedék, melyet, ha Isten különösebb csapásoktól megkímél, jobb anyagi helyzetbe jutva, belátóbban, több szeretettel fogja támogatni egyházát és kulturális intézményeit.

Rendeltetése ezen osztályoknak kapcsolatot létesíteni az iskola és az élet között. Ez a kapcsolat akkor jön létre, ha olyat tanul az iskolában, melynek az életben kézzelfoghatóan hasznát veszi. Nem vitás, hogy az ész, akaratot, képzeletet fejlesztő tárgyak tanítása is szükséges, el nem hagyható, de ezek gyakorlati értékét a nép nem képes felfogni s így az iskolát ma is csak addig tartja szükségesnek, míg irni olvasni s valamennyit számolni megtanul. A többit nem találja szükségesnek s gyermekét elfogja az iskolától. Olyan tárgy tanítása mutatkozik szükségesnek, amelyben a gazdálkodó ember is értéket talál, érdeklő és akkor megtanulja az iskolát szeretni s tudni fog áldozni is rá.

Ez osztályokban alkalom nyílik ilyen tárgyak tanítására. A gazdaságtan tanításával rákapatjuk a serdült gyermeket az olvasásra, ez érdeklő, ezt maga is megpróbálhatja, ennek hasznát is veszi. A könyvvitel (VII. o.) tanulásával képessé tesszük őket tisztségek, hivatalok viselésére, melyre már a gyermekkorban vágyanak. A gyakorlati földméréssel (V. o.) önbizalma növekedik, hogy nem fogják becsapni. A kézimunka tanítással bizonyos fokig már életlehetőséget is nyújtunk nekik. Ezeket tanulja és csinálja szívesen s ezektől a szülők sem fogják visszatartani. Így lesz kapocs a felső tagozat az iskola és az élet között.

Az elmondottakból könnyű belátni, hogy a felső tagozatra nekünk, református mngyaroknak van ma legnagyobb szükségünk. Annak létesítéséért, megtartásáért mindent meg kell tennünk, mert itt nevelhetünk magunknak öntudatos, vallásos, értelmes egyháztagokat.

Az itt végzett növendékek lesznek a jövőben a lelkész és tanító segítői. Belőlük válik majd gondnok, pénztáros, könyvelő és minden, a falusi közéletben a haladást, fejlődést munkáló egyesületek vezetői, munkatársai és támogatói, kik ma annyira hiányzanak. Már is kellenének.

* * *

A fényt nyomon kíséri az árnyék, az előnnyel együtt jár a hátrány, a versenyt nehezíti az akadály. A gazdasági elemi tanfolyam szép eszméjének kialakulását, megvalósulását egy sor körülmény akadályozza, melyek részben eltávolíthatók, részben áthághatók, részben kikerülhetők; néhol áthághatatlanok, legnagyobb részben a csúcs helyett csak közepes magasságig vezetnek. Meg kell próbálkoznunk akkor is, ha csak fél, vagy negyedrészes eredményt érhetünk el, egy kevés is több a semminél.

Lássunk egy párat ezekből a körülményekből.

Ezek az osztályok elnéptelenednek, mire a felsőbe kerülnek. A tanulók 15–20 százaléka éri el az V. osztályt. Okai a következők: Mindjárt az első években lemarad 30 százalék, kik részint közlekedési akadályok, de leginkább szegénységük, ruhátlanságuk miatt nem képesek a folytonos iskolabajjárásra s mulasztásaik miatt elmaradnak.

Mintegy 30 százalék az évek során elmarad mulasztások miatt, ismételnék s hamarabb elérik a korhatárt, mintsem elérnék a VII. osztályt. Ezek azon szülők gyermekei, kik az iskolával nem sokat törődnek, az iskolát csak nyügnék tartják, gyermeküket csak akkor küldik iskolába, ha más dolgot nem tudnak nekik adni. 20 százalék elmarad tehetséghiány, véletlen szerencsétlenségek, betegségek, költözések, elhalálozás miatt.

Itt, kötelességként mutatkozik annak a 30 százaléknak a megszerzése, kik szüleik értelmetlensége miatt mulasztanak. Beható munka vár ezen a területen az egyház vezető szerveire, az egyesületekre, melyek egyöntetű munkálkodása a tanítótestülettel, megszerezheti ezeket a gyermekeket. A kialakult és munkáját megkezdett gyakorlati tagozat maga is vonzóerő lesz. A többi gyermekeken egyenlőre nem segíthetünk, de az így kialakult 50% már végezhet eredményes munkát.

Egy másik körülmény — sajnos éppen falusi iskoláknál — a tanerő hiány. Egy tanerős iskolánál gyakorlati oktatást nem kívánhatunk. A két tanerős iskolánál már valami várható, mert ügyes beosztással a felsők tanítója szakíthat magának időt a gazdasági tárgyak tanítására is. Gyakorlati gazdasági oktatást azonban csak tanítási időn kívül adhat tanítványainak s nagyon a tanerőre van bízva, hogy van-e kedve, van-e ideje erre. Nem becsülhetjük le az elméleti oktatást sem, mert a gyermek meg-

szerezheti a gyakorlatot odahaza is és éppen elméleti téren van szükség fokozottabb munkára, mert az elmélet adja a gyakorlat alapját. Két tanerős iskolánál tehát legalább a gyakorlati ismeretek elméletét megszerezhetik a tanulók

Ma sok helyen már nincs férfi tanerő s ezt a munkát nő nem végezheti. Ilyen iskolánál csak a lányok kaphatnak gyakorlati oktatást kézimunkából és háztartástanból.

Hátrány a felekezeti iskoláknál, hogy az állam nem adott 5 hold gyakorlati telepet s nincs kísérleti terület szolgáló iskola-kert. Ahol az egyháznak rendelkezésére állana is ez a terület, nem szívesen mondana le róla. Kísérlet adná meg a gyakorlati oktatás igazolását s így erre szükség lenne.

Felsőbb oktatásunk legnagyobb hibája: a jó tankönyv. A gazdaságtan a ma használatos tankönyvekben egy pár oldalon van kivégezve [jobb kifejezést nem érdemel]. Mivel a tanító a téli hónapokra szoritkozik, amikor elmélettel foglalkozhatunk, az előadott ismeretek fontosabb részeinek megrögzítésére a tankönyv elengedhetetlenül szükséges.

Egy ilyen könyv megírása és kiadása anyagi akadályba ütközik, mert tekintettel a könyvek csekély számu szükségletére, senki sem vállalkozik kiadására. Cikkiró még a törvény életbelépése után írt egy Gazdaságtant az V—VI—VII. osztályok számára a tantervnek megfelelőleg s bár nagyon tetszett a könyv, de kiadását nem tartották jó üzletnek s önálló kiadására még a Minerva sem vállalkozott.

Egy tankönyv kiadása a legsürgősebb dolog, melyet még áldozatok árán is meg kellene tenni s erről gondoskodni a tankönyvkiadó-bizottságnak kötelessége.

Végül emlékezzünk meg még egy felhozható körülményről: nevezetesen a tanítók szakképzettségéről. A régibb tanerők, kik leginkább Debrecenben végeztek s a Gazdasági Akadémián tanfolyamokat végeztek, rendelkeznek e tárgyhoz szükséges ismeretekkel. Azok részére pedig, kik nem tanultak Gazdaságtant, maga a tankönyv is megadná az alapot szakkönyvek olvasására. Munkálnák ezt a célt még a Tanítótestületek is, valamint az Erdélyi Gazdasági Egyesület által rendezett falufelvezetési tanfolyamok is. [Ilyen a múlt nyáron volt Zilahon, hol cikkiró is jelen volt.] Egy ilyen nyári tanfolyamot az Egyházkerület is rendezhetne, hol gazdasági iskolát végzett tanítók is lehetnének előadók

Az elmondottak alapján a gazdasági jellegű felsőbb osztályok sikeres munkálkodásához szükséges:

a) A tanulók kisebb korban szorgalmas iskolabajjárásra serkentése.

b) Jó tankönyv beszerzése.

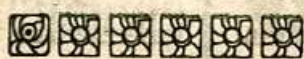
c) Kísérleti telep, gyakorlótér kijelölése.

d) Az osztályok megfelelő beosztása.

e) A nemes cél elérésére törekvő tanító s a tanítót munkájában támogató és megértő iskolafenntartó.

Ottomány.

Kósa Károly,

HIREK

Egyházmegyei gyűlések.

A nagyszalontai egyházmegye szokás szerint a csonka héten ápr. 23. és 24 én Nagyszalontán, az érmelléki május 6. és 7-én Szalacson, a nagykárolyi május 7. és 8 án Nagykárolyban tartotta tavaszi gyűlését, mindenütt belmissziói értekezlettel, illetve vallásos ünnepélyvel összekötve.

Regáli missziói alapot létesített a kolozsvári Ifjúsági Keresztyén Egyesület. Teológiai hallgató tagjai legációi jövedelmükből egyéb terheik mellett vállalták ezt az áldozatot és az elmúlt karácsony óta 5030 Leit adtak össze a regáli misszióra. Vasárnapi iskolák, fiu és leánybibliakörök a maguk pénzadományaival járultak ennek az alapnak a gyarapításához. Már több ízben fel is használta az egyesület ezt a szerény kezdetet és elhagyatott regáli gyülekezetekbe a teológiai hallgatók közül karácsonykor és husvétkor olyanokat küldött ki, akik az ünnepi prédikáción kívül a sákramentumok kiszolgáltatására is felhatalmazást kaptak. Már előzőleg, az elmúlt nyáron pedig ugyancsak adományokból utiköltség segélyt és ingyen iratokat adott s ezzel támogatta egyik missziói munkását, aki a moreni i hivek között munkálkodott. A gyülekezetek erejükhöz mérten most már maguk is hozzájárulnak a „legátum” biztosításához, amelyet azután a gyűjtött

alapból az egyesület méltányos módon kiegészít. Az egyesület tehát érkezettnek látja az időt arra, hogy egész Románia református anyaszentegyházának a figyelmét felhívja erre a kezdeményezésre. Várjuk a szívből jövő adományokat egyesektől és közösségektől, testületektől és gyülekezetektől, akik az egyházban a Krisztus testének építésében részt vesznek. Regáli atyánkfiai éppen olyan mértékben verődnek össze a Királyhágómelléki, mint az Erdélyi Egyházkerületből, táplálásuk, gondozásuk közös feladat s Isten kegyelméből az I. K. E. alkalmas lehet ennek a célnak elérésére. Nem teszünk megoldási ajánlatokat, nem várunk kiáltó eredményeket, csak egyet várunk: mit mond a Lélek a gyülekezeteknek, mit mond az órállóknak? [I. K. E. Cluj—Kolozsvár, Cal. Victoriei 38]

Társszerkesztők; Arday Aladár, dr Bodnár Gábor, Bokor Sándor és Szombati Szabó István.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

D. I. F-i. Pásztori szolgálódat egyszeri közlésre alkalmas cikk tömörítése végett visszajuttatom. **N. Z. B-k.** Megkaptam, sort keríték rá. **K. Z. P-a.** Cikke szép és lelkes, de ezt a témát már teljesen kimerítették. **I. Zs. É-a.** Jönni fog, de jobb lesz ezzel a címmel: Gyakorlati keresztyén-ség.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

Szám 2149—1930. KÖRRENDELET. Valamennyi kebelbeli Nt. Lelkész urnak. A folyó második évnegyedi államsegély statok felterjeszhetőéséhez feltétlenül szükséges globál adó nyugták (II. évnegyedre szóló) azonnali beküldésére — saját érdekükben — felkérem mindazokat, akik azt ezideig még el nem juttatták a püspöki hivatalba. Oradea—Nagyvárad, 1930 máj. 9. Atyafiságos szeretettel püspök helyett Csernák Béla s. k., egyházker. főjegyző.

Tanügyi: 2077—1930 II. szám. Valamennyi kebelbeli iskolai hatóságnak. Tudomásvétel és mihez tartás végett közlöm a K. V. M. alábbi rendeletét. „B. 50,664—1930. Püspök ur! Van szerencsém felkérni, hogy sziveskedjék intézkedni, miszerint a jövőben a minisztériummal való levelezésnél a címzés egészítettessék ki a „Directiunea învățământului Particular“ jelzéssel. Ezen rendelkezés célja, hogy elkerülhető legyen ezen igazgatóság munkálatainak összezavarása azokkal, amelyek a minisztérium többi igazgatóságaihoz tartoznak. Aláírások.“ Természetesen ez a címzés csak a tanügyi tárgyú felterjesztéseknél használandók. Oradea—Nagyvárad, 1930 május 7. Atyafiságos szeretettel: a püspök távollétében helyette: Csernák Béla s. k., egyházkerületi főjegyző.

**Az összes egyházi és
iskolai nyomtatványok
állandó nagy raktára.**

Konfirmációi emléklap

17×21 centiméter méretben, kék színnyomással, csinos kivitelben 1.— Lei
21×34 cm. méretben, nagyon szép kivitelű, három színnel nyomtatva 2.50 Lei
24×31 cm. méretben, dus aranyozással és még két színnel nyomtatva, legkényesebb igényt is kielégítő elsőrendű kivitelben 3.— Lei

Konfirmációi emlékkönyv

diszes címlapu, több, mint két iv terjedelmű füzet finom papíron, nagyon szép Konfirmációi Emléklappal II. kiadás 16.— Lei

Beszerezhető:

Béres Károly könyvkereskedésében
Oradea—Nagyvárad, Iosif Vulcan (Nagy Sándor-u.) 14.

50 példányig való rendelésnél 10 %, 50 darabon felüli rendelésnél 20 %
árengedményt nyújtunk.

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület iratterjesztésének könyvjegyzéke :

										Lei
935. sz.	Biblia	30×21	cm.	800	914 sz.	Biblia	17×12	cm.	200	
932 "	"	28×20	"	300	912 "	"	17×12	"	150	
923 "	"	24×16	"	250	911 "	"	17×12	"	120	
922 "	"	24×16	"	200	909 "	"	17×12	"	100	
915 "	"	17×12	"	400	908 "	"	17×12	"	90	
915 "	"	17×12	"	500	907 "	"	14×10	"	300	
906/a. sz.	Biblia	14×10	cm.	---	---	---	---	---	---	350
965 "	Ujszövetség,	bőrkötés,	aranyozott szélű	---	---	---	---	---	---	150
963 "	"	vászonkötés	aranyozott széllel	---	---	---	---	---	---	80
961 "	"	"	"	---	---	---	---	---	---	50
954 "	"	"	papirkötés	---	---	---	---	---	---	25
952 "	"	"	"	---	---	---	---	---	---	20
	Zsoltárok könyve	---	---	---	---	---	---	---	---	4
	Ujszövetség (Lukács, Máté, János)	---	---	---	---	---	---	---	---	4
	Ravasz L.: Hazafelé, imádságos könyv	---	---	---	---	---	---	---	---	200
	Maradj velem, imádságos könyv	---	---	---	---	---	---	---	---	80
	"	"	"	---	---	---	---	---	---	60
	Zsoltár kisbetűs	---	---	---	---	---	---	---	---	82
	Révész I.: Akikre nem volt méltó a világ	---	---	---	---	---	---	---	---	40
	Dr Vasady B.: A valláspszichologia fejlődésének története	---	---	---	---	---	---	---	---	120
	Dr Imre L.: A Vezető könyve.	---	---	---	---	---	---	---	---	90
	Forgács Gy.: Belmissziói utmutató.	---	---	---	---	---	---	---	---	120
	Dr Makkai S.: Öntudatos kálvinizmus	---	---	---	---	---	---	---	---	50
	Dr Makkai S.: Gyöngyvirág	---	---	---	---	---	---	---	---	40
	H. Kiss G.: Árva Bethlen Kata	---	---	---	---	---	---	---	---	60
	" " " Lorántffy Zsuzsánna	---	---	---	---	---	---	---	---	85
	Dr Kristóf Gy.: Az erdélyi magyar irodalom múltja és jövője	---	---	---	---	---	---	---	---	130
	Az Ur csodásan működik (Bibliaköri vezérfonal)	---	---	---	---	---	---	---	---	16
	Itt az Isten köztünk (Bibliaolvasó kalauz)	---	---	---	---	---	---	---	---	28
	Vallásos versek gyűjteménye	---	---	---	---	---	---	---	---	35
	Soltész J.: Konfirmációi káté	---	---	---	---	---	---	---	---	15
	Konfirmációi emléklap	---	---	---	---	---	---	---	---	3
	Konfirmációi ajándék: Képes újtestamentum és zsoltárok (kötve)	---	---	---	---	---	---	---	---	30
	Szentimrei J.: Verses magyar krónika	---	---	---	---	---	---	---	---	40
	Hol az igazság?	---	---	---	---	---	---	---	---	5
	Képek a múltból	---	---	---	---	---	---	---	---	8
	Ünnepnapok I. sorozat füzetenként	---	---	---	---	---	---	---	---	4
	" II. "	---	---	---	---	---	---	---	---	4
	Csathóné: Mesék és elbeszélések	---	---	---	---	---	---	---	---	16
	Bibliai mondások, kemény fába faragva	---	---	---	---	---	---	---	---	40
	" " karton papíron	---	---	---	---	---	---	---	---	15
	Vasárnapi iskolai lapok, képpel	---	---	---	---	---	---	---	---	2
	Levelező-lapok bibliai mondásokkal	---	---	---	---	---	---	---	---	---
	Bibliajelzők	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Lelkészli hivatások megrendelése 3 hónapi bizományba adatnak

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagytszt. Református Lelkészi Hivatalnak
Jud. Bihor

Tinca—Tenke

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Szent László-tér 5. sz., Kovács-ház
Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Fiók: Fugyóásárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8,500,000.

Takarékbetéteket előnyösen kamatoztat

Foglalkozik helibetét gyűjtéssel. *Le-számítól váltókat. Folyósít* jelzálog-kölcsönöket. Átutalásokat előnyösen teljesít. Minden bankszerű üzletet kedvezően lebonyolít.

**Képviselet a triezsi „Adriai”
biztosító-társaságot. 19**

ORGONA- HOMLOKZATSIPOK

a rekvirált sipok helyébe első-
rendű kivitelben készülnek

Wegenstein & Fiai

orgona- és harmonium-
gyárában, **Timisoara.**

Kitünő hangú harmoniumok
és pedálos harmoniumok ál-
landóan raktáron. Orgona-
javítások, tisztítások és
hangolások pontosan eszkö-
zöltetnek. Költségvetéssel és
harmonium árjegyzékkel díj-
talanul szolgálunk. 19

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

h a r a n g j a i t

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas
harangszerelvények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

Alapított 1840-ben

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: HOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Or-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyükre évi 550 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei. Megjelenik minden héten szombaton.

Tudomány és élet.

A tudomány általános érvényű és értékű elméleti igazságoknak meghatározott rendszere. Az élet ezzel szemben személyes és pillanatonként változó. Nem más, mint idői érvényességgel bíró cselekvéseknek megszakitás nélküli láncolata.

A tülekedő, könyököző, indulattal, gyarlósággal, hazugsággal tele élet és a tisztult fogalmakkal, rendszerekkel, igazságokkal objektíve dolgozó tudomány, haladhatnak ugyan egymás mellett, de a kettőt összekapcsolni, egymástól függővé tenni, egyet jelentene a tudománynak a lényegében való meggyilkolásával. Mert az életre tekintő tudomány a civilizáció, a civilizáció pedig sohasem tudomány. Ezt mi így tudjuk.

És az élet is tudomány, egymásra tekint, egymásért van, hogy egymáson keresztül mindketten egy harmadikért létezzenek. Sőt amennyiben az Élet Igazság s az Igazság Élet, annyiban az Élet tudomány s a tudomány Élet. Ha nem az, annak kell lennie. S ha nem lesz azzá, az élet nem Élet s az a tudomány nem Tudomány. Az a tudomány, amelyik nem élet, nincs tekintettel az életre, lehet bármilyen általános értékű és érvényű ismereteknek bármilyen örök logikával megalapozott rendszere, nem érdemli meg a tudomány nevet. Legalább is keresztyén társadalom keresztyén morálja szerint nem l'art pour l'art, a tudomány a tudományért, keresztyén társadalomban, amelyiknek Jézus Krisztus az Ura és Királya, nincs. Krisztusban, aki magára mutatva azt mondta: „Én vagyok az Út, Igazság és az Élet” a tudomány és élet összeölelkeztek. Az az élet, amelyik nem igaz, az nem élet. Annak csak látszólagos életjelenségei vannak, de a lényege nem élet, hanem pusztulás, halál. Az az igazság, amelyik nem élet, hanem romlás és halál, az csak a sátán igazsága lehet. A sátán életellenes igazsága pedig hazugság.

És mégis a tudomány, az igazság és annak képviselői sértve érzik magukat, ha életről beszélsz nekik. Keresztyén tudósok, akiknek Krisztus nemcsak mestere, hanem megváltója, ha életet emlegetsz a tudománnyal kapcsolatban, begombolkóznak és csak végső igazságra, önmagában s önmagára nézve értékes tudomány mellett tesznek tanubizonytságot. Azt mondják, a tudomány azért tudomány, hogy tudomány legyen. És én erre, a tiszta tudománnyal szemben minden hódolatom dacára se tudok egyebet mondani, mint: nem. Legalább is ilyen értelemben és legalább is ker. társadalomban: nem. Minden bölcsességnek s így minden tudománynak Isten félelme a kezdete. Isten félelme-e a kezdete annak a tudománynak, amelyik nem akar tudni az életről? amelyik nem törődik az élettel, amikor az Életre teremtett lelki- leg nem él, hanem haldoklik? Félt-e az Istent az a tudomány, amelyik önmagáért akar létezni, mikor e világban semmi sem tekintheti végső céljának saját magát? A tudomány csak akkor tudomány, ha élet.

És ha valamelyik tudományra érvényes ez a megállapítás úgy a theologiai tudomány és pedig elsősorban a mának theologiai tudománya az. A theologiai tudomány előtt új korszak nyílt meg, ahogy ötszáz évvel ezelőtt megvetették a természettudomány igazi alapját, úgy van megvetve ma a theologiai tudomány egyetlen igaz fundamentuma, a kijelentésben. És ezen a fundamentumon gyönyörű építkezés folyik. Emberi intézmény helyett az Ige egyházát, vallástudomány helyett a kijelentés theologiját építi ki azon, nem a lét kintző érzésétől Istenhez menekült s Istent megtalált vallásos ember, hanem az élő Isten által megragadott, magáévá tett ember. A theologiai tudomány soha inkább nem volt elkötelezve, hogy a haldokló lelkivilágba életet öntsön, mint ma, amikor szegelet köveként a Krisztusban testté vált Igét állította.

Ha a kijelentés theologijája ideológia, elmélet, önmagáért létező valami marad, amivé egyes képviselői akarják tenni, úgy önként tette le fejéről koronáját, mert akkor lehet theologiai irány, lehet barthismus, de nem az a tudomány, amely egyetlen tudományra a mai világnak legnagyobb szüksége van. De ha megtalálja és minden biztonnal megtalálja az utat, hogy bár mindig tiszta, az igazi tudományosság kritériumainak megfelelő tudomány létre a halott lelki világ elszáradt tagjaiba az Ige egyházán az Igén keresztül életet áraszt, úgy bizonytságot tesz a ker. társadalom ker. tudományának ker. morálja mellett, amely szerint a tudomány élet. Mert mindkettő Krisztuson áll; Krisztus pedig Igazság és Élet.

Bázel, 1930 március hó,

Kiss Bertalan.

A nőszövetségről.

Bár a mai napra csak a nőszövetség egyházmegyei tagozatának megalakítása volt napirendre tűzve, ez első szépszámu összetalálkozásunkat tekintsük áldott alkalomnak arra is, hogy az egyöntetű munkához feltétlen szükséges alapelveket közösen lefektessük, a nőszövetségi munka területét áttekintsük és indításokat adjunk egymásnak a minél buzgóbb, céltudatosabb s így eredményesebb munkálkodásra.

Ez első, amit alapelveként le kell fektetnünk, hogy a *nőszövetségi munka nem önálló és nem öncélú munka*, hanem egyik ága a gyülekezeti élet megnyitását célzó belmissziói munkának. Ez a munka tehát *minden vonatkozásban és megnyilatkozásában* csak az egyház érdekeit és céljait szolgálhatja és nem tűzhet maga elé semmi egyház érdekével ellentétes, vagy az egyházra nézve közömbös társadalmi vállalkozást. A nőszövetség nem társadalmi, hanem kifejezetten *egyház-társadalmi tömörülés*, a nőknek adott lehetőség az aktív szolgálatra, Istentől adott áldott alkalom arra, hogy buzgóságukat lelki és anyagi javaikat az egyház számára felajánlhassák és szíves áldozatul vihessék.

A nőszövetség az egyház *ottalma*, de egyben *felügyelete* mellett végzi a maga működését. Az egyház hivatalos vezetőségének jóindulatú tanácsait és irányításait tehát nemcsak elfogadni, de munkásságát ahoz alkalmazni is tartozik, viszont, ha valamelyik, az egyház érdekében végzett munkájában nehézséggel, vagy épen akadállyal találkoznék, az egyház vezetőségének segítségét nemcsak kérheti, de jogosan el is várhatja.

Abból, hogy a nőszövetség egyházi testület, természetesen következik, hogy minden munkájának a *lelkiség bélyegét* kell mutatni és krisztusi szellemet kell árasztani. Tehát a tagokat nem a hiúságnak, versengésnek, öndicsőség hajszolásnak, hanem a szeretetből folyó szolgálatnak kell mindenképpen vezetni. Bármily feladat várjon rájuk, a munkát nem szabad sem nagyolni, sem kicsinyelni. Tudni kell, hogy a nőszövetségben nem hiúságból és nem az emberek dicséretéért, hanem az Istenországáért szolgálunk s ebben a szolgálatban nem lehet semmi olyan magas, amit Krisztus által el ne érhetnénk és semmi olyan alacsony, ami méltatlan lenne a Krisztus szolgáló leányához. *Jaj annak a nőszövetségnek*, amelyben a tagok a munkában *válogatnak* s csak olyan megbízatásokat vállalnak szívesen, amelyekben az emberi hiúság érdekeit is szolgálhatják. Az ilyen nőszövetség nem a Krisztusnak, hanem a Sátánnak tesz szolgálatot.

A nőszövetségi munkában nem kell feltétlenül sok tagra törekedni. Nem sippal, dobbal, ígérekkel, hanem komoly felelősségérzet felköltésével és erkölcsi követelmények hangoztatásával kell toborozni. A taglétszámnál ne a mennyiség, hanem a minőség legyen fontos. Ahol mindenki jelentkezik, alapos a gyanu, hogy senki sem gondol komolyan a munkára. Pedig a nőszövetség nem azért alakul, hogy egy csomó asszony együtt legyen, nagyon sokat beszéljen és aztán semmit se tegyen, hanem azért, hogy nagyon komolyan vegye kezébe és végezze buzgón azt a munkát, amely reá vár, amelyet az Isten reá bízott s amelyet a nő tud legkönnyebben és legeredményesebben elvégezni.

A nőszövetségnek elsősorban nem anyagi céljai vannak. Tehát a tagdíjért se kell a numerust minden áron fokozni. Tagdíjnak kell lenni, mert az áldozatkészség a munka komolyságának fölmérője. Amiért nem tudunk áldozatot hozni, azt az ügyet nem becsüljük valami sokra. Tagdíjat fizetni kell, de azt nem kell gondolni, hogy ezzel aztán eleget is tettünk minden kötelességünknek. Ez még csak az első komoly lépés. A munka azután kezdődik. S a nőszövetség minden tagjának részt kell venni a munkában.

De mi a munka? Az alapszabály rámutat a munka területeire, de természetesen nem sorolja, mint ahogy nem is sorolhatja fel aprólékosan a munkát. Hiszen ez szinte gyülekezetenként változik. Itt ez, amott az, az egyházi szükséglet, amit női szemnek kellene meglátni, női szívnek megérezni és női kéznek elvégezni. Itt nincs urasztal, ott szószékterítő, itt keresztelő edény, ott urasztali kehely hiányzik, itt sok a nyomorgó egyháztag, ott elhagyott beteg vár testvéri vigasztaló szavakat, itt elhanyagolt piszkos a templom belseje, ott dudvás, gyomverte, szemsértő az udvara, bántó a környéke, ki tudná egyenként felsorolni, hol mi a baj, a hiány, a fogyatkozás, amin könnyen segíteni lehetne, csak lenne aki meglátná, magáévá tenné az ügyet. Az ilyesmit meglátni s az orvoslás módjait megkeresni a nőszövetségi tagok esetről-esetre előadódó kötelessége.

De vannak állandó jellegű kötelességek is. A nőszövetségi tagoknak példát kell adni, hogy milyennek kell lenni az igazi öntudatos kálvinista asszonynak. Egyházának szolgálatát meg kell kezdeni a családjában. Meg kell látszani a gyermeknevelésén, családi életén, baráti körén, meg kell látszani a templomlátogatásán, urvacsorához járulásán, adakozásán, hogy előtte az egyház érdeke nem hetednapos, vasárnapi érdek, hanem ő egyházában Krisztusának állandóan és céltudatosan szolgálni akar

és nemcsak nem kerül el, de egyenesen keresi a szolgálati alkalmakat. Nem szabad szégyenleni az imádkozást, a szentírás olvasást, gyermekét vallásos szellemben kell nevelnie, férjét, környezetét templomlátogatásra és áldozatkésztségre kell szoktatni s minden társaságban, ahol megfordul, éreztetnie kell, hogy előtte egyháza érdeke a legszentebb érdek s hogy ő vallását kigunyolni, annak vezetőségét oktalanul gáncsolni s az egyházellenesek csufolódásait türni nem hajlandó. Gondoljuk el, ha egy gyülekezetben csak 20–30 ilyen komoly asszony lenne, aki Krisztusának hű szolgálatában elmegy, ha kell a nyilvános bizonyágtételig, aki előtt nem lehet komoly megróvás nélkül a csufolódók székébe ülni, milyen hamar megváltoznék társasági érintkezésünknek ma sok tekintetben kárhoztatandó, léha, felületes, Istentelen és Krisztus csufoló, tehát szégyenletesen ostoba hangja. A nőszövetség tagjai között a *célközösségnek ki kell fejleszteni az öntudatos testületi, sőt ezen túl a testvéri szellemet*. Elképzeltetlen, hogy komoly nőszövetségben a tagok egymással haragban legyenek, egymást lenézzék, vagy egymásra irigykedjenek. Ezek a nem keresztyéni érzések erőket vonnak el a közös munkától, Nagyon kell vigyázni, hogy a nőszövetség keretén belül osztályellentétek ki ne fejlődjenek, klikkek, kisebb csoportok ne alakuljanak, ha ez megtörténik, vége a békességnek s az Istennek tetsző munkának. Nem lehet harcképes az olyan sereg, amelyben belső viszály ütötte fel a fejét. A meginduláskor minden diferenciát ki kell küszöbölni, hogy egyező érzéssel és akarattal indulhasson a munka.

A tagoknak gyakran, lehetőleg hetenként, de kéthetenként feltétlenül össze kell jönni. Ezek az összejövetek megbeszélési alkalmak mindig bibliaórával legyenek összekötve. Mert a nőszövetségben, mint minden egyházi munkaközösségben a lelkiélet fejlesztése a fődolog. Ez minden másnál előbbvaló s ha ezt elhanyagoljuk a szolgálat mennyisége és főleg minősége fogja megbánni.

Az igazi szolgálat alapja nem hiuság, nem ambíció és nem dicsőségvágy, hanem az igazi ker. lelkiület, melyet teljesen betölt az Isten és Krisztus iránti hála. Aki engem teremtett s aki életét feláldozta érettem, megérdemli, hogy én is áldozzak neki az életemből, a javaimból valamit. Az igazi szolgálat a nem emberekért való, hanem Krisztusért való szolgálat. Azért szolgálunk neki, mert Ő szolgált nekünk előbb. Aki így szolgál, az nem fárad el a szolgálatban, mert tudja, hogy leróhatatlan tartozásai vannak. S aki így szolgál, az nem vár hálát! Tudja, hogy

a szolgálat Istentől nyert drága alkalom arra, hogy a nagy adóságból valamit letörleszthessünk, hogy az adós jószándékát elárulhassa a nagy hitelezővel, Krisztussal.

Milyen szép lenne, ha a szolgálatnak erre a felfogására ébredne a Krisztustól megváltott ember! És megkezdődne a boldog szolgálat, legalább az Ő egyházában. Milyen nagy kontraszt, hogy Krisztusnak, a szolgálat urának egyháza nem szolgál. Ma pedig nagyon sok helyen nem szolgál. Hogy nincs komoly szeretet munkája! El kell jönni az időnek, hogy ne vádolhassa senki az egyházat kötelességmulasztással! És a nőknek, akik látták Jézus Golgotai áldozatát, mert elmentek egész a kereszt alá, a nőknek, akik először látták meg a fellámadás csudáját, siettetni kell ezt az időt.

Krisztus nem várt soha senkitől lehetetlent. Ma tégy keveset s holnap lehetőséget ad, hogy többet tehess. Csak egy lépést lépj, hogy könnyen elérhesd a másodikat. A szolgálat emel. Nem kell hozzá vagyon, csak szív, csak lélek! Kincs van tengernyi már ezen a világon, csak lélek nincs még, ami a szolgálat csatornáin át az ég felé irányítsa.

Ez a generáció már sok mindent megért. Háborúk, forradalmak, gazdasági válságok, a kisebbségi sors ekéje szántott rajta végig, egy világ rommá dőlt össze körülötte, de ugyanez a generáció bő kárpótlásként belekerült egy vallásos ébredés sodrába. Összedőlt körülöttünk egy anyagi világ, de épüli körülöttünk és bennünk egy lelki. És önkéntelenül arra kell gondolnunk, talán azért volt minden veszteségünk, hogy előkészítsen bennünket egy nagy nyereség elfogadására. Szántott az Isten a csapások ekéjével, hogy velhessen magvakat termékeny talajba összetört szivekbe egy új lelki tavasz és boldog aratás számára. Ne a multat sirassuk, építsük a jövőt, az új világot, amelynek birtokában megjobbulva nyerjük vissza azt is, ami a régeből kincs és érték voltak életünk számára.

Ardai Aladár.

Reflexió.

A hivatalos lap 17. számában fentti cím alatt megjelent tanítói segélyegyesület megalakítását célzó cikkekre javaslatom a következő: A Nagyváradon választott egyházkerületi tanítótestületi intéző bizottság a ránk következő nyár folyamán Nagyváradon összehívandó e tárgy részletes megvitatására. E gyűlés ideje közhírré teendő e lap hasábjain, hogy azon az összes érdeklődő tanítók, különösen pedig, akik ellene lennének, meg-

jelenhessenek. Kéressék fel indítványttevő Jakab Lajos szalacsi ref. tanító kartársunk egy részletes javaslat elkészítésére. Tétések közhírré az intézőbizottsági tagok névsora, hogy minden tanító és tanítónő, kinek valamilyen véleménye van ez ügyben, egyházmegyéje területén, közelében lakó választmányi taggal érintkezésbe léphessen s azt gondolatáról, véleményéről tájékoztathassa. A gyűlés határozata, állásfoglalása minden tanítóra és tanítónőre kötelező legyen.

Felkéretnek ezennel az összes tagok, hogy ellenvéleményüknek e lap rovatában kifejezést adjanak. Hallgatás beleegyezésnek számít. Felkérjük elnökül választott tanítónő kartársunkat — amennyiben valaki nem ellenezné — ilyen értelmű eljárásra és intézkedésre.

E javaslat indokolása: Nem vitás, hogy egy egyházkerületi tanítói segélyegyesületre szükségünk van. Ennek megalapításához elegenden vagyunk. 11 év óta eleget gondolkozhattunk és várhattunk. E lap hasábjain nem vitathatjuk meg, már pedig ennek megbeszélése és mindenki meghallgatása s figyelembe vevése feltétlenül szükséges. Gyűlés ez ügyben szükséges. Mivel tanítók minden ilyen ügyet agyonhallgatnak, ily értelmű eljárás megfogja akadályozni e 10 évvel ezelőtt óhajtott segélyegyesület eszméjének nullára redukálását.

Kósa Károly.

Még egy pár sor a tanítói segélyegyletről.

Legutóbbi cikkemben a szerintem mielőbb, lehetőleg még ebben az évben megalakítandó kerületi tanítói segélyegylet részére egy hézagos alapszabálytervezetet közöltem, mely szerint a segélyegylet tagjai 3 csoportra oszlanak, u. m.: a) rendes, b) pártoló és c) alapító tagokra. Most a tagsági díjak, illetve a segélyegyleti tőke fejlődéséről, az évente folyósítandó segélyekről s az adminisztrációs kiadásokról óhajtánék egy táblázatot közölni, hogy lássák kartársaim, miszerint összetartással és áldozatkészséggel mit érhetünk el.

Számításom szerint az egyletnek a tőkéje 10 éven keresztül a következőképen alakulna 200 tagot és évi 1000 Lei tagsági díjat számítva:

1-ső év:	a) belépési díj	---	---	---	---	---	Lei	200.000
	b) évi tagdíj	---	---	---	---	---	"	200.000
	Vagyoni állapot az első év végén:						Lei	400.000
2-ik év:	Áthozott tőke	---	---	---	---	---	Lei	400.000
	Tagdíj	---	---	---	---	---	"	200.000
	Tőkésítés a kamatjövedelem 20 %-a						"	8.000
	Vagyoni állapot a második év végén						Lei	608.000
	Segélyezésre fordítható	30.000	Lei,	Adminisztrációra	2.000	Lei.		
3-ik év:	Áthozott tőke	---	---	---	---	---	Lei	608.000
	Tagdíj	---	---	---	---	---	"	200.000
	Tőkésítés a kamatjövedelem 20 %-a						"	12.160
	Vagyoni állapot a harmadik év végén						Lei	820.160
	Segélyezésre fordítható	45.000	Lei,	adminisztrációra	3040	Lei.		

4-ik év:	Áthozott tőke	---	---	---	---	---	---	Lei	820 160
	Tagdíj	---	---	---	---	---	---	"	200 000
	Tőkésítés	---	---	---	---	---	---	"	16.402
	Vagyoni állapot a negyedik év végén							Lei	1.036.562
	Segélyezésre fordítható	61.514	Lei,	adminisztrációra	4.100	Lei.			
5-ik év:	Áthozott tőke	---	---	---	---	---	---	Lei	1,036 562
	Tagdíj	---	---	---	---	---	---	"	200.000
	Tőkésítés	---	---	---	---	---	---	"	20.730
	Vagyoni állapot az ötödik év végén							Lei	1,257,292
	Segélyezésre fordítható	77.742	Lei,	adminisztrációra	5 184	Lei.			
6-ik év:	Áthozott tőke	---	---	---	---	---	---	Lei	1,257.292
	Tagdíj	---	---	---	---	---	---	"	200,000
	Tőkésítés	---	---	---	---	---	---	"	25.144
	Vagyoni állapot a hatodik év végén							Lei	1,482.436
	Segélyezésre fordítható	94 296	Lei,	adminisztrációra	6 289	Lei.			
7-ik év:	Áthozott tőke	---	---	---	---	---	---	Lei	1,482 436
	Tagdíj	---	---	---	---	---	---	"	200.000
	Tőkésítés	---	---	---	---	---	---	"	29 648
	Vagyoni állapot a hetedik év végén							Lei	1,712.084
	Segélyezésre fordítható	111.182	Lei,	adminisztrációra	7.413	Lei.			
8-ik év:	Áthozott tőke	---	---	---	---	---	---	Lei	1,712.084
	Tagdíj	---	---	---	---	---	---	"	200 000
	Tőkésítés	---	---	---	---	---	---	"	34 240
	Vagyoni állapot a nyolcadik év végén							Lei	1,946 324
	Segélyezésre fordítható	128.406	Lei	adminisztrációra	8.564	Lei.			
9-ik év:	Áthozott tőke	---	---	---	---	---	---	Lei	1,946.324
	Tagdíj	---	---	---	---	---	---	"	200.000
	Tőkésítés	---	---	---	---	---	---	"	38.926
	Vagyoni állapot a kilencedik év végén							Lei	2,185 250
	Segélyezésre fordítható	145 974	Lei,	adminisztrációra	9.732	Lei.			
10-ik év:	Áthozott tőke	---	---	---	---	---	---	Lei	2,185.250
	Tagdíj	---	---	---	---	---	---	"	200 000
	Tőkésítés	---	---	---	---	---	---	"	43.704
	Vagyoni állapot a tizedik év végén							Lei	2,428.954
	Segélyezésre fordítható	153.893	Lei,	adminisztrációra	10 928	Lei.			

Íme tehát 10 év alatt egy egész szép kis tőkét gyűjthetünk össze nem is olyan nagy megerőltetéssel, de feltétlen összetartással. Mivel a kamat csak 10 % al van számítva s a pártoló és alapító tagok befizetései figyelmen kívül lettek hagyva, a tőke a 10-ik év végén valószínűleg sokkal magasabb lenne s alapját képezhetné egy kerületi tanítói nyugdíjintézetnek.

Tehát ébredjünk álmainkból s lépjünk a tettek és alkotások mezejére, mert a sült galamb nem fog senkinek sem a szájába repülni, míg azt meg nem süti.

Jakab Lajos
szalacsi ref. tanító.

A bihari ref. egyházmegye közgyűlése.

Április hó 28-án egyetemes lelkészértekezletét, 29-én pedig tavaszi rendes közgyűlését tartotta a bihari ref. egyházmegye Nagyváradon, a Tanítónőképző disztermében. Mindkét napon fontos ügyek szerepeltek a tárgysorozaton. A lelkészértekezlet kiemelkedő pontjai: dr. Szabó Lajos nagyváradai s. lelkész felolvasása: „Egyházunk megújulása az ifjuságon keresztül” s dr. Bodnár Gábor jákóhodosi lelkész előadása „Egyházunk és a gazdasági krízis” címmel voltak. Mindkettő tartalmas, alapos kidolgozású tanulmány volt s részletesebb ismertetését mellőzzük, mert a hivatalos lapban közzétételnek. Foglalkozott a lelkészértekezlet éppen a gazdasági krízisre tekintettel egy református bank alapításának gondolatával, melyre nézve egy szűkebb bizottságot küldött ki a részletek kidolgozására és a legközelebbi értekezleten való jelentéstételre.

29-én a közgyűlést magas szárnyalású imádsága után Vadai Béla esperes nyitja meg. Bagoly Bertalan megválasztott lelkészi jegyző eskütétele és a felsőbb hatósági leiratok tárgyalása után esperes időszaki jelentése következett, melynek legfontosabb pontja a paptamási i. egyházközségnek a lelkészi díjlevél csonkítatlan kiadásával szemben tanusított renitens magatartásával foglalkozott. Közgyűlés a már ősszel feloszlatott presbytérium helyébe a nagyszántói presbytériumot bizta meg a lelkésszel együtt a paptamási i. egyház időközi kormányzásával. A tanügyi bizottság kedvező jelentése után jóváhagyta közgyűlés a nagyváradai egyház adásvételi szerződését s a váradlessi egyház lelkészi földjének végleges kisajátítása tárgyában úgy határozott a közgyűlés, hogy kegyelmi kérvénnyel fordul a magas Kormányzótanácshoz az elvett földek visszaadása, illetőleg besajátítása végett. Ha pedig ez sem jár sikerrel, úgy kénytelen lesz az egyházmegye a váradlessi egyházat leépíteni, azaz a nagyváradai egyház fiókegyházává degradálni, mert a hivek, szegénységük miatt, nem képesek föld nélkül a rendes lelkészi állást fenntartani. Számvevőszék jelentése után a közgyűlés fél 2 órakor véget ért.

28-án délután bírósági ülés volt, melyen kisebb jelentőségű közigazgatási bírósági ügyek szerepeltek.

FELHIVÁS! Felkérjük azon előfizetőinket, akik előfizetési díjakkal még az elmúlt évről hátralékban vannak, hogy azokat lehetőleg postafordultával ki-egyenlíteni sziveskedjenek.

KÜLFÖLD

Buchmanismus.

Nem hiába hogy forrongó, vajudó, átmeneti jellegű epochát élünk, de minduntalan új meg új eszme, terv, szándék vetődik fel benne. Ilyen a *Buchmanismus* is, vagy *house-party* evangélizáció.

A diadalmasan előretörő belmisszió egyik igen igen értékes ága ez. Annak az arisztokráciája. Mert amíg a belmisszió többi ága főleg a szegények és középosztálynak evangélizálására törekszik, ez az új formája az amerikai multimilliomosok lelki világát választotta ki munkatere gyanánt.

Soha ugyanis még olyan megdöbbenően nem bizonyosodott be a Messiás ama nagy axiómája: „Mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri is, de az ő lelkében kárt vall” mint éppen ezeknek az amerikai cézároknak, milliárdosoknak, sőt billiomosoknak az esetében.

Azoknak az ezeregyéjszaka meséibe illő káprázatos vagyonnoknak rettenetes lehangoló visszahatásuk van az emberi lélekre; a tulajdonosaik lelkére. Kétségbeejtő kiábrándulás életunalom a fojtogató coefficiensük azoknak. Azért hirdette a minapában olyan fájdalmas átérzéssel az egyik newyorki lelkész: „Annyi pénzünk van, hogy mindent megvehetünk rajta, ... kivéve a lelki békességet!”

Ezeket „a szegény gazdagokat” már nem elégíti ki a szórakozás rendes formája. Elnyűtt idegeiknek egyre újabb és újabb izgalom kell. Rettenetes lelki meddőség uralkodik a milliárdosok világában. Mert egész életük az anyag hajhászában telt el.

Ezért képtelenebbnél képtelenebb szokások kapnak lábra köztük. Egy időben például szenvedélyes divatba jött náluk a házassági elválás. De nem rendes módon. Az unalmas lett volna. Párisba utaztak a házaspárok és ott váltak el közös megegyezéssel. Egy időben pedig az öngyilkosság lett divatos köztük.

Ezt a különös lelki világot választotta ki Buchman Frank és néhány lelkes hive evangélizálás végett. A temérdek vagyonnok e szánandó áldozatai lelki világát. Ugyis lehetne mondani, hogy a „*milliárdosok üdvhadserege*” ez.

A módszere egészen jól talál az alkalomhoz. Megszokott, rendes módon nem érnének Buchmanék célt. Órizkednek is minden megszokott formaiságtól. Ők nem istentiszteleteket tartanak a szó általánosan ismert értelmében, hanem az előkelő hangzású „*garden partyk*” mintájára „*house-partykat*”.

Ezeken a házi összejöveteleken a lelkek evangélizálása a cél. Mivel ugyanis a legtöbb milliárdos üresnek, céltalannak látja az életet, ebből a beteges felfogásból igyekeznek Buchmanék rendes társalgás során kigyógyítani őket. Kellő bevezetés és előkészítés után a *bűnös* fogalmát igyekeznek meghatározni esti összejöveteleken. Az a *bűnös* ember, — mondják Buchmanék —

aki Istentől függetlenül akarja leélni életét. Mikor ezt kellőképpen megértették társaságukkal, apró csoportokra oszlanak és egész lefekvésig vitatják azt Buchman emberei. Egyénileg foglalkoznak feleikkel

Ezeknek a milliárdos feleknek jó része idáig azt képzelte, hogy csak az a bűnös ember, aki a társadalmi kódexsz rendelkezőit megsértette. Egy szívtől szívhez szóló beszélgetés után a hause-partyk alkalmával megbizonyosodnak róla, hogy mindaz bűn ami az embert Istentől távol tartja. Megbecsülhetetlen dolog ez. Igazi krisztusi methodus. Mert ilyen formán a gyönyörhajhász egyszerre szemtől-szembe kerül saját magával; az önhitt magának élő önhittségével; a merev intellektualista belátja, hogy a tékozlás egyformán véték, testi és szellemi értelemben véve.

Mikor aztán már néhány lélekben büntudatot, Isten után való vágyakozást ébresztettek fel, reggeli istentiszteletre jönnek össze valamelyik milliárdos palotájában. Ott az „ujoncok“ imádkoznak, Ezek az újjászületni vágyakozók. Ketten, hárman is egymásután. Ezután 15 percnyi abszolút csend következik. Ez alatt minden jelenlevő igyekszik lelkét a Végtelenhez hangolni. Ezután csendes meditáció következik lelki dolgokról. Azután nyugodt gondolatcsere, lelki élmények közlése. Célja ennek a „nyugodt órának“ az, hogy megérezzék résztvevői, hogy „lelkük van“. Ez által új perspektívák nyílnak fel a lélekkel eddig nem törődők előtt. Érdekes jelenség ezeknél a buchmanistáknál az, hogy zsoltárokat nagyon riikán énekelnek. Azért pedig, mert gondosan kerülni akarnak mindent, ami a konvencionális egyházra emlékeztetné őket.

Ami hatását illeti ennek az újfajta belmisszióknak, letagadhatatlanul szép eredményeket mutat fel. Valóságos varázserővel hat a Krisztus örök evangéliomának ily módon való felmutatása ezekre az übermenschekre. Sokan vannak köztük olyanok, akik idáig életüket üresnek, unalmasnak látták s ma ragyog a lelkük a boldogságtól. Újabb diadala a léleknek az anyag felett, Krisztusnak az antikrisztus felett!

Bokor Sándor.

Debrecenben Ujváry József nyug. postaaltiszt, ref. egyházi tanácsos és neje 30 éves házassági évfordulójukat a mai világban szokatlan módon ünnepelték meg. A jubiláns házaspár sem rokonokat, sem jóbarátokat hívott meg családi ünnepélyükre, hanem 22 nyomorral és nincstelenséggel küzdő, a családi ott-hon melegét nélkülözni kénytelen szegényt. A vacsorán a homokkerti egyházi körzet vezetője: Ferenczy Gyula imádkozott és kért áldást a nemeslelkű házaspárra.

A Japán Hirdető című japáni hirlap közli hogy ha a mostani arányszám szerint — évenként egyszázalék — fog haladni Japán megtérítése, akkor még tízezer esztendőbe kerül, mert Japán népessége 50 millió. A megkeresztelt japánok száma ma mintegy 188.000.

Hollandiában az állam által elismert felekezetek száma 48.

K. I. E. székház. A K. I. E. szövetsége Budapesten kétemeletes házat vásárolt 170.000 pengőért. A ház Budapest egyik legjobb fekvésű helyén van.

Magyarországon megjelent a Magyar Presbyter című egyházi lap első száma 21,000 példányban. Főszerkesztője dr. Baltazár Dezső, felelős szerkesztője pedig Szabó Imre budapesti fasori lelkész.

Peruban a kormány elhatározta, hogy az államvallással, mely a róm. kath., ellenkező minden vallást megtilt. Protestáns vallástánítás az egész országban így tiltva volna. Ez a perui protestánsokra nagyon nagy csapás. A protestáns misszionáriusok a fővárosban, Leinában konferenciát tartottak és mindenütt könyörgő istentiszteletet tartanak a protestánsok.

Presbiteri konferenciák. Magyarországon az országos presbiteri szövetség megalakulása és a Magyar Presbyter c. lap megindulása óta egymást követik a vidéki egyházmegyei presbiteriumi konferenciák. Ilyen volt legutóbb Pécsen, ahol a baranyai presbiteriek közül kb. 120-an gyűltek össze.

A debreceni Csapó-utcai református egyházrész gyűlésének határozata szerint a presbiteriek kötelesek évenként egyszer-kétszer, de ha szükséges többször is, az egyháztagokat végiglátogatni.

A tiszántúli református egyházkerület június hó 11-én délelőtt 9 órától kezdődőleg tartja Debrecenben, a kollégium disztermében közgyűlését. A közgyűlésen fog megtörténni gróf Dégenfeld Pál egyházkerületi főgondnok beiktatása is.

HIREK

Templomi ünnepély Szentleányfalván. A husvéti szent ünnep mindkét délutánján szavalatokkal egybekötött templomi ünnepélyt tartott a szentleányfalvai református Nőszövetség Nagy Dánielné elnök vezetésével, a Nőszövetség tagjai által feldiszitett, virágerdővel borított templomban. Az ünnep első nap délutánján a nagy lányok és fiúk kilencen a szebbnél szebb versek elszavalásával kötötték le a hallgatók figyelmét; második nap délutánján pedig a nagyobb iskolás fiúk és lányok szavalatait hallgatta odaadó

figyelemmel az egybegyűlt közönség, mely mindkét délután teljesen megtöltötte a templomot. Az ünnepélyt a Nőszövetség dalárdája rekesztette be.

Tojásakció. A jugoszláviai Lepcén kezdette el a tiszteletes asszony. A férfiak már sokalták az adót, meg a sokféle adakozást. Pedig szükség bőven volt az egyház életében. Legszembeötlőbb volt az elhanyagolt templom. Asszonyok — mondta a papné — ne bántssuk a férfiakat, hanem nézzenek szét a kamarában, ott a

sok szép tojás, vegyenek el belőle minden héten 2–3-at és 25–30 héten minden háztól mennyi tojás gyűl össze. Így született meg a tojásakció. Első héten csak mosolyogtak felette, de néhány hét múlva, mikor az első szépítés a templomon mutatkozni kezdett, mindenki komolyan vette és megszerette az eszmét. Kis leányok kosaraikkal összefutkároznak a falut, minden párnak megvan a maga 8–10 háza s egy óra alatt összegyűl a tojás. Hátha egy héten át minden református egyházban a kerületi árvaház árvái számára gyűjtenék a tojásokat — sóhajt fel a „Magvető” szerkesztője — és vele sóhajtunk, a nagyváradi, leendő kerületi árvaházra gondolva.

Amerikai adomány a szatmári középiskolák javára.

Nagyon tekintélyes összegű s erkölcsi értékében felbecsülhetetlen adományt kaptak husvétra a szatmári középiskolák. Egy pár évvel ezelőtt Amerikába kivándorolt házaspár: Jelenik Lajos, a felesége és fivére március 8-án disznótoros vacsorát rendeztek New Yorkban az ottani ref. egyház magyar termében a szülőföld középiskolái részére. Akciójukat lelkesen támogatta Péter Antal lelkes és a new-yorki Lorántffy Zsuzsanna Egyesület. A vacsorát énekkel, imádsággal és a Hymnusszal kezdték meg, azután hatásos programszámok is voltak. A magyar lapok előtte és utána is megemlékeztek és nagyon meleg hangon irtak a lelkes vállalkozásról, mely a legteljesebb siker jegyében folyt le. Tiszta jövedelme 136 dol-

lár volt, melyet a pontos elszámolással együtt több, mint 22.000 Lei értékben megküldöttek. Jelenik Lajos és felesége itthonlétük alatt is buzgó és tevékeny tagjai voltak a szatmári Lorántffy Zsuzsanna Egyesületnek, amelyhez és a szülőföld drága intézményeihez való ragaszkodásnak e cselekedetükkel megható és felemelő módon adtak kifejezést.

A debreceni collegium nyelvi- és diákszótára

szerkesztését vette munkába a collegium diákszövetsége. A szerkesztést S. Szabó József ny gimn igazgató végzi, ki kéri a volt collegiumi diákokat, hogy a munkában legyenek segítségére. Köszönettel veszi a collegiumi és diákéletben használt és közkeletűvé vált minden komoly, vagy tréfás, gunyos szót, szólásmódot, elnevezést, amely a jóízléssel nem ellenkezik. Kéri a szók jelentését, azután lehetőleg keletkezési körülményét és az időt, amikor használták. A közleményeket legjobb egyenesen címére [Cegléd, Rákóczi-ut 27 szám.] küldeni.

Eladó csodaszép hangu Zimmermann [Leipzig] gyártmányu reklám 13 változatú orgonaharmónium, mely 1500 lelket befogadó templomban is megfelel a célnak. Bővebb felvilágosítást ad Vasváry Béla ref. kántor Nagyszalontán.

Társzerkesztők; Arday Aladár, dr Bodnár Gábor, Bokor Sándor és Szombati Szabó István.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

Tanügyi: 2196—1930-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi biharmegyei ref. elemi iskola hatóságának.* A nagyváradai revizorátus kérésére mihez tartás végett közlöm valamennyi fennhatóságom alá tartozó biharmegyei iskolával az abszolváló vizsgálatokra vonatkozó rendelkezéseket. Legkésőbb május 20-ig bejelentendő direkt a nagyváradai revizorátusnak azoknak a VII. osztályos növendékeknek a száma, akik a folyó évben abszolváló vizsgára állanak. A vizsgálat időpontját és helyét a nagyváradai revizorátus közvetlenül közölni fogja az érdekeltekkel. Általánosságban ezek a vizsgálatok folyó évi június 5—15. lesznek, vagy ellenőrző közegek, vagy kirendelt elnökök vezetésével. A kijelölt időpontban azok a tanítók, akik a VII. osztályt vezetik, pontban reggel nyolc órakor VII. osztályos növendékekkel jelentkezzenek a vizsgálat helyén. A növendékek vigyék magukkal tiszta füzeteket, tollat, tintát és egy napra való élelmet. A tanítók vigyék magukkal az anyakönyvet a III. évharmad lezárt eredményeivel. Oradea—Nagyvárad, 1930 május 16. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

**Az összes egyházi és
iskolai nyomtatványok
állandó nagy raktára.**

Konfirmációi emléklap

17×21 centiméter méreletben, kék színnyomással, csinos kivitelben 1.— Lei
21×34 cm. méreletben, nagyon szép kivitelű, három színnel nyomtatva 2.50 Lei
24×31 cm. méreletben, dus aranyozással és még két színnel nyomtatva, legkényesebb igényt is kielégítő elsőrendű kivitelben 3.— Lei

Konfirmációi emlékkönyv

diszes címlapu, löbb, mint két iv terjedelmű füzet finom papíron, nagyon szép Konfirmációi Emléklappal II. kiadás 16.— Lei

Beszerezhető:

Béres Károly könyvkereskedésében

Oradea—Nagyvárad, Iosif Vulcan (Nagy Sándor-u.) 14.

50 példányig való rendelésnél 10 %, 50 darabon felüli rendelésnél 20 %
árengedményt nyújtunk.

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület iratterjesztésének könyvjegyzéke:

		Lej
935. sz. Biblia	30×21 cm. 800	200
932 " "	28×20 " 300	150
923 " "	24×16 " 250	120
922 " "	24×16 " 200	100
915 " "	17×12 " 400	90
915 " "	17×12 " 500	300
906/a. sz. Biblia	14×10 cm. ---	350
965 " Ujszövetség,	bőrkötés, aranyozott szélü	150
963 " "	vászonkötés aranyozott széllel	80
961 " "	vászonkötés	50
954 " "	papirkötés	25
952 " "	papirkötés zsoltár nélkül	20
Zsoltárok könyve	---	4
Ujszövetség (Lukács, Máté, János)	---	4
Ravasz L.: Hazafelé, imádságos könyv	---	200
Maradj velem, imádságos könyv	---	80
" " " " " "	---	60
Zsoltár kisbetűs	---	82
Révész I.; Akikre nem volt méltó a világ	---	40
Dr Vasady B.: A valláspszichologia fejlődésének története	---	120
Dr Imre L.: A Vezető könyve	---	90
Forgács Gy.: Belmissziói útmutató	---	120
Dr Makkai S.: Öntudatos kálvinizmus	---	50
Dr Makkai S.: Gyöngyvirág	---	40
H. Kiss G.: Árva Bethlen Kata	---	60
H. Kiss G.: Lorántffy Zsuzsánna	---	85
Dr Kristóf Gy.: Az erdélyi magyar irodalom múltja és jövője	---	130
Az Ur csodásan működik (Bibliaköri vezérfonal)	---	16
Itt az Isten köztünk (Bibliaolvasó kalauz)	---	28
Vallásos versek gyűjteménye	---	35
Soltész J.: Konfirmációi káté	---	15
Konfirmációi emléklap	---	3
Konfirmációi ajándék: Képes újtestamentum és zsoltárok (kötve)	---	30
Szentimrei J.: Verses magyar krónika	---	40
Hol az igazság?	---	5
Képek a múltból	---	8
Ünnepnapok I. sorozat füzetenként	---	4
Ünnepnapok II. sorozat füzetenként	---	4
Csathóné: Mesék és elbeszélések	---	16
Bibliai mondások, kemény fába faragva	---	40
Bibliai mondások, karton papíron	---	15
Vasárnapi iskolai lapok, képpel	---	2
Levelező-lapok bibliai mondásokkal	---	---
Bibliajelzők	---	---

Lelkészli hivatalok megrendelése 3 hónapi bizományba adatnak

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagytszt. Református Lelkészi Hivatalnak
Jud. Bihor Tinca—Tenke

Elamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Szent László-tér 5. sz., Kovács-ház
Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Flók: Fugyvársárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8,500,000.

Takarékbetéteket előnyösen kamatoztat

Foglalkozik helibetét gyűjtéssel. *Le-számítól váltókat. Folyósít jelzálog-kölcsönöket. Átutalásokat előnyösen teljesít. Minden bankszerű üzletet kedvezően lebonyolít.*

**Képviselet a frieszti „Adriai”
biztosító-társaságot.** 20

ORGONA- HOMLOKZATSIPOK

a rekvirált sipok helyébe első-
rendű kivitelben készülnek

Wegenstein S. Fiai

orgona- és harmonium-
gyárában, **Timisoara.**

Kitűnő hangú harmoniumok
és pedálos harmoniumok ál-
landóan raktáron. Orgona-
javítások, tisztítások és
hangolások pontosan eszkö-
zöltetnek. Költségvetéssel és
harmonium árjegyzékkel dij-
talanul szolgálunk. 20

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

harangjait

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas
harangszerelvények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

Alapított 1840-ben

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Malor (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyükre évi 350 lei előfizési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei. ○ ○ Megjelenik minden héten szombaton.

Áldozócsüörtök.

[Egy vivódó keresztyén gondolatai.]

Botránykő vagy másoknak, nekem Jákób varázslatos párnája. Lehajtom megfáradt fejem s lelkem elernyedtt izmai boldog szendergésbe hullanak tenálad: hitem Beersöbája!

Álltam a jászolbölcső mellett töprengő szemekkel s néztem a gyermeket a romok közt. S láttam ezer mást árokparton születve, kapukba kitéve, elhagyottan, föléhajló anyakebel nélkül. A jászol még mindig meleg fekvőhely volt a téli éjszakában s József és Mária gondja virrasztott az alvó gyermek mellett, aki épp olyan öntudatlanul pihegett ott, mint akármely más egészségesen alvó csecsemő. Így nem találtam rajta sem siratni, sem imádni valót.

Léptem följebb a lajtorja fokain s figyeltem a gyermek lépteit. Munkában görnyedő, vándorló család első szülöttje, akinek gyöngye karjai kell, hogy segítsék az utána jövőket. A mindig fáradt anyának ő a jobbkeze, verejtékező apjának esti beszélgető társa. Nehéz, keserves gyermekkor, — de Istenem! hát a szörnyű sorsu milliók, akiknek nincsen kenyérért harcoló apjuk, vagy mostohától üzve hajtva sirják a gyermekség legfojtogatóbb könnyeit, vagy nem is ismerték a szülői fődél oltalmazását?! Emberi sors a sok sors között, melynél sok jobb, de talán több rosszabb van...

Amint följebb hágok, már tizenkét éves. Csillogó a szeme, csengő a hangja. Kutató kérdések cikáznak a lelke szintjén, mint játékos delfinek a tenger felszínén. Feleletek robbannak színes rakétákként, hogy az agyak pókhálós szeme belekáprázik. De hallottunk már ötéves csodagyermekokről, nyolcéves nagy művészekről, korán kivirult dus hajtásairól az emberiség nagy erdejének.

Egy szökkenéssel elérem a Férfit. Az emberfiak klasszikus példánya! A szava orchester, mely finoman megmivelt dallamokat zeng. Gondolataiban egy új világ csirája fészeng, harcában egy ideális hős nyer — töviskoszorút! Látom, amint pálmaágakon és virágokon lépdelsz s konzekvensnek találom, hogy nem akar saját lábaival virágokon tiporni, inkább egy szamárhátára ül, így megy az igazság oszlopa: a kereszt felé! Szegény, édes jó Jézusom! kimondhatatlanul sajnálalak e fájdalmas napon. S ha nem tudnám, hogy az ember-utat mártír-fák szegik be, hogy minden fordulónál máglyák tüze jelez s kiömlő vér a zászló: megsemmisülten omlanék eléd!

Merész lépéssel indulok tovább és szédelegni érzem a fejem. Mi eddig oly érthető, biztos, emberi volt, amit eddig mindig oly magamhoz hasonlónak láttam: egyszerre oly különös, ismeretlen, szinte félelmesen újszerű. Ugy látszik, túl magas a szféra, amelybe jutottam. Tüdőm, mint egy bomlott agyu kovács, úgy fujtat, szívem kidönti mellem falát, úgy döngeti; szemem csudálatos színek vakjává lesz, amint meglátom a megújított-tesztű Emberfiát s fülemben orgonáz a méla szemrehányás: „óh, te balgatag és rest szívű!...” Bizonytalanává válik körültem minden s én megragadva lajtorjám erősen: nem merek egy lépést tenni feljebb! Csak nézek, nézek a távozó után, míg fent a végtelenben, a lajtorja végén megnyílik az ég és a Kimondhatatlan keblére öleli a Fiút és leülteti jobbkeze felől.

Én pedig lassan, vigyázva szállok lefele. A lépcsőfokokon kiujulnak a látott képek, óh, de milyen mások most. Vagy nem is a képek, csak az én szemem más, mely a mennybe nézett s onnan hozott magával új, fénylő színeket! Hogy megistenül egyszerre minden: az áldozat, a küzdelem, a titokfejtő kérdések és feleletek. A gyermeki koponyán felfedezem, hogy Isten lombikja, melyben az Ő országának aránya forr s a jászolban álmodó gyermekszemek mélyén Isten titkainak tengerét látom.

Óh Béthél ez a kő, melyen álmodám: ez a konok szikla megnyílik és belőle szent víz fakad, a hit élő forrása. Áldott légy, köszöntlek Áldozócsütörtök!

Boruzs Lajos,

FELHIVÁS! Felkérjük azon előfizetőinket, akik előfizetési díjakkal még az elmúlt évről hátralékban vannak, hogy azokat lehetőleg postafordultával ki-egyenlíteni sziveskedjenek.

ISKOLA

Iskolai Takarékpénztárak.

Egy — a következményeiben hatalmas jelentőségű — mozgalom indult utnak, Vargha László bankigazgató kezdeményezésére, Nagyvárad református iskoláiban.

A napilapok is, mint komoly és gazdaság takarékosági szempontból fontos tényezőről emlékeztek, a nálunk még új, de külföldön, — különösen Amerikában — erőteljesen kinőtt, nevelési irányról, az életre, az életnek való nevelésről. Mert az „Iskolai Takarékpénztárak“ [I. T. P.] hatása nem csupán az összegyűjtött Leiek sokaságában és legnagyobb fontossága nem a takarékoságnak, mint lelki szükségletnek a kiépítésében, [mert ezt az „ösztönt“ nézetem szerint csak irányítani, de kifejleszteni nem lehet], hanem az akarat kinevelésében, olyan akarat kiképzésében, mely a kivánságokat, indulatokat fékezni tudja, azonkívül a gyermek önállóságának kifejlesztésében van. Más oldalról a meglevő tulajdon vagyon megbecsülését, a szövetkezeti eszme terjedését mozdítja elő. Sőt a gyakorlati pedagógia szempontjából sem megvetendő segédeszköz. T. i. a gyermek tanítójának „pénzügyi ellenőrzése“ alá is kerülván, több oldalról figyelheti meg tanítványainak szellemi működését, lelki struktúráját és egyéniségét, tehát a kapcsolatok még jobban kimélyülnek a tanító és tanítvány között, aminek jelentőségét a gyakorlati tanítás szempontjából azt hiszem, nem kell hangsúlyoznom.

Némi büszkeséggel állíthatom, hogy ezeket a megfigyeléseket [melyeknek ugyan némi elméleti alapja már volt] gyakorlatilag az iskolámban 1 évvel ezelőtt megalakított I. T. P. működése folyamán tettem.

Azt hiszem, nem lesz érdektelen, ha néhány sorban papírra vetem azokat a bázisokat, melyekre a fentieket építettem.

Iskolámban a megalakulás után, természetesen csak a magam számára, két kategóriába osztottam gyermekeimet: tagokra és nemtagokra. Legelőször is arra akartam feleletet kapni, hogyan tudnak a gyermekek kivánságaiknak ellentállni, milyen hatással van rájuk az I. T. P. A faluban lévő kereskedőktől érdeklődtem, hogy milyen arányu a gyermekek cukorfogyasztása, előrelátható volt a felelet, hogy „igen lényegesen csappant“, sőt meglepetésszerűen hatott rám az a tény, hogy nemcsak a „tag“, hanem a „nemtag“ gyermekeknél is bizonyos fokú takarékosági hajlam mutatkozott. Igaz ugyan, hogy ez a teljes lecsökkenés csak a megalakulás első 2–3 hónapjában volt és azután újra emelkedő tendenciát mutatott, de ma már végérvényesen megállapítható, hogy a cukorfogyasztás az egy évvel ezelőttihez képest 50–60%-kal kevesbedett, tehát a gyermek akaratereje 50–60%-kal nőtt.

Kíváncsi voltam, hogy csupán csak az én személyem iránti tisztelet, vagy a dicséret kiérdemelése készíti-e a gyermekeket

vágyaik leküzdésére. Ezért 1 hónapon keresztül teljesen felfüggesztettem az ellenőrzést s reábiztam az I. T. P. vezetését a gyermekek közül választott igazgatótanácsra. A hónap végén pénztárvizsgálatot tartottam s attól eltekintve, hogy a könyvek vezetését és a pénztárt teljesen rendben találtam, hogy a betéteknél kb. 20 % visszaesés [tehát elég minimális] volt észlelhető. Mindenesetre ez a kis visszaesés is arra indított, hogy fokozatosabb propagandát fejtsek céлом elérésének érdekében [a következő iskolai évben újra tartok hasonló próbát, hogy párhuzamot vonhassak a fejlődés menetébe].

További megfigyeléseim arra az eredményre vezettek, hogy a betett összegek hozzáférhetetlensége, tompítja a gyermekek azon tulajdonságát, hogy a birtokukban lévő mobil tulajdont cserélgessék, vagy éppen elprédálják, mert tudat alatt kifejlődött [s éppen a betétek épségben tartása folytán] annak a felismerése, hogy nem feltétlenül szükséges, meglevő vagyontárukhöz [amit itt a betétkönyvecske képvisel] nyulni, ha szükségleteiket akarják fedezni, hanem ezeket újabb értékek megszerzésével is kielégíthetik. Itt azonban ügyelni kell. Volt egy esetem, mikor a gyermek illegális uton szerzett pénzzel akarta gyarapítani betétjét. Tehát a tanítót ne csak az érdekelje, hogy a gyermek mennyit tesz be, hanem a pénz eredetéről is kérjen felvilágosítást, hogy ezzel megakadályozza a meg nem engedett uton való vagyonszerzés megöröklődését a gyermekben.

Az „Iskolai Takarékpénztáram“ azon rendszere, hogy a gyermekek közül választott igazgató tanács intézi a könyvek vezetését és az „I. T. P.“ ügyeit, hatalmasan elősegíti a szövetkezeti eszme terjedését. A gyermek kicsinyben megismeri a hitelszövetkezetek ügymenetét, felismeri hasznos voltát s így felnőtt korában lelkes tagja, esetleg hasznos munkása is lehet ennek a kisebbségi életünkben fontos szerepet játszó intézménynek.

Most még röviden csak takarékpénztáram szervezetéről akarok írni.

Jelenleg 24 tagja van [tehát növendékeim fele], közel 1500 Lei betéttel. Egy igazgatótanács vezetése alatt áll, melynek tagjai 2 könyvelő, 2 pénztárnok és 2 ellenőr, kiket a gyermekek választanak, természetesen a jelölési jog az enyém. A választás 1 évre szól.

A betett összegeket a helybeli szövetkezetnél helyezük el 12% kamat mellett. Azonkívül az I. T. P. tanszereket vásárol engros árban s a növendékek részére árusítja. Az így nyert haszonból irkát, tintát, ceruzát adományoz a szegény gyermekek részére.

A betett összeget a gyermek csak az abszolváló vizsga után, vagy pedig ha tényleg eltávozik iskolánkból, kapja kézhez 10% kamatával [nem kamatos kamat].

Végül ráakarok mutatni, hogy kulturális szempontból is milyen magas hivatás vár az I. T. P.-rakra.

Amennyiben két kerületünk összes iskoláiban megalakít-

ható lenne [és meg kell hogy alakuljon] az „Iskolai Takarékpénztár“, ez a közel 500 iskola egy szövetségbe tömörülve megalkotná az Iskolai Takarékpénztárak Szövetkezetét, mely hozzáértő kezek vezetése mellett a banküzlet különböző ágaival foglalkozna

Alaptőkéjét az I. T. P. ak 500 Leies részvényvel jegyezhetnék le s ezen szövetkezet tiszta jövedelme a fiau arra érdemes, de szegénysorsu gyermekeinek továbbképzésére lenne csak fordítható. Így az iskola apró gyermekei kicsiny betétjeikkel bekapcsolódnának az általános nagy kulturális feladatok megoldásába s a kicsiny kezek összefogva, segítségére lennének a felnőtteknek, a nagyoknak küzdelmeikbe s hordanák a kavicsokat a nagy sziklaépítményhez, melyre egy vallás, egy nemzet jövője épül fel.

Kéc.

Szentpétery János,
ref. tanító.

Püspöki látogatás az érmelléki és nagyszalontai egyházmegyében

Ft. Sulyok István püspök urunk, hiven ahoz a szándékához, hogy egyházkerülete minden gyülekezetét fölkeresi, ezelőtt két évvel megkezdett generális vizitáló körutját az elmúlt hetekben is folytatta. Április 24 től 30 ig az *érmelléki egyházmegyéből*: Berettyószéplak, Bályok, Tóti, Poklostelek, Micske, Hegyközszentmiklós, Biharvajda és Biharfélegyháza, május 4—14 ig pedig a *nagyszalontai egyházmegyéből*: Nagyszalonta, Mezőbajj, Erdőgyarak, Árpád, Feketetót, Belényesujlak, Belényes, Belényessonkolyos, Körözsjánosfalva, Várasfenes, Magyarremete, Köröztárkány és Kisnyégerfalva egyházközségeket látogatta meg. Kiséretében voltak Végh József és Kassay Béla esperesek, mindegyik a maga egyháza területén s azonfelül az érmelléki egyházmegyében Pappszász Lajos kamarás, egyházmegyei gondnok, Bónis Elemér egyházkerületi, Kozma Lajos egyházmegyei tanácsbírák és dr. Kotzó Jenő egyházgondnok.

A vizitációs körut külső fényéből kiértzett a hivek tiszteletének és ragaszkodó szeretetének őszinte melegsége egyházkerületünk ősz püspöke iránt, ki lelkielkészítvérei közt nemcsak juriszdikciós hatalom dolgában első, de a kötelességteljesítés buzgóságában is. Két napi közbevetett szünettel 18 napon keresztül 23 egyházközséget egyfolytában végigjárni, mindenütt prédikálni, presbiteri üléseket tartani, tisztelgő küldöttségeket fogadni, látogatásokat tenni, mindenre figyelni, mindent meglátni, oktatni dicsérni, inteni, feddeni „minden türelemmel és tudomány-

nyal", olyan teljesítmény, mely még erős ifju szervezetet is próbára tenne. És mindezt Püspök urunk, vállán évei súlyával, fárasztó körutja utolsó állomáshelyén is ugyanavval a testi és szellemi frisseséggel, atyai megértő szeretettel végezte, mint amilyennel az első egyházközségben elkezdte. „Perseveravit usque in finem” állhatatos maradt mindvégig.

E futólagos kis referációjában nem lehet említés nélkül hagyni azt az örömdetes tényt sem, hogy a nőszövetség a 23 egyházközség mindenikében — egy-kettő kivételével — nemcsak megvan alakítva, hanem mindenkinek megelégedésére, a jövő legszébb reménységével dolgozik is a hitélet bensőbbé tételén a belmisszió egyéb szokásos intézményeivel együtt, melyek a kerületi közgyűlés múlt évi határozata folytán a meglátogatott egyházakban, kevés kivétellel, mindenütt életre támadtak. De ki kell emelnünk a belényesi presbitérium nemes és fölemelő példaadását is, melynek fáradhatatlan és hitbuzgó gondnoka, két-három hozzá hasonló és méltó presbitertársával, élükön mindenben kiváló lelkészükkel, a Belényest környező falvakba a Püspök urat minden utjában, napokon át hűségesen elkísérték, mindezzel munkaidőben, pénzben, fáradságban jelentékeny áldozatot hozva a jó ügyért.

Ha mindezekhez hozzávesszük még a diadalkapuk és virágok diszét, a sorfalat álló, örömtől kipirult arcu gyermekek bájos seregét, az impozáns lovasbandériumok felvonulását s azt a festői látványt, melyet a várasfenesi, köröztárkányi és velők egyformán öltözködő szomszédos falvak férfiai, asszonyai és leányai az ő népies, szép viseletükben nyújtottak, ezzel nagyjában a színes, szivárványos keretét is megrajzoltuk annak a kedves képnek, mely e vizitációs körut résztvevőinek emlékezetében bizonyára kitörölhetetlenül meg fog maradni.

HIREK

Vallásos ünnepély Bihar-diószegen. Feledhetetlen emlékü, magasztos és nivós ünnepélyben volt részök f. hó 18-án a diószegi ref. egyház hiveinek. A Ref. Nőszövetség az egyház vezetőségével karöltve már régebben készült e nagyszabásu ünnepélyre, melyre vendégül meghívták Debreczeni István szatmári lel-

kész. Vasárnap délelőtt már Debreczeni István hirdette az ígét. Sámuel I. k. 16. r. 1—14. v. alapján megrázó, lelkeket megindító szavakban mutatott reá a mai szomorú és nehéz helyzetünkre, amelyből az egyetlen kivezető út: Istennek nevelni az ifjúságot. Istentisztelet után ifjúsági óra volt szintén a templomban, melyet

Nagy István s. lelkész vezetett be, megkapó imával vitte a vágyakozó lelkeket a Mindenható megújító kegyelméhez. A megbeszélést Luk. ev. 8. r. 41., 42., 49—56 v. alapján vezette Debreczeni István, a halott ifjuságnak feltámadása és az új isteni életben való megmaradásának lehetőségeiről és szükségességéről. A vallásos ünnepély azután a délutáni istentisztelet alatt folyt le a zsufolásig megtelt templomban. Minden egyes száma lélekemelő és gyönyörködtető volt. Az ige drága magvait ismét Debreczeni István szatmári lelkész hintette. A szavatok és szóló énekeken kívül különösen szép és gyönyörködtető volt a bibliaköri leány- és a férfi dalárdából alakult vegyeskar éneke: „Az Ur csodásan működik”, melyet Asók István kántortanító tanított be és vezetett kifogástalanul. A gazdag programmu ünnepély a XC-ik zsoltár elénekülésével ért véget. Az ünnepély lelkieken való gazdagodásáért legyen hála a Mindenható Istennek.

Husóéll ünnepély Nagyzerénden. A nagyzeréni Nőszövetség, mely a múlt évi december hó elején alakult meg és azóta állandóan munkálkodik úgy a hitélet terén, mint az emberbaráti szeretet mezején, husvét első napjának estélyén szép ünnepélyt rendezett. A gazdag műsorból álló ünnepély az iskolás gyermekek, ifjak és az időközi dalárdások közreműködésével folyt le a hallgatóság nagy lelki gyönyörűségére. A feltámadás és élet bizonyosságával megtelt szívek hálás köszöne-

tüket fejezték ki a szereplőknek, rendezőknek és mindazoknak, akik erkölcsi és anyagi támogatásukkal a sikerért elősegítették. Az erkölcsieken kívül szép anyagi haszonnal is járó ünnepély sikeréért azonban a Mindenható Istennek legyen mindenek felett a dicsőség!

A Brit és Külföldi Bibliatársaság Hegedüs Loránt dr. volt magyar pénzügyminisztert legutóbb tartott közgyűlésén az igehirdetés terén szerzett érdemeiért tiszteletbeli tagnak választotta meg.

Egerben megkezdtek a református templom építését. — 1848 előtt szerződésileg kikötött joga volt Egernek megtagadni a protestánsok letelepedését. 1862 ben már református leányegyház alakult, ma pedig az egri anyaegyház építi templomát.

Amerikában a mi pénzünk szerint körülbelül 210 000 Lei gyűlt össze dollárookban a portamboyi független magyar egyházköztségben a karácsonyi ünnepek alkalmával. Pedig az adakozók nem latifundiumok birtokosai, hanem legtöbbje bányamunkás, ipari alkalmazott és heti bérből élő szegény ember.

Eladó csodaszép hangu Zimmermann [Leipzig] gyártmányu reklám 13 változatú orgonaharmónium, mely 1500 lelket befogadó templomban is megfelel a célnak. Bővebb felvilágosítást ad Vasváry Béla ref. kántor Nagyszalontán.

Társszerkesztők; Arday Aladár, dr Bodnár Gábor, Bokor Sándor és Szombati Szabó István.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

Tanügyi: 2356—1930 II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli véglegesítési vizsgára kötelezett tanítónak.* A K. V. M. B. 10733—1630. sz. rendelete alapján a ref. felekezeti iskoláknál működő ideiglenes [titular provizoriu] tanítók és tanítónők véglegesítési vizsgáját a Nagyenyedi Ref. Tanítóképzőben folyó évi október 1-én fogják megtartani.

Kötelesek megjelenni ezen vizsgálaton mindazok a tanítók és tanítónők, akik 1930 szeptember 1-én mint okleveles tanítók teljes három évet működtek s a törvényes kort, férfiak 24, nők 23 évet betöltötték.

A vizsgára kötelezettek jelen körlevél megjelenésétől számított *egy hónapon belül, tehát f. é. június hó 24-ig* kötelesek hivatalomnál írásban [román nyelven] jelentkezni.

Ezen jelentkezés alkalmával beküldendő a következő okmányok: 1. Stat Personal, románul, féliven, függőlegesen, e következő rovatokkal: Numele și pronumele [vezetéknév elől alá huzva], religia, locul și data nașterii [évszám, hónap, nap], Starea civilă [căsătorit, necăsătorit, măritată, nemăritată, văduv, văduvă]. Cine a eliberat diploma [a diplomát kiállító intézet; neve, és helye, p. o. Școală ref. pt. fete din Satu Mare]. No. și data diplomei. No. și data certificatului de examen din limba română [csak abban az esetben töltendő ki, ha diplomája 1925—26. tanév előtt kelt]. Funcționează dela până la la școală primară din

pe baza procesului verbal al presbiterului No. la [időrendi sorrendben feltüntetendő, hogy diplomája megszerzése után mettől meddig és hol működött a választási jegyzőkönyv számával és keltével együtt. Mellőzendő annak feltüntetése, hogy helyettes, ideiglenes, vagy más minőségben választották meg. Utolsó állomást aláhuzni]. 2. Az iskolalátogatási jegyzőkönyvek személyére vonatkozó része, feltüntetve azoknak keltét és felvevőjét románul a következő címmel: Extrasul din procesul verbal dresate la Școala primară ref. din [csak a három utolsó évről]. 3. Declarația. Subsemnatul declar. că în anii școlari 1927—30, n'am mai avut alte inspecții, decât cele pentru cele care prezint copii. [Dátum, aláírás.] 4. Pedepsele suferite.

A vizsgálat három részből áll:

1. Írásbeli dolgozat. a) Román nyelvből, három tétel a román nyelven előadott tárgyak köréből. b) Magyar nyelvből, a pedagógia, magyar irodalom és egyetemes történelem köréből. Mindkét dolgozatnál a tételeket a miniszter tüzi ki s a bizottság elnöke a vizsgálat megkezdése előtt [1930 október 1-én reggel 8 órakor] közli a jelöltekkel, akik mind a két dolgozatnál a ki-tűzött három-három tétel közül szabadon választhatnak. Aki az írásbeli dolgozatnál a 7-es médiát el nem éri, szóbelire nem mehet.

2. Szóbeli felelet. Targyai: vallástan, neveléstan, román nyelv, magyar nyelv, történelem, földrajz, természettudományok a gyakorlati életre alkalmazva Elérendő médiá 7.

3. Próbatanítás a gyakorló iskolában. Elérendő médiá 7. A vizsgai rendtartás és az átmenet feltételei ugyanazok, mint a képesítő vizsgálatnál. A vizsgálat célja, annak megállapítása, hogy a képzőben szerzett ismereteket végleg elsajátították-e és bírják-e tökéletesen az ismeretek átadásának művészetét.

Aki bármely részről a 7-es médiát el nem éri, vagy a vizsgálatról igazolatlanul elmarad, a teljes vizsgálatot köteles megismételni. Aki háromszori ismétléssel sem képes megfelelni, tovább tanító nem maradhat.

Nyilvántartásom szerint a következő tanítók kötelesek véglegesítési vizsgára jelentkezni:

Baky Magdolna Kispereg, Kolozsváry Berta Tóti, Tyukodi Ilona, Vadnay Margit Nagykároly. Benke Béla Feketegyarmat, Kovács Ilona Kőszegremete, Makray Anna Pettyén, Horváth Géza Biharfélegyháza, Kupán Etelka Bere, Lengyel Margit Kakszentmárton. Oradea—Nagyvárad, 1930 május 19. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

Tanügyi: 2355—1930 II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli előléptetési vizsgára jogosított tanítónak.* A K. V. M. B 10633—1930. sz. rendelete alapján a ref. felekezeti tanítók és tanítónők előléptetési vizsgáját f. é. október 15-én fogják megtartani, a Nagyenyedi Ref. Tanítóképzőben. Joguk van jelentkezni erre a vizsgálatra azoknak a tanítóknak, akik végleges tanítói minőségben 3 teljes évet tényleg szolgálatban töltöttek s büntetve nem voltak vagy büntetésük elévült. A vizsgálat áll: 1. különleges inspekcióból, 2. két írásbeli, 3. egy szóbeli vizsgálatból és 4. próbatanításból a felső 3 elemi osztályban. A jelölteknek minden egyes csoportnál legalább 750 általános osztályzatot kell elérniök. Az írásbeli dolgozatok közül egyik vagy pedagógiai, vagy román irodalom történeti, a másik tudományos tárgy abból a körből, amelyben a tanítók élnek. A jelentkezés határideje 1930 június 1. hivatalomnál, román nyelvű kérvény nyel, csak írásban. A vizsgálat letétele a tanítókra nézve *nem kötelező.* Oradea—Nagyvárad, 1930 május 19. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

2386—1930-I. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi Nt. Lelkészi Hivatalnak.* A napilapokból bizonyára mindnyájan értesültünk arról a megrendítő tüzkatasztrófáról, melyben a Costești községnek az ódon fatemplomba egybegyült hívő népe, a sirbatett Krisztust gyászolva és feltámadására várakozva az elmúlt nagy-pénteken borzalmas halálát lelte. A szerencsétlen áldozatok hátramaradottjai részére a társadalom minden rétegéből a mély szánalom és szeretet adományai gyűlnek. Ott kell lennie köztük a mi adakozásunknak is. Emlékeznünk kell. Valamikor, nem is olyan régen, Ökörítón 300 magyar testvérünk égett meg Husvét ünnepén. Ők táncolva, mulatozás, kacagó jókedv közepette, a costeștiiek bűnbánó lélekkel templomban imádkozva, mintegy másfélszázan. Ha erre gondolunk, lehetetlen, hogy eszünkbe ne

jussanak a költő [Tompai Mihály] szavai: „Lábad alatt ó sors, a szegény halandó olyan, mint egy féreg!”

Az emberi sors fölött azonban ott van az Isten.

A lapok utólag közölték, hogy a costești tűzáldozatban minden elhamvadt. A templom, a hivek, a pap az oltárnál, de a pap elszenesedett kezében csodálatos módon éppen és sértetlenül megmaradt az evangéliumos könyv. Ha ez így volt, nem lehet ki nem olvasni abból a megmaradt könyvből egy hangos mementót az Úr Krisztus ama szavaira, hogy „ég és föld elmúlnak, de az én beszédim el nem múlnak”. S mikor most a közigazgatási hatóság átirattal hozzám fordulva a Costești-i tűzhalál áldozatainak családjai részére a mi egyházkerületünk hiveinek adományait kéri, meg kell értenünk ezt a kérő szót s bizonyosságot kell tennie az Úr Krisztus kálvinista magyar népének arról az élő hitéről, hogy szívében az ember testvéri szeretet evangéliuma a nagy világégés után is éppen, sértetlenül megmaradt s nyelvre, fajra, vallásra nem tekintve, azt vállalja szóval, tettel, hogy mindnyájan ugyanazon mennyei atyának a gyermekei vagyunk. Kérem a Nt. Lelkészi hivatalokat, hogy e felhívásomat a legközelebbi vasárnapon a hivek előtt a szószékből felolvasni s őket a rákövetkező vasárnap e célt szolgáló perselyadományokra felhívni s befolyt összeget közvetlenül és sürgősen a püspöki hivatalba beküldeni sziveskedjenek, nyugtául szolgálván az így beküldött összegekről a postai feladóvevény. Oradea—Nagyvárad, 1930 május 23. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, püspök.

**Az összes egyházi és
iskolai nyomtatványok
állandó nagy raktára.**

Konfirmációi emléklap

17×21 centiméter méreletben, kék színnyomással, csinos kivitelben 1.— Lei
21×34 cm. méreletben, nagyon szép kivitelű, három színnel nyomtatva 2.50 Lei
24×31 cm. méreletben, dus aranyozással és még két színnel nyomtatva, legkényesebb igényt is kielégítő elsőrendű kivitelben 3.— Lei

Konfirmációi emlékkönyv

diszes címlapu, több, mint két iv terjedelmű füzel finom papíron, nagyon szép Konfirmációi Emléklappal II. kiadás 16.— Lei

Beszerezhető:

Béres Károly könyvkereskedésében
Oradea—Nagyvárad, Iosif Vulcan (Nagy Sándor-u.) 14.

50 példányig való rendelésnél 10 %, 50 darabon felüli rendelésnél 20 %
árengedményt nyújtunk.

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület iratterjesztésének könyvjegyzéke:

		Lel
935. sz. Biblia	30×21 cm. 800	200
932 " "	28×20 " 300	150
923 " "	24×16 " 250	120
922 " "	24×16 " 200	100
915 " "	17×12 " 400	90
915 " "	17×12 " 500	300
906/a. sz. Biblia	14×10 cm. ---	350
965 " Ujszövetség, bőrkötés, aranyozott széli	---	150
963 " " vászonkötés aranyozott széllel	---	80
961 " " vászonkötés	---	50
954 " " papirkötés	---	25
952 " " papirkötés zsoltár nélkül	---	20
Zsoltárok könyve	---	4
Ujszövetség (Lukács, Máté, János)	---	4
Ravasz L.: Hazafelé, imádságos könyv	---	200
Maradj velem, imádságos könyv	---	80
Zsoltár kisbetűs	---	60
Révész I.: Akikre nem volt méltó a világ	---	82
Dr Vasady B.: A valláspszichológia fejlődésének története	---	40
Dr Imre L.: A Vezető könyve	---	120
Forgács Gy.: Belmissziói utmutató	---	90
Dr Makkai S.: Öntudatos kálvinizmus	---	120
Dr Makkai S.: Gyöngyvirág	---	50
H. Kiss G.: Árva Bethlen Kata	---	40
H. Kiss G.: Lorántffy Zsuzsánna	---	60
Dr Kristóf Gy.: Az erdélyi magyar irodalom múltja és jövője	---	85
Az Ur csodásan működik (Bibliaköri vezérfonal)	---	130
Itt az Isten köztünk (Bibliaolvasó kalauz)	---	16
Vallásos versek gyűjteménye	---	28
Soltész J.: Konfirmációi káté	---	35
Konfirmációi emléklap	---	15
Konfirmációi ajándék: Képes újtestamentum és zsoltárok (kötve)	---	3
Szentimrei J.: Verses magyar krónika	---	30
Hol az igazság?	---	40
Képek a múltból	---	5
Ünnepnapok I. sorozat füzetenként	---	8
Ünnepnapok II. sorozat füzetenként	---	4
Csathóné: Mesék és elbeszélések	---	4
Bibliai mondások, kemény fába faragva	---	16
Bibliai mondások, karton papíron	---	40
Vasárnapi iskolai lapok, képpel	---	15
Levelező-lapok bibliai mondásokkal,	darabonként 5, 6, 8	2
Bibliajelzők	darabonként ---, 50, 1, 2, 3	2

Lelkészi hivatalok megrendelése 3 hónapi bizományba adának

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagytszt. Református Lelkészi Hivatalnak
Jud. Bihor
Tinca—Tenke

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak ei.

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Szent László-tér 5. sz., Kovács-ház
Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Flók: Fugyóásárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8,500,000.

Takarékbetéteket előnyösen kamatoztat

Foglalkozik helibetét gyűjtéssel. *Le-
számítol váltókat. Folyósít jelzálog-
kölcshönöket. Átutalásokat előnyösen
teljesít. Minden bankszerű üzletet
kedvezően lebonyolít.*

**Képviselet a triestli „Adriatic”
biztosító-társaságot. 21**

ORGONA- HOMLOKZATSIPOK

a rekvirált sipok helyébe első-
rendü kivitelben készülnek

Wegenstein S. Fiai

orgona- és harmonium-
gyárában, **Timisoara.**

Kitünő hangú harmoniumok
és pedálos harmoniumok ál-
landóan raktáron. Orgona-
javítások, tisztítások és
hangolások pontosan eszkö-
zöltetnek. Költségvetéssel és
harmonium árjegyzékkel dij-
talanul szolgálunk. 21

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

harangjai t 21

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas
harangszerelevények és harangállványok. — Villamos haranghuzó motorok.

Alapított 1840-ben

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlőnye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyükre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei. ○ ○ Megjelenik minden héten szombaton.

Pásztori küldetés.

Ján. 21. r. 15—17. v.

Bibliamagyarázat a nagyszalontai egyházmegye április 23-án tartott lelkészértekezletén. Tartotta Nagy Zollán belényesujlaki lelkész.

Ma már senki sem tagadhatja le, hogy missziói szellem ébredésének korszakát éljük. S ezzel mindazoknak számolniuk kell, akik hivatva vannak anyaszentegyházunkban valamilyen irányu missziói munkát végezni. Ugy, hogy a felolvasott bibliai szakasz alapján tartandó bibliamagyarázat is ennek a missziói ügynek kíván csekély szolgálatot tenni, sőt minden homilétikai igényről lemondva vegyük a felolvasott igékhez fűzött reflexiómat úgy, mint egy határozati javaslatot, amit minden lelkésztestvérem eo ipso elfogad, a magáévá tesz, levonja belőle a szükséges és ránézve életbevágó következtetéseket és minden földi és mennyei sürgetés bevárása nélkül teljesíteni fogja missziói kötelességeit.

Történetünk szerint a feltámadott Jézus, vagyis Krisztus akivel nekünk is dolgunk van és főleg, akinek velünk annyi sok dolga van, — a Genezáret-tenger partján vizsgáztatja Pétert az apostolt, abból a célból, hogy a vizsga sikeres lététele után, őt kiküldhesse a rá váró nagy missziói munkára. S miután Krisztusnak ez a vizsgáztató ténykedése örök időkre szól s mindazoknak szól, akik hivatalból, vagy hivatásból missziói munkát végeznek, — azt hiszem, hogy Péter után nekünk is oda kell most állanunk s vizsgát tennünk a Mester előtt. A vizsgálatnak egy tantárgya van, amelyből három kérdést kap a jelölt. S ez az egy tantárgy olyan, hogy minden más tudomány benne foglaltatik. Ettől függ minden bölcsesség, ettől függ a törvény és a próféta, ettől függ az üdvösség és a kárhozat.

Ez a tantárgy a „szeretet” címet viseli, amiből olyan sok van a világon. Sok van, igaz, de ami van, az valami olyan szétfolyó érzés, ami az önzés és érdek befolyása alá került s ezért Krisztus határozott és félreérthetetlen pontossággal kérdez rá arra az egyedül üdvözítő szeretetre, amely nélkül siron innen és siron túl is értékelhető missziói munkát senki sem végezhet. S a döntő kérdés így hangzik: „Simon, Jónának fia, jobban szeretsz-e engem ezeknél?” Alternatívák elé állítja a jelöltet. Vagy Ő, a Krisztus, vagy ezek, akik a test és vér érdekkötelékei által a világot jelentik. De általában a krisztusi kérdés lényege az, ami Péteren keresztül hozzánk is szól: „szeretsz-e engem?” Erre a kérdésre kell megfelelni Péternek és mindazoknak, akik az Ő munkáját végzik. De nem elég csak megfelelni, mert hiszen bárki mondhatja, hogy igen, én szerellek téged Uram; de egész életével rácáfol a feleletre. Testvérek, nekünk az egész életünkkel felelni kell erre a kérdésre; nekünk bizonyítanunk kell, hogy mi szeretjük Őt, aki az egész életet nekünk adta. Ez e kérdés döntő kérdés. Ez a missziói munkálkodás punctum saliens: szeretsz e engem? S hogy maga az Ur Krisztus is milyen nagy súlyt helyez erre a kérdésre, ime háromszor is feladja Péternek, mielőtt átadná neki a megbízást. Azonban ismerni kell e három kérdés historikumát is. Ugy történt ez testvéreim, hogy Péter elbukott egy vizsgán és most ez az ő javítóvizsgálója, vagy véglegesítő vizsgálója. Péter ugyanis ott a Kajafás főpap udvarában, mikor három kérdést tettek fel neki s bizonyosságot tehetett volna a megkötözött és megütlegelt Jézus iránti szeretetéről, ő háromszor tagadta meg; azért kell neki most háromszorosan válaszolni a döntő kérdésre. És a harmadik felelete már a zokogó lélek belső teljes bizonyosgátétele a Krisztus istensége mellett: „Uram, te mindent tudsz; te tudod, hogy én szeretlek téged! S akkor elhangzott az isteni főpásztor hármasság parancsa a sikeresen levizsgázott Péterhez: „Legeltesd az én bárányaimat, őrizd az én juhaimat, legeltesd az én juhaimat!”

A bárányok legeltetésére vonatkozó parancsnál nem szabad elfelejteni, hogy azokra a kicsinyeire gondol az Ur Jézus, akiket ránk bizott abból a célból, hogy gyermeki lelküket tápláljuk az örök életre. Viszont a juhokra vonatkozólag ezt a kétféle utasítást adja: *őrizd* és *legeltesd*. Tehát nemcsak őrizni, hanem legeltetni is kell a Krisztus juhait. Sőt első sorban legeltetni kell, hiszen ha jó legelőt kapnak a juhok, úgy már nagyon könnyű a megőrzés, de ha nem kapnak enni, ne csodálkozzunk, hogy

elszaladnak, elszélednek. S bizony, a sok szakadásnak, elszéledésnek, leromlásnak a háttérében, mint a romlás oka, ott van a külterjes pásztorkodás, amely a megszakadásig igyekezett őrizni a nyáját, de nem legeltette, vagy nem okszerűen legeltette azt. A nyáj őrzése, testvérek, magábanvéve csak rideg szolgai adminisztráció, amely lehet mintaszerű, sőt mutató és külsőleg eredményeket felmutató is, de ami az elméleti lelkeskedést pásztorkodássá teszi, az csakis az okszerű lelki legeltetés. Szándékosan hangsúlyozom az „okszerű“ szót, mert tudjuk, hogy van oktalan legeltetés is, amelynek az a hibája, hogy a tulzott „élelmezés“ miatt megint csak bekövetkezik a káros reakció és beleesik a nyájba a „métely“.

De hát miképen találja meg a pásztor a helyes utat? Ezt az a másik kérdés fogja megvilágítani és megmutatni, hogy: mi célból is pásztorkodunk mi, testvéreim? Egy igen híres római főpapnak az ajkára adja a történelem azokat a szavakat, amelyek a pásztorkodás célját így jelölik meg: Non est de *pastu* ovium quaestio, sed de *lana*. Ez pedig magyarul visszaadva körülbelül úgy hangzik, hogy nem a juhok legelőjéről van szó, hanem a juhok gyapjáról. Ez a felfogás azonban Krisztus pásztori intencióival ellenkezik, sőt ellenkezik az okszerű és egyedül helyes belterjes pásztorkodással, amelynek jelszava nem a gyapju, hanem a legeltetés.

Azonban így magunk között szólva, ne vegyétek rossz néven kedves pásztor testvérek, ha felvetem azt a kérdést, hogy miképen állunk mi a legelő és gyapju eme kérdése tekintetében. Mert ez itt a „quaestio“, a döntő kérdés, a sorsdöntő kérdés. Ennek a kérdésnek mélységébe tekintsen bele minden pásztor és mint a mesebeli varázstükör, meg fogja mutatni az ő pásztorkodásának valódi képét s világossá lesz, hogy működése kenyérkereső „mesterség“-e, vagy öntudatos és céltudatos pásztorkodás. Mert ha csak gyapjut akarunk mi azoktól a juhoktól, lehet, hogy adják is hosszú ideig zavartalanul, de nem kétséges, hogy a látszat alatt már ott van a pusztulás, amely a gyülekezetek hitéletét lassan-lassan céltalan, sötét közönnyé változtatta át.

Testvérem, nézz bele gyülekezeted és a magad lelkébe és gondold el, hogy egy napon Krisztus megjelenik előtted szemtől szembe és meg fogja kérdezni tőled: szeretsz e engem?“ — vajjon mernéd-e mondani, hogy igen, mernéd e azt mondani, amit Péter: „Uram, te mindent tudsz!“ Mert látjátok kedves pásztor testvérek, most csak így egymástól kérdezzük meg ezt és talán holnap már el is fogjátok felejteni a szavaimat, de én

kérlek benneteket, ne vegyétek ezt a kérdést olyan könnyen, hiszen hitünk alapgondolata is arra figyelmeztet, hogy nekünk találkozni kell a feltámadt Krisztussal, aki majd bemutatja a földi gyülekezetünk képét, mint pásztorkodásunk beszélő bizonyosságát s az ő nagy kérdésére a legbiztosabb feleletet. Testvérem, keresd a Krisztussal való találkozást, amíg lehet s amíg nem késő, hogy a számodra életet jelentő vizsga végbemehessen, még a siron innen...

Kedves lelkésztestvérek, mondanivalómat befejeztem. Tudom, hogy mindezeket elsősorban magamnak kell megszívlelni s a doktrinákat élményekké változtatni a magam életében s ezt tudva, ismétlem, nem akart ez a bibliamagyarázat akadémikus fejtegetés lenni, hanem csak egy szerény missziói határozati javaslat, amelyet én minden konzekvenciájával elfogadok, kötelezettségeit vállalom s egész lelkemmel ajánlom azt elfogadásra mindazoknak, akik az ébredő missziói szellem hűséges szolgái, a Krisztus nyájának pásztorai s akik velem együtt szívesen mondják el mindennap a pásztori vallomást: Uram, te mindent tudsz, Te azt is tudod, hogy én szeretlek Téged mindörökké! Ámen.

Élő keresztyénség.

Az emberiség lelki élete soha sem ment még át olyan krízisen, mint világháborús és gazdasági krízisekbe sodródott korunkban. Mióta az emberiség történelmét ismerjük, háborúk és gazdasági krízisek mindég voltak, csak hogy más volt a tömegek lelkiülete, izoláltak és nem világméretűek voltak a krízisek s a tömegek nem reagáltak olyan intenzíven ezen kulturelles hatásokra.

A tömegek megbillent egyensúlyát tehát könnyebb volt a múltban helyreállítani, mint ma, midőn a kiegyensúlyozódást a krízis — t. i. gazdasági krízis — állandóvá válása is nehezíti.

Nagy és nehéz feladat vár ma azokra, akik az emberi lélekkel, az emberi lélek jövőbe vetett hitének, bizalmának a helyreállításával foglalkoznak és a régi könnyű fegyverek helyett a helyzethez mért súlyosabb fegyvereket kell megragadnunk, különben elveszítjük a tömeg lelkére gyakorolt befolyásunkat.

Oroszországban egész tömegek felett vesztette el a régi lelki befolyás a hatalmát s csak a napokban olvasom, hogy — a magunk körül tapasztalható lelki dezorganizáltságról nem is

szólva — rövid pár hónap alatt Németországban több, mint 23,000 ember jelentette be az egyház kötelékéből való kilépését: intő jelek ezek arranézve, hogy a minden oldalról jövő expanzióval új módszereket kell szembeállítanunk.

Valljuk meg őszintén, hogy eddig úgy az iskola, mint a templom katedróján a keresztyén morál sokkal könnyebb és kényelmesebb részét: a hitet prédikáltuk és forsziroztuk és nem sokat törődtünk azzal, hogy ez a hit úgy a magunk, mint a mások életében motivuma is legyen cselekedeteinknek.

Pedig világosan megmondotta az Ur, hogy a hit jócselekedetek nélkül nem ér semmit.

Igen, a vallás nemcsak hit, hanem élet is, a hitből nem önmaga, hanem a belőle fakadó cselekedetek által lesz morál s mert csak a hitet forsziroztuk s elhanyagoltuk a morált: azért tévedtünk bele az inmoralitás utvesztőjébe.

Van-e kiút? Van! Fogjuk meg a Krisztus kezét s Ő ki fog bennünket vezetni, csak az a fontos, hogy ne csak szájjal, hanem teljes emberi mivoltunkkal kövessük Őt.

Tagadhatatlan, hogy ami szép, jó, altruizmus, humanizmus van a világban, azt mind a vallás inspirálta az embervilágnak, csak az a baj, hogy bár teóriában maximális emberi morállal rendelkezünk: világháboruban culmináló gyakorlati életünk nem különb, mint volt annak a kornak, amely az általános ember-szeretetet világmegváltó eszméjéről még csak nem is hallott.

Sokan azt mondják, hogy a keresztyén világ mintegy tízmillió halottat produkáló háboruja a közel kétezer éves keresztyén vallás csődjét jelenti; én azonban azt mondom, hogy a csak teóriában átvett keresztyénség csődje ez s a gyakorlati keresztyénséggel a világot — tagadhatatlan — lelki kríziséből ki lehet menteni.

És ennél a pontnál emberi öntudatom és belátásom teljes súlyával jelentem ki, hogy a krízis szimptomáit mutató keresztyén kultúra csak úgy menthető meg, ha életté tesszük a keresztyénséget.

Mert nem rémlátás egyesek apokaliptikus víziója, midőn az európai keresztyén kultúra felett meghuzták a lélekharangot: tagadhatatlan, hogy a keresztyén kultúra a mai formájában nem képes az emberiség egyensúlyát és így jövőjét biztosítani.

Hogy közel kétezer éves keresztyén kulturánk birtokában pogány, sőt állati fegyverekkel harcoljuk az anyagi élet csatáit, ennek nem a keresztyén vallás, nem Krisztus, hanem mi vagyunk az okai.

Hogy az ember és az emberiség életében milyen végzetesen fontos szerepe van az anyagi életnek — jól tudta azt Jézus, azért igen sokszor rámutatott annak a veszedelmeire,

(Folytatása köv.)

Tóth Zsigmond.

Egyházmegyei közgyűlés.

A nagykárolyi egyházmegye folyó hó 7. és 8-án tartotta szokásos tavaszi közgyűlését. Megelőző napon 7 én tanítóegyesületi gyűlés volt, melyen egyházmegyénk tanítói csaknem teljes számban gyűltek össze Ottmayer Gyula kismajtényi tanító elnöklété alatt s tárgyalták meg azokat a nagyfontosságú kérdéseket, melyek tanítóink égő sebei.

Délután a lelkészegyesületi gyűlés tartatott meg, ezt megelőzőleg Gargya Géza érendrédi lelkész tartott vasárnapi iskolai mintatanítást, melyet nemcsak a gyermekek hallgattak nagy érdeklődéssel, de mindnyájan, akik jelen voltunk tapasztaltuk azt, hogy igazi közvetlenséggel, a gyermeki lélekhez közzel férközve, milyen nagyszerűen lehet legeltetni Isten ártatlan bárányait a szép kies folyóvizeken. A gyermekek most találkoztak vele s mégsem voltak idegenek. A bemutatott módszer a legnagyobb elismerést érdemli meg.

Lelkészegyesületi gyűlésünk legfontosabb tárgya volt az új egyházi törvény I. t. c. ének a részletes ismertetése, melyet Kovács Lajos értkörtvélyesi lelkész ismertetett nagy alapos-sággal, általánosságban és részleteiben rámutatott annak újszerűségére, melyek idáig ismeretlenek voltak előttünk, melyek lényegileg is belevágnak zsinat-presbiteri, vagy helyesebben presbiter-zsinati rendszerünkbe. Az alapos munkáért előadót csak köszönet és elismerés illetheti, az általános vélemény azonban az volt, hogy egyszeri hallásra érdemileg hozzászólni nem lehet. Egy azonban már most megragadta figyelmünket s szinte sértően csendült ki a 199. §, mely guzsba akarja kötni szabad-akarátunk megnyilatkozását, a lelkészek országos egyesületbe való tömörülését az Országos Református Lelkészegyesület megalakítását kategórikusan megtiltja.

Bár tisztelettel viseltetünk a zsinati atyák iránt, mégis már most felemeltük tiltakozó szavunkat, mert hisszük, hogy mindkét egyházkerületben ez a Kálvini szellemmel össze nem egyeztet-hető tiltó rendelkezés igen erős ellenállásra fog találni.

Lelkészegyesületi gyűlés után vallásos estélyt tartottunk a templomban.

Május 8-án kezdődött a közgyűlés. Előbb a gyűlés alkotó tagjai istentiszteleten vettek részt a templomban. A gyűlés lefolyása szomorú eseményekben volt gazdag. A világi elnöki széklet dr Nagy Sándor egyházmegyénk közszeretben álló gondnoka helyett, aki betegsége miatt először maradt el a gyűlésről, dr Falussy Árpád vil. tanácsbíró foglalja el. Szinte ráült az arcokra a szomorú érzés, hogy nem hallottuk gondnokunk ajkáról a megszokott költői gondolatokban gazdag felfrissítő és buzdító megnyitó beszédet. Az esperesi jelentésből csaknem 1 esztendő távlatán keresztül visszacseng azoknak a feledhetetlen lelki életünkre nézve oly gazdag napoknak az emléke, melyeknek a múlt év őszén a Református Nagyhét és Károli Gáspár emlék ünnepély alkalmával egyházmegyénk tanuja volt. Majd egyházmegyei közéletünknek a képét adja esperesi jelentés, szinte a szivbe markol az a fájó felkiáltás, hogy a tanítóhiány egyre jobban veszedelemmé nő és utánpótlásról szó alig lehet. Az esperesi jelentésben foglaltakat egyházmegyei közgyűlésünk tudomásul veszi, a domahidai, géresi tanító és kismajtényi lelkészválasztást megerősíti. A számvevőszéki jelentés után a közérdekű s az egyházmegyénket érintő egyházkerületi határozatokat vette tudomásul. Majd egyházmegyénk lelkiéletéről a belmisszió jelentés számolt be részletesen, megállapítva azt, hogy a belmissziói munka intenzívebben folyik, mint az elmúlt esztendőben s hovatovább szélesebb és szélesebb rétegekre terjeszkedik ki s mind a felnőtteknek, mind az ifjuságnak több tagját kapcsolja be anyaszentegyházunk újjáépítésének nagy munkájába. Megválasztott lelkész, illetve vil. tanácsbírók: Borbély Sándor és Domahidy István esküt tesznek s készséggel ajánlják szolgálatukat Isten országáért. A nagyenyedi tanítóképző fentartásához cca 15,000 Lei évi hozzájárulást szavazott meg közgyűlésünk lélekszám után 1 Leit, kikötve azt, hogy legalább 1 tanító, aki a nagyenyedi tanítóképzőből kerül ki, 5 évig tartozik egyházmegyénkben szolgálni. A nagy feladathoz, a talán még nagyobb szükséglethez mérten tudjuk nem sok, de szegénységünket tekintve valami. Közgyűlésünk egyik legfontosabb tárgya az L. T. I. t. c.-ének a tárgyalása, melyet egyházmegyénk gondnokának kiváló gondoskodása alapján már megkaptunk, hogy észrevételeinket megtegyük. Az új törvényjavaslat sok új dolgot tár elénk, mely eddig egyházi törvényeinkben ismeretlen volt. Éppen ezért egyszeri olvasásra érdemlegesen hozzászólni nem lehetett s az ügy fontosságára tekintettel közgyűlésünk egy időközi bizottságot kül-

dött ki. Bizottság áttanulmányozza az I. t. c. et és majd azután teszi meg észrevételeit s ha munkálatokkal elkészült, viszi véleményes javaslatát a plenum elé. A javaslatban foglalt egyházmegegyei tanács és ig. tanács beállítására élénk visszhangot váltott ki, ez az újítás még bizonyára sok vitát fog provokálni. A egyház megyei és kerületi értekezlet törvénybe iktatása, de különösen a 199. §. tiltó rendelkezése ellen közgyűlésünk lelkeszi képviselői máris a leghatározottabban állást foglaltak. Hisszük, hogy ennek a reakciós paragrafusnak törvénybe iktatását a lelkeszi kar egységes állásfoglalása meg fogja akadályozni.

Fontos kérdés volt a tanítói nyugdíjügy, melyet pártolólág terjeszt közgyűlésünk az egyházkerület.

Püspök urat ért magas kitüntetése alkalmával tiszteletteljes szeretettel táviratilag üdvözölte közgyűlésünk, ugyszintén a legmelegebb érzéssel kívánt táviratban mielőbbi felgyógyulása szeretett gondnokunknak.

Talán referádám be is fejezhetném azzal, hogy több közigazgatási ügy elintézése után . . . Azonban két szomorú eseményről kell még megemlékezni, ami egyházi közéletünkbe mélyen belevág. Egyik-másik egyházunkban hivenk nem akarják teljesíteni tradicionális kötelességeiket, melyeket őseink több századon át zugolódás nélkül teljesítettek, megfelelnek Istennel és egyházzal, a református vallásukkal és magyarságukkal szembeni kötelességükről. Királydaróci presbitériuma közgyűléstől kérdi: Kell-e fizetni a terménybeli járandóságot? A másik esetet Dengelegről jelentik: A dengelegiek már nem elégesznek meg a lelkeszi díjlevélben foglalt járandóságok kiszolgáltatásának a megtagadásával, hanem erőszakhoz folyamodnak s mindenféle kötelesség teljesítést a presbitérium megtagad, sőt a hithűségbe ütköző cselekedetekkel nemcsak az egyházi, hanem a világi hatóságok megtorlását is kihívják maguk ellen. E renitens magatartásra közgyűlésünk a presbitériumot felfüggesztette, a fegyelmi eljárást megindította s úgy a közigazgatási hatóságnál, mint az illetékes bíróságnál a kellő lépéseket megtette, illetőleg a bünvádi eljárást megindította. Remélni lehet, hogy ezzel a szigorú rendszabállyal sikerülni fog a baj továbbterjedését megakadályozni. Szomorú jele ez az időnek. Ezt eredményezi, amikor lelkiismeretlen népvézerek felzavarják a lelket, az engesztelhetetlen fajgyűlölet megmételtyezi a hiszékeny falusi embert s fellázítja, hogy tagadjon meg törvényt, vallást, egyházat, fajt. Az a kamarai képviselő, aki a men-

telmi jog takarója alá buvik, elfelejti, hogy az általa elhintett mag az ő fajtestvérei között is termékeny talajra talál.

Közgyűlés után bírósági ülés volt, melyen 6 bírósági ügyben hozott ítéletet, illetve végzést az egyházmegyei bíróság, mellyel a gyűlés véget ért.

G. S.

Az érmelléki egyházmegye közgyűlése.

Szalacs, ez ősi, Árpádok-korabeli helység, nyitotta meg ajtaját ezuttal az egyházmegye előtt s adott szállást egy napra, május 7-én a közgyűlésnek. Messze elkerüli Szalacsot a vasút, meg a műút: ősi göröngyökön döcögtek a vándorgyűlés vándorai, de feledtette velök az út rögeit a szép tavaszi reggelen elébök táruló kép és gyönyörködhetek a bő aratást ígérő gazdag vetésekben. Ilyen a mi sorsunk: nehéz és fájdalmas út, de előttünk, körülünk, bennünk, mindenütt az ígéret, a jövőndús ígérete, ennek reménysége s a benne való bizodalunk csodafényükkel új és életre vezető utat varázsolnak elénk. [I. Zsid. X 19., 20.]

Végh József esperes hő fohásza után Boruzs Lajos vedresábrányi lelkész I. Péter II. 9. alapján hirdette nagy építő erővel az ígét, majd Papszász Lajos gondnok szép szavakkal megnyitván a gyűlést, ünnepélyesen igttatott tisztségébe Lovass Dániel új világi tanácsbíró, akit valóban a kiérdemelt bizalom emelt a bírói székbe. Az esperesi beszámoló-jelentés kapcsán indítvány hangzott el, hogy főt. Püspökünket legmagasabb kitüntetésé alkalmából táviratban üdvözljük — és mi köszöntjük Őt a bennünket ért nagy kitüntetés alkalmával, melyben azért volt részünk, hogy egyházmegyénk 10 egyházát a Berettyó mentén generális vizitációban részesítette; tanított, intett, buzdított, tanácsolt és hintegette az ige magvait közöttünk, magát nem kimélve fáradozott értünk: vele szemben legkevesebb, amit adhatunk, a hálás köszönet.

Az egyházak és intézmények számadásai sorából kiemelkedik az egyházmegyei lelkészi gyámintézet, ez a „poraiból megelevenedett Phönix”, amelynek ugyan szép kis tőkéje volt már a multban is, de ez a pénzdevalvációkor megsemmisült és ime új életre kelt: ez évben már 1.000.000 Leit meghaladó zárlatot mutat. Örömmel értesült a közgyűlés arról is, hogy a Nőszövetségek ügye annyira érett, hogy a legközelebbi közgyűlés alkalmával megalakítható lesz az egyházmegyei tagozat. A kerületi határozatok aplikálása és Vén István éradonyi tanító eskütétele után következtek az egyházak felterjesztései. Egyik adót emel, másik prolongálja kölcsönét, négyen is új adókulcsot alkalmaznak: keresik a nehéz gazdasági helyzet nyitját. Meghallgattuk a nagyenyedi képző kérelmét s elhallgattuk. Honnan, miből? — mered fel előttünk az óriási kérdőjel. Kerületünkben van egy csonka gimnázium, de hol a lelkész- és tanítóképző? mi lesz, ha az öregedő gárda egyszerre kidől? Ennek a kér-

désnek találd meg a kulcsát: Volt egy pár percünk az E. T. I. t. c. tervezetére is, hallván a tervezők indokolását. Tudjuk és értjük, a változott viszonyok követelik a változtatást, de valahogy az „Intézőbizottság” per analogiam „Igazgatótanács” körül némi nyugtalanság érezhető, kérdés: kell-e nekünk e bürokrata szerv? De jött nyomban a megnyugtató. Ez az intézőbizottság olyan bizottság lesz, melynek meg lesz kötve keze-lába, hatásköre szigorúan megszabva, felelősséggel a közgyűlésnek alávetve: szóval nem tőle rettegni — előre.

Délután bírósági ülés parallel belmissziói konferencia, melynek keretében Sallay Lajos vasárnapi iskolai tanítást mutatott be, Debreczeni László ifjúsági bibliaórát s Egei István nőszövetségi előadást tartott. Sajnos azonban, jönni menni és ennyi mindent egy napon haszonnal megtárgyalni, elintézni soknak bizonyult, mert többen, a messzebb menők meg sem várva a végét, szedelőzködtünk s bucsuztunk — a viszontlátás reményében,

Ki.

Iskolaszövetkezet.

Az állami elemi iskolai törvény végr. utasítása 394—403. pontjaiban intézkedik az iskola szövetkezetek kötelező megvalósításáról és Ft. Püspök ur annak végrehajtását a mi iskoláinkban is elrendelte.

Gyermes M. „Népművelés Vezérkönyve” című könyve, valamint a Végr. Ut. idézett cikkei elég részletesen ismertetik ennek előnyös, szükséges voltát, a végrehajtás módját, mégis még ma is [4 éve] sok helyütt még nincs bevezetve, megszervezve ez a minden szempontból üdvös intézmény.

Valószínűnek tartom, hogy ennek oka abban keresendő, hogy az iskolaszövetkezet takarékpénztár elnevezések elrémitőleg hatnak egyszeri hallásra s a tanító egy „Isten őrizz” gondolattal már el is intézte ezt az ügyet. Azonnal eszébe jut a másfajta szövetkezet, mellyel annyi sok baja van és ezek számát nem óhajtja megszorítani csak eggyel is.

Ezek számára megnyugtatóval közlöm, hogy az iskolaszövetkezet, illetve takarékpénztár nem ilyen rém s az azzal való foglalkozás nem sok időt rabol el, nem terhes munka s hálátlanságról — tekintettel a tagok ifju korára — nem lehet szó.

Megvalósításához szükséges 1 drb pénztárnapló, melybe bevezetjük a bevételeket és kiadásokat; 1 drb betétkönyv, melyben minden tanulónak külön lapja van, hova a betéteket bejegyezzük; a többi szükséges dolgok idővel maguktól mutatkoznak.

Kezelését egy nagyobb fiu hamar megtanulja s minden felsőbb osztályból egy-egy tanuló segítségével az egészet csakhamar úgy elvégzik, hogy a tanítónak csak félévenként kell átvizsgálnia a kezelés helyességét s a kamatszámításokat. Egyszer kell mindent megmutatni s azután minden munkáját elvégzik a gyermekek.

Ilyen iskolaszövetkezet csak ott szervezhető, hol helyben hitel, vagy fogyasztási szövetkezett működik. A „Hangya” fogyasztási szövetkezet ezen a téren szívesen támogatja az iskolát és készséggel ad ezekre a kis betétekre 14–15% kamatot.

Kisebb falvak iskolái számára, hol a szövetkezet és takarékpénztár együtt működik, szervezése a következő: Szeptember 15. után, mikor összeírjuk a könyveket, ezek árához minden gyermek 8–20 Leit fizet a könyvek árával együtt a szövetkezetbe. Ebből az összegből egyszerre megvásároljuk az összes könyveket, füzeteket, tintát, tollat, ceruzát, radirt, itatóst minden gyermek számára, melyek — a könyvek kivételével — a szövetkezet tulajdonai maradnak. A vásárlásból kapott 10% rabatt a szövetkezet alaptőkéjét fogja képezni. Az alaptőkét növelhetjük úgy is, hogy ócskakönyveket a szövetkezet veszi meg és adja el pár Lei nyereséggel.

A gyermekeknek beszédet tartunk a takarékoságról s őket takarékosásra buzdítjuk. A gyermekek egyenként ki 1, ki 2, ki több Leit adnak át a pénztárosnak, ki azt beírja a pénztárkönyvbe, mint bevételt, azután a betétkönyvben a nevére írja. Mikor a pénztárosnál 100 Lei összegyűl, ő maga elviszi a „Hangya” pénztárosához és nyugta ellenében átadja, ez a pénztárkönyvben kiadás lesz. A pénztárkönyvet félévenként zárjuk s ugyanakkor a kamatokat is minden betétes tőkéjéhez hozzáírjuk. A kamatot a betétek középidejétől számítjuk egyszerűség kedvéért. Betétet csak az iskolából kilépéskor fizetjük ki. A pénztáros és könyvelő fizetése pár % éppen, hogy az is legyen. A nagyobb és állandó betéteseknek betétkönyvet is adunk.

Itt jegyzem meg, hogy célszerű lenne, ha Béres Károly erre a célra megfelelő nyomtatványokat készítene.

A pénztárt maguk a gyermekek ellenőrzik és kezelik s a tanító nem gyanítható meg visszaéléssel. A szövetkezet alaptőkéje évenként nő, később ennek kamatjaiból szegény tanulókat is segíyezhetünk könyvekkel, írószerekkel.

Főbb előnyei az ilyen szövetkezet takarékpénztárnak: könyve, írószere, füzete minden gyermeknek állandóan rendelkezésére áll; ezeknek megbecsülésére a többiek is sarkalják; közös beszerzéssel olcsóbban kapja meg ezeket; tapasztalja a szövetkezés előnyeit; megtanulja a könyvvezetést; takarékoságra szokik.

Óvintézkedések: az iskolaszéknek bejelentendő a megalakítás, a szülők értesítése, támogatásra felhívása szükséges [nőszövetségi gyűlésen], pénztárosnak olyat válasszunk — szülői beleegyezéssel —, kiknek szülei felelősséget vállalnak gyermekekért; a tanító csak irányítója, felügyelője, ellenőrije legyen a szövetkezetnek.

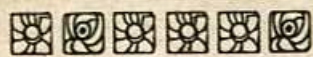
Ezeknek betartása mellett az iskolaszövetkezet takarékpénztár megalapítását minden alkalmas helyen az iskolaszék és tanító szeretetébe ajánlom.

Ottomány.

Kósa Károly.

HIREK

Választások. Az egyházkerületi világi tanácsbírói tiszt-ségre dr Kölcsey Ferenc nagy-károlyi egyházmegyei ügyészt, zsinati taggá Pappszász Lajos érmelléki egyhm. gondnokot, egyhker. világi jegyzővé dr Soós István bihari egyhm. fő-jegyzőt választotta meg egy-házkerületünk gyülekezeteinek nagy többsége.

Adományok a szatmári középiskolák részére. A kakszentmártoni gyülekezet husvét másodnapján Szabó Endre lelkész és Lengyel Margit rendezésében magyar kulturdélutánt tartott s a tiszta jövedelem egyharmadát: 1000 Leit a szatmári fiugimnázium támogatására juttatta. Egyhar-madát a Magyar Párt, egy-harmadát pedig a saját szük-ségeire fordította. Az egi i vasárnapi iskolás növendékek Bilkay Gizella tanítónő veze-tésével május 25 én ünnepélyt rendeztek s a tiszta jövedelem felét: 450 Leit a szatmári leányiskolák segélyezésére adományozták.

Lelkészelkeltetés Kismaj-tényben. A néh. Rácz Elek utódjául megválasztott Bartus Jenő volt szatmári s, lelkészt május 25-én iktatta be a kis-majtényi gyülekezet. A min-den tekintetben lelkes és föl-emelő ünnepségre ugy a kör-nyékből, mint Szatmárról nagy számmal gyülekeztek össze. A két egyházmegyéből több, mint tiz lelkipásztor és több világi tisztséget betöltő férfiu jelent meg. A beiktatást az

esperes megbizásából Gönczy Sándor egyhm. főjegyző vé-gezte, lendületes beszédben adva át az egyházmegye aján-dékát: a bibliát. Utána az uj lelkész tartotta meg beköszö-nő beszédjét I. Kor. 2, r. 2. verse alapján, erőteljesen bi-zonyságot téve a megfeszített Krisztusról. Istentisztelet után presbyteri gyűlés volt, melyen Szabó Lajos domahidai lel-kész, mint felügyelő lelkész adta át a gyülekezetet és bölcs tapasztalatai alapján megin-dító hatással irányítóul vésve szivébe Jézus igéit: amit a-kartok, hogy az emberek cse-lekedjenek veletek, azt cse-lekedjétek ti is azokkal. Majd sorban üdvözölték az uj lel-készt a persbytérium, az ének-ka, az iskolás gyermekek, a községi előljáróság, az ottani gör. kath. esperes magyar nyelven, kiknek egyenkint ta-láló feleletekkel válaszolt. Az ünnepi ebéden, melyen szintén jelen voltak a helyi románság képviselői, több lelkes és ha-tásos felköszöntő hangzott el. A délutáni istentiszteleten Kiss Ferenc géresi lelkész imádko-zott áhitattal és fölemelőn s Veress Kálmán irinyi lelkész hirdette az ígét építő hatással és meggyőző erővel. Az ebé-det a presbyterek feleségei készítették a hivek adomá-nyaiból. Az ünnepség párat-lan renddel való előkészítése és megrendezése Ottmayer Gyula tanító érdeme, kinek vezetése alatt az énekka több sikerült számmal műkö-dött közre az istentiszteleten.

■■■■ HIVATALOS RÉSZ ■■■■

Református Püspöki Hivatal Nagyvárad.

Tanügyi: 2414—1930-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nt. Lelkész urnak.* Egyházkerületi közgyűlésünk 1929—80. sz. határozata alapján a hangjegyes énekeskönyv kiadásának előkészítése abban a stádiumban van, hogy a legközelebbi egyházkerületi közgyűlés elé végleges javaslat terjeszthető s az énekeskönyv megjelenése folyó év szeptember-októberben várható. A királyhágómelléki egyházkerület hangjegyes énekeskönyve kb. abban a nagyságban fog megjelenni, mint a még mindég használatban lévő kotta nélküli nagybetűs énekeskönyvek [a hivatalos lap alakjának fele], terjedelme 600 oldalnyi lesz, azonban vékonyabb papírra nyomtatva úgy, hogy a könyv vastagsága a papír formájával arányos s a kotta nélküli nagybetűs zsoltárokénál nem nagyobb. A szedés cicerós betűs, azaz a nagybetűs szedésénél azonos. Jó minőségű, komoly, egész vászonkötés, piros metszéssel és aranynyomással ad a könyvnek megfelelő külsőt. Ára számításunk szerint 110—120 Lei lesz. Ezen a rendes kiadáson kívül ugyanazzal a szedéssel, de egészen vékony papíron, bőrkötésben és aranymetszéssel kisebb példányszámu luxus kiadást is tervezünk, amelynek ára a rendes kiadásnak kétszerese, esetleg azonban annál valamivel több is lesz [kb. 250 Lei]. A nyomtatandó és bekötendő példányok számára vonatkozó tájékoztató céljából felszólítom a Lelkész urakat, hogy — egyelőre kötelezettség nélkül —, de gondos utánjárással állapítsák meg, hány példány volna egyházközségükben azonnal elhelyezhető ebből a kottás, nagybetűs énekeskönyvből s az így megállapított hozzávetőleges példányszámot jelentsék hivatalomnak *legkésőbb június hó 15-ig*. Esetleges negatív jelentések is fenti határidőig beküldendőek Oradea—Nagyvárad, 1930 május 24. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

Tanügyi: 2362—1930 II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli iskolai hatóságnak.* Tájékoztató végett közlöm a 68078—1930. sz. miniszteri rendelet főbb intézkedéseit: A középiskolai törvény 19. fejelet szerint a 7. osztályos elemi iskola végzett [abszolváló vizsgát tett] növendékei, ha felekezeti iskolát végeztek is felvehetőek a gimnáziumok bármely osztályába, vagy jelentkezhetnek a liceum első osztályának felvételi vizsgálatára különbözeti vizsga letétele után. Gimnázium néven értendő a középiskola 3 alsó, liceum néven a négy felső osztálya. Ezen felvételi vizsgálat az azonos [a mi esetünkben magyar] tannyelvű középiskoláknál tehető le, a középiskolai rendtartás 153, 154, 156. fejelet alapján. Ezen vizsgálatok ideje június és szeptember, a rendes osztályvizsgálatokkal egyidőben. Tekintettel arra, hogy az iskolának a bizottság megalakításáról kell gondoskodnia, a jelentkezésnek jó előre meg kell történnie. Ha esetleg valamelyik elemi iskolát végzett tanuló erre a vizsgálatra vonatkozólag érdeklődne, az iskolaszéki elnök útján forduljon felvilágításért hivatalomhoz. Oradea—Nagyvárad, 1930 május 24. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

A nagyenyedi református tanítóképző-intézet igazgatóságától. 1657—1930. sz. **Pályázati hirdetés.** A nagyenyedi Bethlen-kollégium előjárósága pályázatot hirdet a tanítóképző intézetnél üresedésben levő pedagógiai tanszékre. Pályázhatnak olyan tanerők, akiknek a pedagógiai tárgyaknak tanítóképző-intézetekben való tanítására szabályszerű képesítésük van, vagy olyanok, akiknek középiskolai képesítésük van s kötelezik magukat, hogy a pedagógiai tárgyak tanítására jogosító képesítést 1931. szept. 1-ig megszerzik. A megválasztott tanár a fent megjelölt képesítés, vagy a képesítés megszerzésére vonatkozó kötelező nyilatkozat bemutatása után 1930. szept. 1-én köteles elfoglalni a tanszéket. Kötelessége a tanítóképző intézetben az összes pedagógiai tárgyakat heti 24 órában tanítani s a gyakorló elemi iskolát igazgatni. Javadalom, ha a pályázati feltételeknek megfelel, az egyházkerületi szabályrendelettel megállapított s szolgálati idejének megfelelő középiskolai tanári fizetésen és természetbeni lakáson, vagy lakáspénzen felül még külön honoráriumképen az óratöbbletért és a gyakorló iskola vezetéséért egy kezdő tanítói fizetés, lakpénz nélkül. Pályázati határidő 1930 június 15. Az állást a legközelebbi Erdélyi Református Egyházkerületi Közgyűlés fogja betölteni. Pályázni óhajtok kellően felszerelt folyamodványait a Bethlen-kollégium Előjáróságához, Nagyenyed adják be. Nagyenyed, 1930 május 11. C s e f ó Sándor, tanítóképzői igazgató.

**Az összes egyházi és
iskolai nyomtatványok
állandó nagy raktára.**

Konfirmációi emléklap

17×21 centiméter méretben, kék színnyomással, csinos kivitelben 1.— Lei
21×34 cm. méretben, nagyon szép kivitelű, három szinnel nyomtatva 2.50 Lei
24×31 cm. méretben, dus aranyozással és még két szinnel nyomtatva, legkényesebb igényl is kielégítő elsőrendű kivitelben 3.— Lei

Konfirmációi emlékkönyv

diszes címlapu, több, mint két iv terjedelmű füzet finom papíron, nagyon szép Konfirmációi Emléklappal II. kiadás 16.— Lei

Beszerezhető :

Béres Károly könyvkereskedésében
Oradea—Nagyvárad, Ioslf Vulcan (Nagy Sándor-u.) 14.

50 példányig való rendelésnél 10 %, 50 darabon felüli rendelésnél 20 %
árengedményt nyújtunk.

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület iratterjesztésének könyvjegyzéke:

		Let
935. sz. Biblia	30×21 cm. 800	914. sz. Biblia 17×12 cm. 200
932 " "	28×20 " 300	912 " " 17×12 " 150
923 " "	24×16 " 250	911 " " 17×12 " 120
922 " "	24×16 " 200	909 " " 17×12 " 100
915 " "	17×12 " 400	908 " " 17×12 " 90
915 " "	17×12 " 500	907 " " 14×10 " 300
906/a. sz. Biblia	14×10 cm. ---	--- 350
965 " Ujszövetség,	bőrkötés, aranyozott széliü	--- 150
963 " "	vászonkötés aranyozott széllel	--- 80
961 " "	vászonkötés	--- 50
954 " "	papirkötés	--- 25
952 " "	papirkötés zsoltár nélkül	--- 20
Zsoltárok könyve	---	4
Ujszövetség (Lukács, Máté, János)	---	4
Ravasz L.: Hazafelé, imádságos könyv	---	200
Maradj velem, imádságos könyv	---	80
" " " "	---	60
Zsoltár kisbetűs	---	82
Révész I.: Akikre nem volt méltó a világ	---	40
Dr Vasady B.: A valláspszichologia fejlődésének története	---	120
Dr Imre L.: A Vezető könyve	---	90
Forgács Gy.: Belmissziói utmutató	---	120
Dr Makkai S.: Öntudatos kálvinizmus	---	50
Dr Makkai S.: Gyöngyvirág	---	40
H. Kiss G.: Árva Bethlen Kata	---	60
H. Kiss G.: Lorántffy Zsuzsánna	---	85
Dr Kristóf Gy.: Az erdélyi magyar irodalom múltja és jövője	---	130
Az Ur csodásan működik (Bibliaköri vezérfonal)	---	16
Itt az Isten köztünk (Bibliaköri olvasó kalauz)	---	28
Vallásos versek gyűjteménye	---	35
Soltész J.: Konfirmációi káté	---	15
Konfirmációi emléklap	---	3
Konfirmációi ajándék: Képes újtestamentum és zsoltárok (kötve)	---	30
Szentimrei J.: Verses magyar krónika	---	40
Hol az igazság?	---	5
Képek a múltból	---	8
Ünnepnapok I. sorozat füzetenként	---	4
Ünnepnapok II. sorozat füzetenként	---	4
Csathóné: Mesék és elbeszélések	---	16
Bibliái mondások, kemény fába faragva	---	40
Bibliái mondások, karton papíron	---	15
Vasárnapi iskolai lapok, képpel	---	2
Levelező-lapok bibliai mondásokkal,	darabonként 5, 6, 8	
Bibliajelzők	darabonként ---, 50, 1, 2, 3	

Lelkészi hivatalok megrendelése 3 hónapi bizományba adatnak

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagytsiszt. Református Lelkészi Hivatalnak
Jud. Bihor
Tinca—Tenke

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Szent László-tér 5. sz., Kovács-ház
Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Fiók: Fugyóásárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8,500,000.

Takarékbetéteket előnyösen kamatoztat

Foglalkozik helibetét gyűjtéssel. *Le-számitól váltókat. Folyósít jelzálog-kölcsönöket. Átutalásokat előnyösen teljesít. Minden bankszerű üzletet kedvezően lebonyolít.*

**Képviselet a triestli „Adriai”
biztosító-társaságot. 22**

ORGONA- HOMLOKZATSÍPOK

a rekvirált sipok helyébe első-
rendű kivitelben készülnek

Wegenstein S. Fiai

orgona- és harmonium-
gyárában, **Timisoara.**

Kitűnő hangú harmoniumok
és pedálos harmoniumok ál-
landóan raktáron. Orgona-
javítások, tisztítások és
hangolások pontosan eszkö-
zöltetnek. Költségvetéssel és
harmonium árjegyzékkel díj-
talanul szolgálunk. 22

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

harangjait 22

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas
harangszerelvények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

Alapított 1840-ben

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyükre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

○ Megjelenik minden héten szombaton.

A Lelket meg ne oltsátok!

I. Thess. 5. r. 19. v.

Tűz a Lélek, mely világosságot áraszt, fényt sugároz és melegséggel tölti meg az életet. Tűz a Lélek, de nem rombol és pusztít, hanem fényével és melegével életet fakaszt. Tűz a lélek, mely éget és perzsel, de csak azért, hogy tisztítson, mert csak azt égeti meg, ami lényével ellenkezik, tehát ami szenny, piszok, bűn.

Ez a Lélek Istennek Lelke.

De ebből a Lélekből nekünk is adott, mikor bennünket nemcsak testi lényekké, hanem lelkes valóságokká teremtett. Nekünk ezt a Lelket őriznünk kell, mert ez a lélek Istené és ez tesz Isten gyermekeivé bennünket. Nekünk is szól az apostol parancsa: *a Lelket meg ne oltsátok!*

Ma különösen lélekoltó időköt élünk.

Az első lélekoltó hatalom saját magad vagy, az éned, az életed másik fele: a tested. Életünk legnagyobb tragikum, hogy két fele, melynek a legboldogabb összhangban kellene élni egymással, úgy él, mint két viszálykodó házastárs. A lelkét meg ne oltsátok, mert „a test nem használ semmit, a lélek az, ami meg-elevenít”.

A testiség kísértéséből következik és a testiségből nő ki, izmosodik meg a másik lélekoltó erő az anyagiasság. Az anyagiasság a test igényeinek kielégítésében üli diadalát a lélek fölött. A test igényei megnőttek és megszorodtak s kielégítésük a lélek igényeinek rovására történik. Pedig örök igaz: „mit használnál valakinek, ha az egész világot megnyeri is, de a lelkében kárt vall?”

A harmadik és legveszedelmesebb lélekoltó rém a közönység. Az elfásult megszokás, a lemondó beletörődés, a tunya

nemtörődömség, a „mindegy már minden“. Mikor így szólunk: mit törődöm vele, van más, aki elintézi, vagy: én már eleget tettem, csinálja más. Egyházunknak, nemzetünknek ma ez a leggyilkosabb ellensége, mely ha foglyul ejt bennünket, felettünk is megdördül az ítélet: így mivel lágyemeleg vagy, nem hideg, sem hiv, kivetlek téged az én számból.

A lelket meg ne oltsátok. Megoltatni, kialudni ne hagyjátok az Isten Lelkét lelketeknek előle elzárásával, sziveteknek iránta megkeményítésével. Csak egy bűn nem bocsátatik meg: a szent Lélek elleni bűn. Meg ne oltsátok azt a lelket, melyet atyáitok, őseitek hagytak reátok: a faji szellemet, a nemzeti geniuszt, a nagy tettekre képesítő, vagy ha kellett, a félvilággal szembeszálló, hősieken lelkesedő lelket. És meg ne oltsátok a magatok lelkét. Azt a lelket, amelyről annyiszor megfeledkeztek, sokszor elhanyagoltok. Pedig az ember értékét nem az adja meg, hogy mennyi tudást zár magában az elméje, hanem, hogy mennyire lobog a lelke.

A lélek tüzének megtartója az egyház, melyet a Lélek tüze hozott létre s amely millió és millió lélek tüzének hamvadó zsarátnokát szította lobogó lánggra. Továbbá az Isten ígéje, melynek minden szava egy-egy szikra, mely tüzet akar gyújtani a lelkekben. Végül a lélek tüzének megtartói, őrizői vagyunk mi igehirdetők. Óh, ha tudnák az ige hallgatói, hogy midőn az ige ellenségeit, megcsufolóit látjuk közöttük, mennyire megoltják a mi lelkünket is, hiszem, hogy nem tennék. De ha azt látnák, hogy milyen öröm ragyogja be a szivünket, hogy lobban fényesebb lánggra a lelkünk, midőn az ígével csak egy szivet megvigasztaltunk, egy lelket kiragadtunk a kísértések közül és visszavittünk Istenhez, óh ha éreznék ezt az örömet, mind így szólának: jöjj tedd énvelem is, mert örömet akarok keresni — nem neked, — hanem a gyermekei örömén örvendő mennyei Atya szivének.

Igehirdető testvéreim! Mi vagyunk a lelkek ébresztői, tüzének szítói, lánggra lobbantói és lánggal lobogtatói! Elsősorban tehát hozzánk szól az ige: A Lelket meg ne oltsátok!

Debreczeni István.

FELHIVÁS! Felkérjük azon előfizetőinket, akik előfizetési díjakkal még az elmúlt évről hátralékban vannak, hogy azokat lehetőleg postafordultával kiegyenliteni sziveskedjenek, mert ellenkező esetben a lap küldését kénytelenek leszünk beszüntetni.

Élő keresztyénség.

(Folytatás és vége.)

És most kérdem, hogy Jézusnak az anyagi élet terén történt utalásaiból be van-e váltva csak egy jöttányi is?!

Akad-e csak egyetlen gazdag is, aki kiosztja a vagyonát a szegények között, hogy idvezüljön; akinek két köntöse van, ad-é egyet annak, akinek egy sincs; úgy tekinti-e, akinek van, a vagyonát, mint Istentől nyert ajándékot, amelyen keresztül embertársait s ezeken keresztül Istent kell szolgálnia!?

Lemosolyogni való dolgok ezek a mai világban, pedig az az onnipotenciális Istenfiu nagyon jól tud'a — hiszen azért hangsúlyozta olyan sokszor — hogy ha az emberiség egyik része minden vagyont és minden kabátot magára ölt, az emberiség másik része meztelenül marad és ez lesz majd a szülőanyja minden világi bajnak.

Az emberiség történetét a történelmi materializmus szemüvegén keresztül szemlélő történészek azt állítják, hogy az emberiség történelme — osztályharcok történelme. Akármilyen címen indul meg a harc: mindig a gazdasági állapotok egyensúlytalansága borítja fel a rendet.

Bárhogyan álljon is a dolog, tény, hogy a világ mai hajszálon függő egyensúlyát a semmi nélkül maradottak, de nevezzük a nevén: a munkanélküliek milliós hada veszélyezteteti legjobban, azért ez a kérdés kell, hogy érdeklődésünk központjába kerüljön, ha menteni akarják a keresztyén kulturát.

Ne higgye senki és én sem vagyok olyan naiv, mintha azt gondolnám, hogy prédikálásunkra akinek két köntöse van, oda fogja adni az egyiket annak, akinek egy sincs és a gazdag kifogja osztani a vagyonát, hogy idvezüljön, a dolgot nem itt, hanem más téren és egészen előlről kell kezdeni.

Mindenekelőtt fel kell hívni a közfigyelmet arra, hogy — ellentétben az eddigi közfelfogással — nem az a — sokszor csavargó és züllött — koldus az igazi szegény, akinek semmije nincs a nyomorult életén kívül, hanem az az 5-10 gyermekes családapa, aki nem kap munkát és beleőrül, mikor éhes porontyainak nem tud adni kenyeret.

A nagy keresztyén egyháznak minden egyes kis sejtjét — egyházát — nemcsak szellemileg, hanem gazdaságilag is meg kell szervezni, hogy szörnyű nyomorával magára maradt ember sehol se legyen.

A Jézus első követői testvéri szívvvel gondoskodtak egymásról és nyomorukban nem hagyták el egymást.

Ezt a testvéri együttérzést építsük ki minden gyülekezetben papok, tanítók, — mint a gyülekezetek előljárói — de ne csak olyan frázisokban élő, hanem egymáson segítő szeretettel.

Meg kell győzni a kételkedőket arról, hogy nem azért nem váltotta meg eddig a keresztyénség a világot a krizisektől, mert nincs hatalma erre, hanem azért, mert a keresztyénség elveit csak teóriában vettük át és nem éltünk világmegváltó programmja szerint.

A kiábrándult tömeg azt mondja, hogy mi nem vagyunk okai a kriziseknek és a világháborúnak, mert ezeket az emberiség vezetői csinálták és én azt mondom, hogy a legkisebb éppen úgy oka ennek, mint a legnagyobb, mert önzésünkkel, gyűlöletünkkel, embertársaink megrövidítésével mi is a krizist és ennek természetes következményét: a világháborút készítettük elő s a mi Krisztustól távol álló pogány érzéseink kellettek ahhoz, hogy végigharcolhassuk ezt a világháborút.

Két ut van. Egyik az, amelyen eddig mi jártunk s a világháborúhoz vezetett s egy másik ut, melyet a Krisztus jelölt ki s amelyen ha elindulunk: Isten országához fog vezetni ezen a földön.

Ha meg akarunk maradni, el kell indulnunk ezen a másik úton. „Mint a fát gyümölcseről, úgy a hit igaz voltát a cselekedetéről lehet megismerni.”

Ugy a magunk, mint tagjaink lelkivilágában a keresztyén életre és keresztyén cselekedetekre fektessük a fősúlyt.

Ez a keresztyén kultúra megmentésének az egyetlen kulcsa.

A nagy keresztyén egyház minden kis sejtjének minden egyes tagja érezze, hogy nincs elhagyva, nincs kitagadva és szegénysége miatt megvetve, hanem felkarolva, befogadva és felemelve: s akkor megszűnik a szegénység által támasztott nagy expanzió.

Vigyázzunk arra, hogy aki magát keresztyénnek vallja, ne rövidítse meg embertársát, sőt juttasson abból a szegénynek, amit az Isten adott.

Nem úgy, hogy ad a koldusnak egy darab kenyeret s ezzel kiegyenlítettnek véli ebbeli tartozását, hanem mint az első keresztyének tettek: míg éhezőt lát maga körül, ne essen jól neki a falat.

És most jön a gyakorlati szempont.

Minden gyülekezetnek legyen segélyalapja s ezen keresztül arra törekedjen a gyülekezet, hogy kebelében ne legyen szegény, elhagyott, árva, mert gondját felfogja a gyülekezet lelkében élő és munkálkodó krisztusi szeretet.

Ünnepélyek, multságok jövedelmei, hagyományok és adakozások teremtsék meg ezt a segélyalapot, melyen keresztül hitének igaz voltát mindenki megmutathatja és meg is kell mutatnia, ha valóban keresztyén akar lenni.

Ezt a keresztyén életet kell kihangsúlyoznunk ezután, ha meg akarjuk menteni a keresztyén kulturát.

Természetesen ez csak egy szerény kezdet, amely eleinte csak összekapcsolja a ma széthuzó embereket, de ebből kell kibontakoznia egy — a mai keresztyén hit helyett — keresztyén életnek, mely felfogja az elesettek sorsát, kiegyenliti az osztályellentéteket s így megszünteti a krízisek és háboruságok okát; visszaadja az embereknek az életbe és jövőjükbe vetett hitét nem mint ma: csak hinni, hanem, ami sokkal fontosabb, mert hiszen a hit csak virága ennek: élni fogjuk a vallást s lesz ez a föld háboruságok hona helyett az, aminek Jézus megálmodta: Isten országa ezen a földön.

Tóth Zsigmond.

A nagyszalontai egyházmegye közgyűlése.

A nagyszalontai egyházmegye f. évi tavaszi közgyűlését Kassay Béla esperes és Szabó Zoltán egyhm. gondnok elnöklése alatt április 24-én Nagyszalontán tartotta meg. A gyűlésen a lelkesítő alkotó tagok csaknem kivétel nélkül megjelentek, a világi kiküldöttek egy részének elmaradását a nagy munkaidő mellett az egyházak gazdálkodásában is jelentkező pénzhiány indokolta.

Esperes gondos jelentése ezuttal is világos és megnyugtató képet adott az egyházmegye állapotáról. A belső lelki élet általában fejlődőben. Az istentiszteletek látogatóitak s a 77—930. számú püspöki körlevélben elrendelt belmissziói munkák beindítása csaknem az összes gyülekezetekben megtörtént. A nőszövetség is minden anyaegyházközségben megalakult és megkezdte áldásos munkálkodását. A jelentésben kiemelt hét 10,000 Leien felüli adomány a cselekvőleges hit szép bizonyossága. A belső épülés mellett a külső építés is folyik. Ant 250,000 Le költséggel templomot, iskolát és paróchiát renovált, Gyanta cca 400,000 Lei értékben kulturházat emelt. Az egyházközségek

külső élete a rend és törvény respektálása mellett az óhajtott békességes mederben halad. A vadászi presbytérium és gyülekezet a régóta vajudó kulturadóhátralék ügyében szép példáját adta a törvény előtti önkéntes meghajlásnak. Egyedül a nagyszalontai gyülekezetben van díjlevéiügyekből folyólag — remélhetőleg könnyen muló jellegű — diszharmónia.

A számvevőszék, tanügyi, bel és szórványmissziói bizottságok előadónak megnyugtató jelentései, valamint az egyház megyei lelkészegyesület részben belmissziói jellegű javaslatai változtatás nélkül elfogadtattak. Mikó Lenke nagyszalontai h. tanítónő esküt tett. Bokor Sándor feketegyarmati lelkész egyéb elfoglaltságaira tekintettel tanácsbírói, belmissziói és lelkészértekezleti előadói tisztségeiről lemondván, bel- és szórványmissziói előadóvá Nagy Zoltán belényesujlaki, helyébe tanügyi előadóvá Jakab Viktor belényesi, lelkészértekezleti előadó jegyzővé pedig Kun Zoltán pankotai lelkészek választottak. A lelkesi tanácsbírói tisztség betöltésére június 30-ig a szavazás elrendeltetett.

A zsinati bizottságok törvényújító tervezetei korai gyűlésés miatt még nem kerülhettek az egyhm. közgyűlés tárgyaló asztalára. A tervezetre az esperes által kijelölt referensek előterjesztése alapján egy 12 tagú paritásos bizottság fog véleményt mondani.

A vonatkozó kerületi határozatok tudomásul vétettek s az egyházközségek felterjesztett ügyes bajos dolgai megnyugtató elintézést nyertek. A nagyenyedi képzőintézet megsegítése érdekében az egyházközségek vezetői iskolai ünnepélyek tartására s a befolyó jövedelmek sürgős beszolgáltatására hivattak fel. Egyházkerületi képviselővé a folyó évre Bottyán Pál és Nagy Zoltán lelkészek, Sarkady Dániel és Fráter Emil világi tanácsbírák választottak.

A bírósági ügyek — egyhm. gondnok kényszerült korai távozása s a jelenlévő világi tanácsbírák érdekelt volta miatt — nagyobb részben nem voltak letárgyalhatók.

Egyházmegyei gyűlést megelőző napon az egyházmegyei nőszövetségi tagozat alakuló gyűlése is megtartott. Esperes lelkes buzdító szavai után a nagyszalontai tagozat elnöke, Balogh Jánosné üdvözölte meleg szavakkal az egybegyűlteket, majd Arday Aladár egyhm. főjegyző tartott a nőszövetségi munkáról tájékoztató és lelkesítő előadást. Ezután az alapszabály vonatkozó részének szem előtt tartásával megtörtént az egyházmegyei tagozatba tömörülés. Elnökké egyhangú lelkesedés-

sel Kassay Béláné választott, ki keresetlen, kedves és meleg szavakban mondott a bizalomért köszönetet. Ugy az elnök, mint a tisztkarba és választmányba választottak személye biztos garanciát nyújt arra, hogy a nagyszalontai egyházmegye nőszövetségi tagozata buzgó és áldott munkát fog végezni.

Az egyházmegyei nőszövetség alakuló gyűlésének lezajlása után egyházmegyei lelkészértekezletet tartottunk, melyet őszi határozatunk alapján először kezdtünk bibliaórával. János ev. XXI. 15—17. alapján Nagy Zoltán belmissziói előadó tartott közvetlen, meleg, de komolyhangu és mélytartalmu bevezetést, amelyet — sajnos — még nem követett megbeszélés. A felmutatott tükörbe belenéztünk, de még nem tudtuk, — [vagy nem mertük?] őszintén megmondani egymásnak, hogy mit láttunk, hogy milyenek vagyunk? Isten segítségével majd eljön ennek is az ideje. Most azért kellett hálát adnunk, hogy az első közös lépést már megtehetjük a magunk lelke felé. Bizony, nem volt elvesztegetett idő az a háromnegyed óra! Az arcvonások megnyihültek, közeledtünk egymáshoz és közeledtünk a Jézushoz. Majdnem testvérek lettünk. Kár, hogy a heves viták közben azután hamar elszabadulnak a nehezen lekötözött indulatok. A bibliaóráig már Isten segítségével eljutottunk, külön lecke lesz megtanulni, hogy ne csak el tudjuk venni, hanem meg is tudjuk őrizni a közösen vett áldásokat. Mindenesetre örülnénk, ha az első lépést legalább utánunk tennék a többi egyházmegyék lelkészértekezletei. Nem végezhetünk hiveink körében addig áldott belmissziót, míg az önmissziót komolyan meg nem kezdjük. A bibliaórák tartása sehol sem sürgősebb és nélkülözhetlenebb, mint a lelkészek összejövetelein. Ha a tükröt mindig csak mások elé tartjuk, — elfelejtjük a saját arcunkat. Pedig nekünk tudni kell ugyan, hogy milyen a hiveink arca, de még jobban kell tudnunk, hogy milyen a magunk arca.

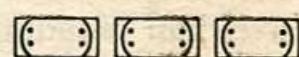
A. A.

A kolozsvári Református
Nőszövetség folyó év március 9 én tartotta meg rendes évi közgyűlését. A vezetőség itten számolt be mult évi áldásos működéséről s a Nőszövetség Női Aggmenházat létesített, ahol egyelőre nyolc munkaképtelen testvérünk talál megértő meleg otthonra. A sze-

génysorsuiskolásgyermeket ruha- és tandíjsegélyben részesítette. Nyomorban levő hitestvéreink között ruhát, élelmet osztott ki és ezenfelül rendszeres pénzbeli támogatásban részesítette az arra rászorulókat. Iskolafillér akciójával 524,096 Leit juttatott a kolozsvári reformátusiskolák részére

ISKOLA

Reflexiókra válasz.

Bármint gondolkozok, bármint gondolkoznak mások lelkes jó akarattal arról, hogy a királyhágómelléki tanítók *segély*, vagy *nyugdíj* ellátmányáról önmagok erején gondoskodjanak, a nincstelenség miatt a lehetetlenség határai közzé fog süllyedni Ujabb és újabb tervezésekkel előálló Kartársak s a választott egyházkerületi intézőbizottság akarhatják a legjobbat, abból a tespedésből, amivel bélyegezve van a tanítóság tümege, nem ragadhatják ki semmiféle idealizmussal, semmiféle lélekreható erővel, mert a fölrázás ható ereje megtörik azon a határtalan szegénységen, amiben a tanítóság nagy többsége nyomoruságosan a mai nehéz időkben szenved. Ahol nincs, ott csak az Isten segíthet. Avagy talán azt hiszik buzdításra fölrázni akaró Kartársaink, hogy a nincstelenség kimondhatatlan érzetében, amikor hallgatunk, üresen korgó gyomrunk jajját beleegyezésnek lehet venni azon az ülésen, melyen hangzatos szavakkal a tanítóság sorsát előbbre vinni akarják. Higyjék el uraim! hogy az a többség, melyet mély tespedésükből föl akarnak rázni, sokkal jobban tudják érzik is, mit kellene tenni, hol kellene zörgetni, ha volna, amibe belefogódzunk, de üres kincstár mellett hiábavaló minden. Isten ránk is elhozza az ő napját, megáldja a sokat szenvedőket, nélkülözőket.

Emberi érzéssel és még több akarással keresik sorsunk jobbulására a gordiusi csomó megoldásának a nyitját. E lapban is nem egy cikk jelent meg már, melyekből csak úgy özönlöttek felénk a jó tanácsok. Arra azonban alig akadt valaki is, aki a már létező egyházkerületi nyugdíjintézményt találná valami jónak. Nem. Nem is akarnak foglalkozni vele. Bizalmat meg megnyugvást nem fektetnek azokban, akiknek kezében van Isten után sorsunknak intézése, de egyben minden tetteinknek az ellenőrzése is. Főtiszt. és mélt Püspökünk mindjárt egyházkerületünk megalkotása idején, amikor mások még alig gondolhattak arra, hogy jövőnk biztosítására csak egy lépést is tegyenek, éjet napot összetéve olyan nyugdíjtervezetet dolgozott ki, mely az idők folyamán módosulva, ma már teljesen megállja a helyét, sőt mindjobban kívánalmakhoz ragaszkodva, mind tökélesebbé válik. Hogy az Érmelléki egyházmegyéből a Takács-féle kiváló nyugdíjtervezet, a tanítók Érmelléki egyesületétől ambicionált és a mai annyiféleképen kombinált tervezetek lemaradtak és lemaradnak nagyon természetes. Nem találhatnak visszhangra egy olyan nyugdíj alapszabály mellett, amely a nekünk volt magyarországi nyugdíjtörvénnyel teljesen megegyeztethető. Előnyöket nyújt és ami legfőbb, biztos kezekbe van letéve az egyházkerület ellenőrzése alatt. Sajnos csak az, hogy a szokásos felületes gondolkozás éppen azok részéről nem volt elég komoly, akiknek

érdekében az megíratott. Sértett önérzetet láttak abban a jogosított tagkifejezésben, pedig ha belép, azonnal kötelező tag és a jogosultak minden előnyével bir. Félreértés nyilatkozott abban, hogy tiz év nyugdíjba nem számítható, holott az ugynevezett carens év csak a koros tagoknál jó tekintetbe, mert különben a tömeges nyugdíjaztatás a mérleget billentené fel. Sulyos tehernek látszik a későn belépőknél az egyszersmindenkorra fizetendő belépődíj, a kezdő ifjaknál a magas évi tagságdíj. De arra nem gondolnak, hogy az intézmény kockázata is valóban nagy.

Mindezekről azonban eltekintve arra lehet következtetni, hogy a nyugdíj alapszabályzatot minden előnyei mellett (nemcsak 100%-os, hanem 50%-os tag is lehet) legtöbbször még ma sem ösmerik eléggé. És itt talán korai dolognak vélem azt a kizárási rendelkezést melyet az 1929 ik év bezárásával az idősebb tanítókra, vagy két éven belől be nem lépőkre kimondottak. A be nem lépéseknek késedelm zését abban vélem, amit fentebb már elmondtam. A leromlott gazdasági állapotokból beálló pénztelenség, egyházi adó nem fizetése, hónapokra késlelteti a tanítói járandóságok kiszolgáltatását. Igen, a pénzhiány miatt már tiz év óta [egy egész tanítói életen át] szűkölködünk nagy mértékben mi faluhelyen lakó tanítók. Segedelmünk nincs. Reménykedünk egyedül csak a jó Istenben. Tőle várunk támogatást, biztatást kegyelemből. Várunk megértés alapján földi sorsunk intézőitől: egyházainktól, az egyházmegyétől, az egyházkerülettől. Ótőlük várunk bizodalommal, reménységgel, hittel, szeretettel, alázatosan, kitartó munkabírással, türelemmel jobb jövőnk biztosítására legtöbbet.

Amikor mindezeket lelkem mélyéből elmondom, amikor Kartársaink legtöbbszörénél szűkös nyomoruságos anyagi helyzetet, kopott, rongyos ruházatot látunk, nem tudom elképzelni, azt a lehetőséget megkivánni, hogy azon a következő nyári ülésen ott legyen. Hiszen nincsen költség. Ha pedig nem lenne ott, az egyértelmű legyen a kötelező beleegyezéssel, hogy t. i. a határozathoz hozzájárult. Így p. o. a kerületi nyugdíjintézménynek kötelezett tagja vagyok. De vannak rajtam kívül többen, kik szintén hasonlóképen gondolkozhatnak. Van-e nekünk szükségünk egy olyan teherviselésre, melyet már el nem bírhatunk? És ki tudja ott van az állami nyugdíjaztatásunk kilátásba helyezése. Ki tudja milyen terheket rónak azzal ránk.

Kiss Lajos,
igazg. tanító.

Rözs ügyünk.

Bizonyosan többen vannak a kollegák közül, kiket a véglegesítő vizsga ügye közelebbről érdekel, tájékoztatásul közlöm a következőket:

Március hónapban tartott bihari egyházmegye tanítói értekezleten szóvá tettem ügyünket s más egyházmegyékből jelenlevők is teljes megértéssel mellettünk foglaltak állást. Váradi István, v. ig.-tanító, nyugdíj ügyünk előadója megdöbbenéssel

hallgatta végig sérelmünket, készségesen felajánlotta segítségét minden tekintetben. Tanácsolta, hogy ilyen súlyos ügyben forduljunk Hegedüs Nándor orsz. gy. képviselőhöz, ki ha szükség kívánja a képviselőházban is interpellál.

Értekezletünk tehát úgy határozott, hogy az egyházmegye tanítósa felirattal fordul az e. m. illetve egyházkerületi közgyűlésekhez s az egyházak és iskolák eminens érdekében kéri ügyünk sürgős elintézését.

A memorandumokat el is készítettem, sőt az egész egyházkerületben működő „ideiglenes” tanítók névsorát — mint aláírókat — beszerezve hozzácsatoltam. Ma olvastam egyik napilapban, hogy az országgyűlés körülbelül július hónap elején kezdi meg nyári szünetét, egyházker. közgyűlésünk pedig — hallomás szerint — június hóban lesz. Abban az esetben, ha e közgyűlés böcs intézkedése, jobb megoldás hiányában Hegedüs képviselőt kéri meg, reá bizza ügyünket, reméljük, hogy a méltán megérdemelt vakációnkban már nem leszünk megterhelve egy igazságtalan és minden törvényes alapot nélkülöző kötelezettség teljesítésével.

Hiszük, hogy e kerületi közgyűlés nem tekint el jogos kérésünk felett, hanem minden alkalmat megragadva, tekintélyének és hatáskörének egész súlyával fog odahatni, hogy az egyetemleges sérelem gyökeresen orvosoltassék. Most még van idő annak meglátására hogy iskoláink évről évre gyengülnek, soraink ritkulnak, meglevő képzőinkből nem várhatunk utánpótlást s így lassanként magunk ássuk meg jövődönk sirját. Kollegáimtól érkező elkeseredett levelek, panaszok, mindmegannyi felkiáltójelek; mentsük, ami még menthető! Egyházmegyénk közgyűlése s mindenki, ki ügyünkről hallott, elismerte jogos kérésünk és igazunkat, mely a napnál is világosabb. Ha így van, akkor az igazságnak minden körülmények között diadalmaskodnia kell!

1930 május 20.

„Ideiglenes”-tanító.

IRODALOM

Templomi imák vasárnapi, évszaki ünnepi és más alkalmakra, lelkészek használatára. Irta *Kádár Géza* zilahi református lelkész és esperes. 1929 350 l. Imádságirodalmunkban az újabb időkig két irány uralkodott lelkipásztorok ajkán és templomi szószékeinken a két irányhoz tartozó imádságok hangzottak a lelkipásztorok kora és izlése szerint. Az egyik a nagy imádkozó püspök: Révész Bálint által képviselt bibliai, a másik a szintén püspökké lett poétai lelkű Pálóczi Czinke István által megindított költői irány. Legújabbán úgy látszott, hogy az utóbbi kezd diadalmaskodni, midőn a mester utánczóik egyre jobban igyekeztek tulszárnyalni a kifejezéseknek sokszor erőszakos keresett-

ségében, de természetesen az utánzott minták benső értéke, áhitata és mélysége nélkül. Az ellene megindult természetes visszahatás azonban még eddig nem találta meg irányító képviselőjét s enélkül ismét téves utra jutott, mert vagy száraz prózai vagy elvont dogmatizáló, vagy a szektáriásokéhoz hasonló kenetes kifejezéseket, ismétlésekből álló erőtlen imádságokat termelt. Ilyen körülmények között általános volt az óhaj olyan imádságos könyv iránt, mely megszabja a helyes irányt és maradandó hatást gyakoroljon imádságirodalmunkban. Az óhajtás végre beteljesült Kádár Géza imádságos könyve nemcsak azért értékes, mert régen érzett hiányosságot pótol, hanem, mert tartalmával utat mutat, egyes darabjaival példát ad az imádkozásra. Imádságai igazi imádságok. Nem üres bölcsekedések, sem elvont elmélkedések. Nem magyarázások, melyekben — mint sok ugynevezett imádságban — tudtára akarják adni Istennek az ő cselekedeteit, sem az ő kegyelmének dogmatikus fejtegetései. Ezek imádságok. Istenben bizó szívnek, Isten után vágyó léleknek alázatos gyermeki beszédei az Atyához közvetlen, természetes, bensőséges hangon és egyszerű nyelven. Nem szónoki virágok halmazai, de nem is prózai közhelyek ismétlései. A könyv gazdag és változatos tartalma. I. 30 vasárnap délelőtti egyházi beszéd előtti és ugyanannyi beszéd utáni, 25 délutáni egyházi beszéd előtti és utáni imádság van benne. II. Minden évszakban egy egy vasárnapra egy elő- és egy utóima. III. Az ünnepi imádságok között a három nagy ünnepre 3 délelőtti és délutáni beszéd előtti és utáni imádság, 4 adventi délelőtti és délutáni elő- és utóimádság, 1 ujévi, virágvasárnapi nagypénteki, áldozócsütörtöki délelőtti és délutáni elő- és utóimádság és 2 reformációi ünnepi imádság. IV. Az alkalmi imádságok urvacsoraosztásra, konfirmáció napjára, az év első és utolsó vasárnapjára, aratási urvacsoraosztásra, aratási időben, szűk termés idején, szüretkor, szárazságban, káros esőzések, szorongattatás idején, csapás idején és betegekért mondandó imádságok. A gazdag tartalma könyv nemcsak az alkalmosságok miatt, de az egyes imádságokat tekintve is, változatos. Gondolati, sőt formai ismétléssel is alig találkozunk benne. Szeretném ugyan, ha a mai küzdő és vivódó ember lelkének Isten elébe vitt gondolatait és szükségleteit jobban kifejeznék de elismerem, hogy az örök emberi hívő lélek szükségletei jutnak bennük kifejezésre. Frazeológiájában csak egy két idegenszerűség, vagy nehézkes szövegezés található („hogy megválta-

nál", „ne menj ítéletbe szolgálóiddal“, „velünk léted tapasztalata megtisztítson“) de általában szép, áhítatos, emelkedett hangulatu és fölemelő imádságok. Mindent összevéve, Kádár Géza e külső kiállításában is szép könyvével elismerésre és hála kötelezte egész lelkészi karunkat.

D. I.

HIREK

Theológiai disz doktorok Debrecenben. A múlt év dec. havában avatta a debreceni egyetem theológiai disz doktorai a protestáns egyházi élet több kiváló hazai és külföldi jelesét. Az ünnepélyes avatáson a külföldiek közül egyik sem lehetett jelen, de sokan megígérték, hogy amint az időjárás és idejük engedi, eljönnek megköszönni a kitüntetést. A legelső, akik ígéretüket beváltják, a skótok: dr Dairns, az aberdeeni theol. fakultás igazgatója és dr W. Beveridge a skót missziói vezető lelkésze. Április hó 25 én pénteken érkeztek Debrecenbe, ahol a nevezetességek megtekintésén kívül előadást tartottak és predikáltak.

A bodonkúti református egyházközség új felekezeti iskolát épít. Az 52 református család [210 lélekszám] három fizetési osztályba sorozta magát. És ennek alapján állapították meg teherviselési képességüket. Az első osztályban 4000, a másodikban 3000, míg a harmadik osztályba sorozottak 2000 Leit vállaltak évenként az iskolaépítési teherből. Ezenfelül az összes építkezéshez szükséges fuvarozást is díjtalanul vállalták.

Nyüvedei lelkészválasztás. A nyüvedei gyülekezett Bódi Mihály börvelyi segédlelkészt választotta meg egyhangulag lelképásztorául. Isten áldása legyen a pásztoron és gyülekezeten.

■■■■ HIVATALOS RÉSZ ■■■■

Református Püspöki Hivatal Nagyvárada.

Tanügyi: 2603—1930-II sz. Valamennyi kebelbeti iskolaszéki elnökségnek. A 73493—1930. sz. miniszteri rendelet értelmében a tanítások f. hó 14 én befejezendők úgy, hogy 14 én szombaton még rendes tanítás legyen. Két napot szánva az iskola-helyiségek kitarítására, a vizsgálatok f. hó 18 án kezdődnek, még pedig aképen hogy minden nap egy tanító osztálya illetve osztályai vizsgáznak, azaz a vizsgálat annyi napig tart, ahány tanító van az iskolánál. Az első nap, 18-án az a tanító vizsgáztat, aki a IV. osztályt vezeti, tekintettel a középiskolai felvételi vizsgálatra. Többtanító iskolánál második nap az a tanító vizsgáztat, aki a VII. osztályt vezeti, tekintettel az abszolváló vizsgálatra. A vizsgálat tárgyai a magyar és román nyelv, mennyiségtan, történelem, földrajz, egészségügy, természetrajz. Valamennyi vizsgán az összes tanítók kötelesek megjelenni s az

iskolaszék tagjai minél nagyobb számmal, a szülők is meghí-
vandók, mert a vizsgálat nyilvános. A vizsgáztatás csak szó-
beli és az osztálytanító végzi. Célja kitüntetni, hogy mily mér-
tékben sajátította el az egész osztály az ismereteket, nem pedig
külön-külön az egyes növendékek előmenetelét. A vizsgálat tar-
tama 4 óra, a szokásos szünetekkel. A vizsgai feleletnek a
szabályzat értelmében a növendékek évvégi jegyére befolyása
nincs s az osztályozás az évharmadi jegyek alapján történik.
Az évvégi ünnepély a helyi szokásnak megfelelően tartandó
meg. Oradea—Nagyvárad 1930. június 6. Atyafiságos szeretettel:
Sulyok István s. k., püspök.

Közigazgatási 2128—1930. sz. *Valamennyi nt. esperesi és
lelkészi hivatalnak.* A násăud—nászódi [jud. Năsăud] református
egyházközség templomának teljes tetőzete, egész belső beren-
dezése ezelőtt két évvel leégett. Ma már újból felépíthette az
az egyház híveinek törhetetlen szeretete és nagy áldozatkész-
sége. Utóbbi azonban egymaga nem bírta fedezni az építés su-
lyos költségeit. Kölcsönt kellett az egyházközségnek fölvennie s
azonfelül a templom belső berendezéséről [padok, szószék, ur-
asztala, harmónium stb.] is gondoskodni kellett és kell. A nagy
adósságok terhe nyomasztólag nehezedik erre a szegény gyü-
lekezetre s ennek sulya alatt 55—1930. sz. felhívásában egy-
házkerületünk híveinek segítségét kéri. Annak a nevében, ki
örök tanácsában elrejtve őrzi mindnyájunknak a holnapját,
kérem a nt. esperesi és lelkészi hivatalokat, hogy segélykérő
atyánkfiainak ügyét, arra is tekintettel, hogy az ő egyházuk
egy messze kiterjedt missziói körben van hivatva összetartani
és lelki gondozásban részesíteni szétszórtan élő református ma-
gyar testvéreinket, a hívek adakozó szeretetébe beajánlani s
befolyó összeget legkésőbb június hó 30. napjáig a nászódi
ref. lelkészi hivatal címére közvetlenül elküldeni sziveskedjenek.
Oradea—Nagyvárad, 1930. június 4. Atyafiságos szeretettel:
Sulyok István s. k., püspök.

Pénztári: ad 1437—1930-III. sz. *Valamennyi kebelbeli nt.
esperesi és lelkészi hivatalnak.* Az egyházi hivatalok hivatalos
levelezéseikhez elrendelt speciális bélyegre vonatkozó s
hivatalos lapunk f. évi 13. számában megjelent körrende-
lemre vonatkozó kérdésekre értesítem valamennyi nt. esperesi
és lelkészi hivatalt, amelyek ilyen hivatalos bélyegeket az ille-
tékes postahivataloktól átvettek, hogy a fent hivatolt rendeletben
leközölt kimutatást havonként feltétlenül készítsék el és azokat
a későbbi időben megejtendő ellenőrzés céljaira irattárunkban
őrizzék meg. Oradea—Nagyvárad, 1930. június 5. Atyafiságos
szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

Tanítóknak, Lelkészeknek, mint olyanoknak, akik a gyermek
lelki életével hivatásukból kifolyólag behatóbban foglalkoznak,
figyelmébe ajánlom Sperantia—Erdős—Wetzenkircher: „*Kis ér-
tekezés a gyermek életének lelki kölcsönösségeiről*“ című tanulságos
könyvecskéjét. Kapható Béres Károly könyvkereskedésében.

**Az összes egyházi és
iskolai nyomtatványok
állandó nagy raktára.**

Konfirmációi emléklap

17×21 centiméter méreletben, kék színnyomással, csinos kivitelben 1.— Lei
21×34 cm. méreletben, nagyon szép kivitelű, három színnel nyomtatva 2.50 Lei
24×31 cm. méreletben, dus aranyozással és még két színnel nyomtatva, legkényesebb igényt is kielégítő elsőrendű kivitelben 3.— Lei

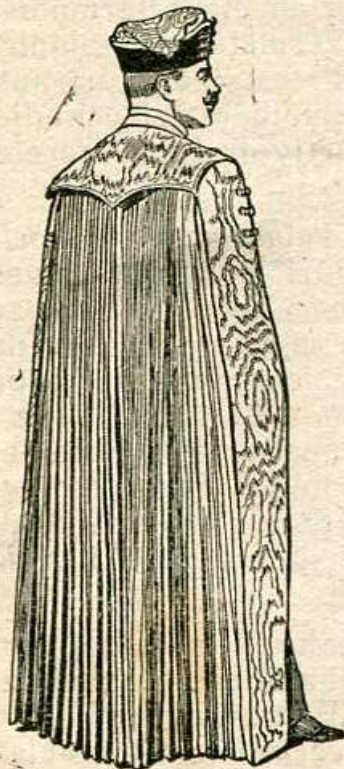
Konfirmációi emlékkönyv

diszes címlapu, több, mint két iv terjedelmű füzet finom papíron, nagyon szép Konfirmációi Emléklappal II. kiadás 16.— Lei

Beszerezhető:

**Béres Károly könyvkereskedésében
Oradea—Nagyvárad, Iosif Vulcan (Nagy Sándor-u.) 14.**

50 példányig való rendelésnél 10 %, 50 darabon felüli rendelésnél 20 %
árengedményt nyújtunk.

**Legszebb alkalmi ajándék
a nt. Selkész urak részére
a palást.**

**Kérem a Nőegyletek síb.
nb. rendelését.**

SZÁNTÓ JÓZSEF

palást készítő

Hódmezővásárhely.

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület iratterjesztésének könyvjegyzéke:

		Leí
935 sz. Biblia	30×21 cm. 800	200
932 " "	28×20 " 300	150
923 " "	24×16 " 250	120
922 " "	24×16 " 200	100
915 " "	17×12 " 400	90
915 " "	17×12 " 500	300
906/a sz. Biblia	14×10 cm. ---	350
965 " Ujszövetség,	bőrkötés, aranyozott szé ü	150
963 " "	vászonkötés aranyozott széllel	80
961 " "	vászonkötés	50
954 " "	papirkötés	25
952 " "	papirkötés zsoltár nélkül	20
Zsoltárok könyve	---	4
Ujszövetség (Lukács, Máté, János)	---	4
Ravasz L.: Hazafelé, imádságos könyv	---	200
Maradj velem, imádságos könyv	---	80
" " " "	---	60
Zsoltár kisbetűs	---	82
Révész I.: Akikre nem volt méltó a világ	---	40
Dr Vasady B.: A valláspszichologia fejlődésének története	---	120
Dr Imre L.: A Vezető könyve	---	90
Forgács Gy.: Belmissziói utmutató	---	120
Dr Makkai S.: Öntudatos kálvinizmus	---	50
Dr Makkai S.: Gyöngyvirág	---	40
H. Kiss G.: Árva Bethlen Kata	---	60
H. Kiss G.: Lorántffy Zsuzsánna	---	85
Dr Kristóf Gy.: Az erdélyi magyar irodalom múltja és jövője	---	130
Az Ur csodásan működik (Bibliaköri vezérfonal)	---	16
Itt az Isten köztünk (Bibliaolvasó kalauz)	---	28
Vallásos versek gyűjteménye	---	35
Soltész J.: Konfirmációi káté	---	15
Konfirmációi emléklap	---	3
Konfirmációi ajándék: Képes újtestamentum és zsoltárok (kötve)	---	30
Szentimrei J.: Verses magyar krónika	---	40
Hol az igazság?	---	5
Képek a múltból	---	8
Ünnepnapok I. sorozat füzetenként	---	4
Ünnepnapok II. sorozat füzetenként	---	4
Csathóné: Mesék és elbeszélések	---	16
Bibliai mondások, kemény fába faragva	---	40
Bibliai mondások, karton papíron	---	15
Vasárnapi iskolai lapok, képpel	---	2
Levelező lapok bibliai mondásokkal,	darabonként 5, 6, 8	
Bibliajelzők	darabonként — 50, 1, 2, 3	

Lelkészi hivatalok megrendelése 3 hónapi bizományba adának

M. st. Oficiului Parochial Reformat
 Nagytiszt. Református Lelkészi Hivatalnak
 Jud. Bihor Tinca—Tenke

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Szent László-tér 5. sz., Kovács-ház
 Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Flók: Fugyloásárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8,500,000.

Takarékbetéteket előnyösen kamatoztat

Foglalkozik hitelbetét gyűjtéssel. *Le-
 számítol váltókat. Folyósít jelzálog-
 kölcsönöket. Átutalásokat előnyösen
 teljesít. Minden bankszerű üzletet
 kedvezően lebonyolít.*

**Képzeld a fricszi „Adria”
 biztosító-társaságot.** 25

ORGONA- HOMLOKZATSIPOK

a rekvirált sipok helyébe első-
 rendű kivitelben készülnek

Wegenstein & Fiai

orgona- és harmonium-
 gyárában, **Timisoara.**

Kitűnő hangú harmoniumok
 és pedálos harmoniumok ál-
 landóan raktáron. Orgona-
 javítások, tisztítások és
 hangolások pontosan eszkö-
 zöltetnek. Költségvetéssel és
 harmonium árjegyzékkel dij-
 talanul szolgálunk. 25

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

h a r a n g j a i t 25

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas
 harangszerelvények és harangállványok. — Villamos haranghuzó motorok.

Alapított 1840-ben

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királybágyó melléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyökre évi 550 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei. ○ ○ Megjelenik minden héten szombaton.

Egy akarattal!

Ap. Csel. II. rész 1. vers.

„Mindnyájan egy akarattal együtt valának“. Ebben az igében meg van határozva a Szentlélek közöltetésének nélkülözhetetlen előfeltétele

Próbálom elképzelni a különböző koru, testi és lelki alkatu érzésű és gondolkozású, az egymásra sokszor féltékenykedő, az elsőség felett annyiszor versengő, széthuzó tanítványokat *egyakaraton*.

Istenem, mi mindennek kellett körülöttük és bennük történni, míg a bántó differenciák elenyésztek, míg a Simon ingatlansága, a Jakab hirtelenkedése, a Filep aggodalmaskodása, a Tamás hitetlenkedése s mindnyájuk gyávasága és féltékenysége megszűnt, míg a 12 felé huzó vágy és gyarló emberi akarat egybeolvadt s megszületett bennük és ur lett felettük az erőket összetömörítő egyakarata: *az Istennek akarata*.

Bizony, ha nem emlitené az Irás, akkor is tudnunk kellene, hogy nagyon sokat kellett foglalatostkodniok az imádkozásban és könyörgésekben, míg *az akarásnak ez a szent egyessége* létrejött, amely aztán méltókká tette őket a Lélek ajándékának elvételére.

És most rá gondolok a mi sokkal több és nagyobb gyarlóságainkra — a sok saját érdekre és önző akaratra, — a százféle érzésre és gondolkozásra, a sok irigységre, féltékenységre, oktalan gögre és méltatlan lekicsinylésre, amely bennünket kései tanítványokat szétválaszt, rá gondolok, hogy mi mennyire nem vagyunk nemcsak testben, lélekben sem együtt, hogy mennyire nem keressük és nem ragadjuk meg az Istenadta találkozási alkalmakat és ha együtt vagyunk is, mennyi az érzés és véleménybeli különbség és milyen nehezen fakad szivünkben az

egymásért, a lelkek egyességéért való közös és őszinte imádság, ha mindezeket meggondolom, nem csodálkozom, hogy nekünk nincsenek igazi pünköstjeink és nincsenek megtérésre kényszerítő prédikációink.

Istenem, mi mindennek, kell még mi körülöttünk és mi bennünk megtörténnie, míg megtanulunk magunk felé emelkedni, egymásra minden körülmények között testvérszemekkel tekinteni, egymás sikertelenségein szomorkodni és sikerein őszintén örülni, mennyit kell még nekünk imádkozni, míg megvilágosodik előttünk, hogy nem a te sikered és nem az én karrierem a fő, hanem *a küldetés*, az áldozócsütörtöki parancs teljesítése, az „*elmenvén tegyetek tanítványokká minden népeket*“.

Az első tanítványoknak e parancs halálig hű teljesíthetése érdekében sikerült magukat egyakaratra imádkozni és vették a minden önzést és gyávaságot, félelmet és aggodalmaskodást legyőző, minden akadályon diadalmaskodó, egyházalapító és szervező, hódító pünkösti lelket, hát mi mikor értjük meg, hogy tespedt és megvénült egyházi életünket felfrissíteni és megújítani *csak a Szentlélek erejével lehet*, s hogy ez a Lélek nem szállhat le reánk, míg nem adjuk fel a sok széthuzó, bennünket elválasztó, sokszor ellenségekké tevő, gyarló és önző emberi akaratot s nem engedjük urrá lenni magunk felett az erőket egyesítő és bennünket igaz testvérekké tévő isteni akaratot.

Istenem, egyesíts bennünket, nagyon gyarló szolgálóidat és taníts sokat imádkozni a nélkülözhetetlen egyakarat létrejöttéért, hogy méltók legyünk Szentlelked ajándékára, ami nélkül nincs sem igaz munka, sem a munkán mennyei áldás. *Ardai Aladár.*

A profanizált Biblia.

Az értelem mindent meghódító törekvése előtt semmi se szent. Ami az emberrel kapcsolatba jöhet, kérlelhetetlenül vizsgálat alá veszi. Régebben még csak volt valami korlát előtte, különösen azokban a dolgokban, amelyek nem tartoznak közvetlen a hatáskörébe, elég volt neki a korlát hasadékain átkandikálni, de ma már úgy kiterjesztette határát, úgy megnőtt mérészsége, hogy nem áttalott anektálni s így vizsgálat tárgyává tenni azokat a szent valóságokat, amik még ő felette is állanak. A lelki élet nagy tényei, a vallás, Isten ígéje, sőt maga az Isten pusztá tárgygyá lett kezében, amit lehet, sőt kell vizsgálni. Ezzel elkezdte a vallás életében nagy profanizáló munkáját, félrevetve utjából minden tiszteletet s alkalmazva kérlelhetetlenül egy nagyon is emberi kritikának eszközeit.

Ez a vakmerő értelem teremtette meg az utolsó ötven év bibliai kritikáját. Ha a nem theologusok által végzett bibliai kritikát elmellőzzük is, találunk bőven alapot arra a megállapításra, hogy az utolsó félszázadban épen magok a theologusok voltak azok, akik nagyban elősegítették a biblia profanizálását. Előljárt benne az exegétika, követte a vallástörténet, befejezte a vallás-filozófia. Ezen a hármas finom theologiai értelmi malmon keresztül ment Biblia a benne foglalt Isten igéjével olyan támadásnak volt kitéve, hogy győzelmes kiszabadulásában Istennek egy nagy csodáját kell látnunk.

A bibliai kritika a vele szemben támadt kétségekre ezt feleli: nem a forma a fontos, hanem a lényeg. Ebben van is valami igazság. De azt se lehet letagadni, hogy a forma és a lényeg nagyon szoros kapcsolatba vannak. Különösen áll ez a Bibliára, még ha nem is állunk a verbális inspiráció alapján.

Az exegétika, mikor szövegkritikájával feldarabolta a szent iratokat, megállapítva abban egy új rendet, a khaosból kozmoszt csinálva, elfelejtkezett eliminálni azokat a nehézségeket, amelyek nyomában támadtak. Egyes darabokat úgy feldaraboltak, hogy az áthagyományozott írónak alig maradt valami. Pl. Habakuknak csak 7 verset hagyott. A Hexateuchusban felfedeztek négy főalkatrészt, de a főrészek darabjai között mutatkozó szakadékok nem tudják áthidalni. Egyik-másik könyvben [Mikeas, Józsuá...] a részeket, verseket annyira összeforgatják, hogy a végén legtöbbször tényleg sikerül bebizonyítani a leglehetőlenebbnek látszó állításokat is. A szöveg értelme helyett gyakran az író értelmét kapjuk. Ha vádolhatók a régiek azzal hogy a szövegből azt is kimagyarázták, ami nem volt benne [pl. a magyar reformátorok az Ó-testamentum minden részéből Krisztust], úgy a maiak meg azzal vádolhatók, hogy ők meg mindent bele tudnak magyarázni a szövegbe. Ha valamelyik rész nem tetszik, egyszerűen későbbi betoldásnak veszik. Ilyen vitás a Máté 1. és a Lukács 1—2. részek. Ebből aztán az következik, hogy a dogmatikusok jó része, — köztük E. Brunner az új theologiai irány vezéralakja — Krisztus Szentlélektől való fogantatását elveszti.

Ilyen exegézisen nyugodva viszi tovább a biblia profanizálását a vallástörténet. A régi elbeszélésekben, mythoszt, mesét, mondát, novellát lát, mely szerint Ábrahám, Jákób és fiai, Mózes stb. stb. nem létező alakok. Az egyiptomi kivonulás, vagy az előbb említett újszövetségi részek költött események. A bibliai csodák valóságának tagadásával, vagy épen természettudományos alapon való kimagyarázásával egész a nevetségig men-

nek. Kétségünkre megnyugtatóképpen itt is az a felelet: a lényeg és nem a forma. Vajjon a Mózes és Izrael egyiptomi kivonulása, Máté 1. r., Lukács 1—2. r. történetisége nem fontos? Vajjon tagadása nem támadja e meg szívében a lényegét? Az a szentíró, aki ilyen hazug meséket költött, lehetett-e Isten igéjének tolmácsolója? Isten igéje megtűri-e a hazug formát, meg hogy a hazug történet igaznak láttassék? Ha Isten igéje élet és igazság, akkor nem volt ereje arra, hogy formájában is legyen az?.. S vihetnők még tovább.

Ezekre a falakra huzza rá a fedelet a vallásfilozófia, mely még szelidebb formájában is úgy tekint a Bibliára, mint olyan produktumra, melyet az emberiség hosszú évezredek folyamán vajudott ki magából. Az indus megcsinálta a Vedát; a perzsa az Avesztát; a buddha a Tripitákát; a török a Koránt; a zsidó az Ó-testamentumot, a hellén szinkretizmus népe az Ujszövetséget. Nem sokat szépít a dolgon, ha Jézust többnek tartom Buddhánál; a Bibliát a koránál, ha a keresztyénségnek több értéket tulajdonítok, mégha merészen a kálvinizmusban abszolútnak nevezem is. Kérdezem: vajjon a vallásfilozófia meg tudja-e magyarázni a Bibliában kijelentett Isten igéjét s annak hatását? Olyan az ereje, mint a Koránnak, Védának? Milyen mérőveszszőt használ Isten igéjének értékelésénél? Vagy én a Bibliában kijelentett Isten mellett egy más Istent is ismerek s annak mértékét alkalmazom Isten örök kijelentésének értéklésére? Az eddigi vallásfilozófia ezt tette az Isten igéjének s az azt hordozó szent könyvnek, a Bibliának s a Krisztus egyházának nagy kárára. A vallásfilozófia akkor tölti be hivatását, ha mértéke a teljes Írásban kijelentett Istennek igéje; de itt már konfeszzióvá válik.

Az értelem malmának e hármas garadján keresztül jutott el a Biblia a teljes profanizálásához. Az eredmény pedig az lett, hogy a kegyesebb családok asztaláról is lekerült a Biblia, az Élet forrása. Eredménye az az energiátlanság, amely a protestáns egyházaknak jellemzőül az utolsó évtizedek alatt hatalmas előrenyomuló katholicizmussal szemben. A Biblia olvasóinak többé nem az élő Isten igéjének szentkönyve.

Uj korszakot jelent az exegéтика terén az irányzat, amely a világháboru után kezd kialakulni, amit Baumgartner után praktikus pozitivizmusnak nevezünk. Előkészítői Cornill, Buddha, Kittel; jelenlegi főképviselei Meinhold és Sellin. Kettős szempontot érvényesítenek: pozitív megállapításokat adni s az áttekinthetőség, használhatóság szempontjait érvényesíteni. A tudo-

mánykritika minden fegyverével igyekeznek az igazságot megállapítani, de egyszersmind az alapnélküli hypotheziseket eltüntetni. Már is sok értékes megállapításra jutottak.

A profanizálásra vezető bibliai kritikának megvan az eredménye gyakorlati téren is. Jó igehirdetőktől lehet hallani, hogy a kétségbe vont részekből nem mernek textust felvenni, a legszivesebben Pál leveleiből prédikálnak, mint amelyek történeti hitelességéhez kevesebb szó fér. Különösen az Ó szövetség történeti részeit éri mellőzés. Ez a felfogás kissé öntudatosítva a „szalma levelek“ felvételére juttat. Sőt egy lépéssel tovább: ha ilyen kétséges hitelességű iratokból is felvehetem az igét, akkor nem vehetek e textust a nagy gondolkozók és írók könyveiből?! Nem, ezt nem tehetjük mégsem, különösen mi kálvinisták, akiknek reformátoruk és eleik Pál apostollal a teljes Írást Istentől ihletett szent könyvnek tartották, mint amelynek minden részéből Isten maga szól hozzánk. Különben a Biblia egyes részeinek, állításainak kétségbevonat igazsága ma még mindig olyan kérdés, amit lehet pro- és kontra vitatni. Ugy, hogy még ma is biztosabb alapokon állunk a régi hagyományos bibliai felfogáson, mint a még — Sellin szerint — mindig átmeneti alapokon nyugvó tudományos kritika ellentmondó megállapításain.

A profanizált Biblia protestál, nem az ellen, hogy az igazságot megállapítják róla, hanem, hogy az igazságot kétségbe vonják.

Bázel.

Sass Kálmán.

„Übermensch“.

Mivel olvasóink között voltak olyanok, akik ezt a lapunk folyó évi 20. számában megjelent „Buchmanismus“ c. cikkemben általam használt kifejezést nem értették meg, illetőleg félreértették, kénytelen vagyok azt megmagyarázni.

Mint mindenki, aki a modern filozófiával csak egy kissé is ismerős, nagyon jól tudja, ez a kifejezés a nagy német filozófustól *Nitzsche-től* ered (1844–1900). Ez a filozófus Platóval, Aristotelessel, Kanttal van egy sorban. Értett pedig ez a nagy keresztyénellenes filozófus egy általa elképzelt embertípust, egy olyan diadalmas ember raszt, amely elérte a — szerinte vélt — életcélt. Különben egész historikuma van ennek a szónak. Teljes körét az általa jelzett fogalomnak annak ismerete mellett értjük meg.

Tudvalevőleg Nitzsche élete s vele filozófiája is három részből áll. Az első része Bázelben telt el, ahol egyetemi tanár volt egészen 1870-ig. Ekkori filozófiája csendes, zajtalan, schopenhaueri.

A második része a német-francia háboru után kezdődik. Ez a filozófiája forradalmi része. Ebben született meg az „Übermensch” eszméje.

Nitzsche ugyanis személyesen részt vett a német francia háboruban, mint önkéntes betegápoló. Olyan súlyos bajt kapott ott, hogy állapota évről-évre súlyosbodott. Ugyhogy 1879 ben nyugalomba volt kénytelen vonulni. De már ekkor élethalál közt lebegett. Három évig tartott ez a gyötrelmes állapot. Ezután egészségi állapota szemlátomást javult.

Egyre növekedő lelkesedéssel vetette ekkor magát rá filozófiája befejezésére. Elgondolása ez volt. A gyenge akaratu idegbeteg embereket a kór olyan perverz ösztönökre készíti, amik korai halálát okozzák. Míg az erős akaratuakat felhangozza, tetre lelkesíti, hogy a kórt dobja ki magából. Így cselekedett ő is.

Mivel pedig — szerinte — minden lelki állapot a testi állapot folyománya, minden szomorúság, minden pesszimizmus, ászkézis, részvét, társadalmi egyenlőség hirdetése, amik csak szomorúságot idéznek elő, csupa fizikai elfajulások kóros eredményei, azok hirdetése nem más, mint az életerő hanyatlása. Ennélfogva kiirtandók azok a lélekből, mint kóros jelenségek.

És mivel két nagy mestere Schopenhauer és Wagner mindketten a lemondó pesszimizmust hirdették, szakított velek. Nem akarta, hogy azok kóros betegsége az ő lelkét is elbetegesítse.

Ekként a nagy szellemek iránt idáig tisztelettel viseltető szelid bölcselkedőből egyszerre elkeseredett forradalmár lett. Írtó hadjáratot indított minden olyasmi ellen, ami a pesszimizmust táplálta.

Határtalanul imádta az életet. Ezért mérhetetlenül gyűlölte mindazt, ami — véleménye szerint — annak értékét csökkenteni akarta. Mivel az Istenben és a tulvilági életben való hitet a jelen való élet lekicsinylésének tekintette, irgalmatlanul letagadta azt is. Szeresse az ember a földi életet — hirdette. E világnak végcélja ugy sincs. Csak az ember disputálja rá. Ezért új érték-elméletet állított fel. Elveti a vallást, szociálizmust, demokráciát, tudományt, kulturát; helyökbe új értékeket állít, amik az emberből új lényt formálnak. Ez az új lény, új emberfaj kemény, mint a gyémánt, egoista a végletekig, nem irtózik másnak kínokat okozni, nem törődik a mások fájdalomkiáltásával, csakhogy az emberi nagyság trónjára feljuthasson, aki istentelen, erkölcstelen, csakhogy sikert, diadalt arathasson az életben. Vagyis „übermensch” lesz belőle. Eszköze minden, ami csak kezeügyébe akad. Legfőképen azonban a rabszolgaság, amit lépcsőnek használ és a háboru, ami célhoz segíti. Ez a kettő az ő istensége.

Ezt az übermenschet hirdeti határtalan lelkesedéssel a műveiben, amik 1876—1882. években megjelentek. (Menschliches, Allzumenschliches, Vermischte Meinungen und Sprüche, Der Wanderer und sein Schatten. És eszméjének önmagában leendő megvalósítása végett mindent kivet magából, amit idáig szeretettel őrzött volt, „Nagy felszabadulás”-nak nevezte ezt el. Ez a

beteg felfogás odajuttatta élete harmadik részében, ahova sürgősen kellett, hogy juttassa, a romboló, mefistófelesi elragadtatásra. „Der Fall Wagners“, „Götzendämmerung“, „Antichrisc“, „Nitzsche contra Wagner“ című műveiben már tulságosan elragadtatja magát. Ezekben a filozófiája a következő:

A modern ember beteglelkű lény. Orvosságot keres a valóságban, tudományban. Az életet gonosznak tartja. Vágyik a más világra. Maga felett hatalmas lényt keres, Istent, Eszmét, Jót, Igazat. Ezek a főértékek előtte.

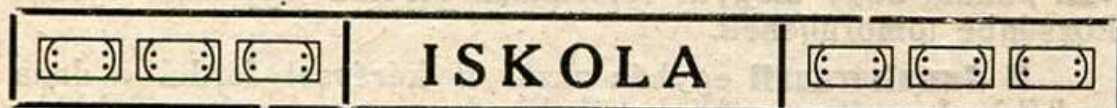
Am mindez betegség, — mondja Nitzsche. Le kell győzni ezt a betegséget. Ujra kell értékelnit mindent. Le kell törölni a régi értékeket: Istent, Eszmét, Jót, Igazat, mert nem ezek a dolgok mértékei, hanem maga az ember. Csak annyi értéke van ugyanis az életnek, amennyit az ember ad neki. Szeretni fogja az életet, miként az *Ősember*. Így übermensché válik, aki fizikailag, szellemileg magasabb fajta ember; aki szétlörte a régi értéktáblákat és felismerte az örökvisszatérés törvényét. Ilyen übermenschet rajzol ő Zarathusztrában; aki nem más, mint ő saját maga.

Ezzel az üres fantasztikumával aztán tökéletesen magára maradt Nitzsche. Ő maga panaszkodik: „Tíz év telt el, Németországban senki sem tartja kötelességének, hogy megvédelmezze nevemet az agyonhallgattatás ellen“.

Anyira erőt vett lelkén az elkeseredés amiatt, hogy nem úgy nézte őt a nagyvilág, mint Übermenschet, hogy beleőrült ebbe a gondolatba. 1889-ben Turinban tört ki rajta az őrület váratlanul. Rögeszméjében Übermenschnek képzelte magát, aki második Jézus. Egy levelét már egyenesen így irt alá: „Keresztrefeszített“. Nővére ápolta csendes őrültségében Weinarban. Ott halt meg 1900. év augusztus 25-én.

Azt hiszem, eléggé megvilágosítottam a kifogásolt kifejezés helyes értelmében vett használatát. Am tessék hozzászólni!

Bokor Sándor.

Az iskolai szövetkezetekről.

Lapunkban Szentpéteri kéci kollégám az iskolai takarékpénztárak nagy jelentőségét ismertette, amely intézmény létesítésével a takarékoság elvét, valamint az összetartás eredményét szemléleti és gyakorlati módon tudjuk növendékeinkkel érzékeltetni. Azonban az iskolai takarékpénztárak az én véleményem szerint csak ott valósíthatók meg sikeresen, ahol bank vagy hitelszövetkezet működik, amely kisebb betéteket is és bármikor elfogad, mert másként kamatvesztés áll elő, mivel azt a tanítótól nem lehet kivánni, hogy a növendékek betétei után kamatot fizessen.

Sokkal könnyebben és minden iskolánál megvalósítható az iskolai tanszerszövetkezet, amely tudomásom szerint egynehány

iskolánkban már meg is szerveztetett. Ez az iskolai szövetkezet látná el a növendékeket egységes tanszerekkel, tankönyvekkel s a tanító felügyelete, ellenőrzése és irányítása mellett maguk a növendékek igazgatnák és vezetnék szövetkezetüket, miáltal kereskedelmi és könyvelésbeli ügyességre tesznek szert, aminek felnőtt korukban felbecsülhetetlen hasznát fogják venni, akármilyen foglalkozási körbe állítsa is őket az élet. Sőt szerény véleményem szerint az iskolai szövetkezetek a tanító társadalom nevelői munkásságát is lényegesen megfogják könnyíteni, mivel a szövetkezés előnyeit és gyakorlati hasznát tapasztalni fogják azáltal, hogy az iskolai szövetkezet tiszta jövedelme a jómagaviseletű és szorgalmas gyermekek jutalmazására vagy segélyezésére fordítatik.

Nálunk az elmúlt év december havában alakult meg az iskolai szövetkezet 4 pártoló és 60 rendes taggal 700 Lei befizetett üzletrésztőkével s dacára azon körülménynek, hogy ilyen későn kezdte el működését, minimális haszonszámítás mellett is 400 Leit jövedelmezett, melyből 20% ot a raktárkezelő kap, 20% tartalékalapra lesz fordítva s 60%-ot, tehát 240 Leit jutalomkönyvek vásárlására fordítunk.

Kevés fáradsággal s egy kis odaadással minden iskolában megvalósítható az iskolai szövetkezet s annak áldásos eredményeit rövid időn belül nagy lelki örömmel fogja élvezni.

„Szánts, vess, törd az ugarat, Aki nem vet, nem arat.“

Szalacsi.

KÜLFÖLD

A debreceni ügyészség fogházában az elítéltek részére imatermet építettek. A felszentelést Baltazár Dezső református püspök végezte.

A párisi magyar református egyházközség megalakítására kezdeményező lépések megtétettek és minden előfeltétele meg van annak, hogy magyar református véreink egy erős egyházközségbe tömörüljenek.

A dunaharaszti egyház azzal a kéréssel fordult a duna melléki református egyházkerülethez, hogy templomát gróf Bethlen Istvánról, „Bethlen-templom“-nak nevezhesse el. Az egyházkerületi közgyűlés a kérést elutasította, mert hitbéli meggyőződésével ellenkezik, hogy az Istenháza emberekről neveztesse el.

HIREK

Tanítói kongresszus. A kolozsvári kisebbségi felekezeti elemi iskolák tantestületei a romániai felekezeti tanítók közös óhajának vélnek eleget tenni egy tanítói kongresszus

összehívását Kolozsvárra tervezik f. é. július hó 2-ára s azt szeretnék, ha a ref. felekezeti tanítóság egyházmegegyénként 1—2 megbizzottal képviseltetné magát. A program-

mon a felekezeti tanítóknak az állami nyugdíjintézetbe való felvétele, a névreszóló fizetés kiegészítő államsegélyskisebbségi felekezeti tanítóság együttműködésének lehetőségei szerepelnek. A református tanítók részéről az előkészítő bizottságban Lőrinczi Ferenc [Cluj, C. Moșilor 78] vesz részt, aki címzett és felbélyegzett boríték csatolása mellett hozzá intézett megkeresésekre válaszol.

Az érmihályfalvai nőszövetség ünnepélye. A Végh József esperes vezetése alatt működő Mihályfalvai Református Nőszövetség 1930. jun. 1 én hatásokban igen gazdag templomi ünnepélyt rendezett a következő műsorral: Gyülekezeti ének XXIII zsoltár Saja Sándor segédlelkész orgona kíséréte mellett. Imát mondott és bibliát magyarázott Végh József esperes-lelkész a tőle megszokott mély áhitattal és szónoki készséggel. Pálffy Gizella tanítónő vezetése mellett a működő leányegyesület ének-kara egy nagyszerű énekdarabot adott elő. Kassay Ida tanítónő vezetése mellett működő leányegyesület három tagja, névszerint Adelszberger Kató, Nagy Ágnes és Csányi Erzsébet nagy hatással szavaltak Ünnepi beszédet mondott Tóth Zsigmond tanító, melyet egész terjedelmében közölni fogunk. A Saja Sándor segédlelkész énekkvartettje művészi éneklésével elragadta a közönséget. Énekelt a Tóth Zsigmond vezetése alatt álló iskola gyermekkara, általánostetszést aratva. Egy orgonaszámot adott elő Saja Sándor segédlelkész művészi készséggel és technikával. Záróimát mondott

Végh József esperes lelkész, amely után a közönség elénekelte a 245 dics. 10. versét s ezzel a nagyszerű templomi ünnepély véget ért.

A magyar Eoangéliumi Heresztyén Missziói Szövetség szemlét tartott a szövetségnél az utóbbi egy év alatt jelentkezett misszionáriusjelöltek között s egyszersmind elhatározta, hogy a török misszióknak a Balkánon való megindítására megteszi a kezdő lépéseket. Döbrössy Lajos ref. lelkész misszionáriusjelölt június elején a bulgáriai Ruscsukba megy a helyzet tanulmányozása céljából.

A kolozsvári református Nőszövetség folyó évi március 9 én tartotta meg rendes évi közgyűlését. A vezetőség itten számolt be múlt évi áldásos működéséről. Női aggmeházat létesített. Ahol egyelőre nyolc munkaképtelen testvérünk talál megértő meleg otthonra. A szegénysorsu iskolás gyermekeket ruha- és tandíjsegélyben részesítette. Nyomorban levő hittestvéreink között ruhát élelmet osztott ki és ezenfelül rendszeres pénzbeli támogatásban részesítette az arra rászorulókat. Iskolafillér akciójával 524,096 Leit juttatott a kolozsvári református iskolák részére.

Társszerkesztők; Arday Aladár, dr Bodnár Gábor, Bokor Sándor és Szombati Szabó István.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

V. B. K—L. Cikked ügyében, mihelyt tehetem, levelet írok. — **S. K. Bazel.** Írása jön. Hasonlókat tovább is szívesen közlök. A képet köszönöm, mindnyájukat szeretettel köszöntöm.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

Pályázat. A siteri ref. egyház pályázatot hirdet az üresedésben levő kisebb tanítói állásra. Évi j a v a d a l o m: 1. Készpénz 6000 Lei, mely a díjlevél egyes tételeinek megváltásáért fizettetik; 1 régi frt 100 Lei nek számítva. 2. Szántó föld 5 hold természetben. 3. Minden 1. és 2. osztályos gyermek fizet 1 véka rozst, vagy 100 Leit [van 40—45 gyermek]. 4. Két hold rét természetben. 5. 178 □-öl kenderes kerti föld természetben. 6. A kancsahegyen levő 1000 □-öl föld természetben. 7. Lakás, kert természetben. 8. Az agrár kisajátításból 9 és fél hold szántó föld természetben, melyért az egyház nem felelős. Az egyháztól nyert ingatlanok után mindennemű adót az egyház, míg az agrárföldek után minden adót, vagy más járulékot a tanító fizet. Köteleesség: Az 1 és 2 vegyes osztályok tanítása, a kántortanító helyettesítése, az egyházi belmissziói munkában való segédkezés. A pályázat határideje július hó 13, mely ideig a pályázati kérvények a ref. lelkeszi hivatalhoz Şişterea p. u Sălard, jud. Bihor küldendők. Presbyterium.

**Református Énekeskönyvek,
Nagy Vilmos-féle Magyar Nyelvtanok,
mindenféle, az előírásnak megfelelő legjobb mintájú
egyházi és iskolai nyomtatványok,
borítékok, hivatalos papírok és legcsinosabb kivitelű
alkalmi és mulatsági meghívók
a legjutányosabb áron beszerezhetők**

**Béres Károly könyvnyomdájában
Oradea-Nagyvárad, Iosif Vulcan- (Nagy Sándor-) u. 14.**

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület iratterjesztésének könyvjegyzéke:

		Lej
935 sz. Biblia	30×21 cm. 800	200
932 " " "	28×20 " 300	150
923 " " "	24×16 " 250	120
922 " " "	24×16 " 200	100
915 " " "	17×12 " 400	90
915 " " "	17×12 " 500	300
906/a sz. Biblia	14×10 cm. ---	350
965 " Ujszövetség,	bőrkötés, aranyozott szé.ü	150
963 " " "	vászonkötés aranyozott széllel	80
961 " " "	vászonkötés	50
954 " " "	papirkötés	25
952 " " "	papirkötés zsoltár nélkül	20
Zsoltárok könyve	---	4
Ujszövetség (Lukács, Máté, János)	---	4
Képes ujszövetség	---	5
Ravasz L.: Hazafelé, imádságos könyv	---	200
Maradj velem, imádságos könyv	---	60 és 80
Zsoltár kisbetűs	---	82
Révész I.: Akikre nem volt méltó a világ	---	40
Dr Vasady B.: A valláspszichologia fejlődésének története	---	120
Dr Imre L.: A Vezető könyve	---	90
Forgács Gy.: Belmissziói utmutató	---	120
Dr Makkai S.: Öntudatos kálvinizmus	---	50
Dr Makkai S.: Gyöngyvirág	---	40
H. Kiss G.: Árva Bethlen Kata	---	60
H. Kiss G.: Lorántffy Zsuzsánna	---	85
Dr Kristóf Gy.: Az erdélyi magyar irodalom múltja és jövője	---	130
Az Ur csodásan működik (Bibliköri vezérfonal)	---	16
Itt az Isten köztünk (Bibliaolvasó kalauz)	---	28
Vallásos versek gyűjteménye	---	35
Képes újtestamentum és zsoltárok (kötve)	---	30
Szentimrei J.: Verses magyar krónika	---	40
Hol az igazság?	---	5
Képek a múltból	---	8
Ünnepnapok I. és II sorozat füzetenként	---	4
Csathóné: Mesék és elbeszélések	---	16
Bibliai mondások, kemény fába faragva	---	40
Bibliai mondások, karton papíron	---	15
Vasárnapi iskolai lapok, képpel	---	2
Levelező-lapok bibliai mondásokkal,	darabonként 1, 2, 3, 5 6.	
Bibliajelzők	darabonként ---50, 1, 150, 2	

**Lelkészli hivatalok megrendelése 3 hónapi bizományba
adának.**

M. st. Oficinului Parochial Reformat
 Nagytiszti Református Lelkészi Hivatalának
 Tinca—Tenke
 Jud. Bihor

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORDEN—NAGYVÁRAD

Szent László-tér 5. sz., Kovács-ház
 Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Fiók: Fugyvársárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8,500,000.

Takarékbetéteket előnyösen kamatoztat

Foglalkozik hetibetét gyűjtéssel. *Le-
 számított váltókat. Folyósít* jelzálog-
 kölcsönöket. Átutalásokat előnyösen
 teljesít. Minden bankszerű üzletet
 kedvezően lebonyolít.

**Képviselet a fricszil „Adriai”
 biztosító-társaságot.** 24

ORGONA- HOMLOKZATSIPOK

a rekvirált sipok helyébe első-
 rendű kivitelben készülnek

Wegenstein & Fiai

orgona- és harmonium-
 gyárban, **Timisoara.**

Kitűnő hangú harmoniumok
 és pedálos harmoniumok ál-
 landóan raktáron. Orgona-
 javítások, tisztítások és
 hangolások pontosan eszkö-
 zöltetnek. Költségvetéssel és
 harmonium árjegyzékkel dij-
 talanul szolgálunk. 24

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

h a r a n g j a i t 24

Alapított 1840-ben

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas
 harangszerelvények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

Jét. 1930. VI. 23.

Tudomásul

150 - 1930.

D. J. Kiss
25. sz.

VI. évf.

Oradea—Nagyvárad, 1930 június 21.

REFORMÁTUSOK LAPJA

h Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyükre évi 550 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

○ ○ Megjelenik minden héten szombaton.

II. Károly király.

E hó első napjaiban szinte villámszerűen, Románia sorsdöntő órákat élt át. A trónöröklésnek 1926 január 4-én megállapított rendjét a nemzetgyűlés, mondhatni teljes egyetértéssel megváltoztatván, az ország trónjára II. Károly néven a volt trónörököszt emelte.

Addig, míg a kérdés körül felkavargott politikai hullámok le nem csöndesedtek, nem tartottuk időszerűnek, hogy a nagy történelmi eseményt olvasóink előtt regisztráljuk. De ma, mikor az ország lakosságának csaknem száz százalékos megnyugvását a történetek felett, jóformán semmi különösebb figyelmet érdemlő disszonáns hang nem zavarja meg, elérkezettnek tartjuk a pillanatot, hogy érzelmeinknek a magyar ember őszinteségével kifejezést adjunk.

Lapunk nem politikai szemszögből nézi és ítéli meg a történeteket. Magasabb szempontokat keresünk, amelyeknek mélyen alatta marad minden olyan érzés és gondolat, amely a politikai pártok egyoldalú felfogásából menekülni nem tud és nem képes. Különben is magyar kisebbség lévén, bevalljuk, hogy az események harsogó viharában a mi hangunk elhal és nyomtalanul elenyészik, azzal azonban elsősorban magunknak tartozunk, hogy számot adjunk az impressziókról, amelyeket az országok és nemzetek sorsát intéző örök hatalom abszolút akarata reánk gyakorolt.

Tradicionális nálunk a királyhűség. A magyar lélek ezer éves történelmi útján mindig magasan felébe tudta emelni a koronás főt és megváltozhatatlan axiómaként ismerte el a király személyének sérthetetlenségét. Annak idején tisztelettel vettük tudomásul I. Mihálynak királyi székbe emelését és iránta való patinás hűségünk idáig érintetlen maradt, de minden képmutatás

nélkül, igaz őszinteséggel kell kijelentenünk, hogy a változott helyzetet benső örömmel szemléljük, mert jövődönk kedvezőbb kialakulásához biztos garanciát találunk II. Károly király személyében, aki roppant felelőssége tudatában vette kezébe országa és népei sorsának intézését s aki előtt az élet és tapasztalat olyan példákat és tanuságokat nyitott meg, amelyekből uralkodói bölcsesség, fajra és vallásra való tekintet nélküli igazságérzet és a népmilliók boldogításának szent kötelessége elméjére és érzelmeire imperative nyomakodik. Bizunk férfias energiájában, hiszünk emelkedett gondolkozásában, reménységünk horgonyát vetjük igazságosságába. Imádkozunk alázatos lélekkel Érette s országa és népének boldog jövődjéért és a tiszta hódolat nemes hangján kiáltjuk: „Éljen a király, II. Károly!”

A lélek szárnyai.

A világhírű newyorki lelkész Fosdick beszéli el, hogy egy kimondottan intelligens asszonnyal beszélgetve, egy modern szindarabra került a beszéd sora. Egy Néró császár korába illő, erotikus szindarabra. Ezt az illető urnő ismételten végignézte. Sötét, tisztátalan, infernalis bűnök fertőjén hurcolja benne végig a szerző a hallgatóság lelkét; míg végül — kiengesztelésül — lelket megrázó büntetésben részesíti az elvetemedett bűnöst. — Csodálatos műremek! — Áradozott az illető asszony lelkendezve. Micsoda kiszámíthatatlanul jó hatással van az az emberek erkölcsöire!

— Merő hülyeség! — jegyzi meg rá Fordan a világhírű pszichiáter. Ezek a nagyhangú, szégyentelen erotikus művek, — szindarabok, filmek, regények — egyáltalában nem tisztítják meg az emberek lelkét, akármilyen szigorú morál legyen is a végük. Nem keltik fel a lélekben a tisztaság utáni vágyat Ellenkezőleg, beszennyezik azt. Szennyes fehérneműt piszkos vízben sohasem lehet tisztára mosni.

Nem szabad azért továbbra is azt kiáltozni — folytatja Fosdick tovább — hogy: „Nézz lefelé!” Lásd meg, milyen rettenetes a tisztátalanság; milyen irtóztató annak a vége! Nézz lefelé! Lásd meg a kavargó feneketlen örvényt; te is abba szédülsz, ha éberem nem ügyelsz magadra!

Elég volt már ebből a hangnemből — folytatja Fosdick — ideje változtatni rajta. Kiáltunk már mást. Azt, hogy: „Nézz felfelé!” „Amik csak igazak, amik csak tisztességesek, amik csak

igazságosak, amik csak jóhírűek... ezekről gondoskodjatok." (Filippi 4, 8)

A dolgok lelkébe látó nagy prédikátor fenti esete jutott az eszembe, amikor főszerkesztőnk — lapunk 19. számában közölt — időszerű vezércikkét végig olvastam.

„Igehirdetők vigyázzatok!” Ezt kiáltja felénk főszerkesztőnk. Ezt kiáltja felénk Fosdick is, a föld másik oldaláról.

Vigyázzatok, félre ne vezettessetek, mint az az intelligens asszony. Szennyes ruhákat ne mossatok tisztátalan vízben. Nem a bűn undorító voltát kell erős színekkel fésztetnünk, hanem az erény, a lelki tisztaság áldó erejét kell mennél vonzóbban hallgatóink lelke elé varázsolnunk.

Hadd szeressék meg; hadd esengjenek vágyóan utána.

Szárnyakat kell ekként a léleknek kölcsönöznünk. Hadd emelkedjék fel velük boldogabb világba.

Ez a lelkipásztor leggyönyörűsebb kötelessége.

Sokat tündöttem azonban azon, hogyan lehet ennek a kötelességnek sikeresen eleget tenni.

Merő érvelésekkel, száraz bizonyítgatásokkal, szövevényes filozófiai okoskodásokkal semmi esetre sem. Az emberi élet legszentebb céljáról, a krisztusi élet boldogító hatásáról általuk nem lehet a lelkeket meggyőzni. Aztán jobb is lesz, hogyha csinján bánunk vele. Kicsufolnak bennünket érette. Azt olvasom ugyanis a napokban, hogy Bernárd Shaw egyik szindarabjában [Messaliance] az egyik szereplő szájába a következő mérges kifakadást adta az illusztris szerző: „Ne argumentálj már örökösen, mint valami noukonformista lelkipásztor.” Angol felfogás szerint a noukonformisták a protestánsok.

Ne argumentáljunk, ne filozófoljunk, ne dogmatizáljunk, hanem a meleg, lüktető, való életet, annak szent ideáját mutassuk be hiveink előtt. Ugy, ahogyan a Messiás csinálta. A mindennapi életből vett találó szimbolumokkal, egyszerű parabolákkal, szívet megragadó történetekkel. Ezek a „lélek szárnyai”. Ezek emelik fel az emberi lelket tisztább régiókba, Isten közelébe.

Probatum est!

Hogyha egy egy szívhez szóló nemes tettet beszélek el megfelelő módon hallgatóim előtt és megcsillan a könnycsepp a szemükben tőle, biztosan tudom, hogy Istenhez emeltem közelebb lelküket. Szárnyakat kölcsönöztem nekik.

És a legelvontabb lelki igazság is milyen világos lesz egyszerre előttük. Ugy értik meg Jézust, mint az örök jószág, sze-

lidség, tisztaság, igazság, szeretet testté vált, szent eszményképét.

Örökszépek, csodásan találók a Krisztus példázatai, szimbólumai. Páratlanok azok a világirodalomban. Hathatós szárnyai az emberi léleknek. Az én lelkemet főként három szimbóluma tartja állandó igézet alatt.

Az első a kicsiny gyermek, akit Jézus középre állít és azt mondja róla: „*Aki egy ilyen kis gyermeket befogad az én nevemben, engem fogad be.*” [Máté 18, 5.] Micsoda végtelen perspektívája nyílik meg itt a szülei szeretetnek?! Kis gyermek képében magával a Messiással cselekszi a szüle azt a mérhetetlen sok önfeláldozó jóságot.

A második ez a magasztos kinyilatkoztatása: „*Vegyétek, egyétek, ez az én testem.*” [Máté 26, 26] Temérdek csüggedt, csalódott, elfáradt lélek jutott ezáltal már el abba a magasztos pillanatba, amikor lelke feléledt, megerősödött, újjászületett az Ur Jézus Krisztusban.

A harmadik szent szimbólum: *a kereszt*. Örök időközön keresztül úgy fog az állani az emberi szenvedések milliói között, mint a megjobbulás utáni sóvárgó vágy felköltője s így a megváltásnak örök principiuma.

Bokor Sándor.

EGYHÁZI ÉNEK

Egyházi énekeink kellékei.

Az egyházi énekzene, rövidebben: egyházi ének fogalmi köre olyan széles mezőt takar, hogyha azon céltalanul bolyongani és nagy általánosságok ködébe beleveszni nem akarunk, hát ugyan jól ki kell tűznünk azokat a fixpontokat, melyeknek a látószögéből azt nézni és tárgyalni akarjuk. Mindenekelőtt pedig a dolgok helyes fogalmával kell tisztába jönnünk.

Mint mondani szokás: „*qui bene distinguit, bene docet.*” Sokszor jobban elsegít bennünket valaminek a megismerésére a dologhoz nem tartozó, de a gyakorlatban már ahhoz csatolt ismereti jegyek és elemek helyes szelektálása, mint egy nagy kinnal kiizzadt fogalmi meghatározás. *Egyelőre* például könnyebben megtudjuk érteni, *milyennek nem szabad lennie* az egyházi éneknek, mint meghatározni az ének egyháziasságának a helyes fogalmát. Ezt az utat választom — legalább egyelőre — én is, mikor a helyes értelemben vett „*egyházi ének*” fogalmát tisztázni szeretném.

Sok templomi éneket hallottunk már valamennyien életünkben, gyülekezetiéket is, karénekeket is, de nem mindegyikről lehetne elmondani, hogy azok valóban „*egyházi*” énekek is vol-

tak. Nem. Énekek voltak „az egyházban“, de nem „egyházi“ énekek. Pedig azok közt a karénekek közt kiváló alkotások is lehetnek [ez minél ritkábban esett meg], művészi ihlettel, nagy tudással összehangosított, ellenpontozott kompozíciók, itt-ott a legfinyásabb dalárda-nyencek igényeit is kielégítő előadásban, de mégsem voltak „egyházi“ énekek. Csak „énekek az egyházban“. Hallottunk az egyszólamu énekek közt olykor igazán meleg, átértett dallamokat, melyeket gyülekezeteink buzgóságos öreg nénikéi magukcsinálta melizmatikus „ékitményekkel“ fel is díszítettek, a kántor urak pedig a régi jó világban ünnepélyesebb alkalmakkor hullámzatosan lebegő tremolóval énekeltek, sőt a régi orgonákban közkedvelt „tremoló“ változattal kísérték is és tettek meg szívfacsaróbbakká. Akadt és akad ma is ezek közt a közös énekek közt imitt-amott lendületes, indulószerű, vagy olvadóan szentimentális, néha $\frac{3}{4}$ -es, vagy $\frac{6}{8}$ -os ütemben andalgó „kedvenc is, pld. „Kövesd a Jezust“, „Egyetlen forrása minden kegynek“, „Feljebb emeljétek“, „Mester, a bős vihar dühöng...“ stb., ahogy így hevenyében eszembe jutnak. Egyházi énekek ezek? Nem, csupán énekek az egyházban. Mi hiányzik belőlük? Szinte minden. Legfőképen az egyháziasság.

A karénekekre visszatérve, el kell ismernünk, hogy a fentebb emlegetett vizenyős, utszéli és limonádé-melódiakon túl, komoly magasságokban lebegő, abszolút művészi értékű kari kompozíciók is felhangzanak olyankor istentiszteleteinken. Sokszor hallhatjuk pld. Weber: „A bűvös vadász“ című operájából a „Leise, leise, tromme Weise“ dallamát, természetesen magyar szöveggel s aztán meg Beethoven egyik opusából a „Csendes éj, leheld reám“ kezdetű gyönyörű tételt [Himnusz az éjhez], valamely vallásos szövegre énekelve. [No, ezekről a szükségleti szövegekről általában véve jobb nem is szólni.] Egyházi énekek ezek? Nem. Csak énekek az egyházban. Mi hiányzik belőlük? Az egyháziasság? Nem merném ezt így általánosságban mondani. A Weber-tele dalból igen. Tulságosan puha a dallama s — hogy úgy mondjam — annak a vonalában nem emlékeztet minket semmi ama kemény, szűk és komor ösvénynek a kanyarulataira, mely az életre viszen be s komoly lelkeségű kultuszunk jellegével sincs benső kapcsolata. A Beethoveni himnuszban sincs ugyan sok ebből az analógiából, de megvan benne egy nagy, imádatos önátadás a végtelen csend és béke fenséges nyugalmanak, szinte teljes felolvadás a boldog pihenésben ott, a fehértlen éj „szép, háborítlan keblén“. Szóval egy széles, monumentális gondolat érzékeltetése a hangzó formákkal, minők azonban már beletartoznak az egyházi, — akár gyülekezeti, akár karbeli — énekek kifejezési sferájába is.

Nem kell sokat fáradni annak a beigazolására, hogy ilyen erőteljes és nagy kedélymozgást támasztani alkalmas gondolatok egyházi énekeink szövegében halomszámra akadnak. A zsoltárok szövegére gondolok itt. Micsoda hatalmas, szinte ditirambikus erő lüktet pld. a XXIV. zsoltár 7—9. verseiben: „Ti kapuk, emeljétek fel fejeiteket és emelkedjétek fel ti örökkévaló ajtók;

hadd menjen be a dicsőség királya! Kicsoda ez a dicsőség királya? Az erős és hatalmas Ur, az erős és hadakozó Ur...“ S ez a szinte emberfeletti őserije az emberi szavaknak egyik jellegzetessége nemcsak a zso'tárköltészet, hanem általában a biblia nyelvezetének is. Utólé hetetlen magasságokból hull le belőle néha egy-egy szikra, vagy olykor nagyobb darabka tüzes parázs a történelem folyamán a sors egyik másik kegyeltjének a gondolatvilágába s megcsillogtatja azoknak a silusában, mint például a Shaksperenél is, a maga szépségének legalább a sarkított fényét. S hogy ezek az ilyen nagy erejű gondolatok meg is találják néha — az ihlet szerencsés óráiban — a zenei kifejezés aequivalens eszközeit, példa reá — egyebek közt az „*Óh seregeknek Istene*“ kezdetű szépséges jóniai korál (84. zsoltár) is, melyben a dallam a finális hang (tonika) nyolcadára való szárnyaló emelkedésével pompásan érzékelteti az elragadtatás felkiáltását: „*Óh Istene a magasságnak!*“, mindezt természetesen az előzményekbe kapcsolódva.

Ha tehát az említett Beethoveni kórusban is megvan a békességben való elpihenés csodás átérzésének, ennek a már jóformán vallásos, sőt szinte liturgikus gondolatnak a megfelelő zenei kifejezése, mi hiányzik akkor abból, ami miatt nem lehet igazán egyházi karének? Hiányzik belőle az istentisztelet céljára való rendeltetés. Lehet, hogy valami egyéb is, de ez föltétlenül.

(Folyt. köv.)

Dr Szemethy Géza.

Milyen okok teszik szükségessé az ifjusági tőkegyűjtés bevezetését iskoláinkban?

Hivatalos lapunk f. évi május 25 iki számában Szentpéteri magyarkéci tanító ur érdemlegesen foglalkozik a nagyváradi református iskoláinkba bevezetett ifjusági tőkegyűjtés problémájával, melyet a vezetésem alatt álló Takarékoság Segély és Takarékszövetkezet igazgatósága javaslatomra megvalósítani elhatározott.

Az akcióról bizonyára kevesen értesültek, hiszen a nagyváradi lapok nem jutnak el minden községbe és így kétszeresen jól esik az, hogy egyházkerületünk tanítói karának egyik tagja arról tudomást szerzett és nem tért felette napirendre.

Nem akartam előzetesen a nyilvánosság elé lépni mert intencióimat esetleg könnyen félremagyarázták volna, de ha a tanító ur volt szives és tárgyilagosan foglalkozott ezen igen fontos, iskolás növendékeink nevelésére erősen kiható problémával, veszem a bátorságot és közreadom mindazokat az észrevételeket és gondolatokat, melyek megérlelték bennem a terv megvalósítását és annak minden áldozatok árán való keresztülvitelét is.

Évek óta élénken figyelem a mai iskola gyermekeinek lerongyolt lázári állapotát, ami nagyrészt talán annak tudható be, hogy a mai nehéz időkben a szülők is kevesebb gondot fordítanak gyermekeik neveltetésére. Látom azt, hogy ez az állapot mindjobban csak kimélyül s a szülők nagyon sokszor nem csinálnak lelkiismereti kérdést abból, hogy a gyermekek, különösen a téli hónapokban, cipő és ruha hiánya miatt sokszor heteken át nem látogatják az iskolákat. Látom azt, hogy a gyermekek igen gyakran épen a szülők nemtörődömsége folytán, mindjobban magukra hagyattatnak, nincs felettük kellő ellenőrzés és ennek következtében a gyermekek sokszor öntudatlanul is megengedhető célok szolgálatában állanak. Látom azt, hogy a gyermekek elég könnyelműek akkor, amikor a városok utca sarkain és forgalmasabb helyein felállított cukor-automatákba meggondolatlanul dobálják be az 1 és 2 lei-eket, melyeknek végösszege tekintélyes vagyont tesz ki. Látom a gyermekek részvételét a mozik által üzletszerűen megrendezett vasárnap délelőtti mozi-matiné előadásokon. Mindezekkel szemben tapasztaltam azt, hogy a gyermekek igen gyakran vallás és tankönyvek, valamint írószerek nélkül mennek fel az iskolákba: hallom igen sokszor presbiteri üléseken az iskolaszék előterjesztését tandíj elengedés tárgyában s végül állítom azt, hogy egyházunk tagjainak teherbíró képessége ijesztően csökken.

Mindezekből a jelenségekből azt a következtetést kellett levonnom, hogy az esetben, ha gyorsan nem segítünk magunkon, de elsősorban a jövő nemzedéken és nem akadályozzuk meg az energiák megsemmisülését, akkor már a közel jövőben ellehetünk készülve arra, hogy egyházközségeink tagjainak tőkeerő forrásai teljesen kiapadnak és nemcsak, hogy az idők követelményei által előálló és egyház fejlesztés szempontjából fontos terveinket nem tudjuk megvalósítani, de a már meglévő egyházi vagyonok és értékek megtartása is kétségessé válhat.

Meg kell tehát mentenünk a jövő generációt minden áldozatok árán. Új gazdasági alanyokat kell nevelnünk és ezt a nagy munkát az iskolák padjaiban kell megkezdenünk. Nehéz munka, nagy kitartás kell hozzá, nagy áldozatot kíván, lelkiismeretesen kell kezelnünk, de meg kell tennünk, ha azt akarjuk, hogy elődeinktől örökölt intézményeink meg ne semmisüljenek.

Az Észak-Amerikai Egyesült Államok, Anglia, Franciaország mérhetetlen gazdagságának titka nem más, mint az, hogy gyermekeiket hosszú évtizedek óta már az iskolák padjaiban a legnagyobb takarékosagra nevelik és mire a gyermekek az iskolákat elhagyják, végbizonyítványaikat megkapják, egyidejűleg jelentős összegeket tartalmazó betéti könyvek felett is rendelkeznek. Így csak természetes dolog, hogy valamely ipar, vagy üzletág megkezdése, illetve folytatása nem a nincstelenség jegyében születik meg, hanem jelentős saját tőke közreműködésével és ez által a gondnélküli élet is jobban biztosítást nyer.

Ezekből a jelenleg fennálló tőke szegénységi okokból kifolyólag kell nekünk, kisebbségi magyaroknak, adóznunk erőn.

kön felül hitelezőinknek, aminek folytatása végeredményében a teljes tönkre menetel.

Régi elmélet, hogy egy nemzet tőkeereje kizárólag a belső tőkeképzésben, illetve a takarékosági elv szivós keresztülvite-
lében rejlik. Különösen vonatkozik ez reánk kisebbségi sorsban élő református magyarokra adott körülmények között. E komoly megállapításból és igaz valóságból kiindulva, létkérdés kell hogy legyen az ifjuságnak ily szellemben való nevelése.

Most pedig ismertetem azokat az elveket, melyek alapján intézetünk Igazgatósága a nagyvárad református iskolákba bevezette az ifjusági tőkegyűjtési rendszert.

Kétféle típust vezettünk be. Egyiket az elemi és középiskolai osztályokba, másikat a református vallásu iparos ifjaink körébe.

Előbbi csoport lényege a következő rendszeren nyugszik:

Minden iskolai osztály külön tőkegyűjtési csoportot alkot és pedig úgy az elemi, mint a középiskolák alsó négy osztályának tanulóiból. Az egyes csoportok, illetve iskolai osztályok tanulói egy rendes, e célra készült és a tanuló nevére 20 Lei alapösszegegről kiállított betéti könyvecskét kaptak kézhez. Ezen alapösszeg csak akkor képezi a tanuló tulajdonát, ha iskolai év folyamán legalább 100 Leire kiegészíti s a betéti könyvecske kiadása óta legalább két év eltelt. Az összegyűjtött tőke kamatozik. A kamatok minden év június 30-án és december 31-én a tőkéhez csatoltatnak. Ha egy-egy tőkegyűjtési csoport [iskolai osztály] tagjai által az év folyamán összegyűjtött betétek végösszege minden év december 1. napján a 10,000 Leit meghaladja az illető osztályban egy, ha 15,000 Leit, úgy kettős és ha a 20,000 Leit meghaladja, úgy három szegénysorsu tanuló egész évi tandiját viseli az intézet igazgatósága. E tény megállapítása céljából minden egyes iskolai osztályban évenként december hó 1. napján „Takarékossági nap”-ot tartunk s ezuttal az évi eredményről az ifjuságnak beszámolunk és folytatólagosan buzdítjuk őket a tőkegyűjtésre kiemelve annak nagy jelentőségét.

Tájékozással megemlítem, hogy a könyvecskéket husvét után osztottuk ki és négy hét alatt több mint 21,000 Leit gyűjtöttek össze növendékeink. Tehát az eredmény várakozáson felüli. Azok a megfigyelések sem érdektelenek, amiket tapasztalunk a gyermekeken és szülőkön. Több szülő jött be gyermekével az intézetbe és könnyezve mondott köszönetet az intézmény bevezetéséért.

Utóbbi, az iparos tanoncifjak és leányok körében bevezetett tőkegyűjtési rendszer lényege pedig a következő:

Az ifjak ugyancsak névreszóló s 20 Lei alapösszegegről kiállított rendes betéti könyvecskét kaptak. Nyilvántartásba vettük az ifjak lakását, iparágát, szegődtetésének és felszabadulásának idejét s végül munkaadójának nevét és lakását. A vallástani óra után történt könyvkiosztás alkalmával kihangsúlyoztuk nekik, hogy csakis becsületes uton és munkával szerzett összegek ille-

tik meg őket, nehogy meg nem engedett módon jussanak pénzhez. Ugyancsak felhívtuk figyelmüket arra is, hogy az összegyűjtött tőke felszabadulás, vagy önállósítás esetén milyen nagy támpontot nyújt. Amennyiben minden iparos ifju átlagban egy év folyamán legalább 1000 Leit betéti könyvecskéjében összegyűjt, úgy az intézet igazgatósága minden év pünköszt ünnepén kézműipari házi kiállítást rendez és azt az iparos ifjut, aki ezen kiállításon saját szakmájában az ő kézimunkájával a legszebb eredményt tudja felmutatni, jutalomba részesíti. Minden kiállításon több jutalomdíj kerül szétosztásra az arra érdemes ifjak között, de ennek nagysága a tőkegyűjtés évi eredményétől függ. A kézműipari kiállítás szakszerű elbírálására az intézet igazgatósága, egy tekintélyesebb református iparos mesterekből álló bizottságot kér fel és ez hivatott a készpénzjutalom díjakat is odaitélni. Olyan különös tehetséggel rendelkező iparos ifju, aki három éven át a kiállításon díjat nyer, folyamodhatik az intézet igazgatóságához szakképzettségének továbbfejlesztése céljából szükséges segély megszavazása iránt.

A kezdet ez esetben is nagyon biztató. Elismerem, hogy ez utóbbi rendszert csak városokban lehet meghonosítani, de az iskolai tőkegyűjtésnek mindazokban az egyházközségekben helye van, ahol az egyházak iskolákat tartanak fenn. Ezeknek a rendszereknek bevezetésével és művelésével látom én megmenthetőnek egyházunk jövő nemzedékét nagy elhagyatottságunkban. Mindkét rendszer bevezetése nagy anyagi áldozatot kíván intézetünkől, mert kedvezőbb esetben több mint 30 szegénysorsu tanuló évi tandíját vállalja az intézet magára, s az iparos ifjak között szétosztandó jutalomdíjakra is 15–20,000 lei irányoztatott elő. De milyen elenyészően csekély ez az áldozat ahhoz az eredményhez képest, ami megnyilvánul majd néhány év múlva ifjaink anyagi erejében és egyházunk érdekében hozandó áldozatkészségben akkor, amikor majd az élni vagy meghalni kérdések felett kell dönteni és ők öntudatosan, anyagi erejükben bizva, csak az előbbi kérdésre adnak határozott választ.

Most az iskolai szünet alatt kiváló alkalom nyílik arra, hogy a tanítói kar erősen foglalkozzék az akció kiépítésével. Érdemes lenne ez ügyben egy egyetemes tanítói értekezletet tartani még a szünidő alatt és mindazokat a tennivalókat megtárgyalni, melyek az általános szervezésre vonatkoznak.

Magam részéről a már eddig szerzett tapasztalataimat a legnagyobb készséggel bocsátom a tanítói kar rendelkezésére.

Vargha László,
egyházkerületi számvevő,
takarékszövetkezeli igazgató.

FELHÍVÁS! Felkérjük azon előfizetőinket, akik előfizetési díjakkal még az elmúlt évről hátralékban vannak, hogy azokat lehetőleg postafordultával ki-egyenliteni sziveskedjenek, mert ellenkező esetben a lap küldését kénytelenek leszünk beszüntetni.

KÜLFÖLD

Az első nő-lelkipásztor Franciaországban.

(Elszászban.)

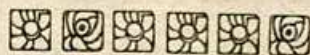
Március 23 án Mulhouse-ban a gyönyörű Szent István templomban, a csillogó festett üvegablakok alatt folyt le a felszentelése szent hivatalába Mlle Bertsch-nek, aki már három év óta végezte segédlelkészi teendőit ezen város református egyházában. A konsistorium elnöke Stricker lelkész kiemelte ezen esemény fontosságát, mely első a francia protestántizmusban, hogy egy nő kapjon pásztori felszentelést. Tisztelettel állította hivatalába Mlle Bertsch-et, mert ő abban akkora bölcsességgel és ügyességgel forgolódott megőrizve alázatosságát, hogy ez a felszentelés bekövetkezése az egyházban úgy emelkedik ki, mint természetes koronája három év tevékeny munkásságának és nem mint más emelkedik ki abból. Ezen apostoli ige inspirálta: követek vagyunk Krisztusért. Rámutatott az egyház speciális szükségére, rámutatott arra, hogy ezek sokszor figyelmeztetnek hibáinkra, hivatkozott arra, hogy Mlle Bertsch hány építő beszédet mondott stb. A felszentelés szertartása mely mindig nagyon felemelő, most is nagyon emelte a lelkeket. Tizenhárom lelkész volt jelen s mindenik rátévén kezét, figyelmeztette őt az Írás szavára, mely bátorítás legyen számára és egy jelszóra, szolgálata számára. M. Bertsch a felszentelt lelkész édesapja az imádságot emelte ki. Azután Mlle Bertsch lelkészi ruhában a szószékbe lépett. Elbeszélte elhivatása történetét, mely az ősi paróchián növekedett és bomlott ki. Mikor theologiai tanulmányait végezte, először azt gondolta, hogy majd a lányokat fogja vallásra tanítani, azután a tekintete mindinkább a lelkészi szolgálat teljessége felé fordult fellelkesítve az apostoli ígérettől: „elég neked az én kegyelemem; az én erőm az erőtlenség által végeztetik el.” Isten ezt az ígéretét megtartotta. Megköszöni lelkésztársainak és az egész gyülekezetnek azt a szeretetet, amellyel körülvették és hálát ad szíve minden dobbanásával Istennek, aki szeretetébe mindenkit befogad és mindenkit vezet. Mlle Bertsch-et ezeknek a szavaknak ereje és lelkes meggyőződése támogatta: a kegyelem Istené. Scheer lelkész beszélt aztán franciául, méltatva ennek a felszentelésnek historiai jelentőségét. Visszautasított bizonyos ellenvetéseket, melyek a női szolgálattal állanak szemben. Azt mondják, hogy a nőnek nincsenek határozott ideáljai; nem látják meg a lényeket, amely meghatározza az emberi rendeltetést. De ez bizonyos tekintetben előny azok számára, akik az evangélium hirdetésére hivatottak el, a mindennapi élet általános és különös eseteiben. Nem az ész által fogja magát vezetetni; ez beképzelés.

A prédikációt nem a nők számára találták ki, vetik ellen. A prédikáció azonban egy üzenet és aki elhivatott Istentől, legyen férfi, vagy nő, azt az üzenetet hirdetni kell és ez nem személyes tetszés, hanem engedelmesség. Szép énekszámok kísérték a szertartást, amelyen nagy protestáns tömeg vett részt. Mlle Bertsch valóban jogszerűen jutott Mulhouse-ba és ez a női

szolgálat megbecsülése; az ő szolgálata valódi szolgálat hűsége, valamint annak gyümölcsei által; és női tud maradni úgy, ahogy e szó magában foglalja az egyszerűséget és a szívet. Mi csak sajnálatunkat fejezhetjük ki, hogy ez a felszentelés inkább az egyházból való kilépésre, mint belépésre emlékeztet, mivel Mlle Bertsch férjhez megy. Mert a synodus összeférhetetlennek ítélte a szolgálat és a családanya funkciót és ezerszer igaza volt. Mi nem tudjuk felfogni, hogyan tudná összeegyeztetni egy anya a szolgálat gyakorlatát házi kötelességeivel; kívánunk hát Mlle Bertsch-nek boldog és népes otthont. [Le Christianisme 3. IV. 1930.]

HIREK

Egyházkerületi közgyűlésünk folyó hó 26-án lesz. Előző napon a különböző bizottságok üléseznek.

Erdélyi tanulmányut. A magyar református diákok Soli Deo Gloria szövetsége jul. 23-án és aug. 8. között tanulmányutat rendez Erdélybe és Délkelet-Európába. Vissza felé jövet az ut utolsó állomása Nagyvárad lesz.

Iljusági konferenciák. A VII. ifj. nyári konferencia Székelyföldváron, a leányok konferenciája pedig Vizaknán lesz. A fiuké jul. 3–9 ig, a lányoké jul. 3–6 ig fog tartani.

Gróf Degenfeld Pál tiszántúli egyházkerületi főgondnokot folyó hó 11 én iktatta be méltóságába az egyházkerületi közgyűlés. Dr. Baltazár Dezső gyönyörű imádsága után, Maklár Károly főjegyző jelentette, hogy az egyházközségek egyhangulag gróf Degenfeld Pál középiskolai

egyházmegyei gondnokra adták szavazatukat. Az új főgondnokot belépésekor hangos óvációban részesítették a közgyűlés tagjai. Eskütétel után dr. Baltazár Dezső klasszikus erejű beszéddel üdvözölte új elnöktársát, aki magvas, rövid és evangéliomi szellemű székfoglaló beszédet tartott. Majd az egyetemes egyház és testvéregyházkerületek nevében Dókus Ernő konventi világi elnök köszöntötte szívből és lelkesen; az üdvözlők sorában volt még br. Radvánszky Albert főfelügyelő, az evangélikus egyetemes egyház, Csánki Benjámint rector magnificus, a debreceni m. kir. Tisza István tudományegyetem, dr. Vásáry István polgármester, Debrecen sz. kir. város és Porzsolc István esperes, a középiskolai egyházmegye nevében a beiktatott főgondnok bizonyágtévő erővel válaszolt az üdvözlésekre.

■■■■ HIVATALOS RÉSZ ■■■■

Református Püspöki Hivatal Nagyvárad.

2719—1930 I. szám. KÖRLEVÉL. Valamennyi Nt. Lelkeszi Hivatalnak. Az ősi zilahi Wesseldnyi Kollégium a jelen tanév elején visszanyerte nyilvánossági jogát s így most régi jogainak birtokában működve az északnyugati határszélen 5 vármegyében félmilliónyi magyarságnak egyetlen teljes főgimnáziuma. Minthogy ezidő szerint egyházkerületünkben a szatmari gimna-

151
1930

ziumnak csak alsó osztályai vannak, kérem Nt. Lelkészársaimat, hogy egyházközségük területéről a gimnázium felső osztályaiba járó ref. magyar ifjak, illetve szüleik figyelmét az említett Kollégiumra felhívni s azt mint olyat, mely a didactikai és higiéniai követelményeknek mindenben megfelel és szellemeikben is hivatása magaslatán áll, minden kínálkozó alkalommal a legmelegebben ajánlani méltóztassanak. Egyebekben pedig fenttartom egyházkerületünknek azt a régebbi rendelkezését, hogy a gimnázium alsóbb osztályába járó tanulók a lehetőség szerint a szatmári gimnáziumot látogassák. Oradea—Nagyvárad, 1930 június 18. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, püspök.

152.
1930.
Pénztári: 2846—1930. szám. KÖRRENDELET. Valamennyi kebelbeli Nt. Esperes, Lelkész és Segédlelkész uraknak. A K. V. Minisztérium 73960. és 72423—1930 sz. rendeleteivel közölte hivatalommal a pénzügyminisztérium 154630. sz. szigorú rendeletét, amelynek értelmében az 1930. évi június havi fizetéseket semmi körülmények között ki nem utalhatja abban az esetben, ha a globálisadók az első félévre a lelkészi kar részéről az illetékes adóhivataloknál befizetve és a befizetésről kézhez vett nyugták a minisztérium illetékes számvevőségi osztályának eredetben bemutatva nem lennének. Ott, ahol az adókivetés a folyó évre meg nem történt volna, vagy a kivetés felebbezés alatt áll, a múlt évi befizetéshez viszonyítva fizetendő és igazolandó a f. első félévi globálisadó. Ha a júniusi státok ezen rendelet vételéig már felterjesztést nyertek volna, úgy az adónyugták a pénzügyminiszter rendeletében foglalt táblázatos kimutatás kapcsán a lehető legsürgősebben felterjesztendőek. Tekintettel arra, hogy ezen rendeletekkel kapcsolatban bukaresti ügyvivőnk jelentése értelmében a következő negyedekre mindenkor hasonlóképpen igazolni kell az esedékes évnegyedi globálisadó kifizetését, felhívom valamennyi Lelkészársaimat, hogy a 3-ik évnegyedre szóló globálisadó nyugtát augusztus 15-ig, a 4-ik évnegyedre szóló nyugtát pedig november 15-ig, újabb rendelkezést nem várva, feltétlenül küldjék be hivatalomhoz. Kérem egyben, hogy az adófizetéseket a megfelelő időjelzést (III. trimestru, IV. trimestru, anul întreg) melyre befizetés történt, feltétlenül tüntessék fel, mert ellenkező esetben az ellenőrzés alkalmával azt visszautasíthatják. Amennyiben fenti időre az összes globálisadó nyugták be nem érkeznének, úgy az ebből eredő és a múltban igen sokszor emiatt késedelmes államsegély kiutalásokért a felelősséget már eleve a késedelmeskedőkre hárítom. Oradea—Nagyvárad, 1930 jun. 17. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, püspök.

Tanügyi: 2833—1930-II sz. KÖRRENDELET. Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak. Többször megállapítottam iskolalátogatási jegyzőkönyvekből és egyéb alkalmakkor, hogy a tanítók nem tartják kellő tiszteletben az egyházi törvény, illetve a szolgálati pragmatika azon rendelkezéseit, amely az iskolaszéki elnöknek az iskola felett ellenőrző jogokat biztosít. Elrendelem

tehát, hogy ezen ellenőrző jog kikerülhető ne legyen: 1. Hogy az *iskolák* mindennemű hivatalomhoz intézett felterjesztéseiket a Lelkész ur útján, az ő láttamozásával küldjék be. 2. Állami közegek ellenőrzési látogatásai alkalmával a tanítók azonnal értesítsék az iskolaszéki elnököt, vagy annak távollétében a gondnokot. 3. A tanítók *személyes* ügyekben írásban direkte hivatalomhoz is fordulhatnak, azonban leveleiket nem címezhetik a tanügyi előadóhoz, hanem csupán a hivatalhoz, vagy hozzám. Ennek a követelménynek meg nem felelő beadványok válasz nélkül maradnak. Oradea—Nagyvárad, 1930 június 19. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

Tanügyi: 2912—1930. II. sz. KÖRRENDELET, *Valamennyi kebelbeli iskolai hatóságnak*. Ujból felhivom a figyelmet arra, hogy a f. év január 1-el az inspektorátusok megszűntek s hatáskörüket a miniszteri igazgatóságok tanügyi osztálya vette át. Középiskolák közvetlenül ezekkel leveleznek, Elemi iskolák közvetlenül ezekkel nem levelezhetnek, hanem csak a *revizorátusok* útján. Az elemi iskolai hatóságok minden olyan esetben, ha az iskola érdekei forognak szóban (autorizációs kérvények, megintések stb.) ügyeiket a püspöki hivatal útján kötelesek intézni. Oradea—Nagyvárad, 1930 június 19. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

Tanügyi: 2913—1930 II. sz. KÖRRENDELET. *Va' amennyi kebelbeli tanítónak és tanárnak*. A „Mértékletesség“ liga (liga „Temperanța“) amely az alkoholizmus leküzdésére alakult a falvakban és városokban fiókokat akar felláttítani. Különös szociális jelentőségű munkájában a liganak szüksége van minden jobb meggyőződésű ember, de különösen minden fokozatu tanférfiak segítségére, kik előadások tartásával s a népnevelés egyéb eszközeivel támogassák. Ajánlom tehát valamennyi kebelbeli tanítónak és tanárnak, hogy lépjenek be tagként a vezető bizottságba, ahol ezek a fiókok működnek. [B. 64117—1930 sz. min. rend. 7606—1930. sz. temesv. igazg. rend.] Oradea—Nagyvárad, 1930 június 19. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök

Pályázat. Az érsemjéni ref. egyház pályázatot hirdet kisebb tanítói állásra. *J a v a d a l o m:* 1. Kézpénz 4600 Lei. 2. 12 kat. hold 987 □-öl I. osztályu régi egyházi föld, 10 kat. hold szántó, 2 kat. hold 987 □-öl rét. Haszonbérértéke 16250 Lei. 3. 4 kat. hold állami földkiegészítés, felerészben szántó, felerészben rét. Haszonbérértéke 2800 Lei. 4. Tandij minden gyermek után 1 véka rozs, 1 véka csöves tengeri és 10 Lei. A gyermekek száma 65—70. Értéke 6500 Lei. 5. Háromszobás lakás, kerttel. A földek adóját az egyházi fizeti. *Kötelesség:* A presbitérium által meghatározott, jelenleg II., III., IV. vegyes osztályok tanítása. Vasárnapi iskola vezetése s belmissziói és kulturális munkában segédkezés. Pályázhatnak okleveles, román vizsgával bíró tanítók és tanítónők. A pályázatok július 25 ig a ref. lelkészi hivatalhoz Șimian—Érsemjén, Szilágy megye küldendők. Posta és vasutállomás helyben. *P r e s b i t e r i u m.*

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület iratterjesztésének könyvjegyzéke:

		Lei
935 sz. Biblia	30×21 cm. 800	200
932 " "	28×20 " 300	150
923 " "	24×16 " 250	120
922 " "	24×16 " 200	100
915 " "	17×12 " 400	90
915 " "	17×12 " 500	300
914. sz. Biblia	17×12 cm. 200	200
912 " "	17×12 " 150	150
911 " "	17×12 " 120	120
909 " "	17×12 " 100	100
908 " "	17×12 " 90	90
907 " "	14×10 " 300	300
906/a sz. Biblia	14×10 cm. ---	350
965 " Ujszövetség, bőrkötés, aranyozott szélü	--- --- ---	150
963 " " vászonkötés aranyozott széllel	--- --- ---	80
961 " " vászonkötés	--- --- ---	50
954 " " papirkötés	--- --- ---	25
952 " " papirkötés zsoltár nélkül	--- --- ---	20
Zsoltárok könyve	--- --- ---	4
Ujszövetség (Lukács, Máté, János)	--- --- ---	4
Képes ujszövetség	--- --- ---	5
Ravasz L.: Hazafelé, imádságos könyv	--- --- ---	200
Maradj velem, imádságos könyv	--- --- ---	60 és 80
Zsoltár kisbetűs	--- --- ---	82
Révész I.: Akikre nem volt méltó a világ	--- --- ---	40
Dr Vasady B.: A valláspszichologia fejlődésének története	--- --- ---	120
Dr Imre L.: A Vezető könyve	--- --- ---	90
Forgács Gy.: Belmissziói útmutató	--- --- ---	120
Dr Makkai S.: Öntudatos kálvinizmus	--- --- ---	50
Dr Makkai S.: Gyöngyvirág	--- --- ---	40
H. Kiss G.: Árva Bethlen Kata	--- --- ---	60
H. Kiss G.: Lorántffy Zsuzsánna	--- --- ---	85
Dr Kristóf Gy.: Az erdélyi magyar irodalom múltja és jövője	--- --- ---	130
Az Ur csodásan működik (Bibliköri vezérfonal)	--- --- ---	16
Itt az Isten köztünk (Bibliaolvasó kalauz)	--- --- ---	28
Vallásos versek gyűjteménye	--- --- ---	35
Képes újtestamentum és zsoltárok (kötve)	--- --- ---	30
Szentimrei J.: Verses magyar krónika	--- --- ---	40
Hol az igazság?	--- --- ---	5
Képek a múltból	--- --- ---	8
Ünnepnapok I. és II. sorozat füzeteként	--- --- ---	4
Csathóné: Mesék és elbeszélések	--- --- ---	16
Bibliai mondások, kemény fába faragva	--- --- ---	40
Bibliai mondások, karton papíron	--- --- ---	15
Vasárnapi iskolai lapok, képpel	--- --- ---	2
Levelező-lapok bibliai mondásokkal,	--- darabonként 1, 2, 3, 5, 6,	
Bibliajelzők	--- darabonként ---50, 1, 1 50, 2	

**Lelkeszi hivatalok megrendelése 3 hónapi bizományba
adának.**

**Református Énekeskönyvek,
Nagy Vilmos-féle Magyar Nyelvtanok,**
mindenféle, az előírásnak megfelelő legjobb mintájú
egyházi és iskolai nyomtatványok,
borítékok, hivatalos papírok és legcsinosabb kivitelű
alkalmi és mulatsági meghívók
a legjutányosabb áron beszerezhetők

Béres Károly könyvnyomdájában
Oradea-Nagyvárad, Iosif Vulcan- (Nagy Sándor-) u. 14.

Legszebb alkalmi ajándék
a nt. Selkész urak részére
a palást.

Kérem a Nőegyletek stb.
nb. rendelését.

SZÁNTÓJÓZSEF
palást készítő
Hódmezővásárhely.

M. st. Oficiului Parochial Református
 Nagytiszt. Református Lelkeszi Hivatalnak
 Jud. Arad

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Szent László-tér 5. sz., Kovács-ház
 Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Fiók: Fugyvársárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8,500,000.

Takarékbetéteket előnyösen kamatoztat

Foglalkozik helibetét gyűjtéssel. *Le-
 számított váltókat. Folyósít* jelzálog-
 kölcsönöket. Általásokat előnyösen
 teljesít. Minden bankszerű üzletet
 kedvezően lebonyolít.

**Répolseii a frieszii „Adriai”
 biztosító-társaságot.** 25

ORGONA- HOMLOKZATSIPOK

a rekvirált sipok helyébe első-
 rendű kivitelben készülnek

Wegenstein S. Fiai

orgona- és harmonium-
 gyárában, **Timisoara.**

Kitűnő hangú harmoniumok
 és pedálos harmoniumok ál-
 landóan raktáron. Orgona-
 javítások, tisztítások és
 hangolások pontosan eszkö-
 zöltetnek. Költségvetéssel és
 harmonium árjegyzékkel dij-
 talanul szolgálunk. 25

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

h a r a n g j a i t

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas
 harangszerelevények és harangállványok. — Villamos haranghuzó motorok.

Alapított 1840-ben

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyökre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

Megjelenik minden héten szombaton.

A nők feladata.

Az érmihályfalvai ref. nőszövetség 1930 június 1-én tartott ünnepélyén elmondott ünnepi beszéd.

Tartotta: *Tóth Zsigmond.*

Egy vergődő emberi korszak betegágya mellett virraszt az emberiség. Kuruzslók és orvosok veszik ezt a betegágyat körül s ez utóbbiak lélegzet visszafojtva lesik ennek a nagy betegnek minden mozdulatát, mert — amit a kuruzslók önző elvakultságukban nem vesznek észre — itt az emberiség lét vagy nemlét nagy kérdéséről van szó.

Szegénységnek, lerongyolódottságnak, pangásnak; céltalanságnak, munka és kenyérnélküliségnek: egyszóval gazdasági krízisnek; lelki oldalon pedig a vallás és minden nemes ügy iránt való hideg közönynek nevezik ezt a halálos betegséget, melynek a lázát kölcsönösen leolvashatjuk egymás csüggedő arculatáról.

Vannak, mégpedig — sajnos — nagyon sokan vannak, akik — mint a közelmúltban — az embert lealacsonyító és meggyalázó eszközökkel: fegyverrel akarják meggyógyítani ezt a világnymort, állattá sülyesztve megint az embert, akihez így szólott az ő Idvezítő Krisztusa: „Tedd hüvelyedbe szablyádat, mert akik fegyvert fognak, fegyverrel vesznek el.“

Vannak, sajnos, nagyon kevesen vannak, akik nem puska-pporral, hanem a Jézus Krisztus igéjével akarják meggyógyítani és talpra állítani ezt a vergődő világot.

Ez utóbbiak közül valók azok, akik a beteg emberiség meggyógyítása és megváltása érdekében sorompóba állították a nőket.

Ha az emberiség életét megvizsgáljuk, ami eddig történt, nem volt más, mint a vad férfiaságnak a tultengése az emberi-

ség életében, mely a nyers erőszak véres módszerét tette élet-erővé. Az emberiség életét eddig férfikezek formálták s ami eddig történt, nem volt más, mint szakadatlan véres háborúk története, amely történelem vonalán félretolva, háttérbe szorítva férje, fia, vad, véres küzdelmét, aggódva, remegve, sirva, sokszor összeroppanva leste a nő. A férfi csakugy pazarolta a drága emberi életet, mert nem tudta azt, hogy milyen kinok, sőt sokszor egy élet árán lehet életet adni egy új életnek. A férfiasság tónusát magán viselő világnak sohasem volt igazán szivügye az ember.

Igy volt ez eddig, de ma az emberiség életének a formálódásában, sorsának az intézésében, mind nagyobb és nagyobb szerephez jut a nő.

És ennek így is kell lennie, mert a férfi vihet nagy és mély tudást be az embervilágba, de hogy ez a tudás nemes emberi érzésekben és cselekedetekben oldódjék fel; ehhez a nőnek a férfiakénál sokkal melegebben érző szive szükséges.

A nők, a férfiaknál sokkal jobban érzelmi alapokon álló nők egy új keresztyénségnek a megformálói kell, hogy legyenek, egy olyan keresztyénségnek, amely nemcsak hitben merül ki, hanem a hitnek egyedüli céljában, értékében és értelmében: keresztyéni cselekedetekben gyógyítja meg és szüli újjá ezt a vergődő világot.

A hit jócselekedetek nélkül nem ér semmit — mondja az Irás, s hogy mennyire igaza van, mutatja ez a világnyomor s a lezajlott világháború, melyben ker. névvel és ker. hittel halomra gyilkolta egymást a ker. világ.

A testvéri együttérzés és összetartás meghonosítása; a szükség, a nyomor, a kín, a szenvedés enyhítése; a fájó könnyek letörlése: egyszóval a ker. hitnek ker. életié való átformálása a nők feladata.

Ezt a munkát a nőknek előlről kell kezdeniök: a gyermeknél, azért a nevelés is a nőkhöz folyomodik segítségért. A neveléshez, az emberi lélek formálásához szeretet kell, de hát ugyan ki szerethetné jobban a gyermeket, mint az édesanya!?

Az ember önző lénynek születik, aki mindent magának akar: neveléssel kell érzelmeit, társas ösztöneit és öntudatát kifejleszteni. Tanítsa meg az anya mindenekelőtt imádkozni gyermekét. Óh nincsen ennél megkapóbb, meghatóbb és felemelőbb, mint mikor azt mondja az édesanya kicsiny gyermekének:

Kis kacsóid összetéve szépen:
Imádkozzál édes gyermekem!

Aztán meséljen az édesanya gyermekének, de meséi ne

rémmesék, hanem erkölcsi igazságokat tartalmazó mesék legyenek, éppen abban a korban, midőn olyan frissen és elevenen kapja meg a fogékony gyermeki lelket minden behatás. Az ima és a jó mese az a két tényező, mely megveti a gyermek lelkében az erkölcsi lényé fejlődés fundamentumát. Kísérje az anya élénk figyelemmel iskolába járó gyermeke minden lépteit, okos anyai tanácsaival segítse elő gyermeke erkölcsi lényé fejlődését s általában olyan tényezővé avassa magát gyermeke lelkében, hogy a gyermek még ifju korában is az ő szelleméhez folyamodjon tanácsért. Minden nagyobb lépésnél az csengjen a gyermek és ifju lelkében: mit szólna ehhez az édesanyám? Az anya szelleme, mint minden teret ellenőrző lelkiismeret, rögződjön meg a gyermek és ifju lelki világában, mert a nevelésnek egyetlen pozitív célja a lelkiismeret.

Mi, akik nem puskaporral, hanem egy egészségesebb, erkölcsösebb emberi társadalom kialakításával akarjuk meggyógyítani a beteg emberi társadalmat: nagyrabecsüljük a nők akcióbaképését és igen nagy eredményeket várunk tőlük.

Mert olyan a mai emberi társadalom, — hogy hasonlattal éljek — mint az az ember, akinek van esze, de nincs szive és esze nagyszerű termékeit szivtelen és esztelen dolgokra, sőt maga ellen használja fel. Mint a kisgyermek, aki feltámasztja a tüzet, de nem tud vele megbirkózni és összeégeti vele a kezét.

A férfi ész nagyszerű, csodás dolgokat alkot a tudomány, művészet és a technika terén, de ahelyett, hogy boldogulása emeltyűjévé tenné: maga ellen fordítja azt — nem bír megbirkózni technikájával, mint a kis gyermek a felidézett tüllel: megégeti vele a kezét.

Mert nincsen sziv a kormányon, amely szánjon, amely fájjon.

Jöjjetek anyák, nők, adjatok szivet a szivtelen világnak; győzzétek meg a férfiasságtól tultengő embervilágot, hogy ne az öngyilkosság fegyvereit kovácsolja kulturájából és technikájából; kölcsönözzetek emberi érzéseket az embervilágnak, hogy meggyógyuljon és emberi, keresztyéni életre ébredjen a testi és lelki krízisek betegágyában fetregő emberiség.

FELHIVÁS! Felkérjük azon előfizetőinket, akik előfizetési díjakkal még az elmúlt évről hátralékban vannak, hogy azokat postafordultával kiegyenlítani sziveskedjenek, mert ellenkező esetben a lap részökre való küldését kénytelenek leszünk beszüntetni.

Egyházkerületünk közgyűlése.

Napokon, sőt heteken át tartó gondos előkészítő munka és a bizottságok egész napi ülésezése után ment végbe e hó 26-án egyházkerületünk nyári közgyűlése. Az alkotó tagok csaknem teljes számban megjelentek, de fájdalommal nélkülöztük a világi vezért, főgondnokunkat, kit betegsége tartott távol tisztének betöltésétől, melyet mindég egész lélekkel és bölcsességgel szokott minden alkalommal végezni.

Buzgó éneklés után Püspökünk áhitatos imádsággal és jelent s jövődőt megvilágító nagyszabásu beszéddel nyitotta meg a tanácskozást. Meleg szavakkal emlékezett meg a távollévő főgondnokról.

A megalakulás formáságai s üdvözlő táviratok elküldése után örömmel vettük tudomásul a szavazatbontó-bizottság jelentését, mely szerint világi tanácsbirónak dr Kölcsey Ferencet, jegyzőnek dr Soos Istvánt, zsinati tagnak Pappszász Lajos egyházmegyei gondnokot választotta meg a presbitériumok nagy többsége. Az új kerületi funkcionáriusok eskütétele után Püspökünk szives szavakkal üdvözölte Őket, melyre lelkesen kötelezték el magunkat a hűséges munkára.

A tárgysorozatot súlyos sérelmek hosszú sora nyitotta meg. Ezek között legfeltűnőbb az érdengelegi ügy, hol a román képviselő fellázította hiveinket a lelkeszi járandóságok megtagadására. A közgyűlés elrendelte ellene a büntető feljelentés megtételét. Valkányban a Nőszövetség működését akadályozta a helyi hatóság, Gyantán az egyházi vizitációt az iskola igazgatója munkája végzésében. A felsorakoztatott agrársérelmek azt bizonyítják, hogy a kisajátítások miatt még mindég állandó izgalomban kell élnünk, mert vagy a régi egyszer már meghagyott vagy adott földekből vesz el az agrár-bizottság. Közgyűlésünk minden esetben megtéti a legcélravezetőbb intézkedéseket. Váradless ügyében pedig egyenesen kegyelmi kérvénnyel fordul a Királyhoz.

Az orsovai egyesült prot. egyház kettéválásának végleges rendezése végett utolsó békés kísérletképen kiküldte dr Harcsár Géza főjegyzőt az ev. egyház főfelügyelőjével egyidőben törtéendő kiszállásra. A Baldácsy-alapból reánk eső 60.000 lei terhére négy lelkész özvegynek, kik a nyugdíjintézetből semmiben sem részesülhetnek, évi 6000 lei segélyt ad. A pénzügyi bizottság jelentéseinek kapcsán a kolozsvári Theológia segélyének elintézésére bizottság kiküldését kérte az Erdélyi Egyház.

kerület, hogy e kerületünk bizottságával tárgyalva, végleges megoldást létesítsenek. Abban az esetben, ha a kérdés mindkét részre elfogadható megoldást nem nyerne, egyházkerületünk a theologiai hallgatóinkra esetleg kiróvándó tandíj megfizetését vállalni fogja.

Élénk érdeklődést keltett az érmelléki egyházmegye lelkészi karának az egyházkerületi Nyugdíjintézet alapszabálya 6. § a módosítása iránt benyújtott indítványa, melyet az egyházkerületi közgyűlés nagy többsége annak kiemelésével utasított el, hogy az alapszabály mindegyik lelkésznek jogait és érdekeit tiszteletben tartja, de a karenc évek leteltéig bizonyos megszorításokat kénytelen alkalmazni azért, hogy a Nyugdíjintézet teljesítő képessége sérelmet ne szenvedjen. Egyidejűleg gondoskodás történt az új vallástani kézikönyvek, valamint a nagybetűs hangjegyes énekeskönyvek kinyomtatása tárgyában is. Mindkettőt a jövőben nem a bizományos kezén hagyja a kerület, hanem saját kezelésben nyomtatja ki, mert ezzel az eljárással még inkább biztosítja az egyházkerület saját érdekeit.

Rendre következtek ezután az egyházkerület közigazgatási, nyugdíjintézeti, közalapi stb. múlt évi számadásainak megvizsgálásáról szóló jelentések és előterjesztések, melyek a kezelésben rendet és pontosságot állapítanak meg, minélfogva a szokásos fenntartásokkal a felmentvényt közgyűlésünk megadja. Majd a tanügyi, belmissziói és az egyházmegyei felterjesztések különböző természetű ügyeinek elintézése következett. A tanügyi kérdések soraiban magasan emelkedett ki tanítóinknak az a kérése, hogy a felettes egyházi hatóság minden lehető támogatásával kíséreljen meg mindent arra nézve, hogy a tanítók az állami nyugdíjintézetbe bekapcsolódhassanak és az impérium változás óta eltöltött, valamint azelőtti szolgálatait egyenlő elbírálásban részesüljenek. Egyházkerületi közgyűlésünk e nagy kérdésben igaz örömmel ajánlja fel tanítóinknak a támogatást, amelynek mérvét ezidő szerint megállapítani még nem tudja, de megbizva az elnökséget, hogy mihelyt e kérdésben tiszta képet alkothat magának a teendők felől intézkedéseit tegye meg. A közgyűlés napján délután az egyházkerületi bíróság több felebbezett ügyet intézett el.

Pályázati hirdetés. A királyhágómelléki egyházkerület 92—1929. sz. határozata alapján pályázatot hirdetünk a Református Árvaházi Képes Naptár 1931-iki évfolyamában közlendő elbeszélésekre. Az elbeszélések tárgyát az írók szabadon választhatják meg, de kívánatos, hogy lehetőleg egyházunk multjából vegyék. Az elbeszélések 3—4 naptároldalra terjedhetnek. A közlésre elfogadott három elbeszélés jutalma 600—600 Lei. A pályamunkák alólirotthoz küldendők be 1930 augusztus 3-ig. Oradea—Nagyvárad, 1930 június 26. C s e r n á k Béla. (Emlék-tér 32.)

EGYHÁZI ÉNEK

Egyházi énekeink kellékei.

(Folytatás.)

Nem egyházi használatra készült. Nem református, sőt még csak nem is általános keresztyén kultuszideálok, nem liturgikus keretben végbemenő lelki átélések inspirálták annak zseniális szerzőjét, hanem inkább a természet templomának a hangulata, e templom szépségébe való elmélyedés, talán a sugárzó csillagos égboltozat végtelen csöndjén át magának a Végtelennek imádatos megérzése, mindezek nyomán általánosságba elmosódó vallásos reflexmozdulatok a lélek mélyén, esetleg csak afféle pantheisztikus Istensejtés vagy Istenézés.

Nem tudom, így volt-e, de az bizonyos, hogy nagy zene-költők örökbecsű műveiből kiemelt s szinte tulságosan is közkinccsé vált dalok, áriák, kórusok és zenei tételek „egyháziasítása” sohasem sikerülhet. Nem lehet azokat csak úgy egyszerűen „átfesteni”. Alájuk helyezhetik a legszebb vallásos költeményeket is, mindezzel nem lehet azokat sohasem „kanonizálni”, szentté avatni, „egyházivá” előléptetni. A nagy tömeg talán áhitattal hallgatja, de a kulturemberek ideológiájában, — pedig ezekhez is szólnak egyházi énekeink, — sokkal erősebben odatartoznak már ezek az énekek szerzőik egyéni kvalitásaihoz, sokszor éppen vallási dolgokban különc és nem valami példás gondolkodásmódjukhoz, főleg pedig ahhoz az opushoz, ahonnan és ahova valók, hogysem eredeti céljuktól és behelyezettségük-től valaha el lehessen szakítani.

Ez magyarázza meg azt is, hogy például operáknak még kimondottan vallásos tárgyú és hangulatu kórusai, áriái sem bocsáthatók — legalább is korrekt liturgikus gondolkozás mellett — a templomok karzataira — *istentiszteleti szolgálatra*. Bármilyen szépen és bensőséges áhitattal van is megírva pld. Wagner „Tannhäuser”-ében a „Zarándokok kara” [„Óh Jézusom Hozzád megyek, ki a zarándok üdve vagy. szűz tisztaság szent lilijoma...” stb.], vagy akár Mascagni „Parasztbecsület”-ének valóban pompás és stílusos „Regina coeli laetare” kórusa, nem hiszem, hogy — mint *istentiszteleti énekszámok* — megszólalhatnának valaha olyan templomok karzatán, ahol helyes liturgikus érzéssel bíró papok vagy karnagyok dirigálnak.

Miért? Mert ott és akkor, ahol és amikor az ember Istennel az imádság szent közösségében találkozni akar, — tehát a gyülekezeti istentisztelet helyén és idején, — erre az áldott találkozóra ki kell üresítenie szívét minden földi indulattól és szenvedélytől, hogy helyet tudjon benne adni az Istenben való vasárnapos megpihenés boldogságának. Már pedig az operák templomi kórusai és áriái általában véve nagy földi indulatok és emésztő szenvedélyek végletekig feszült drámai levegőjében csendülnek föl, akkor is legtöbbször környe-

zet, vagy hangulatbeli ellentétek kedvéért, tehát tulnyomóan zenei és szinpadai hatások fokozása végett; sokszor meg éppen véres tragédiák színhelyén és jelenetében s születésüknek ezt a stigmáját nem lehet sem feledtetni sem letörölni avval, hogy megszólaltatjuk azokat az Istenháza karzatán. Aki egy ilyen operai részletet szinpadról hallott, annak a figyelmét, emlékezetét, gondolatait, egész lelkét a templomból is oda fogják sodorni a hanghullámok: vissza a színházba, a szinpadra s megelevenítik előtte az egész jelenetet. szinpadai hőseit és hősnőit, a kosztümöket, diszleteket, sőt fokról-fokra az egész előadást s annak minden kísérő mellékkörülményeit s így tovább. Ez alatt természetesen papot, templomot, imádkozást és gyülekezetet feledve, egyszerre csak azon veszi észre magát hogy a gyülekezet már kezd kivonulni a templomból s szégyenkezve kénytelen bevallani, hogy méltatlanná vált velük együtt énekelni azt a szép öreg dicséretet: „Hallók Uram, szent igédnek gyönyörűséges hangját“. Nem, ő nem hallott ebből a gyönyörűséges hangból semmit. Másféle hangokat hallgatott s lelkében kárt vallott, mert az Istennel való találkozást elmulasztotta. Nem vette észre, mikor Isten az ő Lelkével, kegyelmi ajándékaival a vasárnapi gyülekezetre szállva hozzá is szólani akart. Meglátogatásának idejét nem ismerte fel. „Non cognovit tempus visitationis suae.“ *Dr Szemethy Géza.*

IRODALOM

A mi Urunk Jézus Krisztusnak Uj Testamentuma.

Budapest, Brit és Külföldi Bibliatársulat 1930.

Az Ujszövetség új magyar fordítására — a Károli Gáspár évszázados, a magyar lelket gazdagon megtermékenyítő s magasztaló jelzőkön felülálló bibliafordítása mellett — igen nagy szükség volt. A lelki ébredésnek az a tavaszi árama, amely különösen az utóbbi évtizedekben mind nagyobb számban kezdi kitermelni az Ige után szomjuhozó lelkeket, magával hozta azt a vágyat is, hogy a Szentírás minél közvetlenebb, minél könnyebben érthető magyar tolmácsolásban jusson az emberek kezébe. Ez a vágy néhány év alatt több új magyar Ujszövetség fordítást hozott létre, amelyek közül Czeglédy Sándor fordítását most a Brit és Külföldi Bibliatársulat adta ki.

Czeglédy Sándor, aki az Ó- és Ujszövetségi bibliai tudományok professzora, a ma élő tudósok között talán a legalkalmasabb arra a rendkívüli jelentőségű munkára, amit a Szentírás fordítása jelent. Élő hite és alapos tudása páratlan hűségű munkában eltöltött évtizedek alatt olyan ismertté vált az egész országban az evangélium hitvallói között, hogy a legteljesebb bizalom fogadja az ő fordító munkájának gyümölcsét. Fordítását azonban az teszi közkinccsé, hogy a Brit és Külföldi Bibliatársulat elfogadta kiadásra. A Bibliatársulat Czeglédy Sándor Ujszövetség fordítását — a Társulat szelleméhez és 125 éves történelmi gyakorlatához illően — a legszebb kiállításban és na-

gyon olcsó áron hozta forgalomba. A Bibliatársulatnak ezt a nyilvánvaló ráfizetéssel árusított új kiadványát eddig is már nagy érdeklődés kísérte: 2000 példányon felül fogyott el belőle, minden „propaganda” nélkül. De a Bibliatársulat csak örülni fog, ha sikerül neki ebben az évben az Új Testamentum megnövekedő forgalma által minél többet ráfizetni erre az „üzletre”. A Bibliatársulatnak csak az a célja, hogy a Könyvek Könyve terjedjen.

Az Új Testamentum új magyar fordításának megszerzését a legmelegebben ajánljuk minden olvasónknak!

HIREK

A csermői református egyház jogosult választói 6 pályázó közül június 22 én, névszerinti szavazás mellőzésével egyhangú közfelkiáltás útján Bitay Loránt szilágyszegi s. lelkészt Bitay Béla dévai lelkész kollégánk fiát választották meg rendes lelkészüknek. Ad multos annos.

Az óvári-i egyház Ünnepe. Az óvári-i egyház 15 én ünnepelte Bartha Bálint tanítóját tanítóságának 40 éves alkalmából. Dus érdemekben és becsületben megőszült tanítója ő egyházának, aki előtt ragaszkodó szeretettel hajtották meg az egyház tagjai elismerésük lobogóját. Az ünnepélyen az egész egyház nevében könnyeket megindítóan Fehér Bertalan lelkész üdvözölte, majd a presbitérium nevében K. Nagy Lőrincz, a volt tanítványok nevében Boros István, aki átnyújtotta értékes ajándékát az egyháznak, majd Nagy Bözsike és Zathuréczy Károly adták elő Szalacsi Lajos volt tanítvány kedves verseit s aztán az egyház kedvelt és fáradhatatlan tanítónőjének: Vadnay Erzsébetnek vezetése alatt a jelenlegi tanítványok adtak elő két mélyen vallásos

színezetű darabot, melynek keretein belül Fehér Viola nyújtotta át minden szemből könnyeket fakasztó szép szavakkal a jelenlegi tanítványok bábérkoszoruját. S végül a nőszövetség nevében Szilágyi Zoltánné köszöntötte ékesen csengő szavakkal. Az ünnepelt nagy meghatottsággal mondott köszönetet a nem várt ünnepeltetésért. Este az iskolában 370 terítékes bankettet adtak a nőszövetségnek lángoló lelkesedésű tagjai, akik az asztalokat süttekkel, tésztákkal és gyönyörű virágokkal ékesítették fel. A bankettnek a késő hajnali órákban lett vége, mely mindenki lelkében feledhetetlen kellemes nyomokat hagyott hátra.

Kettős ünnepe volt f. hó 8-án és 9 én a szentleányfalvai híveknek; megünnepelték a Szentlélek kitöltésének emlékűnnepét s hogy soká emlékezetes legyen előttük ez ünnep, nagyobb és kisebb fiúk és leányokból mindkét nap délutánján templomi ünnepélyt rendezett a református nőszövetség. Már az ünnep a maga tárgyával s a lelkész szónoklataival s imáival buzgósággal töltötte el lelküket, utána a vi-

rágokkal gazdagon feldiszipített templomban a fiúk és leányok által a szebbnél-szebb vallásos versek elszavalása áhítatba ringatta, gyönyörködésre ragadta a templomot teljesen betöltő szülőket és érdeklődőket. A versek betanítását a nőszövetség elnöke Nagy Dánielné időt, fáradságot nem kímélve szeretettel s odaadással végezte. Az ünnepélyt első nap a Hallelujás könyv 273-ik „Jövel lélek, jövel” c. énekével a női dalárda s utána a

gyülekezet a 98 ik dicséret: „Mindenható leborulva”, másodnapon ugyancsak a női dalárda a Halleluja 6-ik „Ahol ott a Jézus” c. énekével s a gyülekezet a 100 ik dicséret „Mennyben lakó én Istenem” eléneklése zárta be.

200,000 pengő a Protestáns Árvaházra. Békéscsabán most halt meg id. Gálik János földbirtokos, ki végrendeletében 200,000 pengőt hagyott az Országos Protestáns Árvaházra.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

Pénztári: 2931—1930 III. szám, KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nt. Esperes, Lelkész, Segédlelkész és Lévíta Uraknak.* A V. K. Minisztérium 82123—9623. f. hó 17 én kelt rendeletével ez év augusztus hó 1 ig rendelte el az 1931. évi állami költségvetéshez szükséges összes adatok felterjesztését. Midőn ezt közlöm, felhívom az érdekelt Lelkésztársaimat, hogy mindazok, akiknek az elkövetkező év január 1-től kezdve egy újabb korpótlékra van igényük az ehhez szükséges szolgálati idejüket igazoló okmányaikat román nyelven kiállítva és kellően felbélyegezve a Nt. esperesi hivataloktól megszerezni és azt hivatalomhoz legkésőbb július hó 15 ig annál is inkább eljuttatni sziveskedjenek, mert ezen igazolvány elmaradása esetén az 1931. évben őket megillető korpótlékos emelkedést a minisztérium folyósítani nem fogja. Megjegyezni kívánom, hogy a korpótlék emelkedésben érdekelt Lelkész urakat hivatalom a szükséges okmány beküldésére névszerint is fel fogja szólítani. Ugyancsak beküldendő ez év július hó 15 ig mindazon gyermekek állami anyakönyvi születési kivonata, akik után a folyó 1930. évben a minisztérium családi pótlékot még nem folyósított. Ide tartoznak azok a gyermekek, akik az 1930. évi költségvetéshez szükséges adatok felterjesztése óta azaz 1929 augusztus 1. től születtek. Oradea—Nagyvárad, 1930 június 25. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

387—1930. sz. **Pályázati hirdetés tanári állásra.** A satumarei szatmári református főgimnázium igazgató tanácsa pályázatot hirdet egy román francia nyelvi, vagy francia-német nyelvi és egy mennyiség-tan-fizikai rendes tanári állásra. Okleveles pályázók hiányában ezen állások helyettes tanárokkal betölthetnek, akik oklevelük megszerzése után rendes tanárokká léptetnek elő.

Javadalmazás a Királyhágómelléki Ref. Egyházkerületől megá-
lapiított fizetés. Pályázni kívánók kellően felszerelt kérvényüket
[honpolgári bizonyítvány, anyakönyvi kivonat, képesítési okmány
stb.] f. év augusztus 1-ig küldjék be a főgimnázium igazgatóságá-
gához. Az igazgatótanács.

Pályázat. Az egri i [Agris] ref. egyház presbitériuma pá-
lyázatot hirdet organista kántortanítói állásra. Javadalom: 1. La-
kás és kert természetben. 2. 20 [husz] q buza. 3. 10 öl [40 m.]
tüzifa. [6 öl természetben, 4 öl folyóárban pénzül.] 4. 9 hold
1173 □-öl kaszáló. 5. Két évben 1—1 hold, harmadik évben
2 hold tavaszföld. 6. 5 hold szántóföld. 7. Kenderföld 307 □-öl.
8. Temetőben cca 300 □-öl szántó. 9. Az 5. 7. 8. pont alattiakat
egészen, 6. pont alattiból 1 holdat tanító magjával egyház vettetni
köteles. 10. Tandij minden gyermek után 1 véka csős tengeri
[kb. 50. gyermek]. 11. Törvényes stóla. Ezen díjlevél mellett
mult és folyó évben tanító államsegélyen kívül egyházkerületi
segélyt is kapott. Kötelesség: a III—VII. vegyes osztály tanterv
szerinti vezetése, kántori teendők végzése, énekkar vezetése,
egyházi jegyzőség. Kánonikus órákon és lelkész akadályoztatása
esetén istentisztelet végzése, vasárnapi iskola egy csoportjának
vezetése. Megjegyzések: A községhez vasutállomás 4 km-re
van. Földek adóját egyház fizeti. Az állást szeptember 1-én kell
elfoglalni. Pályázhatnak nostrifikációval bíró fitanítók július 15-ig
a következő címre küldve pályázatukat: Ref. Lelkészi Hivatal.
Agris—Egri, posta u. Micula, Szatmármegye.

Pályázat. A kaplonyi ref. egyház presbitériuma pályázatot
hirdet az üresedésben levő kántortanítói állásra. Javadalom:
1. Készpénz 25.300 Lei. 2. 3 kat. hold haszonélvezete 3000 Lei.
3. Legeltetési jogok értéke 2800 Lei. 4. Négyszáz □ öl föld
haszonélvezete 300 Lei. 5. Minden iskolába járó gyermek után
a szülőktől 1 véka buza 3300 Lei. 6. Minden iskolába járó
gyermek után egy ölös csirke 600 Lei. 7. Temetési stóla szabály-
rendelet szerint. 8. Lakás az egyház által bérelt egy butorozott
szoba vagy ehelyett 2000 Lei lakbér. Összesen a lakbéren kívül
35.300 Lei. A föld és legelő adókat az egyház fizeti. Kötelesség:
az I—VII. oszt. iskola vezetése, kántori teendők végzése.
Vasárnapi iskola vezetése, belmissziói és kulturális munkákban
segédkezés. Pályázhatnak okleveles, román vizsgával bíró ta-
nítók és tanítónők. Ez utóbbiak az állást, esetleg a kántori teen-
dők vállalása nélkül is elnyerhetik. Az iskolába járó gyermekek
száma 30. A község Nagykárolytól 3 km.-re fekszik. A pályá-
zatok július 20-ig a ref. lelkészi hivatalhoz Căpleni [Kaplony]
p. u. Carei [Nagykároly] jud. Sălaj [Szilágy vm.]. Személyes
megjelenés célszerű. Presbiterium. 1—2

Pályázati hirdetés. A satu marei ref. felső kereskedelmi
leányiskola pályázatot hirdet 3 tanári állásra és pedig 2 könyvelői
és egy jogi tanszékre. Javadalmazás havi 5000 Lei, heti 20 óra-
számmal. Kérvények a szükséges okmányokkal [közjegyzői hi-
telesítés] felszerelve a satu marei ref. felső kereskedelmi leány-
iskola igazgatóságához intézendők. 1—2

**Református Énekeskönyvek,
Nagy Vilmos-féle Magyar Nyelvtanok,**
mindenféle, az előírásnak megfelelő legjobb mintájú
egyházi és iskolai nyomtatványok,
borítékok, hivatalos papírok és legcsinosabb kivitelű
alkalmi és mulatsági meghívók
a legjutányosabb áron beszerezhetők

Béres Károly könyvnyomdájában
Oradea-Nagyvárad, Iosif Vulcan- (Nagy Sándor-) u. 14.

Legszebb alkalmi ajándék
a nt. Székész urak részére
a palást.

**Kérem a Hőegyletek stb.
nb. rendelését.**

SZÁNTÓJÓZSEF
palást készítő
Hódmezővásárhely.

M. st. Oficiului Parochial Református
Nagytszt. Református Lelkészi Hivatalnak
Jud. Bihor
Tinca—Tenke

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Szent László-tér 5. sz., Kovács-ház
Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Flók: Fugyvársárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8,500,000.

**Takarékbetéteket
előnyösen kamatoztat**

Foglalkozik hetibetét gyűjtéssel. *Le-
számítól váltókat. Folyósít* jelzálog-
kölcsonőket. Átutalásokat előnyösen
teljesít. Minden bankszerű üzletet
kedvezően lebonyolít.

**Képviselet a triezsil „Adriai”
biztosító-társaságot.** 26

ORGONA- HOMLOKZATSÍPOK

a rekvirált sípok helyébe első-
rendű kivitelben készülnek

Wegenstein & Fiai

orgona- és harmonium-
gyárában, **Timisoara.**

Kitünő hangú harmoniumok
és pedálos harmoniumok ál-
landóan raktáron. Orgona-
javítások, tisztítások és
hangolások pontosan eszkö-
zöltetnek. Költségvetéssel és
harmonium árjegyzékkel dij-
talanul szolgálunk. 26

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

h a r a n g j a i t 26

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas
harangszerelvények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

Alapított 1840-ben